

ปัญหาสังคมและความวิตกกังวลในอาชญาวิทยาร่วมสมัยของกลุ่มประเทศแอฟริกาใต้

นางสาวกานต์ธิตา ชัยนการนาวิ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SOCIAL PROBLEMS AND ANXIETIES IN CONTEMPORARY SCANDINAVIAN CRIME FICTI

ON

Miss Kanthita Khayankarnavee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาสังคมและความวิตกกังวลในอาชญาวิทยาร่วม
สมัยของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย
โดย นางสาวกานต์ธิดา ชัยนการนาวิ
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทอแสง เชาว์ชุตติ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.กึ่งกาญจณี เทพกาญจนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์)
..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทอแสง เชาว์ชุตติ)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ศรีวรรณต์)
..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ชัดสุณี ลินธุสิงห์)

กานต์ริตา ชัยนการนาวิ : ปัญหาสังคมและความวิตกกังวลในอาชญากรรมร่วมสมัยของ
กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย (SOCIAL PROBLEMS AND ANXIETIES IN
CONTEMPORARY SCANDINAVIAN CRIME FICTION) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
หลัก: ผศ. ดร.ทองแสง ชาญชุติ, 134 หน้า.

กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียอาจจะดูเป็นสังคมที่สงบและปราศจากความขัดแย้ง แต่
อาชญากรรมที่สร้างสรรค์โดยชาวสแกนดิเนเวียกลับตีแผ่ปัญหาทางสังคมและความวิตกกังวลที่
แฝงอยู่ในกลุ่มประเทศดังกล่าว ทั้งนี้อาชญากรรมตั้งแต่ยุคเริ่มแรกเรื่อยมาต่างก็นำเสนอแง่มุมของ
ปัญหาและความกังวลต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไปตามกาลเวลาและสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป
อาชญากรรมร่วมสมัยของสแกนดิเนเวียที่คัดสรรมาศึกษาก็คำทำหน้าทีเปิดโปงปัญหาและสะท้อน
ความกังวลของผู้คนในสังคมด้วยเช่นกัน ปัญหาและความกังวลเหล่านี้ได้แก่ ปัญหาความรุนแรง
ต่อผู้หญิง ความวิตกกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์และการตีแผ่การทำงานของรัฐบาลที่
ไม่โปร่งใส

จากการศึกษาพบว่าอาชญากรรมเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* (2005) ของ
สตีก ลาร์สสัน (Stieg Larsson) และ *The Fifth Woman* (1996) ของ เฮนนิ่ง มานเคลล์ (Henning
Mankell) ได้เผยให้เห็นถึงปัญหาความรุนแรงที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกระทำต่อผู้หญิง และนำเสนอความ
พยายามในการตอบโต้ความรุนแรงของผู้หญิงด้วยเช่นกัน อาชญากรรมเรื่อง *The Redbreast*
(2000) ของ จู เนสเบอ (Jo Nesbø) นำเสนอความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ ในรูป
ของชาวต่างชาติที่จะเข้ามาคุกคามและทำลายอัตลักษณ์ของประเทศ และ *The Snowman*
(2007) ของ เนสเบอ สะท้อนให้เห็นถึงความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ของมนุษย์ที่
พันธุกรรมหรือดีเอ็นเอแปลกปลอมในระดับครอบครัวกำลังเข้ามาคุกคามความเป็นระบบของ
สังคม ส่วนการตีแผ่การทำงานของรัฐบาลที่ไม่โปร่งใสสะท้อนผ่านตัว บทเรื่อง *The Redbreast* ที่
นำเสนอการปกปิดอดีตในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองของรัฐบาล และละครโทรทัศน์เรื่อง *The
Killing* (ภาค 2) (2009) ของ เซอเรน สไวสตรูป (Søren Sveistrup) ที่นำเสนอการปกปิดเหตุการณ์
ความรุนแรงในการสังหารหมู่ครอบครัวชาวอัฟกานิสถานในสงครามต่อต้านการก่อการร้ายใน
ตะวันออกกลางของรัฐบาล

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2558

5580106922 : MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEYWORDS: SCANDINAVIAN CRIME FICTION / VIOLENCE AGAINST WOMEN / RACIAL PURITY / GOVERNMENTAL TRANSPARENCY / CRIME FICTION

KANTHITA KHAYANKARNAVEE: SOCIAL PROBLEMS AND ANXIETIES IN CONTEMPORARY SCANDINAVIAN CRIME FICTION. ADVISOR: ASST. PROF. THOSAENG CHAOCHUTI, Ph.D., 134 pp.

Scandinavian countries may appear to be peaceful and harmonious; however, Scandinavian crime fiction does expose the social problems and anxieties that exist within these countries. Crime fiction has always served to reflect the social concerns of the different time periods and social contexts. Thus the selected Scandinavian crime fiction also reveals the social problems and anxieties that permeate the contemporary Scandinavian society. These problems and anxieties are the violence against women, the anxiety about racial purity, and the concern regarding governmental transparency.

This thesis shows that Stieg Larsson's *The Girl with the Dragon Tattoo* (2005) and Henning Mankell's *The Fifth Woman* (1996) expose the violence against women that continues to be a problem in Scandinavian society, but both novels also represent the female protagonists' attempt to retaliate against patriarchal oppression. Jo Nesbø's *The Redbreast* (2000) and *The Snowman* (2007) depict the anxiety about racial purity. Foreigners are seen in *The Redbreast* as a threat against national identity, while *The Snowman* portrays the disruption of the social order due to the DNA contamination at the family level. Finally, *The Redbreast* and the TV Series *The Killing* (season 2) touch upon the issue of governmental corruption. The Norwegian government attempts to cover up their own actions during World War II in *The Redbreast*. Similarly, *The Killing* also depicts how the Danish government tries to cover up the mass murder of Afghan civilians by its special officer in the War on Terror.

Department: Comparative Literature Student's Signature

Field of Study: Comparative Literature Advisor's Signature

Academic Year: 2015

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทอแสง เซาว์ชุตติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาและกำลังใจ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเยี่ยมมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรเดช โชติอุดมพันธ์ รองศาสตราจารย์ชัชตสุณี สิ้นธุสิงห์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร ศรีวรรณต์ ที่กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านวรรณคดีให้แก่ผู้วิจัย

กราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และขอบคุณน้องชาย ผู้เป็นที่รักที่ให้กำลังใจอันสำคัญ ให้โอกาสการศึกษาอันมีค่ายิ่ง และสนับสนุนผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณทุนผู้ช่วยสอนจากหลักสูตรอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรม (หลักสูตรนานาชาติ) คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบที่คอยช่วยเหลือดูแลในการติดต่อประสานงานและชี้แนะขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือเกื้อกูลด้วยดีตลอดมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.3 แนวเหตุผล ทฤษฎีสำคัญ หรือสมมติฐาน	8
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	8
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย	11
บทที่ 2 เก็บกวด: ความเจ็บและความรุนแรงต่อผู้หญิง	12
2.1 บทบาทของผู้หญิงในอาชญากรรม	13
2.2 จากปัญหาสู่การเรียกร้องสิทธิของผู้หญิง	17
2.3 สิทธิผู้หญิงของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียในปัจจุบัน	21
2.4 ความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงที่ปรากฏในอาชญากรรมสแกนดิเนเวียร่วมสมัย.....	26
2.4.1 <i>The Girl with the Dragon Tattoo</i>	26
2.4.2 <i>The Fifth Woman</i>	44
2.5 สรุป	55
บทที่ 3 กดทับ: ความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์กับอัตลักษณ์ที่สับสน	57
3.1 ความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์.....	57

3.2	สุนทรศาสตร์ในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย	64
3.3	ความวิตกกังวลเรื่องความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ที่ปรากฏในอาชญากรรมสแกนดิเนเวีย ร่วมสมัย	70
3.3.1	<i>The Redbreast</i>	70
3.3.2	<i>The Snowman</i>	77
3.4	สรุป	84
บทที่ 4	หวนกลับ: การตีแผ่การเมืองเรื่องสงคราม	86
4.1	ประวัติศาสตร์และการเมือง	86
4.2	<i>The Redbreast</i>	88
4.2.1	สงครามในอดีต: นอร์เวย์กับสงครามโลกครั้งที่สอง	88
4.3	<i>The Killing 2</i>	96
4.3.1	สงครามในปัจจุบัน: เดนมาร์กกับสงครามในตะวันออกกลาง.....	96
4.3.2	การต่อต้านสงครามในประเทศเดนมาร์ก.....	99
4.3.3	ความเคลือบแคลงเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลที่ไม่โปร่งใส.....	102
4.3.4	สงครามและผลตอบแทน.....	106
4.4	สรุป	116
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	118
5.1	บทสรุป	118
5.2	ข้อเสนอแนะ	124
	รายการอ้างอิง.....	125
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	134

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โดยทั่วไปอาชญาวิทยามักถูกมองว่าเป็นวรรณกรรมที่เป็นหนทางหลีกเลี่ยงจากโลกของความเป็นจริงชนิดหนึ่ง (Escapist) โดยผู้อ่านสามารถหลีกเลี่ยงจากความจำเจของกิจวัตรประจำวัน และเข้าไปอยู่ในโลกของนวนิยายได้ ทั้งนี้เพราะทั้งโครงเรื่องและเนื้อเรื่องของอาชญาวิทยานั้นทั้งนำ ตื่นเต้นและน่าติดตาม อย่างไรก็ตาม หากมองลึกลงไปเพื่อวิเคราะห์งานเขียนแนวสืบสวนสอบสวน ที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมนั้น ผู้อ่านสามารถสังเกตเห็นถึงความหวาดกลัว ความวิตกกังวล และปัญหาบางอย่างที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในสังคมของแต่ละประเทศ เช่น อาชญาวิทยาแบบคลาสสิกดั้งเดิมอย่างเชอร์ล็อก โฮลมส์ (Sherlock Holmes) ของ เซอร์ อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ (Sir Arther Conan Doyle) ที่เผยให้เห็นความวิตกกังวลหลักอย่างหนึ่งที่ประเทศอังกฤษกำลังเผชิญในขณะนั้น นั่นคือความเป็นจักรวรรดินิยม (Imperialism) ที่ชาวอังกฤษต้องการรักษาไว้ให้มั่นคง อย่างที่ ยุมนา ซิดดีกี (Yumna Siddiqi) กล่าวไว้ว่า “Doyle’s unusually consistent way of representing the returned colonial reveals certain recurrent anxieties about imperialism”. (233) (Siddiqi, 2006) ตัวอย่างเช่นเรื่องสั้น “The Adventure of the Gloria Scott” ที่สะท้อนให้เห็นการที่จักรวรรดิอังกฤษพยายามปฏิเสธการกลับมาของชาวอังกฤษซึ่งครั้งหนึ่งเคยก่ออาชญากรรมและถูกส่งตัวไปใช้เป็นแรงงานยังประเทศเมืองขึ้น การปฏิเสธชาวอังกฤษกลุ่มนี้เผยให้เห็นความวิตกกังวลและความหวาดกลัวของชาวอังกฤษในยุควิกตอเรีย (Victorian Era) เพราะส่วนหนึ่งเชื่อว่าการกลับมาของชาวอังกฤษกลุ่มนี้เป็นเสมือนการกลับเข้ามาทำลายจักรวรรดิอังกฤษที่เข้มแข็งให้อ่อนแอลง เพราะคนกลุ่มนี้นำความเป็นต่างชาติที่ด้อยกว่าประเทศตนเองติดตัวเข้ามาปนเปื้อนผู้คนในสังคมและนำความเสื่อมเสียมาสู่จักรวรรดิอังกฤษ การที่ดอยล์แสดงการคุกคามของอาชญากรที่กลับมาจากประเทศเมืองขึ้นและก่อความเสียหายให้คนในประเทศอังกฤษนั้นเปิดเผยให้เห็นความหวาดกลัวต่อคนกลุ่มดังกล่าว ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าอาชญาวิทยานั้นสามารถทำหน้าที่ในการสะท้อนความวิตกกังวลของสังคมในทุกยุคทุกสมัยได้

นอกจากอาชญาวิทยาจะสามารถสะท้อนความวิตกกังวลของสังคมแล้ว ยังสามารถช่วยบรรเทาความวิตกกังวลเหล่านั้นได้อีกด้วย โดยทั่วไปแล้วโครงสร้างของอาชญาวิทยามักจะเริ่มต้นด้วยการนำเสนอสังคมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย (Order) แต่ความเป็นระเบียบดังกล่าวถูกทำลายลงเนื่องจากถูกก่อวินาศกรรมหรือคุกคามจากสิ่งแปลกปลอมภายนอก (Disruption of Order) และสุดท้ายจึงต้องมีการทำให้สังคมหรือสิ่งต่าง ๆ กลับสู่สภาพปกติเหมือนเดิมอีกครั้ง (Restoration of Order) ทั้งนี้การสะท้อนความหวาดกลัวหรือความกังวลอย่างใดอย่างหนึ่งของสังคมที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น อาจเป็นสาเหตุทำให้ผู้อ่านเกิดความตึงเครียด แต่สุดท้ายความตึงเครียดหรือความกังวลต่าง ๆ เหล่านี้ก็ถูกบรรเทาลงไปด้วยความพยายามของนักสืบหรือตำรวจที่จะกำจัดสิ่งที่เข้ามาบ่อนทำลายความเป็นกฎระเบียบแบบแผนของสังคมที่เคยมีมาแต่ดั้งเดิม ด้วยการจับกุมหรือลงโทษผู้ที่กระทำผิดเหล่านั้น เพราะฉะนั้นอาชญาวิทยาจึงไม่เพียงเสนอถึงปัญหาที่เข้ามาคุกคามสังคม แต่ยังพยายามที่จะขจัดสิ่งแปลกปลอมเหล่านี้ให้หมดไปซึ่งถือได้ว่าเป็นการจัดการกับความวิตกกังวลเหล่านี้ได้ด้วย

นอกจากอาชญาวิทยาจะสามารถสะท้อนและจัดการกับความกังวลในสังคมแล้วอาชญาวิทยาบางประเภท เช่น ประเภทฮาร์ดบอยล์ (Hard-boiled) ยังสามารถเปิดโปงปัญหาของสังคมได้อีกด้วย ตามที่สตีเฟน ไนต์ (Stephen Knight) สรุปไว้ คำว่าฮาร์ดบอยล์มาจากไข่ที่ต้มสุกจนแข็งโดยสื่อถึงวีรบุรุษนักสืบที่ไม่หวั่นไหวต่ออารมณ์ความรู้สึกและอดทนต่อความรุนแรง นักสืบนี้มักตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าความเข้มแข็งเป็นสิ่งที่ดี และแสดงถึงความเป็นชายรวมถึงความเป็นอเมริกันอย่างแท้จริง (231) (Knight, 2010) นอกจากนี้ในความเห็นของ แกรี วอร์เรน นีบูร์ (Gary Warren Niebuhr) อาชญาวิทยาแบบฮาร์ดบอยล์มักจะมีผลกระทบที่รุนแรง เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและใช้คำศัพท์แสลง เนื้อหาหลักของเรื่องเน้นเกี่ยวกับการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรม ตัวละครถูกบังคับโดยสถานการณ์ให้กระทำบางสิ่งบางอย่างที่บ่อยครั้งพวกเขาไม่สามารถควบคุมได้ และผู้อ่านไม่สามารถบอกได้อย่างชัดเจนว่าตัวละครเหล่านั้นอยู่ข้างที่ถูกหรือผิดในทางกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมในเรื่องนั้นไม่แน่นอนและศีลธรรมก็มีนิยามของตัวเองในโลกของอาชญาวิทยาแบบฮาร์ดบอยล์ อาชญาวิทยาประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเปิดโปงปัญหาของสังคมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันหรือองค์กรสำคัญ ๆ และผู้ที่ทำงานให้กับองค์กรหรือสถาบันนั้น ๆ เนื่องจากอาชญาวิทยาประเภทดังกล่าวเริ่มเขียนขึ้นในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1920 ซึ่งตรงกับช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (The Great Depression) จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผู้ที่ต้องการจะแสวงหาอำนาจและทรัพย์สินสมบัติด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมายและศีลธรรม กลุ่มบุคคลเหล่านี้รวมตัวกันเพื่อกระทำสิ่งที่ผิดกฎหมายอย่าง

ต่อเนื่องในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) อย่างที่จอห์น สแก็กส์ (John Scaggs) กล่าวไว้ว่า

The Great Depression, in turn, lent impetus to crime of all sorts, but it was organised crime, in particular the violent and systematic takeover of bootlegging, prostitution, and gambling that depended on the sort of capital investment that went hand in glove with the political and police corruption which features in most early hardboiled fiction.

(57)

(Scaggs, 2005)

นักเขียนอาชญาวิทยานวนฮาร์ตบอยล์ต้องการเปิดโปงปัญหาของสังคม ความล้มเหลวทางการเมือง และการทุจริตขององค์กรต่าง ๆ เหล่านี้

ทั้งนี้ความนิยมในอาชญาวิทยานั้นเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ตั้งแต่อาชญาวิทยาชุดเซอร์ลีโอ โกลด์มัสต์ที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในยุคเริ่มแรกเรื่อยมา จนถึงในปัจจุบันที่อาชญาวิทยาที่เขียนโดยนักเขียนจากกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียกำลังได้รับความนิยมและเป็นที่น่าสนใจอย่างล้นหลามในกลุ่มนักอ่านวรรณกรรมประเภทนี้ทั้งในและนอกประเทศ หลายเล่มได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศมากมาย และยังถูกสร้างเป็นภาพยนตร์หลายต่อหลายเรื่อง เช่น วรรณกรรมชุด *The Millennium Trilogy* ของ สตีจ ลาร์สสัน (Stieg Larsson) ที่รวมอาชญาวิทยาเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo (Män Som Hatar Kvinnor)* ไว้ด้วยนั้นสามารถขายได้มากกว่า 65 ล้านเล่มทั่วโลกและแปลเป็นภาษาต่างประเทศ 44 ภาษา (Panichi, 2012) เช่นเดียวกับอาชญาวิทยาของ เฮนนิ่ง มานเคลล์ (Henning Mankell) ที่มียอดขายหนังสือมากกว่า 30 ล้านเล่มทั่วโลกและแปลเป็นภาษาต่างประเทศทั้งหมด 40 ภาษา ("Inspector Norse: Why are Nordic detective novels so successful? ," 2010) อาชญาวิทยาของยู เนสเบอ (Jo Nesbø) ขายได้มากกว่า 14 ล้านเล่มและแปลเป็นภาษาต่างประเทศ 40 ภาษา ("Not so ordinary Jo," 2012) และละครโทรทัศน์เรื่อง *The Killing (Forbrydelsen)* ที่กำลังเป็นที่นิยมโดยนำไปฉาย

ในต่างประเทศกว่า 17 ประเทศ ("The Killing," 2010) อีกทั้งยังได้รับการแปลงเป็นละครโทรทัศน์ฉบับอเมริกันด้วย

อย่างที่ได้อธิบายไปแล้วข้างต้นว่าอาชญาวิทยาที่เป็นที่นิยมตั้งแต่ยุคเริ่มแรกเรื่อยมาต่างก็นำเสนอแง่มุมของปัญหาและความกังวลต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไปตามกาลเวลาและตามสังคมที่เปลี่ยนไป อาชญาวิทยาร่วมสมัยของสแกนดิเนเวียที่กำลังได้รับความนิยมเหล่านี้ทำหน้าที่เปิดโปงปัญหาและสะท้อนความกังวลของผู้คนในสังคมด้วยเช่นกัน ปัญหาและความกังวลหลักที่พบในอาชญาวิทยาของนักเขียนสแกนดิเนเวียสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ปัญหาสังคมที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง ความวิตกกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ที่คนสแกนดิเนเวียบางกลุ่มต้องการรักษาไว้ และความวิตกกังวลเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลที่ไม่โปร่งใส

ในอาชญาวิทยาตั้งแต่ช่วงยุคแรกเริ่มนั้นผู้หญิงมักรับบทเป็นเหยื่อหรือเป็นสาเหตุของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ดังที่เฮทเทอร์ เวิร์ททิงตัน (Heather Worthington) นักวิชาการสาขาวรรณคดีอังกฤษกล่าวไว้ว่า "in Arthur Conan Doyle's determinedly masculine Sherlock Holmes stories at the end of the nineteenth century, women tend to play more conventional roles and feature as victims of or catalyst for crime rather than as criminals." (41) (Worthington, 2011) จากคำกล่าวข้างต้นเผยให้เห็นบทบาทของผู้หญิงในอาชญาวิทยาของดอยล์ในสมัยวิกตอเรียซึ่งผู้หญิงมักตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมและอยู่ภายใต้ในขนบธรรมเนียมปฏิบัติ แม้เวลาจะล่วงเลยผ่านไป บทบาทของผู้หญิงในอาชญาวิทยาสแกนดิเนเวียยังคงมีบางสิ่งเหมือนเดิมไม่แตกต่างออกไปมากนักคือ การที่ผู้หญิงยังตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมความรุนแรงจากผู้ชาย ปัญหานี้เป็นปัญหาหลักอย่างหนึ่งในสังคมสแกนดิเนเวียที่สะท้อนออกมาจากงานเขียน

สตีก ลาร์สสันเป็นนักเขียนชาวสวีเดนผู้หนึ่งที่พยายามเปิดเผยให้ผู้อ่านเห็นด้านมืดของสังคมประเทศบ้านเกิดของเขาเอง (300) (Thomas, 2012) โดยเฉพาะความรุนแรงที่ผู้หญิงในสังคมสแกนดิเนเวียยังคงประสบอยู่จากที่เขาได้สัมผัสเองเมื่อครั้งยังเป็นวัยรุ่น ลาร์สสันเห็นเพื่อนหลายคนพยายามข่มขืนหญิงสาวผู้หนึ่งโดยที่ตนเองไม่ได้ความช่วยเหลือแก่เธอ หลังจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเขาพยายามขอโทษหญิงสาวคนดังกล่าวแต่ไม่เป็นผล และเหตุการณ์ในครั้งนั้นยังคงฝังใจเขาอยู่ไม่ลบเลือน (71) (Gabrielsson, 2011) ดังนั้นลาร์สสันจึงตั้งใจใช้งานเขียนแนว

ฮาร์ตบอยลีในอาชญากรรมชุด *The Millennium Trilogy* เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเปิดโปงด้านมืดต่าง ๆ ของสังคม แฟนสาวของลาร์สสันชื่อ เอวา กาเบรียลสัน (Eva Gabrielsson) กล่าวว่าในวรรณกรรมชุด *The Millennium Trilogy* ลาร์สสันเปิดโปงเหตุการณ์อุกฉาวและการกดขี่ผู้หญิงอย่างที่เกิดขึ้นจริงในสวีเดนและอย่างที่เขาเห็น (64) (Gabrielsson, 2011) เช่น ในอาชญากรรมชุดเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* ลาร์สสันแสดงให้เห็นการกดขี่ผู้หญิงไม่ว่าจะเป็นตัวเอกหญิงของเรื่องหรือผู้หญิงหลายต่อหลายคนที่ถูกทำร้ายทารุณทางร่างกายจากผู้ชาย

เฮนนิ่ง มานเคิลล์ เป็นนักเขียนชาวสวีเดนอีกคนหนึ่งที่ถูกเรียกว่าประสบความสำเร็จในโลกอาชญากรรมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานกว่า 10 ปี งานเขียนของเขาได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอาชญากรรมชุดสารวัตรวัลด์มันเดอร์ที่ได้นำไปดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ของประเทศอังกฤษ ในอาชญากรรมชุดเรื่อง *The Fifth Woman (Den Femte Kvinnan)* มานเคิลล์เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการกดขี่และการใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกระทำเช่นเดียวกันกับลาร์สสัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบทบาทของผู้หญิงในอาชญากรรมร่วมสมัยของสแกนดิเนเวียเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* และ *The Fifth Woman* เป็นเหยื่อของความรุนแรงจากผู้ชาย บทบาทบางอย่างของพวกเธอเปลี่ยนไปจากเดิมด้วยเช่นกัน คือเมื่อพวกเธอถูกกดขี่และถูกปฏิบัติด้วยความรุนแรงแล้ว ผู้หญิงเหล่านี้พยายามโต้กลับความรุนแรงดังกล่าว แม้ว่าวิธีการโต้กลับของพวกเธอขัดต่อกฎหมาย แต่เรียกได้ว่าเป็นความพยายามที่จะต่อสู้หรือท้าทายระบอบอำนาจปีศาจที่โหดในสังคมที่พวกเธอใช้ชีวิตอยู่

ประเด็นที่สองที่อาชญากรรมร่วมสมัยของสแกนดิเนเวียสะท้อนให้เห็นคือความวิตกกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ ทั้งนี้กระแสสุพันธุศาสตร์ (Eugenics) เป็นแนวคิดของฟรานซิส กาลตัน (Francis Galton) ที่ต้องการพัฒนาเผ่าพันธุ์มนุษย์ด้วยการปรับปรุงลักษณะทางพันธุกรรมให้ดีขึ้น โดยลดการแต่งงานระหว่างผู้ที่มีปัญหาทางพันธุกรรมหรือขาดความสามารถ เหล่านี้กำเนิดลูก แนวคิดนี้แพร่หลายไปทั่วทั้งยุโรปและอเมริกา และเฟื่องฟูอย่างมากในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 คนจำนวนมากที่เชื่อว่ากระแสสุพันธุศาสตร์เป็นหนึ่งในวิธีที่สามารถปฏิรูปและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นได้ กระแสสุพันธุศาสตร์นี้ส่งอิทธิพลอย่างมากต่อคนในประเทศแถบสแกนดิเนเวียระหว่าง ค.ศ. 1930 ถึง 1970 ประชากรชาวสวีเดนทำหมันประมาณ 60,000 คนและส่วนมากเป็นผู้หญิง เพื่อต้องการลดอัตรากำเนิดทารกที่มีโรคหรือความผิดปกติทางพันธุกรรม (435) (Kevles, 1999) ยิ่งกว่านั้นกระแสสุพันธุศาสตร์ยังเป็นส่วนหนึ่งของอุดมการณ์ของลัทธินาซี สมาชิกพรรคนาซีเชื่อว่าชาวเยอรมันเป็นชาติพันธุ์ที่ยิ่งใหญ่และสูงส่งที่สุด

(Master Race) และชาวเยอรมันเป็นหนึ่งในชาติพันธุ์กลุ่มนี้ ซึ่งในที่สุดแนวคิดนี้ก็ได้นำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง หลังจากนั้นกระแสสหุพันธ์ศาสตร์จึงได้เสื่อมคลายความนิยมลงไป

อย่างไรก็ตาม แม้เวลาล่วงเลยผ่านมาและกระแสสหุพันธ์ศาสตร์ดูเหมือนจะเลือนหายไปแล้ว แต่เหตุการณ์ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาเผยให้เห็นว่าในปัจจุบันคนบางกลุ่มในประเทศแถบสแกนดิเนเวียยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับชาวต่างชาติ (Xenophobia) และเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ของตนเอง กล่าวคือเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 2009 ถึงเดือนตุลาคม ค.ศ. 2010 ในเมืองมัลเมอ (Malmö) ประเทศสวีเดน ปีเตอร์ มังส์ (Peter Mangs) ฆาตกรรมเหยื่อประมาณ 19 ราย โดยใช้ปืนเป็นอาวุธ ลักษณะที่เหยื่อทุกคนมีส่วนร่วมกัน คือพวกเขาไม่ใช่ชาวสวีเดน แต่เป็นชาวต่างชาติที่ส่วนมากอพยพเข้ามาในประเทศ ("Of 'Scandi-crime' Novels and Anders Breivik," 2012) และเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ. 2011 อันเดอรัช เบห์ริง เบรวิก (Anders Behring Breivik) วางระเบิดที่กรุงออสโล (Oslo) และกราดยิงค่ายพักของนักเรียนบนเกาะอูทยา (Utoya) ประเทศนอร์เวย์ ที่สนับสนุนพรรคแรงงาน ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับการมีวัฒนธรรมหลากหลาย (Multiculturalism) ในประเทศ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตทั้งหมด 77 ราย อาชญากรอย่างเบรวิกเชื่อว่าการมีวัฒนธรรมหลากหลายจะทำให้คนที่ไม่ใช่ชาวมิวนาวสามารถมาคุกคามและทำลายอัตลักษณ์ของประเทศตนเองได้ ("Anders Behring Breivik: Norway Court Finds Him Sane," 2012) เหตุการณ์ทั้งสองแสดงให้เห็นว่าความหวาดกลัวชาวต่างชาติและความกังวลเกี่ยวกับการปนเปื้อนทางด้านชาติพันธุ์จึงเป็นสิ่งที่ยังคงอยู่ในสังคมกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย

ยู เนสเบอ นักเขียนอาชญาวิทยานอร์เวย์สะท้อนความหวาดกลัวและความกังวลดังกล่าวเอาไว้ในงานเขียนเรื่อง *The Snowman* (*Snømannen*) และ *The Redbreast* (*Rødstrupe*) อาชญากรในเรื่อง *The Snowman* นั้นสะท้อนให้เห็นความวิตกกังวลเกี่ยวกับการปนเปื้อนทางพันธุกรรมในระดับครอบครัวที่ตัวฆาตกรต่อเนื่องต้องการรักษาไว้ให้เป็นระบบเพื่อที่จะรักษาความถูกต้องทางพันธุกรรมของแต่ละครอบครัวไว้ ส่วนในอาชญากรในเรื่อง *The Redbreast* เผยให้เห็นความกังวลของสังคมในเรื่องการปนเปื้อนทางชาติพันธุ์ ฆาตกรในเรื่องนั้นเคยเป็นหนึ่งในทหารนาซีและยังมีตัวละครที่เป็นสมาชิกในกลุ่มลัทธินาซี ซึ่งพยายามที่จะรักษาชาติพันธุ์กลุ่มนอร์ดิกของตนเองและต้องการขจัดคนต่างเชื้อชาติออกไปจากสังคมของพวกเขา

สุดท้ายอาชญาวิทยาร่วมสมัยของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียตีแผ่การทำงานที่ไม่โปร่งใสของรัฐบาล อาชญาวิทยารื่อง *The Redbreast* เสนออดีตช่วงสงครามโลกครั้งที่สองชาวนอร์เวย์บางกลุ่มได้เข้าเป็นสมาชิกของพรรคสังคมนิยมของประเทศ (Nasjonal Samling) ซึ่งร่วมมือกับฝ่ายนาซีในการทำสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร ทั้งนี้ผู้ที่สนับสนุนนั้นเชื่อว่าการกระทำของตนเองเป็นการทำเพื่อประเทศ แต่ภายหลังจากสงครามโลกสิ้นสุดลง คนนอร์เวย์กลุ่มนี้ซึ่งมีจำนวนประมาณ 50,000 คนถูกตราหน้าว่าเป็นกบฏโดยรัฐบาลของประเทศ และอีกหลายคนถูกประหารชีวิต ("Norwegian History: World War II," 2009) *The Redbreast* เสนอให้เห็นถึงการปกปิดอดีตในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองของรัฐบาลที่พยายามปฏิเสธการสนับสนุนกองทัพเยอรมันของประชาชนบางกลุ่ม ส่วนการทำงานที่ไม่โปร่งใสของรัฐบาลในยุคปัจจุบันคือเรื่องของสงครามในประเทศตะวันออกกลางที่ประเทศเดนมาร์กส่งทหารเข้าประจำการอยู่ที่ฐานทัพในประเทศอัฟกานิสถานตั้งแต่ ค.ศ. 2002 ("The Danish Engagement in Afghanistan," 2012) การทำงานที่ไม่โปร่งใสของรัฐบาลถูกนำมาสร้างและดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์เรื่อง *The Killing 2* ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรัฐบาลที่ปกปิดการกระทำของตนเองจากการรับรู้ของประชาชน

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าในสังคมสแกนดิเนเวียอาชญาวิทยาที่ได้คัดสรรมานี้สามารถสะท้อนให้เห็นความวิตกกังวลและการตีแผ่ปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคมที่ผู้ชายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง ความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ที่คนสแกนดิเนเวียบางกลุ่มต้องการรักษาไว้ การทำงานของรัฐบาลที่ไม่โปร่งใส ดังนั้นอาชญาวิทยาทั้งสี่เรื่องและละครโทรทัศน์ของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียจึงเหมาะที่จะนำมาศึกษาเป็นอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นงานเขียนร่วมสมัยที่นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความวิตกกังวลและปัญหาของสังคมซึ่งเป็นสาเหตุของการก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรง และสามารถส่งผลกระทบต่อทั้งตัวบุคคลและสังคมของประเทศโดยรวม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความวิตกกังวลและปัญหาสังคมในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียที่สะท้อนผ่านงานวรรณกรรมแนวอาชญาวิทยารื่อง *เดอะ เกิร์ล วิต เดอะ ดรากอน แทตทู* (*The Girl with the Dragon Tattoo*) ของ สตี๊ก ลาร์สสัน (Stieg Larsson) *เดอะ สโนว์แมน* (*The Snowman*) และ *เดอะ เรดเบรสต์* (*The Redbreast*) ของ ยู เนสเบอ (Jo Nesbø) *เดอะ ฟิฟท์*

วูแมน (*The Fifth Woman*) ของ เฮนนิ่ง มานเคิลล์ (Henning Mankell) และละครโทรทัศน์เรื่อง เดอะ คิลลิ่ง (*The Killing*) (ภาค 2) ของ เซอเรน สไวสตรูป (Søren Svestrup)

1.3 แนวเหตุผล ทฤษฎีสำคัญ หรือสมมติฐาน

แม้ว่ากลุ่มประเทศแกนดิเนเวียจะดูเป็นสังคมที่สงบเรียบร้อย พัฒนาแล้ว และปราศจากความขัดแย้ง แต่อาชญาานิยายที่สร้างสรรค์โดยชาวสแกนดิเนเวียที่เลือกมาศึกษากลับตีแผ่ปัญหาทางสังคมและความวิตกกังวลที่แฝงอยู่ในกลุ่มประเทศดังกล่าวผ่านการประกอบสร้างอาชญากรรมและตัวละคร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือการวิเคราะห์อาชญาานิยายร่วมสมัยของกลุ่มประเทศแกนดิเนเวีย 4 เรื่อง และละครโทรทัศน์ 1 เรื่อง ได้แก่

1. นวนิยายเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* (2005) ของ สตี๊ก ลาร์สสัน (Stieg Larsson)
2. นวนิยายเรื่อง *The Fifth Woman* (1996) ของ เฮนนิ่ง มานเคิลล์ (Henning Mankell)
3. นวนิยายเรื่อง *The Snowman* (2007) ของ ยู เนสเบอ (Jo Nesbø)
4. นวนิยายเรื่อง *The Redbreast* (2000) ของ ยู เนสเบอ (Jo Nesbø)
5. ละครโทรทัศน์เรื่อง *The Killing* (ภาค 2) (2009) ของ เซอเรน สไวสตรูป (Søren Svestrup)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อ

1. ทำให้เข้าใจความวิตกกังวลและปัญหาของสังคมในกลุ่มสแกนดิเนเวียที่สะท้อนผ่านตัวบทคดีสรร
2. เป็นแนวทางในการศึกษาอาชญาานิยายอื่น ๆ ต่อไป

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชญาวิทยาร่วมสมัยของสแกนดิเนเวียคือหนังสือเรื่อง *Rape in Stieg Larsson's Millenium Trilogy and Beyond Contemporary Scandinavian Crime Fiction* งานวิจัยดังกล่าวศึกษาอาชญาวิทยาของลาร์สันที่เปิดเผยปัญหาด้านมืดของสังคมสวีเดน ผ่านงานเขียนของเขา และศึกษาตัวละครเอกหญิงชาลันเดอร์ อาทิ เรื่องการถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิงในตัวตน โดยเสนอว่าการข่มขืนผู้หญิงในเรื่องไม่ได้เพียงแสดงถึงความรุนแรงเท่านั้น แต่ยังบ่งบอกถึงการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของผู้ชายที่ครอบครองอำนาจของรัฐหรือทางการปกครอง รวมทั้งทางเศรษฐกิจด้วยเช่นกัน งานวิจัยในหนังสือยังศึกษาบทบาทของตัวละครหญิงที่มีความแตกต่างจากอาชญาวิทยาเรื่องอื่น เพราะชาลันเดอร์เปลี่ยนบทบาทจากเหยื่อให้เป็นผู้แก้แค้น ผู้เขียนหลายคนในหนังสือเล่มนี้มองภาพของชาลันเดอร์ว่าเป็นต้นแบบของตัวละครหญิงที่ไม่ยอมรับสถานะการเป็นเหยื่อหรือยอมตกอยู่ภายใต้ขีดจำกัดของความเป็นตัวละครหญิง โดยสลับบทบาทระหว่างตัวละครชายอย่างบลูมควิสต์ที่สามารถกลายเป็นเหยื่อ และตัวละครหญิงอย่างชาลันเดอร์ที่รับบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือผู้ชายได้ งานวิจัยชิ้นนี้มองว่าตัวละครชาลันเดอร์เป็นผู้ที่สามารถการล้างแค้นหรือได้กลับความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อเธอได้

เช่นเดียวกับหนังสือเรื่อง *The Psychology of the Girl with The Dragon Tattoo* ที่นำเสนอความรุนแรงต่อผู้หญิงในประเทศสวีเดนที่ซึ่งความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำยังคงปรากฏให้เห็นในสังคม โดยนำเสนอผ่านตัวละครชาย อาทิ นีลส์ เอริก บีเยอร์มัน (Nils Erik Bjurman) และ มาร์ติน วังเงอร์ (Martin Vanger) ทั้งนี้ผู้วิจัยกล่าวว่าชาลันเดอร์สามารถแก้แค้นความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อเธอได้ เพราะเธอไม่รับบทบาทการเป็นเหยื่อและยังลุกขึ้นมาปกป้องตนเองโดยไม่ขอความช่วยเหลือจากใคร นอกจากนี้งานวิจัยยังศึกษาลักษณะรูปร่างของชาลันเดอร์ที่แตกต่างไปจากขนบความเป็นหญิงที่ทั้งเจาะร่างกายและมีรอยสักตามตัวซึ่งเป็นการย้ำเตือนถึงเรื่องราวอันเจ็บปวดในอดีต รูปร่างลักษณะของชาลันเดอร์จึงเป็นการทำทนายภาพหรือลักษณะของผู้หญิงตามมายาคติ

นอกจากนี้ เบท รีบา ไวเซอ (Beth Reba Weise) ในบทความเรื่อง "Feminism in Scandinavia" ยังได้นำเสนอถึงเรื่องสิทธินิยมของสตรีในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย โดยกล่าวถึงความเป็นมาของการเรียกร้องสิทธิของสตรีว่ากลุ่มประเทศดังกล่าวมีความก้าวหน้าในเรื่องของสิทธิที่เท่าเทียมกับผู้ชายเป็นอันดับแรก ๆ ของโลก งานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการ

มองสิทธิของสตรีของสแกนดิเนเวีย เพื่อนำมาเปรียบกับบทบาทของผู้หญิงที่สะท้อนผ่านอาชญากรรมนิยายร่วมสมัยของสแกนดิเนเวีย

ส่วนบทความเรื่อง “Rethinking the Notion of National Identity in the Novel *The Redbreast* by Jo Nesbo” ศึกษาเกี่ยวกับอาชญากรรมนิยายที่ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการบ่งบอกถึงปัญหาของแต่ละสังคมที่แตกต่างกันออกไป และยังเรียกได้ว่าอาชญากรรมนิยายเป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สะท้อนผ่านตัวบท ผู้วิจัยศึกษา *The Redbreast* ในแง่ของสภาพสังคมประเทศนอร์เวย์ที่มีผู้อพยพเข้ามาอาศัยในประเทศจำนวนมากเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และกำลังส่งผลกระทบต่อเรื่องของภาษา การแย่งงานและการพึ่งพารัฐสวัสดิการต่อชาวนอร์เวย์ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยกล่าวว่าปัญหาเบื้องต้นของสังคมไม่ได้มาจากผู้อพยพอย่างเดียว แต่อุดมคติของสงครามโลกครั้งที่สองที่ประชาชนแบ่งเป็นสองฝ่ายก็สร้างปัญหาความเป็นหนึ่งเดียวของชาติด้วย ผู้วิจัยเสนอว่าสาเหตุดังกล่าวเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์ของชาติเช่นเดียวกัน

งานวิจัยของ บรอนเวน โทมัส (Bronwen Thomas) เรื่อง “Kicking the Hornet's Nest: the Rhetoric of Social Campaigning in Stieg Larsson's Millennium Trilogy” ศึกษางานเขียนอาชญากรรมนิยายของสแกนดิเนเวียโดยทั่วไปว่าสามารถเปิดโปงถึงปัญหาสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความกังวลเกี่ยวกับลัทธินาซี กลุ่มชาติพันธุ์หรือเรื่องเพศสถานะ โดยความกังวลเกี่ยวกับลัทธินาซีนี้ยังคงมีให้เห็นในงานเขียนอาชญากรรมนิยายร่วมสมัยของสแกนดิเนเวียหลายต่อหลายเรื่อง เพื่อไม่ให้ผู้อ่านรุ่นใหม่ลืมอดีตที่น่าละอายของคนบางกลุ่มที่เคยร่วมสนับสนุนลัทธินาซี นอกจากนี้โทมัสยังกล่าวอีกว่าวิธีการเขียนของลาร์สสันเป็นการเขียนแบบเรียบง่ายและตรงไปตรงมาตามลักษณะการเขียนของอาชญากรรมนิยายแนวฮาร์ดบอยล์ ซึ่งเป็นวิธีการเขียนแบบหนึ่งที่เป็นกลางและตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงเช่นเดียวกับการรายงานข่าว

งานวิจัยของ จูน เรยเนอ ซीलลิงสตาต (Jon Røyne Kyllingstad) เรื่อง “Norwegian Physical Anthropology and the Idea of a Nordic Master Race” ศึกษาแนวคิดเรื่องชาติพันธุ์ชาวนอร์ดิกในรูปแบบของการศึกษาทางด้านมานุษยวิทยาที่มีมาตั้งแต่ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 โดยนักมานุษยวิทยาในสมัยนั้นอ้างว่าชาวนอร์ดิกเป็นชาติพันธุ์ที่ยิ่งใหญ่และสูงส่งที่สุด (Master Race) และแนวความคิดนี้ได้ส่งผลไปถึงอุดมการณ์ของลัทธินาซีซึ่งเป็นหนึ่งในชาติพันธุ์กลุ่มนอร์ดิก โดยที่ลัทธินาซีต้องการที่จะรักษาและแพร่ขยายชาติพันธุ์นี้

ไมเคิล คิมเมิล (Michael Kimmel) งานวิจัยเรื่อง “Racism as Adolescent Male Rite of Passage: Ex-Nazis in Scandinavia” นำเสนอเรื่องการเป็นสมาชิกกลุ่มนีโอนาซีของกลุ่มวัยรุ่นชายสวีเดนโดยการสัมภาษณ์สมาชิกเก่า ประเด็นอันดับแรกในการเข้าร่วมกลุ่มนีโอนาซีคือการเข้าร่วมกลุ่มดังกล่าวเป็นเสมือนการเปลี่ยนสถานะหรือการเปลี่ยนผ่าน (Rite of Passage) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นวิธีการเสริมสร้างความเป็นชายให้แก่พวกเขา ประเด็นถัดมาของการเข้าร่วมกลุ่มดังกล่าวคือแนวคิดที่เชิดชูชาวผิวขาว (White Supremacy) ซึ่งสมาชิกในกลุ่มเชื่อว่าชาติพันธุ์ของพวกเขา นั้นเหนือกว่าชาติพันธุ์อื่น ๆ และพวกเขามักจะเกลียดชังผู้อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศของพวกเขาด้วย

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นความรุนแรงต่อผู้หญิง การศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับมุมมองจากตัวบทวรรณกรรมที่เลือกมาศึกษา แต่งานวิจัยเล่มนี้จะช่วยต่อยอดทางความคิดในการศึกษาประเด็นการนำเสนอตัวละครเอกหญิงชาลันเดอร์รี่ในแง่ของตัวละครเหยื่อที่กลายเป็นผู้ลี้ภัยในอีกมุมมองหนึ่งที่ต่างออกไป โดยใช้ทฤษฎีของนักสตรีนิยมมาช่วยวิเคราะห์งานเขียนให้มีมิติมากยิ่งขึ้น ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ที่มีความสอดคล้องกับตัวบทสามารถนำมาต่อยอด เพื่อชี้ให้เห็นถึงที่มาที่ไปหรือประวัติความเป็นมาของความวิตกกังวลดังกล่าวในสังคมของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียและทำให้เข้าใจรากของปัญหาได้มากขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาตัวบทวรรณกรรม
2. สืบค้นและรวบรวมข้อมูล
3. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์
4. วิเคราะห์ตัวบท
5. สรุปผลการวิจัย
6. นำเสนอผลงานวิจัย

บทที่ 2

เก็บกด: ความเจ็บและความรุนแรงต่อผู้หญิง

นับเป็นเวลาหลายศตวรรษที่วรรณกรรมแนวสืบสวนครองใจผู้อ่านอย่างกว้างขวาง เพราะโครงเรื่องที่ซับซ้อนซ่อนเงื่อนและคาดเดาได้ยาก กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจที่จะใช้ตรรกะและความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเพื่อคลายปมปัญหาของอาชญากรรมไปพร้อมกับนักสืบ หากกล่าวถึงวรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนตั้งแต่แรกเริ่ม เรื่องสั้นเรื่อง "The Murders in the Rue Morgue" ของ เอ็ดการ์ อลัน โป (Edgar Allan Poe) ที่ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1841 เรียกได้ว่าเป็นต้นแบบของวรรณกรรมประเภทนี้ที่ผลิตออกมาอย่างต่อเนื่อง จนมาถึงในยุคปัจจุบันที่หนึ่งในสามของนวนิยายภาษาอังกฤษที่ตีพิมพ์จัดอยู่ในกลุ่มของอาชญากรรม (xi) (Knight, 2010) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมประเภทนี้ยังคงได้รับการตอบรับดีเยี่ยมจากนักอ่านทั่วโลกเสมอมา

อาชญากรรมของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียก็ได้รับความนิยมอย่างมากเช่นเดียวกัน ตั้งแต่ชุดนักสืบ มาร์ติน เบ็ก (Martin Beck) ในช่วงทศวรรษ 1960 และ 1970 ของสองนักเขียนคู่ชาวสวีเดน มาย เซอวัลล์และเพร์ วาห์เลอ (Maj Sjöwall and Per Wahlöö) นักเขียนทั้งสองคนเป็นผู้ริเริ่มบุกเบิกวงการอาชญากรรมของสแกนดิเนเวียและถือได้ว่าเป็นผู้จุดประกายความคิดและมีอิทธิพลต่อนักเขียนชาวสแกนดิเนเวียรุ่นหลังหลายคน อาทิ เฮนนิ่ง มานเคิลล์ ยู เนสเบอ คาริน อาล์ฟเทเกน (Karin Alvtegen) ฯลฯ ทั้งนี้เซอวัลล์และวาห์เลอใช้อาชญากรรมของพวกเขาเป็นเครื่องมือในการวิพากษ์ปัญหาสังคมที่แฝงอยู่ภายใต้ความสงบสุขของประเทศผ่านงานเขียนประเภทการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ (Police procedural) (Johnstone, 2012)

ในปัจจุบันอาชญากรรมของนักเขียนสแกนดิเนเวียยังคงที่ทำหน้าที่สะท้อนปัญหาและความวิตกกังวลในสังคมดั้งเดิมอย่างที่ได้กล่าวไว้ในบทนำ ทั้งนี้สิ่งที่เคียงคู่อาชญากรรมมาตั้งแต่ยุคแรกก็คือผู้หญิง เช่น เรื่องสั้น "The Murders in the Rue Morgue" นำเสนอสองแม่ลูกที่ถูกฆาตกรรมอย่างโหดเหี้ยมในบ้านพักบนถนนมอร์ก ตัวละครหญิงเป็นประเด็นที่นักเขียนอาชญากรรมมักหยิบยกมาไว้ในงานเขียน อาชญากรรมและผู้หญิงจึงอยู่เคียงคู่กันเสมอมานับตั้งแต่ยุคแรกเริ่มเรื่อยมาจนถึงงานเขียนร่วมสมัยที่ผู้ประพันธ์ยังคงสนใจที่จะนำเสนอบทบาทของตัวละครหญิง ดังจะแสดงให้เห็นในส่วนต่อไป

2.1 บทบาทของผู้หญิงในอาชญาวิทยา

การนำเสนอภาพและบทบาทของตัวละครหญิงในอาชญาวิทยามีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ยุคสมัยและค่านิยมของสังคมที่แปรเปลี่ยนไป โดยในยุคแรกเริ่มของวรรณกรรมประเภทสืบสวนสอบสวน ตัวละครหญิงมักจะตกเป็นเหยื่อหรือเป็นตัวเร่งให้เกิดอาชญากรรมในเรื่อง การตกเป็นเหยื่อของผู้หญิงสามารถย้อนกลับไปได้ในอาชญาวิทยาที่ถูกประพันธ์ขึ้นในศตวรรษที่ 19 อาทิ เซอร์ลอร์ด โสล์มส์ ที่ได้กำหนดบทบาทของชายและหญิงไว้อย่างตายตัว โดยที่ผู้ชายมีอำนาจครอบครองพื้นที่สาธารณะ เป็นผู้นำและมีเหตุผล ในขณะที่ผู้หญิงมักจะมีบทบาทตรงกันข้ามกับผู้ชายอย่างสิ้นเชิง โดยถูกควบคุมให้อยู่ภายใต้ขนบธรรมเนียม อยู่ในพื้นที่ส่วนตัว เป็นเพศที่อ่อนแอไร้เหตุผล (Worthington, 2011) อย่างที่เฮทเทอร์ เวิร์ททิงตัน (Heather Worthington) นักวิชาการสาขาวรรณคดีอังกฤษกล่าวไว้ว่า “The apparently passive position of women in such societies results in women in crime narratives commonly being allocated the role either of the victim, the catalyst for or the cause of crime rather than its perpetrator.” (41) (Worthington, 2011) เราจะเห็นว่าด้วยลักษณะนิสัยของผู้หญิงที่มักถูกมองว่าเป็นเพศที่อ่อนแอและไร้เหตุผล ตัวละครหญิงในอาชญาวิทยาจึงมีแนวโน้มที่จะตกเป็นเหยื่อและถูกหลอกลวงจากอาชญากรรมได้ง่ายมากกว่าผู้ชาย

อย่างไรก็ตาม จากการเปลี่ยนแปลงทางรูปแบบโครงสร้างสังคมที่หยิบยื่นสิทธิเสรีภาพทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองให้แก่ผู้หญิง ในยุคต่อ ๆ มาตัวละครหญิงในอาชญาวิทยาจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม ตัวอย่างเช่น ในอาชญาวิทยาประเภทฮาร์ดบอยล์ (Hard-boiled)^{*} ซึ่งเป็นประเภทเดียวกันกับอาชญาวิทยาที่จะศึกษาเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* บทบาทของตัวละครหญิงเริ่มมีมิติและพัฒนาการเพิ่มมากขึ้นจากวรรณกรรมประเภทสืบสวนสอบสวนในยุคแรก ๆ เพราะตัวละครหญิงที่ถูกนำเสนอ นั้นมีบทบาทที่นอกเหนือไปจากการเป็น

^{*} อาชญาวิทยาแบบฮาร์ดบอยล์มักจะมีภาระที่รุนแรง เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและใช้คำศัพท์แสลง เนื้อหาหลักของเรื่องเน้นเกี่ยวกับการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรม อาชญาวิทยาประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเปิดโปงปัญหาของสังคมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันหรือองค์กรสำคัญ ๆ และผู้ทำงานให้กับองค์กรหรือสถาบันนั้น ๆ เนื่องจากอาชญาวิทยาประเภทดังกล่าวเริ่มเขียนขึ้นในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1920 ซึ่งตรงกับช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (The Great Depression) จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความตกต่ำของผู้ที่ต้องการจะแสวงหาอำนาจและทรัพย์สินสมบัติด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมายและศีลธรรม ดังนั้นการทุจริตดังกล่าวจึงส่งผลให้เกิดอาชญากรรมโดยกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเพื่อกระทำการที่ผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่องในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) และอาชญากรมักจะเป็นผู้ทรงอิทธิพลในสังคม John Scaggs, *Crime Fiction: The New Critical Idiom*. New York: Routledge, 2005.

เหยื่อเพียงอย่างเดียว ตัวละครหญิงในอาชญาวิทยาระเบียบประเภทราร์ดบอยล์สามารถแบ่งออกเป็นสามประเภทตามความคิดของจอห์น เจ. เบลเซอร์ และสเตฟานี แอล เอ็ม เบลเซอร์ (John J. Blaser and Stephanie L.M. Blaser) ประเภทแรกคือ “Femme Fatale” มาจากศัพท์ภาษาฝรั่งเศส หมายถึง “ผู้หญิงอันตราย” ผู้หญิงประเภทนี้จะนำภัยและความเสื่อมเสียมาให้ นักสืบและคนที่อยู่รอบกายเธอ ผู้หญิงประเภทนี้ต้องการจะเป็นอิสระจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ปฏิบัติกันมา และเชื่อว่าสถาบันครอบครัวเป็นเสมือนการกักขังชีวิตของเธอ “ผู้หญิงอันตราย” ใช้เสน่ห์ช่วยยั่ววนผู้ชายให้หลงใหล ใช้ความปรารถนาทางเพศเป็นเครื่องมือควบคุมผู้ชาย แต่อย่างไรก็ตามสุดท้ายแล้วผู้หญิงประเภทนี้ก็จะถูกกำจัดออกไปโดยการลงโทษตามกฎหมาย หรือถูกทำให้กลายเป็นผู้หญิงธรรมดาตามอุดมคติของสังคม เพื่อให้เธอสามารถกลับเข้ามาอยู่ภายใต้ขนบและปฏิบัติตามกฎระเบียบประเพณีของสังคมได้อีกครั้ง

ผู้หญิงประเภทที่สองคือ “Marrying Type” ผู้หญิงประเภทนี้เป็นภาพแทนของคู่รักหรือภรรยาในสังคมอุดมคติ เธอจะคุกคามนักสืบเอกของเรื่องด้วยการพยายามให้นักสืบแต่งงานกับเธอ ให้เขายอมรับและปฏิบัติหน้าที่เป็นสามีและพ่อที่ดีตามขนบธรรมเนียมของสังคมที่เธอเชื่อว่าควรเป็นเช่นนั้น เดบบอราห์ โทมัส (Deborah Thomas) เสนอความคิดว่าผู้หญิงแบบ “Marrying Type” นั้นมีอันตรายเฉกเช่นเดียวกับ “Femme Fatale” เพราะเธอพยายามทำให้นักสืบเอกกลับเข้ามาอยู่ในกฎระเบียบหรือประเพณีของสังคมที่เขาเชื่อว่าเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ จอมจำชีวิตและยังลดทอนความเป็นมนุษย์ของเขาด้วย (John J. Blaser & Blaser, 2008) สุดท้ายคือผู้หญิงประเภท “The Good Woman” ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยนักสืบและช่วยให้เขารอดพ้นจากความอันตรายของผู้หญิงประเภท “Femme Fatale” ผู้หญิงประเภทนี้เป็นผู้ที่สามารถอยู่ร่วมหรือทำงานในโลกของผู้ชายได้ หากแต่เธอมักต้องสละความเป็นหญิงโดยสวมลักษณะ คุณสมบัตินี้ หรือต้องทำหน้าที่เหมือนผู้ชายแทน จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าแม้ผู้หญิงในอาชญาวิทยาระเบียบประเภทราร์ดบอยล์ ทั้งสามประเภทมีสถานะหรือบทบาทมากกว่าการเป็นเหยื่อของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในเรื่องอย่างผู้หญิงในอาชญาวิทยายุคแรกเริ่ม แต่ตัวละครหญิงทั้งสามประเภทยังคงถูกนำเสนอให้มีบทบาทและสถานะที่ไม่เท่าเทียมหรือเสมอภาคกับตัวละครชาย เนื่องจากเธอยังถูกกดขี่จากการนำเสนอภาพลักษณ์ที่คอยกดทับผู้หญิงภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคมชายเป็นใหญ่ที่เป็นผู้สร้างค่านิยมของสังคมเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นบทบาทที่ต้องใช้เสน่ห์ทางเพศช่วยยั่ววนตัวละครชายเพื่อแลกกับความต้องการบางอย่างของเธอ การที่เธอถูกนำเสนอให้เป็นคนที่ทำให้ตัวละครเอกชายกลับเข้าไปสู่ขนบธรรมเนียมอย่างที่เขาต้องการ หรือแม้กระทั่งการยอมสละความเป็นหญิงเพื่อแลกกับการเข้าไปอยู่ร่วมหรือทำงานในสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ได้

นอกจากบทบาทบางส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้หญิงในอาชญาวิทยาประเภทฮาร์ดบอยด์ยุคเริ่มแรก ในยุคต่อมาอาชญาวิทยาประเภทดังกล่าวเริ่มพัฒนาบทบาทของตัวละครหญิงให้มีความทัดเทียมกับตัวละครชายมากขึ้น ในช่วงทศวรรษ 1980 ซารา พาเรตสกี (Sara Paretsky) นักเขียนอาชญาวิทยาแนวฮาร์ดบอยด์หญิงชาวอเมริกันสร้างผลงานชุดนักสืบหญิงชื่อ วิกทอเรีย ไอวอร์ชอว์สกี (Victoria. I. Warshawski) ตัวละครหญิงดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นของการสลับบทบาทและปรับเปลี่ยนลักษณะของตัวละครหญิงโดยให้ผู้หญิงกลายมาเป็นนักสืบแทนตัวละครชาย อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงบทบาทของตัวละครเอกหญิงนี้ยังหนีไม่พ้นเรื่องของการเลือกใช้รูปแบบของความเป็นชายมาเป็นส่วนหนึ่งในการบรรยายลักษณะของตัวละครหญิง ดังที่ คาโรไลน์ ซิมส์ (Caroline Sims) กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ของเธอว่า

One technique in particular Paretsky and Grafton use, is to let their characters manifest themselves through “adopting the sarcastic verbal style of the tough-talking male detectives” as a way of “projecting an image of mental and physical toughness.” [...] [T]hey bring in female protagonists but limit their characterisations by making them copies of their earlier masculine predecessors. (12)

(Sims, 2010)

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่าแม้ผู้ประพันธ์พยายามทำให้ตัวละครหญิงได้รับบทบาทหน้าที่และมีความรับผิดชอบที่กว้างกว่าเดิม แต่การได้มาซึ่งการยอมรับจากบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนไปนี้ยังบังคับให้นักสืบหญิงต้องสละความเป็นหญิงโดยสวมลักษณะความเป็นชายแทน

ในปัจจุบันนักเขียนอาชญาวิทยาฮาร์ดบอยด์ร่วมสมัยชาวอเมริกันชื่อ แพทริเซีย คอรันเวลด์ (Patricia Cornwell) พยายามที่จะสลับบทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิงให้ทัดเทียมกับชายมากยิ่งขึ้น โดยสร้างตัวละครเอกให้เป็นผู้หญิงซึ่งเป็นหัวหน้าแพทย์ชันสูตรศพชื่อ เคย์ สคาร์เพตตา (Kay Scarpetta) เพื่อไขคดีอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การสร้างตัวละครผู้หญิงอย่างสคาร์เพตตาที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการงานในโลกที่ผู้ชายเป็นใหญ่ถือเป็นความพยายามอย่างหนึ่งของนักเขียนที่ต้องการจะพลิกบทบาทของนักสืบให้เป็นผู้หญิงที่สามารถ

ช่วยเหลือทั้งเพื่อนร่วมงานผู้ชายและผู้ชายคนอื่นที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมได้ ทั้งนี้ลักษณะนิสัยของสการ์เพตทาแตกต่างจากตัวละครหญิงในสมัยก่อน เนื่องจากเธอ เป็นผู้หญิงที่กล้าหาญและไม่ลังเลที่จะใช้ความรุนแรงในการต่อสู้ป้องกันตัว (19) (Sims, 2010) จะเห็นได้ว่านักเขียนผู้หญิงหลายคนพยายามทำลายรูปแบบและขนบธรรมเนียมดั้งเดิมของการนำเสนอตัวละครหญิงที่มักถูกมองว่าเป็นเพศที่อ่อนแอและไร้เหตุผล ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง อย่างไรก็ตามซิมส์ได้เสนอว่าแม้อาชญาวิทยาร่วมสมัยของคอรีนเวลล์จะนำเสนอตัวละครหญิงที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างไปจากเดิม แต่ตัวละครหญิงในเรื่องกลับถูกลงโทษหากเธอปฏิบัติตนผิดไปจากมโนคติความเป็นหญิงตามขนบธรรมเนียม เธอกล่าวไว้ว่า

[I]t is now possible to find female protagonists exemplifying power, authority, courage, and thinking, rather than pleasant looks and sub-ordination. However, contemporary 'crime fiction' as exemplified in Patricia Cornwell and Peter Robinson still belongs to a tradition where a female character has a limited room to manoeuvre and where she is portrayed as punished if she deviates from old gender norms and traditional conceptions of womanhood. (48)

(Sims, 2010)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าแม้ว่านักเขียนจะพยายามสร้างตัวละครหญิงให้ก้าวมา มีบทบาททัดเทียมกับตัวละครชายมากเพียงใด แต่ตัวละครหญิงดังกล่าวก็ยังคงติดอยู่ในขนบเช่นเดิมโดยถูกลงโทษฐานที่เธอปฏิบัติตนแตกต่างไปจากขนบหรือมโนคติของความเป็นหญิง อย่างไรก็ตามอาชญาวิทยาที่เลือกมาศึกษาเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* ของ สตีฟ ลาร์สสัน และ *The Fifth Woman* ของ เฮนนิ่ง มานเคิลล์ แสดงถึงความพยายามของนักเขียนที่จะนำเสนอบทบาทของตัวละครหญิงที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยไม่สอดคล้องกับกฎระเบียบประเพณีดั้งเดิมของสังคมตามต้นฉบับวรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวน เนื่องจากตัวละครหญิงของทั้งสองเรื่องเป็นผู้ที่พยายามโต้กลับอำนาจปิตาธิปไตยที่คอยกดทับชีวิตของพวกเขา และหนึ่งในตัวละครหญิงทั้งสองยังเป็นฆาตกรต่อเนื่องด้วยซึ่งจะกล่าวถึงในส่วนต่อ ๆ ไป ทั้งนี้บริบททางสังคมของ

กลุ่มประเทศแคนดิเนเวียมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อที่จะทำความเข้าใจการนำเสนอตัวละครหญิงของทั้งสองเรื่อง ดังจะกล่าวในส่วนต่อไป

2.2 จากปัญหาสู่การเรียกร้องสิทธิของผู้หญิง

ปัญหาการกดขี่ผู้หญิงเกิดขึ้นมาเป็นเวลายาวนานในสังคมทุกภูมิภาคบนโลก แม้กระแสดการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เน้นถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของมนุษย์ ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนในสังคมมีสิทธิเท่าเทียมกันในด้านเศรษฐกิจและการเมืองเริ่มเติบโตและเป็นที่ยอมรับมาช้านาน แต่ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงนั้นยังปรากฏให้เห็นเสมอมา ผู้หญิงมักเป็นฝ่ายถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกกดขี่ ไม่ว่าจะเป็นการกีดกันทางด้านอาชีพการทำงาน ซึ่งเชื่อว่าผู้หญิงควรทำงานบ้านหรืองานในพื้นที่ส่วนตัว (Private Sphere) ส่วนงานในโลกสาธารณะ (Public Sphere) รวมทั้งอำนาจการเมืองการปกครอง ผู้ชายเป็นฝ่ายครอบครองโอกาสทางการศึกษาที่ผู้หญิงไม่ได้รับสิทธิที่ทัดเทียมกับผู้ชาย เพราะเชื่อว่าสุดท้ายผู้หญิงต้องลงเอยในบทบาทของการเป็นแม่บ้านเลี้ยงดูลูกอยู่ในครัวเรือน หรือแม้กระทั่งการกดขี่ทางเพศที่ผู้ชายเห็นผู้หญิงเป็นเพียงเครื่องมือในการระบายอารมณ์ความปรารถนาเท่านั้น

ปัญหาความไม่เท่าเทียมและการกดขี่ผู้หญิงมีสาเหตุมาจากระบบความคิดที่มีมาแต่ดั้งเดิมเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sex) ระหว่างชายและหญิงในสังคมตะวันตก แนวคิดนี้มักเป็นสิ่งที่ถูกหยิบยกขึ้นมาศึกษาเป็นเวลานานในหน้าประวัติศาสตร์ นักปรัชญาหรือนักทฤษฎีในแต่ละยุคสมัยพยายามให้คำอธิบายและคำนิยามระหว่างความเป็นชายและความเป็นหญิงเรื่อยมา การศึกษาเกี่ยวกับเพศนั้นปรากฏขึ้นตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ ไม่ว่าจะป็นโสเครตีส เพลโตหรืออริสโตเติล ที่ต่างก็พยายามวิเคราะห์สถานภาพที่เป็นจริงและสถานภาพที่พึงประสงค์ของผู้หญิงในสังคม โดยเริ่มจากการมองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่แตกต่างจากผู้ชายโดยธรรมชาติ ดังที่อริสโตเติลที่กล่าวไว้ว่าผู้ชายเป็นฝ่ายปกครองและครอบครองพื้นที่สาธารณะ ส่วนผู้หญิงทำหน้าที่ในครัวเรือนเท่านั้น เพศชายเป็นเพศที่มีความสมบูรณ์แบบในความเป็นมนุษย์โดยเนื้อแท้อยู่แล้ว และผู้หญิงคือผู้ชายที่เสื่อมสมรรถภาพ (Smith, 1983) การเสนอภาพให้ผู้หญิงและผู้ชายมีลักษณะความแตกต่างกันทางชีววิทยา อาทิ อวัยวะเพศ และระบบสมองแบบชั่วคราวข้ามนับเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงความพยายามแบ่งแยกความเป็นหญิงและชายให้แตกต่างกันโดยเพศหญิงเป็นฝ่ายด้อยกว่า นอกจากลักษณะความแตกต่างทางชีววิทยาแล้ว ผู้หญิงและผู้ชายยังถูกแบ่งแยกทางลักษณะ

ทางอารมณ์และบทบาทการแสดงออกโดยวิธีคิดแบบคู่ตรงข้ามอย่างสิ้นเชิง ผู้หญิงมักถูกมองว่าเป็นเพศที่ต้องการการปกป้องจากผู้ชาย ผู้ยอมจำนน ผู้ถูกกระทำ และไม่สามารถมีอำนาจอยู่เหนือผู้ชายได้ ในทางตรงกันข้าม บทบาทของผู้ชายคือการเป็นผู้กระทำ เป็นเพศที่ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และมีวัฒนธรรม ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงมีสถานะด้อยกว่าผู้ชายตามธรรมชาตินี้เป็นทัศนคติแบบสารัตถนิยม (Essentialism) ที่เชื่อเรื่องความเป็นธรรมชาติหรือธาตุแท้ ทุกสิ่งทุกอย่างมีลักษณะเฉพาะของตนเองหรือมีแก่นแท้ที่ตายตัวอยู่แล้ว (Gelman, 2005) ผู้หญิงและผู้ชายมีความเป็นเอกภาพในตัวเองซึ่งมีลักษณะเป็นสากล ไม่ว่าจะดำรงชีวิตอยู่ภายใต้เงื่อนไขของวัฒนธรรมหรือสังคมแบบใดก็ตาม ผู้หญิงและผู้ชายต่างถูกคาดหวังให้มีบทบาททางเพศเช่นเดียวกัน เนื่องจากบทบาททางเพศถูกกำหนดด้วยแก่นแท้ตามธรรมชาติ เพราะฉะนั้นเมื่อผู้หญิงและผู้ชายแตกต่างกันโดยธรรมชาติจึงมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างและตายตัวตามที่สังคมกำหนด ซึ่งส่งผลให้เกิดการกดขี่และการเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงตลอดมา

แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศเช่นนี้ยังเป็นรากฐานของระบบการปกครองแบบปิตาธิปไตยหรือชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ที่ผู้ชายเป็นผู้วางระเบียบกฎเกณฑ์แบบแผน ควบคุมการบริหารและการปกครอง และสร้างค่านิยมให้สังคม โดยที่ผู้หญิงกลายเป็นฝ่ายถูกปกครองและต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์หรือค่านิยมของสังคมนั้น ๆ ทำให้ความเหนือกว่าของเพศชายนี้ดำรงอยู่ในความเชื่อของผู้คนในสังคมผ่านทางกระบวนการขัดเกลาทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ (Ferreira, 2004) สุดท้ายผู้หญิงจึงตกเป็นเบี้ยล่างในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่ผู้ชายมีอำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นมา ระบบดังกล่าวครอบงำแทบทุกมิติของวิถีชีวิตของผู้หญิงและก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในสถานภาพความเป็นอยู่ บทบาทการแสดงออก และนำไปสู่การเอารัดเอาเปรียบ การกดขี่และการใช้กำลังอำนาจควบคุมผู้หญิงให้อยู่ใต้อาณัติ ดังนั้น ผู้หญิงจึงไม่ได้รับความเป็นธรรมในทางปฏิบัติเมื่อเทียบกับผู้ชายในวิถีการดำเนินชีวิตทุกรูปแบบ

ความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียม การกดขี่ที่กดกันทางสังคม และการอยู่นอกศูนย์กลางของอำนาจของผู้หญิงที่ถูกส่งสมมานานหลายชั่วอายุคนส่งผลให้เกิดการเรียกร้องสิทธิและความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ที่ผู้หญิงถูกกดขี่และเอารัดเอาเปรียบจากผู้ชายมีการก่อร่างสร้างแนวคิดและทฤษฎีที่เรียกว่า “สตรีนิยม” (Feminism) ขึ้น เพื่อตีแผ่ปัญหาที่ผู้หญิงได้ประสบในสังคมแต่ละยุค พร้อมทั้งเรียกร้องและสนับสนุนการต่อต้านสภาวะการตกเป็นเบี้ยล่าง (Subordination) ของผู้หญิงในสังคมซึ่งถูกปกครองด้วยระบบชายเป็นใหญ่ นักทฤษฎีสตรีนิยมเชื่อว่า การที่ผู้หญิงตกอยู่ในสถานะที่ด้อยกว่าผู้ชายนั้นไม่ได้เกิดจากธรรมชาติ แต่

เกิดจากการสร้างค่านิยมให้ผู้ชายเป็นใหญ่ เพราะสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นสังคมที่ผู้ชายเป็นผู้สร้างเงินไขและค่านิยมต่าง ๆ ขึ้นมาครอบงำและควบคุมพฤติกรรมของผู้หญิง นักทฤษฎีสตรีนิยมจึงเริ่มต่อต้านระบบปิตาธิปไตยหรือชายเป็นใหญ่ขึ้นมา โดยเริ่มจากการเรียกร้องสิทธิทางการศึกษา ค่าจ้างแรงงาน สิทธิทางกฎหมายและการเมือง และขยายไปจนถึงความต้องการเฉพาะด้านของสตรี อาทิ สวัสดิการของผู้เป็นแม่

การเรียกร้องสิทธิของผู้หญิงและแนวคิดสตรีนิยมถูกแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ได้แก่ คลื่นลูกที่ 1 ซึ่งเน้นเกี่ยวกับการเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียมกันของหญิงและชาย โดยพยายามผลักดันให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะและมีสิทธิ์ในการออกเสียงมากขึ้น หลังจากการเรียกร้องสิทธิที่มีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะแล้ว แนวคิดสตรีนิยมคลื่นลูกที่ 2 ได้กำเนิดขึ้น โดยมุ่งเน้นไปที่ประเด็นปัญหาความเป็นสากลและเรื่องส่วนตัวของผู้หญิง อาทิ การทำแท้งและความรุนแรงต่อผู้หญิงภายในครอบครัว (Domestic Violence) จนมาถึงคลื่นลูกที่ 3 ที่ให้ความสำคัญกับการแบ่งแยกระหว่างเพศทางชีว (Sex) กับเพศภาวะ (Gender) รวมทั้งอัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล (167) (Worthington, 2011) นอกจากนี้แนวคิดหรือทฤษฎีสตรีนิยมยังได้ถูกนำไปใช้เพื่อวิเคราะห์สถานภาพ บทบาท และความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงในหลายมิติ จนกำเนิดเป็นแนวคิดหรือกรอบทฤษฎีอีกหลากหลายแขนง อาทิ สตรีนิยมสายเสรีนิยม (Liberal Feminism) สตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน (Radical Feminism) สตรีนิยมแบบมาร์กซิสต์และสังคมนิยม (Marxist/Socialist Feminism) และสตรีนิยมสายหลังสมัยใหม่ (Postmodern Feminism) ฯลฯ อย่างไรก็ตาม แม้แต่ละสาขาของแนวคิดสตรีนิยมนั้นมีความแตกต่างในเนื้อหาหรือรายละเอียดในแง่ต่าง ๆ แต่ประเด็นหลักที่มีร่วมกันคือการพยายามคัดค้านการเลือกปฏิบัติต่อสตรี การชี้ให้เห็นความเหลื่อมล้ำทางสิทธิมนุษยชนระหว่างชายและหญิง เพื่อให้ผู้หญิงสามารถมีความเท่าเทียมและเสมอภาคกับผู้ชาย แนวคิดหรือทฤษฎีสตรีนิยมจึงเป็นการดึงเห็น ท้วงติง และพยายามเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมที่ผู้ชายอยู่เหนือกว่าผู้หญิงโดยการวิพากษ์และรื้อสร้างโครงสร้างสังคม นอกจากนี้แนวคิดหรือทฤษฎีสตรีนิยมยังมีได้หยุดนิ่งหรือตายตัว หากแต่เต็มไปด้วยการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโดยให้สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้หญิงที่ได้เผชิญ

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นเกี่ยวกับความพยายามแบ่งแยกข้อแตกต่างระหว่างชายหญิง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านลักษณะชีววิทยา อารมณ์หรือบทบาทการแสดงออกที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีความพยายามในการแบ่งแยกระหว่าง “เพศทางชีววิทยา” (Sex) และ “เพศภาวะ” (Gender) กล่าวคือเพศเป็นลักษณะทางชีววิทยาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจากสรีรวิทยา

ของมนุษย์หรือการมีอวัยวะเพศหญิงและเพศชาย แต่เพศภาวะคือความเป็นหญิง (Femininity) และความเป็นชาย (Masculinity) ที่ถูกหล่อหลอมหรือประกอบสร้างขึ้นโดยมนุษย์หรือสังคมซึ่งเกิดขึ้นภายหลัง สตรีนิยมจึงช่วยตอบโต้แนวคิดแบบสาร์ตณนิยมที่เชื่อดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีธรรมชาติหรือแก่นแท้ของตนเองที่ตายตัวอยู่แล้ว ความเป็นธรรมชาติอันสากลของเพศหญิงจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากถูกกำหนดด้วยลักษณะทางชีววิทยาของเพศหญิง เช่น ความไร้เหตุผลหรือความอ่อนแอ การแบ่งแยกระหว่าง “เพศ” และ “เพศภาวะ” เป็นกรอบความคิดที่นักสตรีนิยมใช้เพื่ออธิบายรูปแบบแนวคิดของสังคมที่สร้างบทบาทลักษณะของคนแต่ละเพศขึ้น โดยตีความเพศหญิงไปในทางที่ก่อให้เกิดการกดขี่ข่มเหงได้ ทั้งนี้นักทฤษฎีสตรีนิยมคนสำคัญที่สังเกตเห็นความสำคัญดังกล่าวคือ จูดีธ บัตเลอร์ (Judith Butler) ที่สร้างผลงานที่มีชื่อเสียงเรื่อง *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* ผลงานดังกล่าวเสนอถึงแนวคิดเรื่อง “Performativity” ที่ว่าอัตลักษณ์ของแต่ละบุคคลนั้นถูกประกอบสร้างและกำหนดด้วยสัญญาณทางกายและทางวาทกรรมต่าง ๆ ดังนั้น การที่อัตลักษณ์ของแต่ละบุคคลจะเกิดขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการแสดงอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการประพฤติปฏิบัติตัว กิริยาท่าทาง รวมทั้งการแสดงออก (24-25) (Butler, 1999) บัตเลอร์แสดงความคิดเห็นของเธอว่า “Gender is the repeated stylization of the body, a set of repeated acts within a highly rigid regulatory frame that congeal over time to produce the appearance of substance, of a natural sort of being.” (33) (Butler, 1999) ประเด็นนี้ช่วยให้เห็นได้ว่าเพศภาวะเป็นคุณสมบัติที่สามารถแปรผันได้ตามกาลเทศะ บริบททางสังคมและวัฒนธรรม เพศภาวะสื่อถึงภาพความสั่นไหวของสภาวะทางเพศที่ถูกประกอบสร้างจากปัจจัยอันซับซ้อนมากมาย กำหนดโดยเงื่อนไขทางวัฒนธรรมหรือสังคมให้แสดงบทบาทหญิงหรือชาย การจะมีความเป็นหญิงหรือชายนั้นเป็นกระบวนการขจัดเกลารวมทั้งสังคมและวัฒนธรรม เรียกได้ว่าสังคมและวัฒนธรรมได้สร้างความเป็นหญิงและความเป็นชายขึ้นมา โดยกำหนดการประพฤติปฏิบัติตนให้ผู้หญิงและผู้ชาย อาทิ สังคมอาจคาดหวังว่าการแสดงออกของผู้ชายต้องแข็งแกร่ง ไม่แสดงความอ่อนแอ เช่น ไม่ควรร้องไห้ ขณะที่การแสดงออกของผู้หญิงต้องสำรวม แสดงความอ่อนน้อมถ่อมตน ส่วนการร้องไห้ถือเป็นเรื่องปกติของผู้หญิง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเพศภาวะไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลหรือความสืบเนื่องกับเพศทางชีววิทยา เพศทางชีววิทยาไม่ได้เป็นการกำหนดลักษณะพฤติกรรมของชายและหญิง ความเป็นหญิงและชายขึ้นอยู่กับความที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของแต่ละวัฒนธรรม เพศภาวะจึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์และเงื่อนไขของสังคมที่แปรเปลี่ยนไป ทั้งนี้ประเด็นเรื่องความ

แตกต่างระหว่างเพศทางชีววิทยาและเพศภาวะนั้นสะท้อนให้เห็นในอาชญาวิทยาที่เลือกมาศึกษา ซึ่งจะกล่าวในส่วนต่อ ๆ ไป

2.3 สิทธิผู้หญิงของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียในปัจจุบัน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ความไม่เสมอภาค การถูกกดขี่เอาเปรียบ การตกเป็นเบี้ยล่างของผู้หญิงในสังคม ตลอดจนการถูกปฏิเสธในการเข้าถึงสิทธิความเป็นพลเมืองในมิติต่างๆ ที่รัฐหยิบยื่นให้เพศชายเพียงฝ่ายเดียวนำไปสู่ขบวนการเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิของกลุ่มผู้หญิงในหลายประเทศเพื่อทวงสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค การต่อสู้เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพการถูกกดขี่ของผู้หญิงเริ่มจากการเรียกร้องโอกาสทางการศึกษา การว่าจ้างงาน ค่าแรง สิทธิทางกฎหมาย และการเมือง และครอบคลุมไปถึงความต้องการของสตรีในลักษณะเฉพาะ เช่น สวัสดิการสำหรับผู้เป็นแม่ การเรียกร้องสิทธิดังกล่าวเริ่มจากประเทศตะวันตกและค่อย ๆ แผ่ขยายไปยังภูมิภาคต่างๆ ของโลก ทำให้สถานภาพของผู้หญิงได้รับการยอมรับมากขึ้นต่างจากในอดีต และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา กระแสการเรียกร้องสิทธิความเสมอภาคของผู้หญิงทั่วโลกก็เริ่มแข็งแรงแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนในปัจจุบันปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำทางสิทธิเสรีภาพของผู้หญิงในสังคมเบาบางลงกว่าในสมัยก่อน ทั้งนี้ การเคลื่อนไหวของสตรีได้แพร่หลายเข้าไปสู่กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียด้วยเช่นกัน

การเคลื่อนไหวของสตรีในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียทำให้กลุ่มประเทศดังกล่าวจัดได้ว่ามีความพัฒนาและความก้าวหน้าทางสังคมอย่างมาก อาทิ สิทธิมนุษยชน สาธารณูปโภค และสวัสดิการจากรัฐแก่ประชาชน ในด้านสิทธิของสตรี กลุ่มประเทศนี้ถือว่ามีมีความก้าวหน้าเป็นอันดับแรก ๆ ของโลก ใน ค.ศ. 1906 ประเทศฟินแลนด์เป็นประเทศแรกในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียที่ให้สิทธิในการเลือกตั้งแก่ผู้หญิงอย่างเต็มรูปแบบ (Women's Suffrage) ผู้หญิงในประเทศนอร์เวย์ได้รับสิทธิในการเลือกตั้งใน ค.ศ. 1913 ประเทศเดนมาร์กและไอซ์แลนด์ให้สิทธิผู้หญิงในการออกเสียงลงคะแนนใน ค.ศ. 1915 และ ค.ศ. 1921 ผู้หญิงในประเทศสวีเดนสามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ (Ray, 1918) ส่วนผู้หญิงในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียที่ไม่ต้องการจะให้กำเนิดลูกนั้นก็มิสิทธิอย่างเต็มที่กับร่างกายของตน ใน ค.ศ. 1978 กฎหมายการทำแท้งของประเทศนอร์เวย์ถือเป็นก้าวสำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดความทัดเทียมกันด้านสิทธิของสตรี กฎหมายได้กำหนดไว้ว่าการทำแท้งควรจะเป็นทางเลือกที่สูงสุด และสังคมควรจะทำทุกวิถีทางที่จะลดจำนวนการยุติครรภ์ให้มากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามการทำแท้งนั้นยังคงเป็นเรื่องเสรีที่กฎหมายเปิดทางให้ปฏิบัติ

ตามความต้องการของผู้หญิง ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์จะได้รับสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเองอย่างเต็มที่ ส่วนผู้หญิงอายุต่ำกว่า 16 ปี หรือมีสภาวะบกพร่องทางปัญญา ผู้ปกครองจะได้รับข้อมูลก่อน แต่ถึงที่สุดแล้วผู้หญิงก็ยังคงเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (5) (Skevik, 2003) ในประเทศสวีเดนมีกฎหมายทำแท้งเสรี (Liberal Abortion Law) ใน ค.ศ. 1975 โดยให้สิทธิอย่างเต็มที่แก่ผู้หญิงที่จะตัดสินใจทำแท้งด้วยตนเอง (Ulla Björnberg & Dahlgren, 2008) และประเทศเดนมาร์กมีนโยบายสังคมโดยทั่วไปคือ “การมีเสรีภาพในการเลือก” โดยจุดเริ่มต้นของกฎหมายการทำแท้งฉบับแรกใน ค.ศ. 1937 แต่กฎหมายในการทำแท้งอย่างเสรีที่แท้จริงนั้นได้ประกาศใช้ใน ค.ศ. 1973 (Cecilie Wehner & Peter Abrahamson, 2003) เห็นได้ว่าทั้งสามประเทศในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียนี้ได้ออกกฎหมายที่เอื้อสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้หญิงในประเทศของตน เพื่อให้ผู้หญิงสามารถรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองได้อย่างเสรีและสมบูรณ์

ต่อมาในช่วง ค.ศ. 1970 – 1980 กลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรีในประเทศนอร์เวย์ สวีเดน และเดนมาร์กพยายามต่อสู้ให้ผู้หญิงได้มีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะมากขึ้นเพื่อให้ทัดเทียมกับผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็นการยกเลิกการแบ่งแยกหญิงชายในการทำงาน การให้ค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกัน การให้สิทธิในการทำแท้งของผู้หญิง หรือการมีส่วนร่วมในระบบการเมืองการปกครอง (Political System) โดยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวผู้หญิงทั้งสามประเทศได้รับสิทธิทางการเมืองการปกครองมากที่สุดในโลกตะวันตก และในทศวรรษ 1990 ผู้หญิงในทั้งสามประเทศที่ได้กล่าวมานี้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในระบบรัฐสภาในจำนวนที่ใกล้เคียงกับผู้ชายมากที่สุด ซึ่งความก้าวหน้าทางด้านการเมืองเรื่องการเมืองการมีอำนาจในการตัดสินใจในระบบรัฐสภาและการเป็นผู้แทนราษฎรของผู้หญิงนั้นถือได้ว่าเป็นก้าวที่สำคัญอย่างยิ่งที่สามารถกำจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเพศและนำไปสู่ความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงในประเทศได้ (Hege Skjeie & Birte Siim, 2000)

นอกจากนี้ แผนการปฏิบัติงาน (Action Plan) ซึ่งเป็นแนวคิดหรือวิธีการดำเนินการเชิงกลยุทธ์ที่สามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ของรัฐบาลในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียที่ช่วยส่งเสริมสิทธิสตรีให้มีความเท่าเทียมกันกับผู้ชายนั้นมีหลายประเภท โดยประเทศสวีเดนนั้นมีแผนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศคือ ผู้หญิงและผู้ชายจะได้รับโอกาส สิทธิ รวมทั้งความรับผิดชอบที่เท่าเทียมกันในทุกมิติของชีวิต (38) (Langvasbråten, 2008) ได้แก่ ค่าตอบแทนจากการทำงานเท่ากัน อำนาจเท่ากัน และรับผิดชอบต่อลูกและครอบครัวเท่ากัน รัฐบาลสวีเดนได้ผสมผสานแนวคิดสตรีนิยมเข้าไปในแผนการปฏิบัติงานด้านต่าง

ๆ และยังนำแนวคิดสตรีนิยมเข้ามาปรับเปลี่ยนและพัฒนาต่อยอดเพื่อให้เป็นหลักการสำหรับพรรคการเมืองหลาย ๆ พรรค ทั้งนี้เพื่อสิทธิประโยชน์ของประชาชนชาวสวีเดน ส่วนการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในหน้าประวัติศาสตร์ทางการเมืองของประเทศนอร์เวย์นั้นเกิดขึ้นจากการเลือกตั้งใน ค.ศ. 1986 โดย ดร.กนู ฮาร์เลม บรุนด์แลนด์ (Gro Harlem Brundtland) หัวหน้าพรรคแรงงานแนวสังคมนิยมประชาธิปไตยได้รับตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศนอร์เวย์ และยุคนี้ถือได้ว่าเป็นยุคของ “รัฐบาลผู้หญิง” (Women’s Government) เนื่องจากมีจำนวนรัฐมนตรีหญิงรวมเป็น 44 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนรัฐมนตรีทั้งหมด และใน ค.ศ. 1990 ซึ่งถือเป็นยุคที่สามของ “รัฐบาลผู้หญิง” นี้ สัดส่วนของรัฐมนตรีหญิงเพิ่มขึ้นเป็น 47 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นยุคที่ผู้หญิงก้าวเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลในพื้นที่สาธารณะได้อย่างเต็มรูปแบบ ทั้งนี้รัฐบาลของบรุนด์แลนด์ได้เสนอแผนงานด้านสวัสดิการระดับครอบครัวและสิทธิความเท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิงและชาย ซึ่งเป็นสิ่งที่พรรคแรงงานให้ความสำคัญอย่างมาก โดยถือว่าเป็นพัฒนาการทางสังคมและก้าวกระโดดครั้งยิ่งใหญ่ของประเทศนอร์เวย์ (3) (Skevik, 2003)

นอกจากนี้กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียยังเป็นรัฐสวัสดิการ (Welfare State) ที่มีนโยบายในการจัดสรรสวัสดิการให้แก่ประชาชนโดยเท่าเทียมกัน ทั้งในด้านการให้บริการเรื่องสุขภาพ การศึกษา การจ้างงาน รวมไปถึงการประกันสังคม และรัฐสวัสดิการนี้ยังเป็นระบบรัฐที่มีนโยบายในการผลักดันให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะได้อย่างทัดเทียมและเสมอภาคกับผู้ชาย โดยเน้นในเรื่องสวัสดิการของผู้หญิงเป็นหลัก จึงทำให้รัฐกลายเป็นระบบที่เป็นมิตรต่อผู้หญิง รัฐสวัสดิการนี้มีนโยบายว่าผู้หญิงจำเป็นต้องได้รับสวัสดิการที่ดีและเหมาะสมในฐานะมารดาและภรรยา เพื่อเน้นให้เห็นคุณค่าของผู้หญิงในทั้งสองบทบาท อย่างที่รัฐบาลประเทศสวีเดนได้ประกาศแผนการปฏิบัติงานที่เล็งเห็นความสำคัญของความเท่าเทียมกันของชายและหญิง โดยพยายามประยุกต์แนวคิดสตรีนิยมเพื่อใช้ในการสนับสนุนความเสมอภาคระหว่างเพศ ดังที่ ทูเดอ ลางวัสโบรเทน (Trude Langvasbråten) นำเสนอไว้ว่า

Efforts to promote gender equality must be given a more feminist orientation. We must be aware of the existence of a gender-based power structure that makes women subordinate to men [...] if we do not succeed in breaking down the present gender-based power structure we will fail

to achieve a gender equal society (GE Action Plan 2002-2006). (39)

(Langvasbråten, 2008)

รัฐสวัสดิการของกลุ่มประเทศแกนดิเนเวียได้นำมาสู่ความเห็นของ เฮลกา แฮร์เนส (Helga Hernes) นักรัฐศาสตร์ชาวนอร์เวย์ผู้เชื่อว่าระบบรัฐสวัสดิการจะทำให้รัฐสามารถกลายเป็นรัฐที่เป็นมิตรต่อเพศหญิงต่อไปในอนาคตได้ เนื่องจากระบบดังกล่าวเกื้อหนุนสิทธิประโยชน์หลาย ๆ ด้าน ทำให้ผู้หญิงในสังคมมีความเสมอภาคกับผู้ชาย และทำให้ความไม่เท่าเทียมหรือการล่วงละเมิดสิทธิระหว่างเพศหมดไป (209-210) (Anette Borchorst & Birte Siim, 2008)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแฮร์เนสจะเชื่อว่ารัฐสวัสดิการจะสามารถกลายเป็นรัฐที่มีระบบที่เป็นมิตรต่อสตรี แต่อานีเต บูร์คอสต์ และบิร์เทอ ซีม (Anette Borchorst and Birte Siim) นักวิชาการสาขาเพศสภาพศึกษา (Gender Studies) กลับเห็นว่าการประเมินจากระบบสวัสดิการของรัฐและการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในพื้นที่สาธารณะนั้นยังไม่สามารถยืนยันถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงได้ เพราะประเด็นเรื่องความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงในระดับครอบครัว (Domestic Violence) นั้นยังคงถูกละเลยไม่ได้กล่าวถึง (212-213) (Anette Borchorst & Birte Siim, 2008) กล่าวคือถึงแม้รัฐสวัสดิการจะมีนโยบายหลักคือการจัดการดูแลสิทธิประโยชน์ต่อพลเมืองไม่ว่าหญิงหรือชายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่ความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงที่ยังเกิดขึ้นในสังคมนั้นก็เป็นการแสดงถึงการล่วงละเมิดสิทธิสตรีและความไม่เท่าเทียมของหญิงและชายได้อย่างหนึ่ง ตามที่แผนการปฏิบัติงานเพื่อความเสมอภาคของชายหญิงในสวีเดนระบุไว้ว่า

Violence committed by men against women occurs in all social classes and occupational categories and is directed against all women regardless of age or circumstance. [...] It is also a manifestation of unequal power relations between women and men, which have led to domination over and discrimination against women, and to the prevention of the

full advancement and participation of women in society (GE action plan 2002–2006). (39)

(Langvasbråten, 2008)

เนื่องจากความรุนแรงต่อผู้หญิงยังคงปรากฏให้เห็นเรื่อย ๆ ในสังคมประเทศสวีเดน รัฐจึงได้ออก ร่างกฎหมายลงโทษผู้ชายที่กระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงในครอบครัวในปี 1994 (Burman, 2010) เพื่อควบคุมและลดจำนวนการกระทำความผิดดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากสถิติที่ว่าในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1990 ผู้หญิงในสวีเดนก็ยังคงถูกฆาตกรรมโดยคู่รักเฉลี่ยประมาณ 16 คนต่อปี (Lindström, 2004)

นอกจากนี้ ใน ค.ศ. 2014 จากผลสำรวจจากกลุ่มผู้หญิงของประเทศในสหภาพยุโรปโดย European Union Agency for Fundamental Rights เกี่ยวกับความรุนแรงที่ผู้หญิงประสบทั้งทาง ร่างกายหรือจิตใจ และความรุนแรงทางเพศ พบว่าประเทศสามอันดับแรกที่ผู้หญิงเคยตกเป็นเหยื่อ ของความรุนแรง ได้แก่ เดนมาร์ก (52%) ฟินแลนด์ (47%) และสวีเดน (46%) และยังพบว่าผู้หญิง กลุ่มดังกล่าวไม่ได้เข้าแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้มีอำนาจเกี่ยวกับความรุนแรงที่พวกเขา เผชิญ (Bell, 2014) ส่วน ลิซา มาร์กlund (Liza Marklund) นักข่าวและนักเขียนอาชญาวิทยาสวีเดนกล่าวว่าในช่วงเวลาที่เธอทำงานเป็นนักข่าวเธอพบว่า ในทุก ๆ สิบวันผู้หญิงชาวสวีเดนหนึ่ง คนจะถูกคู่รักทำร้ายร่างกายจนเสียชีวิต นอกจากนี้เธอยังกล่าวอีกว่าประเทศสวีเดนไม่มีวัฒนธรรม หรือประเพณีในการปกป้องผู้หญิงมาแต่เดิม สิ่งใดที่เกิดขึ้นภายในบ้านจึงถือว่าไม่ใช่ธุระของคน ภายนอก (France, 2005) และแบร์รี ฟอว์ชอว์ (Barry Forshaw) กล่าวเอาไว้ว่าอาชญากรรม เกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้หญิงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย

One area that has seen a notable increase in the reporting of criminal incidents is that of sexual offences against women (perhaps due to the postwar adjustment of the relative status of men and women), and this incendiary area has become much utilized territory for Scandinavian crime writers. (42)

(Forshaw, 2012)

ปัญหาความรุนแรงที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกระทำต่อผู้หญิงส่วนหนึ่งถูกสะท้อนให้เห็นผ่านทางงานวรรณกรรมประเภทอาชญากรรมที่มักปรากฏเรื่องราวความรุนแรงให้เห็นในตัวบท

2.4 ความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงที่ปรากฏในอาชญากรรมสแกนดิเนเวียร่วมสมัย

2.4.1 *The Girl with the Dragon Tattoo*

The Girl with the Dragon Tattoo เป็นอาชญากรรมสวีเดนที่ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 2005 หลังจากที่ลาร์สสันเสียชีวิตลง เรื่องราวเริ่มต้นขึ้นเมื่อตัวละครเอกชาย คาร์ล มิกาเอล บลูมควิสต์ (Carl Mikael Blomkvist) นักข่าวจากนิตยสารมิลเลนเนียม ถูกศาลพิจารณาคดีลงโทษจำคุกสามเดือนข้อหาหมิ่นประมาทและใส่ร้ายนักการเงิน ฮานส์ เอริก เวนเนอร์สเตริม (Hans-Erik Wennerström) ก่อนที่บลูมควิสต์จะถูกจำคุก เฮนริก วังเงอร์ (Henrik Vanger) เจ้าของกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมระดับประเทศ วังเงอร์ (Vanger Corporation) ยื่นข้อเสนอให้บลูมควิสต์ช่วยเขียนอัตชีวประวัติของเขาและครอบครัว เพื่อแลกกับข้อมูลที่จะพิสูจน์ความผิดของเวนเนอร์สเตริม ทั้งนี้ความตั้งใจจริงของเฮนริกคือให้บลูมควิสต์ช่วยสืบหาเบาะแสการฆาตกรรมหรือการหายตัวไปของหลานสาวที่ชื่อแฮร์เรียต วังเงอร์ (Harriet Vanger) เมื่อ 40 ปีก่อน โดยบลูมควิสต์ได้รับความช่วยเหลือในการสืบหาข้อมูลจากตัวละครเอกหญิง ลิซเบท ซาลันเดอร์ (Lisbeth Salander) แสกเกอร์สาวผู้มีปัญหาในการเข้าสังคม ในที่สุดบลูมควิสต์กับซาลันเดอร์ได้ค้นพบความจริงอันโหดร้ายว่า มาร์ติน วังเงอร์ (Martin Vanger) กับก๊อตต์ฟรีด วังเงอร์ (Gottfried Vanger) พี่ชายและพ่อแท้ ๆ ของแฮร์เรียตเป็นนักข่มขืนและฆาตกรต่อเนื่องที่ก่ออาชญากรรมมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 50 ปี และหนึ่งในเหยื่อสาวของทั้งสองพ่อลูกคือแฮร์เรียต น้องสาวและลูกสาวแท้ ๆ ของพวกเขา บลูมควิสต์และซาลันเดอร์สืบทราบต่อไปว่าแฮร์เรียตยังมีชีวิตอยู่ในออสเตรเลียเนื่องจากเธอต้องการหนีจากการกระทำอันโหดร้ายของพี่ชายและพ่อของเธอเอง แต่การได้มาซึ่งความจริงเกี่ยวกับครอบครัววังเงอร์นั้น ทำให้บลูมควิสต์ต้องถูกมาร์ตินทารุณร่างกายโดยหวังจะปลิดชีวิตทิ้ง แต่เขาสามารถรอดมาได้ด้วยความช่วยเหลือของซาลันเดอร์ ในที่สุดหลังจากการค้นหาคำความจริงเสร็จสิ้น เฮนริกทำตามข้อเสนอที่ให้ไว้กับบลูมควิสต์โดยนำข้อมูลที่เวนเนอร์สเตริมนำเงินหลายล้านโครนาไปแก๊งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและพยายามปกปิดด้วยการปลอมแปลงบัญชีบางส่วนเมื่อครั้งที่เขาเคยทำงานกับบริษัทวังเงอร์ หากแต่หลักฐานดังกล่าว

หมดอายุความไปแล้วและไม่เพียงพอที่จะลากตัวเวนเนอร์สเตริมเข้าคุก ดังนั้น ซาลันเดอร์จึงแอบปฏิบัติการลับด้วยตัวเองเพื่อช่วยให้บลูมควิสต์เปิดโปงความผิดของเวนเนอร์สเตริมได้สำเร็จ

ลาร์สสันตั้งชื่อนวนิยายของเขาเป็นภาษาสวีเดนไว้ว่า *Män som Hater Kvinnor* ซึ่งแปลว่า men who hate women ก็เพราะเขาต้องการเสนอปัญหาความรุนแรงที่ยังปรากฏให้เห็นในสังคมที่ผู้ชายปฏิบัติความรุนแรงและล่วงละเมิดสิทธิของผู้หญิง เพียงเพราะผู้ชายบางกลุ่มยังเชื่อว่าพวกเขาเป็นผู้ที่สามารถควบคุม มีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง และสามารถใช้กำลังบังคับข่มขู่ผู้หญิงได้ อย่างในความคิดเห็นของ บรอนเวน โทมัส (Bronwen Thomas) นักวิชาการสาขาภาษาศาสตร์และวรรณคดีที่ได้เสนอเกี่ยวกับชื่อเรื่องต้นฉบับภาษาสวีเดนไว้ว่าชื่อเรื่องภาษาสวีเดนกล่าวเป็นนัยถึงการกระทำความรุนแรงของผู้ชายในนวนิยาย

[T]ranslations may frame the narrative very differently from the frames offered by titles in the source/original language. The Swedish title of the first novel in Larsson's trilogy, *Män som hatar kvinnor* (Men Who Hate Women) provides a paratextual frame whereby all of the violent acts described, and all of the men who feature within the story, are potentially implicated. (305)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY (Thomas, 2012)

ลาร์สสันต้องการเน้นย้ำและเปิดเผยเรื่องราวความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงผ่านเรื่องเล่า เพื่อชี้ให้เห็นถึงด้านมืดของมนุษย์ที่ยังคงชุกชอนอยู่ในทุกที่ ไม่เว้นแม้แต่สังคมที่ดูสงบสุขและมีความก้าวหน้าทางด้านสิทธิมนุษยชนอย่างประเทศสวีเดนเองก็ตาม ดังที่อเล็กซ์ เบอร์เรนสัน (Alex Berenson) นักหนังสือพิมพ์ของเดอะนิวยอร์กไทมส์กล่าวว่า “The novel offers a thoroughly ugly view of human nature, especially when it comes to the way Swedish men treat Swedish women.” (Berenson, 2008)

ทั้งนี้ลาร์สสันเสนอความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงที่เกิดขึ้นในประเทศสวีเดนตามที่เขาได้ประสบมา ในส่วนเกริ่นนำของแต่ละบทในอาชญากรรมนิยาย ผู้เขียนได้นำเสนอข้อมูลทางสถิติ

เกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิงในประเทศ อาทิ “46% OF THE WOMEN IN SWEDEN HAVE BEEN SUBJECTED TO VIOLENCE BY A MAN.” และ “13% OF WOMEN IN SWEDEN HAVE BEEN SUBJECTED TO AGGRAVATED SEXUAL ASSAULT OUTSIDE A SEXUAL RELATIONSHIP.” (Larsson, 2008) ข้อมูลสถิติที่เสนอใน *The Girl with the Dragon Tattoo* แสดงให้เห็นความรุนแรง การตกเป็นเหยื่อ และการถูกคุกคามของผู้หญิงที่ยังคงเกิดขึ้นในสังคมประเทศสวีเดน นอกจากนี้ภาพความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงยังได้ถูกนำเสนอผ่านตัวละครหญิงหลายตัวในเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นตัวละครเอกหญิงอย่าง ซาลันเดอร์ แฮร์เรียต หรือหญิงสาวอีกหลายต่อหลายคนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศจากผู้ชาย

ตัวละครหญิงตัวแรกที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของตัวละครชายคือ แฮร์เรียต หลานสาวของเฮนริกที่หายตัวไปอย่างไร้ร่องรอยเป็นเวลายาวนานกว่า 40 ปี ทั้งนี้ บลูมคิสต์ถูกว่าจ้างโดยเฮนริกให้หาเบาะแสตัวคนร้ายที่เขาคิดว่าเป็นผู้ฆ่าแฮร์เรียต อย่างไรก็ตาม ในการสืบหาเบาะแสดังกล่าวบลูมคิสต์กลับค้นพบความจริงอันโหดร้ายว่าเธอตกเป็นเหยื่อของการล่วงละเมิดทางเพศจากคนในครอบครัว (Incest Victim) เนื่องจากแฮร์เรียตถูกก๊อตต์ฟรีด พ่อของเธอข่มขืนเมื่อเธอมีอายุเพียง 14 ปีเท่านั้น ดังที่แฮร์เรียตเล่าให้บลูมคิสต์ฟังหลังจากเหตุการณ์คลี่คลายลงว่า “My father molested me for a year. I did everything to avoid [it]... but he was my father and I couldn't refuse to have anything to do with him without giving him some explanation. So I lied and played a role and tried to pretend that everything was O.K.” (452) (Larsson, 2008) การเปิดเผยของแฮร์เรียตแสดงให้เห็นถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นในระดับครอบครัว ที่มีผู้เป็นพ่อเป็นฝ่ายกระทำ โดยใช้อำนาจของความเป็นพ่อหรือความเป็นชายเพื่อกดขี่ลูกสาวหรือผู้หญิงซึ่งเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของตนเองให้ปฏิบัติตามและยอมจำนนต่ออำนาจของตน ทั้งนี้ความรุนแรงทางเพศของก๊อตต์ฟรีดได้ดีแม้ให้เห็นถึงการกระทำอันรุนแรงในระดับครอบครัวที่อำนาจรัฐเข้าไม่ถึงและไม่สามารถเข้าไปจัดการควบคุมดูแลได้ และปัญหาความรุนแรงในครอบครัวยังถูกปกปิดเป็นความลับที่ไม่สามารถกล่าวออกมาให้คนภายนอกรับรู้ได้ ปัญหาเหล่านี้จึงยังคงซุกซ่อนอยู่ในสังคม

นอกจากจะข่มขืนลูกสาวของตนเองแล้ว ก๊อตต์ฟรีดยังสอนให้มาร์ติน พี่ชายของแฮร์เรียตใช้ความรุนแรงร่วมกันข่มขืนเธอด้วย อย่างที่แฮร์เรียตยอมรับว่า “And during the next year he [Gottfried] would take me out to his cabin. Many times Martin came along. He forced me to do things with him and held my arms while Martin... had his way with me” (453)

(Larsson, 2008) แฮร์เรียตไม่เพียงแต่ถูกพ่อของตนเองกระทำชำเรา แต่พี่ชายซึ่งควรเป็นคนที่ต้องปกป้องดูแลน้องสาวยังร่วมมือกับพ่อข่มขืนน้องสาวตนเอง การล่วงละเมิดทางเพศต่อลูกสาวของก๊อตต์ฟรีดสิ้นสุดลงเมื่อเขาพยายามจะล่วงเกินแฮร์เรียตอีกครั้งในขณะที่เขาเมาไม่ได้สติ แฮร์เรียตจึงจำเป็นต้องป้องกันตนเองจากความรุนแรงทางเพศที่กำลังจะเกิดขึ้นด้วยการผลักพ่อของเธอลงไปใต้น้ำและใช้ไม้พายกดไว้จนเขาขาดอากาศหายใจ

ทั้งนี้ขณะเกิดเหตุมาร์ตินเป็นผู้เฝ้าดูเหตุการณ์ทั้งหมด และหลังจากนั้นเขาใช้สิ่งที่เขาเห็นเป็นเครื่องมือในการขู่บังคับแฮร์เรียตให้ยอมจำนนต่อการล่วงละเมิดทางเพศ ดังที่แฮร์เรียตกล่าวไว้ว่า “He came up to me, grabbed me by the hair, and led me back to the cabin – to Gottfried’s bed. He tied me up and raped me while our father was still floating in the water. And I couldn’t even offer any resistance.” (454) (Larsson, 2008) หลังจากเหตุการณ์เสียชีวิตของก๊อตต์ฟรีด มาร์ตินสืบทอดบทบาตต่อจากพ่อของเขา โดยใช้อำนาจเพื่อทำให้แฮร์เรียตยอมจำนนต่อเขา ดังที่แฮร์เรียตกล่าวว่า “When my father died, Martin was ready to take his role. He expected me to become his lover and he thought it was perfectly natural for me to submit to him.” (453) (Larsson, 2008) (เน้นข้อความโดยผู้วิจัย) คำพูดดังกล่าวแสดงให้เห็นความเชื่อของมาร์ตินที่ว่าผู้หญิงนั้นด้อยกว่าผู้ชายโดยธรรมชาติอยู่แล้ว และจำต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชาย แฮร์เรียตจึงต้องยอมจำนนอยู่ใต้อาณัติของเขา การล่วงละเมิดทางเพศที่ทั้งก๊อตต์ฟรีดและมาร์ตินร่วมกันกระทำต่อแฮร์เรียตนั้นนอกจากจะเป็นสิ่งที่ต้องห้ามในสังคม (Taboo) แล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงอำนาจของระบบปิตาธิปไตยที่เชื่อว่าผู้หญิงควรเป็นผู้ยอมจำนน ผู้ถูกกระทำ และไม่ควรมีอำนาจอยู่เหนือผู้ชายอีกด้วย

หลังจากนั้นมาร์ตินเริ่มลงมือข่มขืนและฆาตกรรมหญิงสาวด้วยตัวเองมาตลอด ดังที่เขา กล่าวว่า “If I do an intellectual analysis of my condition, I’m more of a serial rapist than a serial murderer. In fact, most of all I’m a serial kidnapper. The killing is a natural consequence, so to speak, because I have to hide my crime.” (410) (Larsson, 2008) ประโยคดังกล่าวเผยให้เห็นว่ามาร์ตินจัดได้ว่าเป็นนักข่มขืนอย่างต่อเนื่องมากกว่าการเป็นฆาตกรต่อเนื่อง เพราะเขาเสพติดและหมกมุ่นกับการทรมานและข่มขืนผู้หญิง โดยเหยื่อของเขาจะเป็นหญิงสาวที่ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติหรือโสเภณีที่เดินทางมาคนเดียว อย่างที่เขา กล่าวว่า “Women disappear all the time. Nobody misses them. Immigrants. Whores from Russia. Thousands of people pass through Sweden every year.” (409) (Larsson, 2008) ส่วน

อาชญากรรมที่เขาก่อนมีความรุนแรงไม่ต่างจากพ่อของเขา เพราะมาร์ตินจะกักขังเหยื่อไว้ในกรง และใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทรมานร่างกายพวกเขา นอกจากนี้เขายังได้บันทึกภาพเหตุการณ์ของการทรมานและการข่มขืนผู้หญิงไว้ดูในภายหลังด้วย

นอกจากที่มาร์ตินจะล่วงละเมิดทางเพศต่อน้องสาวแท้ ๆ ของตนเองโดยอาศัยความเป็นชายที่ถือครองความเป็นใหญ่ในครอบครัวแล้ว การกระทำความรุนแรงต่อหญิงต่างชาติและโสเภณียังสะท้อนให้เห็นความไม่เท่าเทียมกันทางชนชั้น เราจะเห็นว่ามาร์ตินเป็นประธานกรรมการบริหารของเครือข่ายอุตสาหกรรมวังเงอร์ ขณะที่ผู้หญิงที่เป็นเหยื่อของมาร์ตินส่วนมากเป็นผู้หญิงต่างชาติและโสเภณีสั่งที่ลาร์สันบรรยายเอาไว้ว่า “His victims were often new arrivals, immigrant girls who had no friends or social contacts in Sweden. There were also prostitutes and social outcasts, with drug abuse or other problems in their background.” (425) (Larsson, 2008) จากสถานภาพที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงของมาร์ตินและเหยื่อทำให้มาร์ตินรอดพ้นจากการจับกุมของตำรวจ อย่างที่บลูมควิสต์กล่าวว่า “He was organised and did his killing systematically. He also had money to put into his hobby.” (433) (Larsson, 2008) จากคำกล่าวของบลูมควิสต์แสดงให้เห็นว่าการฆาตกรรมผู้หญิงกลายเป็นงานอดิเรกยามว่างของมาร์ติน ซึ่งส่วนหนึ่งที่ทำให้งานอดิเรกนี้สามารถรอดพ้นจากสายตาคนอื่นได้นั้นคือพื้นฐานทางเศรษฐกิจและฐานะอันร่ำรวยของมาร์ติน ในทางตรงกันข้ามเหยื่อสาวของมาร์ตินอยู่ในสถานะที่ด้อยกว่าและต้องการที่พึ่งพิง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าความแตกต่างทางสถานะนี้เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างตัวละครชายกับตัวละครหญิงในนวนิยาย

ในอาชญากรรม *The Girl with the Dragon Tattoo* ลาร์สันยังได้นำเสนอความรุนแรงทางเพศที่ตัวละครชายกระทำต่อตัวละครเอกหญิงอย่างซาลันเดอร์ กล่าวคือซาลันเดอร์ตัวละครเอกหญิงของเรื่องเป็นแฮกเกอร์สาวที่มีอายุเพียง 24 ปี แม้เธอจะสามารถทำงานเลี้ยงชีพตนเองโดยการเป็นนักสืบลับ (Private investigator) ในบริษัทรักษาความปลอดภัยแห่งหนึ่งในเมืองหลวง แต่เธอก็เป็นหญิงสาวที่ทางรัฐบาลต้องเป็นผู้ดูแลและจัดสรรสวัสดิการต่าง ๆ ให้ เนื่องจากเธอมีความผิดปกติจากอาการแอสเพอร์เกอร์ (Asperger Syndrome) และแม่ของเธอไม่สามารถดูแลเธอได้ เพราะถูกพ่อของเธอทำร้ายร่างกายจนสมองเสื่อม ดังนั้นซาลันเดอร์จึงจำเป็นต้องอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐ โดยมีตัวแทนผู้ปกครองดูแลทางด้านการเงิน การตัดสินใจ และสวัสดิการต่าง ๆ ดังที่ลาร์สันบรรยายว่า “Guardianship is a stricter form of control, in which the client is relieved of the authority to handle his or her own money or to make decisions regarding

various matters.” (210) (Larsson, 2008) อย่างไรก็ตามแม้ว่าซาลันเดอร์จะดูเหมือนอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐที่สามารถคุมครองดูแล ให้ความสะดวกสบายและความปลอดภัยในการใช้ชีวิต แต่การปกครองดังกล่าวกลับนำไปสู่ความรุนแรงที่เธอต้องประสบ

ความรุนแรงดังกล่าวเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ซึ่งเป็นนายหรือตัวแทนผู้ปกครองและผู้รับผิดชอบทางด้านกฎหมายและการเงินของซาลันเดอร์ชื่อ นิลส์ เอริก บีเยอร์มัน (Nils Erik Bjurman) ใช้อำนาจข่มขืนกระทำชำเราซาลันเดอร์ เนื่องจากเห็นว่าเธอเป็นผู้อยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชาของเขาและจำเป็นต้องพึ่งพาเขาในฐานะผู้ปกครองคนใหม่ เพราะตัวแทนผู้ปกครองคนก่อนของเธอเกิดเส้นเลือดในสมองแตกจึงไม่สามารถรับหน้าที่นี้ได้อีกต่อไป ในการนัดพบกันของบีเยอร์มันและซาลันเดอร์ บีเยอร์มันได้เริ่มใช้อำนาจข่มขู่ซาลันเดอร์ให้ยอมทำตามคำสั่งเขาทุกอย่างเพื่อแลกกับการเบิกเงินในบัญชีของเธอเองที่เธอไม่มีอำนาจในการบริหารได้ การพบกันครั้งนี้บีเยอร์มันเริ่มลวนลามทางเพศกับซาลันเดอร์ ดังคำบรรยายว่า

He waited until she lowered her eyes, in what he regarded as submission. Then he pulled her closer. Salander opened her lips and took him in her mouth. He kept his grip on her neck and pulled her fiercely towards him. She felt like gagging the whole ten minutes he took to bump and grind; when finally he came, he was holding her so tight to she could hardly breathe. (207)

(Larsson, 2008)

การกระทำข้างต้นเป็นการประทุษร้ายทางเพศขั้นต้นและการแสวงหาผลประโยชน์จากผู้อยู่ในปกครอง ดังจะเห็นได้จากที่บีเยอร์มันคิดกับตัวเองว่า “This is better than a whore. She gets paid with her own money.” (208) (Larsson, 2008)

หลังจากการล่วงละเมิดครั้งแรกบีเยอร์มันเริ่มกระทำความรุนแรงต่อซาลันเดอร์มากขึ้นเรื่อย ๆ โดยการพบกันครั้งต่อมาของตัวละครทั้งสอง บีเยอร์มันเปลี่ยนสถานที่นัดเป็น

อพาร์ทเมนต์ของเขาเอง เพื่อที่เขาจะได้กระทำชำเราซาลันเดอร์ได้ง่ายขึ้น และการล่วงละเมิดของ นายบีเยอร์มันครั้งนี้เต็มไปด้วยความทารุณมากกว่าครั้งที่ผ่านมา ดังคำบรรยายที่ว่า

He pulled up her arm, placed the handcuffs around one of the bedposts, and locked her other hand. [...] She felt him putting something around her ankles, spread her legs apart and tie them so that she was lying there completely vulnerable. She could hardly breathe. Then she felt an excruciating pain as he forced something up her anus. (232-233)

(Larsson, 2008)

จากการบรรยายการทารุณกรรมทางเพศของซาลันเดอร์ที่ผู้เขียนเสนอไว้จะเห็นได้ว่าการกระทำดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นการข่มขืนโดยทั่ว ๆ ไป แต่บีเยอร์มันยังเป็นผู้ที่มีความสุขจากการทรมานผู้อื่น (Sadist) โดยปฏิบัติความรุนแรงต่อผู้อื่นเพื่อตอบสนองความสุขของตนเอง จะเห็นได้จากการที่เขาใส่กุญแจมือที่ข้อมือซาลันเดอร์ไว้กับหัวเตียง แล้วข่มขืนซาลันเดอร์ทางทวารหนักอย่างผิดปกติวิสัยทั่วไป และหลังจากการกระทำทารุณกรรมทางเพศจบสิ้น บีเยอร์มันก็ปล่อยตัวซาลันเดอร์กลับบ้านในเวลา 4 นาฬิกาของเช้าวันเสาร์ ช่วงเวลาที่บีเยอร์มันนัดพบซาลันเดอร์คือ 2 ทุ่มของคืนวันศุกร์ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการล่วงละเมิดทางเพศของบีเยอร์มันกินเวลานานมาก นอกจากนี้การเว้นไม่บรรยายบางส่วนของช่วงเวลาดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่าอาจมีความรุนแรงเกิดขึ้นมากกว่าที่ถูกบรรยายเอาไว้ในต้นบท นักวิชาการชื่อมาร์ลา แฮร์ริส (Marla Harris) เสนอความคิดเห็นของเธอว่าการที่ลาร์สันเว้นการบรรยายในช่วงระยะเวลาดังกล่าวไม่ใช่เพื่อจะนำเสนอถึงความอ่อนแอหรือไร้ที่พึ่งของการตกเป็นเหยื่อของซาลันเดอร์ หากแต่เป็นการแสดงถึงความมีอำนาจของเธอหลังจากถูกทำร้าย

What, then, can we make of Larsson's strategic abridgement? He is clearly less interested in titillating the reader by displaying Salander as passive and helpless than he is in representing her as empowered guiding the reader

to decipher the significance of small gestures and expressions, such as the look of 'naked, smouldering hatred' that salander gives Bjurman as she leaves his flat, or even the significance of saying nothing. (74)

(Harris, 2013)

แม้ว่าซาลันเดอร์จะไม่ยอมแสดงความอ่อนแอออกมาให้เห็นเว้นแต่สายตาของความเกลียดชังและเคียดแค้น อย่างไรก็ตามการล่วงละเมิดทางเพศต่อซาลันเดอร์ครั้งนี้มีความรุนแรงมากกว่าครั้งแรกมาก เพราะการใช้ความรุนแรงทางเพศดังกล่าวนี้เป็นมากกว่าการบีบบังคับหรือการลดค่าของผู้ถูกกระทำ แต่เป็นการทารุณกรรมที่โหดร้ายอย่างเป็นระบบ กล่าวคือชะตาชีวิตของซาลันเดอร์ต้องตกอยู่ในกำมือของปีเยอร์มันเพราะเขามีอำนาจเหนือเธอตามกฎหมาย โดยจัดการวางแผนควบคุมชีวิตเธอเพื่อหวังจะล่วงละเมิดทางเพศไว้เป็นขั้นตอนแล้วทั้งหมด ดังประโยคที่กล่าวไว้ว่า “What she had gone through was very different from the first rape in his office; it was no longer a matter of coercion and degradation. This was systematic brutality.” (235) (Larsson, 2008)

เหตุผลหนึ่งที่ทำให้ซาลันเดอร์ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศจากปีเยอร์มันคือลักษณะรูปร่างหน้าตา พฤติกรรมและการกระทำของเธอ กล่าวคือรูปร่างหน้าตาของซาลันเดอร์ทำทายเป็นหญิงที่ถูกละเมิดขึ้นมาตามมายาคติว่าจะต้องเรียบร้อย อ่อนโยนและเป็นผู้ยอมจำนน ลาร์สันบรรยายซาลันเดอร์ว่าเธอเป็น “[a] pale, anorexic young woman who had hair as short as a fuse, and a pierced nose and eyebrows. She had a wasp tattoo about an inch long on her neck, a tattooed loop around the biceps of her left arm and another around her left ankle.” (41) (Larsson, 2008) จะเห็นได้ว่ารูปลักษณ์ดังกล่าวของซาลันเดอร์แตกต่างจากผู้หญิงทั่วไป เพราะเธอทั้งตัดผมสั้น เจาะร่างกาย และมีรอยสักบนคอและตามตัวเฉกเช่นผู้ชาย นอกจากนี้พฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ของซาลันเดอร์ยังขัดกับลักษณะของผู้หญิงตามมายาคติที่ควรรักษานวลสงวนตัว กล่าวคือเธอเริ่มมีเพศสัมพันธ์เมื่อย่างเข้าวัยรุ่นและมักเปลี่ยนคู่นอนหลายคน ทั้งยังเป็นผู้เริ่มต้นเสมอ ดังคำบรรยายที่ว่า “sex had always (or at least most often) occurred on her conditions and at her initiative. She had had over fifty partners since the age of fifteen.” (219) (Larsson, 2008)

ยิ่งไปกว่านั้นการสร้างตัวละครหญิงอย่างซาลันเดอร์นับได้ว่าเป็นสิ่งที่แตกต่างไปจากตัวละครหญิงในอาชญาวิทยาที่เคยมีมา เนื่องจากซาลันเดอร์มีรสนิยมทางเพศที่แตกต่างไปจากตัวละครหญิงในอาชญาวิทยาที่เคยมีมา กล่าวคือเธอเป็นผู้ที่สามารถมีความสัมพันธ์ได้ทั้งหญิงและชาย (Bisexual) ตัวละครหญิงในอาชญาวิทยาก่อนจะก้าวข้ามบทบาททางเพศอย่างมากที่สุดคือการเป็นผู้หญิงรักร่วมเพศ (Lesbian)^{*} แต่ตัวละครหญิงอย่างซาลันเดอร์กลับท้าทายและทำลายเส้นแบ่งขีดจำกัดเรื่องเพศที่เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างและกำหนดขึ้นมาโดยสังคม อย่างที่อีวอน เลฟฟีเลอร์ (Yvonne Leffler) นักวิชาการสาขาวรรณคดีเปรียบเทียบกล่าวว่า

She is explicitly bisexual, and she destabilizes and challenges some of the dominant and polarized gender values and stereotypes of crime stories, even those in lesbian crime fiction. [...] She rejects all established relationships, social identities, and traditional contracts of employment. She is a fusion of incompatible gender roles, as she is an extremely clever researcher and a physically fit fighter at the same time as she is a tiny woman and a vulnerable social outcast. (59)

(Leffler, 2013)

การสร้างให้ซาลันเดอร์เป็นไบเซ็กส์ชวลทำให้เราเห็นว่าเธอได้ทำลายขนบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเพศในอาชญาวิทยาที่มักถูกแบ่งแยกเป็นสองขั้ว (Binary Opposition) ที่ชายและหญิงจะถูกแบ่งให้อยู่ในขั้วที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยเพศชายจะต้องปรารถนาในเพศหญิง ส่วนเพศหญิงก็ต้องปรารถนาในเพศชาย ดังนั้นเราจึงอาจกล่าวได้ว่าซาลันเดอร์ไม่ยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติตามความเชื่อเกี่ยวกับบทบาททางเพศตามมายาคติของสังคม เนื่องจากรูปร่างหน้าตาและการกระทำของเธอล้วนแล้วแต่เป็นการท้าทายความเชื่อที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาทั้งสิ้น ดังนั้นเราอาจตีความได้ว่าการที่บียอร์มันข่มขืนเธอส่วนหนึ่งเป็นความพยายามในการควบคุมการทำลายของ

^{*} นักสืบเอกหญิง อาทิ แพม นิลเซน (Pam Nilsen) โดย บาร์บารา วิลสัน (Barbara Wilson) ลินด์ซีย์ กอร์ดอน (Lindsay Gordon) โดย (Val McDermid) หรือ แซส มาร์ติน (Saz Martin) โดย สเตลลา ดัฟฟี (Stella Duffy)

ชาลันเดอร์หรือเป็นกระบวนการในการทำให้เธอสยบยอมต่อระบบปิตาธิปไตย ทั้งนี้ก็เพื่อให้เธอกลับมาอยู่ได้ภาวะอำนาจปิตาธิปไตยที่ผู้ชายเป็นคนสร้างและกำหนดกฎเกณฑ์อีกครั้ง

การโต้กลับความรุนแรงของผู้หญิง

ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าอาชญาวิทยาตั้งแต่ยุคแรกเริ่มมักจะนำเสนอภาพผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง บทบาทของชายและหญิงถูกกำหนดไว้อย่างตายตัว โดยที่ผู้ชายมักรับบทบาทของนักสืบผู้มีอำนาจครอบครองพื้นที่สาธารณะ เป็นผู้นำและมีเหตุผล ในขณะที่ผู้หญิงมักจะมีบทบาทตรงกันข้ามกับผู้ชายอย่างสิ้นเชิง อย่างไรก็ตามอาชญาวิทยาเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* แสดงถึงความพยายามของนักเขียนที่จะนำเสนอบทบาทของตัวละครหญิงที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยไม่สอดคล้องกับกฎระเบียบประเพณีดั้งเดิมของสังคมตามต้นฉบับวรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวน เนื่องจากตัวละครหญิงอย่างชาลันเดอร์เป็นผู้ที่พยายามโต้กลับอำนาจปิตาธิปไตยที่คอยกดทับชีวิตเธอเสมอมา โดยเปลี่ยนตัวเองจากการเป็นเหยื่อให้กลายเป็นผู้ล้างแค้น (Victim-turned-avenger) แพม คูก (Pam Cook) ได้อธิบายถึงลักษณะของตัวละครประเภทนี้ว่าพวกเธอจะสวมบทบาทเป็นฝ่ายรุกรานและทำให้มีลักษณะเป็นผู้ชายมากขึ้น “The female victim-turned-avenger takes on the aggressor role and is thereby ‘masculinised’, while the slasher / rapist becomes the victim and meets as nasty an end as any masochist could wish for.” (188) (Cook, 2005)

การเปลี่ยนตนเองจากเหยื่อให้เป็นผู้แก้แค้นของชาลันเดอร์เป็นการพยายามต่อต้านและท้าทายสภาวะอำนาจเบ็ดเสร็จของผู้ปกครองอย่างปีเยอร์มัน ทั้งนี้ชาลันเดอร์ไม่ต้องการที่จะร้องขอความช่วยเหลือจากทั้งตำรวจและศูนย์ร้องเรียนปัญหาร้ายแรงของผู้หญิง เพราะเธอไม่เชื่อว่าตำรวจจะสามารถช่วยเหลือเธอได้ ดังที่ตัวบทกล่าวว่า “her faith in the police was generally exiguous. For her police were a hostile force who over the years had put her under arrest or humiliated her.” (211) (Larsson, 2008) นอกจากนี้เธอยังคิดว่าศูนย์ร้องเรียนปัญหาของผู้หญิงนั้นมีไว้สำหรับผู้ที่ยอมรับว่าตนเองเป็นเหยื่อเท่านั้น ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

Even though she was well aware of what a women's crisis centre was for, it never occurred to her to turn to one

herself. Crisis centres existed, in her eyes, for victims, and she had never regarded herself as a victim. Consequently, her only remaining option was to do what she had always done – take matters in her own hands and solve her problems on her own. That was definitely an option. And it did not bode well for Herr Advokat Nils Bjurman. (221)

(Larsson, 2008)

ดังนั้นซาแลนเดอร์จึงหันมาใช้ความรุนแรงและตั้งตนเป็นศาลเตี้ยลงโทษและแก้แค้นผู้ชายที่ไร้ศีลธรรม โดยสุดท้ายซาแลนเดอร์สามารถล้างแค้นปีเยอร์มันได้สำเร็จ และเปลี่ยนปีเยอร์มันให้กลายเป็นเหยื่อของความรุนแรงแทนตัวเอง เพื่อเรียกคืนสิทธิของเธอตามความชอบธรรม

ทั้งนี้การได้กลับของซาแลนเดอร์ถือเป็นการแก้แค้นชนิดตาต่อตาฟันต่อฟัน เธอล้างแค้นปีเยอร์มันเช่นเดียวกับที่เธอได้กระทำต่อเธอ โดยในการนัดพบกันครั้งที่สามนี้ ซาแลนเดอร์ใช้เครื่องช็อตไฟฟ้าช็อตปีเยอร์มันจนสลบ หลังจากเธอได้สติกลับคืนมาอีกครั้งซาแลนเดอร์เปิดวิดีโอที่เธอแอบบันทึกการข่มขืนครั้งก่อนของปีเยอร์มันให้เขาดู เพื่อที่จะใช้เป็นหลักฐานสำหรับข่มขู่ให้เขายอมจำนนและอยู่ในโอวาทของเธอ หลังจากนั้นซาแลนเดอร์จึงได้เริ่มการแก้แค้นของเธอด้วยการใช้สิ่งที่เป็นเครื่องมือที่มีลักษณะสำหรับเสียบทวารหนัก (Anal plug) กับปีเยอร์มัน

"I found your toys," Salander said. She held up a riding whip and poked around in the heap of dildos, harness bits, and rubber masks on the floor. "What's this one for?" She held up a huge anal plug. "No, don't try to speak - I won't hear what you say. Was this what you used on me last week? All you have to do is nod." She leaned towards him expectantly. Bjurman felt cold terror piercing his chest and lost his composure. [...] She had taken control. Impossible. He could do nothing to resist when Salander bent over and placed the anal plug between his buttocks. (240)

(Larsson, 2008)

การแก้แค้นของชาลันเดอร์ด้วยอุปกรณ์สำหรับเสียบทวารหนัก ซึ่งสามารถสื่อถึงสิ่งที่มีลักษณะคล้ายกับอวัยวะเพศชาย (Phallic shape) เป็นการล้างแค้นในสิ่งที่ปีเยอร์มันน์ได้ทำต่อเธอ การกระทำดังกล่าวเป็นเสมือนการสะท้อนการกระทำของผู้ชายต่อผู้หญิงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำของปีเยอร์มันน์ต่อตัวเธอเอง เราจึงกล่าวได้ว่าการแก้แค้นของชาลันเดอร์นับเป็นการโต้กลับ การข่มขืนด้วยการข่มขืนเช่นเดียวกัน จากที่กล่าวไปข้างต้นเราอาจมองได้ว่าการที่ชาลันเดอร์เลือกที่จะไม่ไปแจ้งตำรวจหรือศูนย์ร้องเรียนปัญหาของผู้หญิงและลงมือแก้แค้นปีเยอร์มันน์ด้วยตัวเธอเอง นั้นเป็นความพยายามของลาร์สันที่ต้องการทำให้ชาลันเดอร์ปฏิเสธสภาพการเป็นเหยื่อของผู้หญิง และการใช้สิ่งที่มีรูปร่างเหมือนอวัยวะเพศชายกับปีเยอร์มันน์ยังสามารถสื่อถึงการปฏิเสธการถูกทำให้เป็นเหยื่อ (Victimization) ที่มักถูกนำมาเชื่อมโยงกับความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นหญิงด้วย ดังที่ แซนดรา วอล์กเลต (Sandra Walklate) กล่าวไว้ว่า

When the word 'victim' is gendered – as in French, for example, being la victime – it is denoted as female. If genealogy of the word 'victim' is examined, it is connoted to processes of sacrifice in which again the victim was more often than not female. The links between this word and being female imply that the passivity and powerlessness associated with being a victim are also associated with being female. (27)

(Walklate, 2007)

เพราะฉะนั้นเป็นได้ว่าลาร์สันได้พยายามแสดงให้เห็นถึงการตอบโต้ของชาลันเดอร์ด้วยรูปแบบความเป็นชายซึ่งเป็นทั้งการปฏิเสธและไม่ยอมรับบทบาทของการเป็นผู้ถูกกระทำของผู้หญิง

หลังจากชาลันเดอร์ได้แก้แค้นปีเยอร์มันน์อย่างที่ได้กระทำกับเธอแล้ว เธอยังใช้เครื่องสักเขียนบนตัวของเธอว่า "I AM A SADISTIC PIG, A PERVERT, AND A RAPIST." (244) (Larsson, 2008) การสักของชาลันเดอร์นอกจากจะเป็นการประกาศความชั่วร้ายของปีเยอร์มันน์

แล้ว ยังเป็นความพยายามป้องกันไม่ให้ผู้หญิงคนอื่น ๆ ตกเป็นเหยื่อของเขาในอนาคต ด้วยการควบคุมแรงปรารถนาทางเพศ (Libido) ของผู้ชายอย่างบีเยอร์มันให้อยู่ในเขตจำกัดที่เหมาะสมและไม่สามารถทำอันตรายใครได้อีก ดังที่ซาลันเดอร์กล่าวไว้ว่าต่อไปเธอจะคอยจับตามองและควบคุมชีวิตของเขา “In the future I’m going to have control over your life. I’ll be checking up on you. If I ever find out you have been with a girl again – and it doesn’t matter if she’s here of her own free will – if I ever find you with any woman at all’... Salander made the throat-slitting motion again.” (189) (Henry, 2013) ในความคิดเห็นของแคลร์ เฮนรี (Claire Henry) การสักข้อความดังกล่าวสามารถสะท้อนถึงบาดแผลทางร่างกาย การทิ่มแทงและการมีเลือดออกของซาลันเดอร์ที่เป็นเหยื่อจากความทารุณทางเพศ ดังที่เธอกกล่าวว่า “The tattoo is the metaphor for rape which can be graphically portrayed – the tattoo represents injury, bodily trauma, penetration, and resultant bleeding.” (189) (Henry, 2013) ดังนั้นการใช้เครื่องสักเขียนบนหน้าท้องบีเยอร์มันแสดงถึงการข่มขืนในรูปแบบอุปลักษณ์ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามของซาลันเดอร์ในการแก้แค้นบีเยอร์มันได้อีกทางหนึ่ง

หากมองย้อนกลับไปจะเห็นว่าในกิจกรรมทางเพศของซาลันเดอร์ เธอมักจะเป็นฝ่ายเริ่มต้นเสมอ ดังที่ตัวบทกล่าวว่า “sex had always (or at least most often) occurred on her conditions and at her initiative.” (219) (Larsson, 2008) การเป็นฝ่ายเริ่มหรือรุกในกิจกรรมทางเพศสามารถบ่งบอกถึงลักษณะนิสัยของซาลันเดอร์ได้เช่นกัน เนื่องจากผู้เป็นฝ่ายรุกหรือผู้กระทำในกิจกรรมทางเพศแสดงถึงความต้องการที่จะเป็นผู้ควบคุมสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเองอยู่เสมอ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการแก้แค้นบีเยอร์มันแสดงถึงความพยายามของซาลันเดอร์ที่จะลุกขึ้นมาเป็นผู้กระทำและควบคุมผู้ชายอย่างบีเยอร์มันที่ข่มขืนเธอด้วยเช่นกัน

การกระทำของซาลันเดอร์ไม่เพียงเป็นตอบโต้การกดขี่ของระบบปิตาธิปไตยเท่านั้น แต่ยังเป็น การช่วยมิให้ผู้หญิงคนอื่นต้องตกเป็นเหยื่อของระบบดังกล่าวอีกด้วย กล่าวคือการล่วงละเมิดทางเพศที่บีเยอร์มันกระทำต่อซาลันเดอร์นั้นมีส่วนที่คล้ายคลึงกับการล่วงละเมิดทางเพศต่อแฮร์เรียต นั่นคือผู้ที่กระทำความรุนแรงทางเพศต่างมีสถานะเป็น “พ่อ” ของเหยื่อ โดยบีเยอร์มันมีสถานะเป็นตัวแทนผู้ปกครองที่เป็นผู้รับผิดชอบทางด้านกฎหมายและการเงินของซาลันเดอร์ ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวแสดงถึงลักษณะบทบาทหรือภาพแทนของความเป็นพ่อ (Father Figure) ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าในแง่หนึ่งซาลันเดอร์ก็เป็นผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม การล่วงละเมิดทางเพศโดยคนในครอบครัวจากผู้เป็นพ่อ (Incestuous Crime) เช่นเดียวกับแฮร์เรียต ชะตา

กรรมที่คล้ายคลึงกันของแฮร์เรียตและซาลันเดอร์นี้เผยให้เห็นถึงการกดขี่ของระบบอำนาจปีศาจปไตปิโดยที่มีพ่อเป็นตัวแทน ไม่ว่าจะพ่อนั้นจะเป็นพ่อแท้ ๆ หรือเป็นตัวแทนของรัฐ การตีความเช่นนี้ทำให้เราสามารถมองการแก้แค้นของซาลันเดอร์ว่าเป็นความพยายามของผู้หญิงในการต่อสู้กับการกดขี่ของผู้ชายภายใต้สังคมเมืองแบบปีศาจปไตปิ โดย การข่มขืนปีเยอร์มันจึงเป็นการแก้แค้นและต่อต้านสังคมที่มีผู้ชายเป็นใหญ่ และที่มีพ่อเป็นตัวแทน

นอกจากปีเยอร์มันแล้ว ยังมีตัวละครชายอีกสองคนที่ซาลันเดอร์ได้ลงโทษในโทษฐานที่พวกเขาได้ใช้ความรุนแรงในการกดขี่ข่มเหงผู้หญิงอีกหลายต่อหลายราย ได้แก่ มาร์ตินพี่ชายของแฮร์เรียตและเวนเนอร์สเตริมนักการเงินที่บลูมควิสต์พยายามเปิดโปงความผิดแต่กลับถูกฟ้องในข้อหาหมิ่นประมาท ทั้งนี้เนื่องจากซาลันเดอร์สืบทราบว่ามีมาร์ตินเป็นฆาตกรต่อเนืองที่ลงมือทารุณกับผู้หญิงที่ไร้ทางต่อสู้อย่างที่ได้อ้างไปข้างต้น เธอจึงแก้แค้นแทนผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อความโหดร้ายของมาร์ติน และช่วยชีวิตตัวละครเอกชายอย่างบลูมควิสต์จากน้ำมือของมาร์ตินที่กำลังทรมาณร่างกายและพยายามฆ่าเขา โดยใช้ไม้กอล์ฟฟาดตามลำตัวของมาร์ติน ลักษณะท่าทางของซาลันเดอร์ช่วงที่กำลังลงมือกับมาร์ตินที่บรรยายไว้นั้นไม่ต่างจากการล่าเหยื่อของนักล่าและเปลี่ยนให้ผู้ชายอย่างมาร์ตินกลายเป็นเหยื่อของเธอ ดังที่ลาร์สสันได้บรรยายว่า “Her teeth were bared like a beast of prey. Her eyes were glittering, black as coal. She moved with the lightning speed of a tarantula and seemed totally focused on her prey as she swung the club again, striking Martin in the ribs.” (417) (Larsson, 2008) หลังจากนั้นมาร์ตินหนีรอดออกมาจากห้องใต้ดินที่มีไว้สำหรับทรมาณเหยื่อของเขาได้ ซาลันเดอร์จึงขับมอเตอร์ไซค์ไล่ล่าจนเขาประสบอุบัติเหตุบนถนนเสียชีวิต ทั้งนี้ซาลันเดอร์ได้ทำลายหลักฐานทุกอย่างทิ้งไม่ว่าจะเป็นภาพถ่าย วิดีโอการทรมาณผู้หญิงหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เขาจดบันทึกไว้ขณะทรมาณเหยื่อผู้หญิง เพราะต้องการจะปกป้องผู้หญิงเหล่านั้นไม่ให้คดีถูกนำมาฟ้องและเพื่อไม่ให้พวกเธอถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศซ้ำสองจากการเปิดเผยความโหดร้ายทารุณที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้เวนเนอร์สเตริมที่ซาลันเดอร์เรียกว่าเป็นชายอีกหนึ่งที่เกลียดผู้หญิง “One more man who hates women” (502) (Larsson, 2008) ถูกเธอสืบหาหลักฐานเปิดโปงความผิดฐานฉ้อโกงและปลอมแปลงบัญชีในบริษัทหลายแห่งที่เขาเคยทำซึ่งเป็นหนึ่งในอาชญากรรมการเงินที่ร้ายแรงที่สุดของประเทศ ทั้งนี้ซาลันเดอร์ไม่ยอมเอาตัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวดังที่ตัวบทกล่าวไว้ว่า “Wennerström was without doubt an Olympic-class creep, but he was not her personal enemy, and she had no interest getting involved in a case against him.”

(532) (Larsson, 2008) แต่แล้วซาตันเดออร์กก็เปลี่ยนใจ เมื่อนึกถึงเหตุการณ์ที่เขาข่มขู่เพื่อพยายามให้ผู้หญิงที่เขามีความสัมพันธ์ด้วยไปทำแท้ง

Wennerström had an affair with a twenty-two-year-old waitress and he got her pregnant. [...] When she wanted compensation, his lawyer got someone to try to convince her to have an abortion. I assume the intention was to offer her a sum of money, but she was not interested. Then the persuading ended up with the heavy holding her underwater in a bath until she agreed to leave Wennerström in peace. (502)

(Larsson, 2008)

หลังจากที่นึกถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงคนดังกล่าวซาตันเดออร์กตัดสินใจที่จะจัดการกับเวนเนอร์สเตริม โดยให้ข้อมูลแหล่งกบดานของเขากับคนที่ต้องการไล่ล่าตัวเวนเนอร์สเตริม จนในที่สุดเขาก็ถูกฆาตกรรมเสียชีวิต

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าลาร์สสันได้พยายามที่จะสร้างตัวละครหญิงขึ้นมาเพื่อโต้กลับระบอบอำนาจปีศาจปีศาจ และดูเหมือนว่าความพยายามของซาตันเดออร์กประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เธอสามารถลุกขึ้นมาโต้กลับระบอบอำนาจปีศาจปีศาจที่คอยกดทับชีวิตเธอมาตลอดและกุมอำนาจเหนือผู้ชายอย่างเบียร์มันได้ อย่างไรก็ตามการโต้กลับหรือแก้แค้นความรุนแรงที่ซาตันเดออร์กกระทำนั้นยังอาจไม่ถึงกับเป็นการทำให้ตัวเธอเองหลุดพ้นจากพันธนาการอำนาจของผู้ชายได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากการโต้กลับดังกล่าวเป็นเพียงการเปลี่ยนหรือสลับบทบาทระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำเพียงชั่วคราว หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือการกลับหรือสลับชั่วคราวของผู้กดขี่และผู้ถูกกดขี่ ซึ่งชั่วคราวนี้ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ปิดกั้น กดทับและลดทอนคุณค่าของฝ่ายหนึ่งให้ลงมาอยู่ต่ำกว่าเสมอ ซึ่งการสลับบทบาทของตนเองจากเหยื่อมาเป็นผู้กระทำมิได้เป็นการทำลายหรือเปลี่ยนแปลงรากฐานของชั่วคราวดังกล่าว การกระทำของซาตันเดออร์กจึงยังไม่หลุดออกไปจากโครงสร้างเดิมที่เคยมีมาอย่างแท้จริง

หลักฐานอีกประการหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าการแก้แค้นของชาลันเดอริมิได้ทำให้เธอหลุดพ้นจากกรอบอำนาจปีตาธิปไตยได้คือการที่เธอยังคงติดอยู่ในโลกและภาษาของผู้ชาย เราจะเห็นได้จากการใช้สิ่งที่มีลักษณะคล้ายกับอวัยวะเพศชายในการข่มขืนปีเยอร์มันซึ่งแสดงถึงการใช้ภาษาที่บ่งบอกความเป็นชายในการโต้กลับความเป็นชายของปีเยอร์มัน ลูซ อิริกาเรย์ (Luce Irigaray) นักทฤษฎีสตรีนิยมชื่อดังกล่าวไว้ว่า

Women's social inferiority is reinforced and complicated by the fact that woman does not have access to language, except through recourse to 'masculine' system of representation which disappropriate her from her relation to herself and to other women. The 'feminine' is never to be identified except by and for the masculine, the reciprocal proposition not being true. (85)

(Irigaray, 1985)

เนื่องจากผู้หญิงถูกมองว่าไม่สามารถเข้าถึงภาษาของตนเองได้ พวกเขาจึงต้องลอกเลียนแบบภาษาของผู้ชาย ดังที่อิริกาเรย์กล่าวต่อไปว่า “Socially, they [women] are 'objects' for and among men and furthermore they cannot do anything but mimic a 'language' that they have not produced; naturally, they remain amorphous, suffering from drives without any possible representatives or representations.” (189) (Irigaray, 1985) แนวคิดของอิริกาเรย์ทำให้เราตีความได้ว่าในฐานะผู้หญิงคนหนึ่งในสังคมชายเป็นใหญ่ ชาลันเดอริมิไม่เคยมีพื้นที่และภาษาของตนเอง ดังนั้นเมื่อเธอต้องการปฏิเสธฐานะความเป็นเหยื่อของตนและแก้แค้นผู้ชายที่ทำร้ายเธอ เธอจึงต้องเลียนแบบภาษาของเพศชาย

ที่จริงแล้วอิริกาเรย์มองว่าการเลียนแบบภาษาของผู้ชายนั้นอาจทำให้ผู้หญิงสามารถโต้กลับระบบปีตาธิปไตยได้ เนื่องจากภาษาเป็นสิ่งที่ผู้ชายสร้างและครอบครอง ในขณะที่ผู้หญิงไม่มีภาษาของตนเอง การลอกเลียนแบบภาษาของผู้ชายจึงเป็นการสลับหรือเปลี่ยนสถานะของผู้หญิงจากสิ่งที่ไม่มีความหมายหรือวัตถุที่ตกเป็นเหยื่อ (object) ไปสู่การสร้างสภาวะอำนาจและตัวตน (subject) ของผู้หญิงขึ้นมา ดังนั้นการลอกเลียนแบบของผู้หญิงจึงเป็นทั้งการทำลายเส้น

แบ่งขอบเขตระหว่าง “object” และ “subject” รวมทั้งยังคุกคามระบอบอำนาจปีศาจไปโดยไปด้วย
ในขณะเดียวกัน ดังที่อิริกาเรย์กล่าวว่า

Female sexualization is thus the effect of a logical requirement, of the existence of a language that is transcendent with respect to bodies, which would necessitate, in order – nevertheless – to become incarnate ‘so to speak,’ taking women one by one. Take that to mean that woman does not exist, but that language exists. That woman does not exist owing to the fact that language – a language -- rules as master, and that she threatens -- as a sort of ‘prediscursive reality’? -- to disrupts its order. (89)

(Irigaray, 1985)

เพราะฉะนั้นการที่ผู้หญิงลอกเลียนแบบภาษาของผู้ชายจึงเป็นการสร้างพื้นที่ของผู้หญิงให้กลับมา
มีตัวตนในโลกของชายเป็นใหญ่ได้ในทางหนึ่ง ดังที่อิริกาเรย์กล่าวว่า “To play with mimesis is
thus, for a woman, to try to recover the place of her exploitation by discourse.” (76)
(Irigaray, 1985)

ถึงแม้ว่าการลอกเลียนแบบภาษาของเพศชายจะเป็นกระบวนการหนึ่งในการได้กลับ
ระบอบปีศาจไปโดย แต่เราจะเห็นว่าชาลันเดอร์ยังคงไปไม่ถึงจุดที่จะสามารถหลุดพ้นจากสภาวะ
การตกเป็นเบี้ยล่างของระบบชายเป็นใหญ่ได้ เพราะถึงแม้ว่าชาลันเดอร์จะพยายามปฏิเสธอำนาจ
ของระบอบชายเป็นใหญ่เพียงใด เราจะเห็นได้ว่าเมื่อภารกิจในการสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับการหายตัว
ไปของแฮร์เรียตเสร็จสิ้น ชาลันเดอร์กลับมีความรู้สึกให้แก่บลูมควิสต์หลังจากที่ทั้งสองเคยมี
ความสัมพันธ์กันในช่วงที่ร่วมมือกันสืบคดี โดยหลังจากที่ชาลันเดอร์ช่วยสะสางคดีของเวนเนอร์
สเตริม เธอบังเอิญพบบลูมควิสต์และเอริกา แบร์เยอร์ (Erika Berger) เพื่อนร่วมงานที่นักข่าวหนุ่ม
มีความสัมพันธ์ลึกซึ้งซึ่งมายาวนาน ชาลันเดอร์เห็นแบร์เยอร์โอบแขนรอบเอวบลูมควิสต์พร้อมกับจูบ
ที่แก้ม ซึ่งทำให้เธอชะงักกลางคัน

The pain was so immediate and so fierce that Lisbeth stopped in mid-stride, incapable of movement. Part of her wanted to rush after them. She wanted to take the metal sign and use the sharp edge to cleave Berger's head in two. She did nothing as thoughts swirled through her mind. Analysis of consequences. Finally she calmed down. (542)

(Larsson, 2008)

การบรรยายข้างต้นของลาร์สสันสะท้อนให้เห็นว่าซาลันเดอร์ยังคงตกอยู่ภายใต้อำนาจของระบอบชายเป็นใหญ่อย่างที่เคยเป็นมา เนื่องจากเธอยอมให้ผู้ชายอย่างบลูมควิสต์มีอิทธิพลเหนือชีวิตของเธอ ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วว่าซาลันเดอร์แตกต่างจากชนบความเป็นหญิงด้วยลักษณะรูปร่างหน้าตาที่ทั้งตัดคมสั้น เจาะร่างกายและมีรอยสักตามตัวซึ่งทำให้เธอดูเหมือนเป็นอิสระไม่อยู่ใต้อำนาจของใคร และเธอยังเป็นคนช่วยชีวิตบลูมควิสต์จากมาร์ตินด้วย สิ่งเหล่านี้ทำให้เธอแตกต่างจากผู้หญิงในอาชญาวิทยาทั่วไป หากแต่เมื่อบลูมควิสต์และแบเยอร์แสดงความสนิทสนมกันเกินกว่าเพื่อนร่วมงาน ซาลันเดอร์ก็รู้สึกหึงหวงและอยากพึ่งความรุนแรงเพื่อเป็นเครื่องมือในการหาทางออกและระบายความรู้สึก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าซาลันเดอร์เองก็ยังมีไหวหวัชความรักจากผู้ชายและไม่สามารถก้าวข้ามเรื่องความรักซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสูงสุดที่เธอยังคงมองหาจากผู้ชายไม่ต่างจากตัวละครหญิงในอาชญาวิทยาทั่วไป นอกจากนี้สิ่งที่ทำให้เธอสงบลงจากอารมณ์รุนแรงก็คือคำพูดที่ฝังใจของปาล์มเกรน “*Analysis of consequences*” (542) (Larsson, 2008) ผู้ปกครองคนก่อนที่สอนให้เธอรู้จักวิเคราะห์ถึงเหตุการณ์ที่จะตามมาจากผลกระททำของเธอเอง ดังที่ผู้เขียนบรรยายว่า “Palmgren had imprinted in her consciousness that every action has its consequences. She had learned to analyse the consequences.” (154) (Larsson, 2008) เราจะเห็นได้ว่าซาลันเดอร์ยังคงเชื่อฟังและกลับมาก่ออยู่ภายใต้อำนาจและโลกที่ผู้ชายเป็นผู้ปกครองและวางกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้เธอเสมอ ดังนั้นเราจึงมองได้ว่าสุดท้ายแล้วซาลันเดอร์ก็ยังคงติดอยู่ในวงจรหรือกรอบอำนาจที่ยึดอยู่กับผู้ชายเหมือนเช่นเคยและไม่สามารถหนีพ้นสภาวะการตกอยู่ใต้อำนาจของระบอบปิตาธิปไตยได้อย่างแท้จริง

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าแม่ลาร์สสันจะสร้างตัวละครหญิงผู้ได้กลับความรุนแรงที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกระทำอย่างซาลันเดอร์ ซึ่งเป็นการนำเสนอบทบาทของหญิงที่พยายามจะ

ปลดปล่อยพันธะและทำทนายกรอบความคิดเรื่องเพศภาวะที่คับแคบให้แตกต่างออกไปจากเดิม เพราะดูเหมือนว่าชาลันเดอร์สามารถแก้ปัญหาหรือหาทางออกให้แก่ตนเองที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของผู้ชายได้ อย่างไรก็ตามวิธีการแก้แค้นของชาลันเดอร์เป็นทางออกที่ดูจะคับแคบเกินไป สำหรับการต่อต้านสภาวะอำนาจเบ็ดเสร็จของผู้ชาย เนื่องจากการต่อต้านหรือแก้แค้นความรุนแรงด้วยความรุนแรงเป็นการตอกย้ำถึงความรุนแรงมากยิ่งขึ้น วิธีการนำเสนอแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นในทางอ้อมว่าความรุนแรงต่อผู้หญิงนั้นยังคงไม่มีทางออก เพราะการแก้ปัญหายังเป็นการทวีความรุนแรงและมีได้เป็นการยุติหรือทำให้หลุดออกจากความรุนแรงที่เกิดขึ้น

ความพยายามของลาร์สสันในการนำเสนอตัวละครเอกหญิงอย่างชาลันเดอร์ยังคงไม่สามารถหลุดจากกรอบปิตาธิปไตยได้ เนื่องจากการบรรยายลักษณะของชาลันเดอร์แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของการนำเสนอตัวละครหญิงที่พยายามแก้แค้นหรือโต้กลับอำนาจปิตาธิปไตยในตัวบท กล่าวคือลักษณะนิสัยของชาลันเดอร์ อาทิ การขี่มอเตอร์ไซด์หรือการสับนเร็นร่างกลับเป็นการสนับสนุนระบบปิตาธิปไตย ซึ่งการนำเสนอตัวละครหญิงลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของอาชญาวิทยาที่ต้องการจะนำเสนอและเชิดชูตัวละครเอกหญิงที่ทำทนายกรอบแนวคิดเรื่องเพศภาวะพร้อมทั้งพยายามโต้กลับระบบอำนาจปิตาธิปไตยที่ครอบงำชีวิตของเธอมาตลอด หากแต่เป็นการกลับไปเน้นย้ำความเป็นชายซ้ำแล้วซ้ำเล่า ดังนั้นการนำเสนอตัวละครเอกหญิงในลักษณะดังกล่าวของอาชญาวิทยาเรื่องนี้จึงยังติดอยู่ในกรอบความคิดของผู้ชายและถูกแช่แข็งในระบบปิตาธิปไตย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.4.2 *The Fifth Woman*

อาชญาวิทยาเรื่อง *The Fifth Woman* เป็นอาชญาวิทยาอีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจตัวละครหญิงที่พยายามโต้กลับความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิง โดยอาชญาวิทยาเรื่องดังกล่าวแต่งขึ้นโดยนักเขียนชาวสวีเดน เฮนนิง มานเคลล์ ตีพิมพ์ครั้งแรกใน ค.ศ. 1996 เรื่องราวเริ่มต้นขึ้นในปีค.ศ. 1993 เมื่อผู้หญิงคนหนึ่งได้รับจดหมายที่รายงานว่าแม่ของเธอได้ถูกฆาตกรรม โดยตำรวจไม่สามารถจับกุมตัวคนร้ายได้ หลังจากนั้นเรื่องถัดมาใน ค.ศ. 1994 เมื่อโฮล์เยอร์ เอริกส์สัน (Holger Eriksson) พนักงานขายรถ ซึ่งมีงานอดิเรกคือการดูนกและเขียนบทกลอนเกี่ยวกับนกถูกฆาตกรรมอย่างสยองขวัญ หลังจากการเสียชีวิตของเอริกส์สัน ตำรวจได้รับรายงานเรื่องการหายตัวไปของเยิสทา รุนเฟลด์ (Gösta Runfeldt) ชายเจ้าของร้านดอกไม้ หลังจากนั้นมีคนพบศพของเขาผูกติด

ไว้กับต้นไม้ โดยสภาพศพมีร่างกายชบุบผอม เนื่องจากก่อนหน้านี้รูนเฟลด์ถูกจับมัดขังเป็นเวลานานอยู่ในห้องมืดที่บ้านของฆาตกร นอกจากเอริกส์สันกับรูนเฟลด์แล้ว ยูเจน บลูมเบิร์ก (Eugen Blomberg) ยังตกเป็นเหยื่อของฆาตกร โดยถูกสังหารด้วยการมัดไว้ในกระสอบและถ่วงน้ำ อาชญากรรมทั้งหมดนี้เป็นฝีมือของฆาตกรต่อเนื่องชื่อ อีวอน อันเดอร์ (Yvonne Ander) หญิงสาวที่ต้องการแก้แค้นผู้ชายที่กระทำทารุณแรงต่อผู้หญิง เธอก่อตั้งกลุ่มบำบัดเฉพาะสำหรับผู้หญิงที่ถูกผู้ชายทำร้ายร่างกาย และเธอก็ใช้ข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มบำบัดนั้นในการวางแผนแก้แค้นผู้ชายเหล่านั้นเพื่อทวงความยุติธรรมกลับมาด้วยตัวของเธอเอง

ในอาชญากรรมเรื่อง *The Fifth Woman* เรื่องราวถูกถ่ายทอดผ่านสายตาของทั้งสาวรัตตำรวจ เคิร์ต วอลล์นเดอร์ (Kurt Wallander) และฆาตกรหญิงสาว อันเดอร์ ซึ่งโดยทั่วไปรูปแบบการเล่าเรื่องของนวนิยายประเภทสืบสวนสอบสวนมักจะเล่าผ่านมุมมองของตัวละครที่เป็นนักสืบเพียงฝ่ายเดียว หากแต่วิธีการเล่าเรื่องใน *The Fifth Woman* นั้นมีความแตกต่างออกไป กล่าวคือผู้เขียนนำเสนอมุมมองการเล่าเรื่องผ่านสายตาของทั้งตำรวจและตัวฆาตกรในเวลาเดียวกัน ดังนั้นนอกจากผู้อ่านจะสามารถเข้าถึงเอกลักษณ์รูปแบบความน่าตื่นเต้นและน่าติดตามของอาชญากรรมได้แล้ว ยังสามารถเข้าถึงความคิด เรื่องราว และแรงจูงใจในการก่ออาชญากรรมของตัวฆาตกรได้มากขึ้นด้วย ทั้งนี้อาชญากรรมเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกระทำต่อผู้หญิง ตัวละครหญิงอย่างอันเดอร์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจากผู้ชายเหล่านี้ อย่างไรก็ตามเธอมิได้ยอมรับสภาวะดังกล่าวอย่างไรเงื่อนไข แต่กลับพยายามได้กลับความรุนแรงจากผู้ชายด้วยการปฏิบัติความรุนแรงเช่นเดียวกัน

ตัวบทนวนิยายนำเสนอผู้หญิงหลายคนที่ต้องตกเป็นเหยื่อของผู้ชาย โดยเฉพาะผู้ชายที่เป็นสามีหรือคนรัก ได้แก่ ภรรยาของรูนเฟลด์ เจ้าของร้านดอกไม้ที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายหลายต่อหลายครั้งในขณะที่เธอยังมีชีวิตอยู่ ดังที่ลูกชายของเขายอมรับว่าพ่อของเขาเป็นคนที่โหดร้ายคนหนึ่ง

He was a cruel man. He abused my mother throughout their marriage. Sometimes so badly that she had to be hospitalised. We tried to get her to leave him, but she wouldn't. He beat her. Afterwards he would be contrite, and

she would give in. It was a nightmare that never seemed to end. The brutality didn't stop until she drowned. (233)

(Mankell, 2009)

หลังจากใช้ความรุนแรงกับภรรยาเรื่อยมา ในที่สุดรูนเฟลด์ก็ฆาตกรรมภรรยาและจัดฉากให้ดูเหมือนเป็นอุบัติเหตุ โดยวันหนึ่งในช่วงฤดูหนาวเขาชวนภรรยาออกไปเดินเล่นที่ทะเลสาบซึ่งมีสภาพเป็นน้ำแข็ง วัลลันเดอร์สันนิษฐานว่ารูนเฟลด์ได้เลื้อยน้ำแข็งส่วนหนึ่งเอาไว้แล้ว และได้ผลักดันให้ภรรยาของตนตกทะเลดูพื้นน้ำแข็งลงไปใต้น้ำที่เย็นยะเยือก

ผู้หญิงสองคนต่อมาที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงคือ คริสทีนา บลูมเบิร์ก (Kristina Blomberg) และ คาทารินา ทักเซลล์ (Katarina Taxell) ทั้งสองคนมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาวกับยูเจน บลูมเบิร์ก โดยที่คริสทีนานั้นเป็นภรรยาตามกฎหมายของบลูมเบิร์ก ส่วนคาทารินานั้นมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งอย่างลับ ๆ กับเขา จากการสืบสวนของวัลลันเดอร์ทำให้เขาพบว่าบลูมเบิร์กมักข่มเหงทั้งคริสทีนาและคาทารินาด้วยความรุนแรงเช่นเดียวกับรูนเฟลด์ ดังคำบรรยายตอนที่วัลลันเดอร์ไปหาคริสทีนาที่บ้าน และเธอยื่นแขนของเธอให้เขาดู “Then she held out her arms. They were covered with scars.” (366) (Mankell, 2009) เช่นเดียวกับกับคาทารินาที่แม่ของเธอเปิดเผยหลังจากวัลลันเดอร์ถามว่าคาทารินาเคยถูกทำร้ายร่างกายหรือไม่ว่า “Worse than that. He abused her in many different ways.” (494) (Mankell, 2009) นอกจากนี้ผู้หญิงอีกหนึ่งคนที่ถูกระทำความรุนแรงคือ คริสตา ฮาเบอร์มัน (Krista Haberman) หญิงสาวชาวโปแลนด์ที่ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ในประเทศสวีเดน และหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอยในช่วงทศวรรษ 1960 คดีการหายตัวไปของฮาเบอร์มันถูกเปิดเผยหลังจากการฆาตกรรมของเอริกส์สัน เนื่องจากตำรวจรู้สึกผิดขึ้นมาใหม่และสืบจนทราบว่าเอริกส์สันเป็นคนฆาตกรรมสาวโปแลนด์และฝังศพเธอไว้ในคูน้ำบริเวณบ้าน

นอกจากนี้อันเดอร์เองก็ได้เป็นพยานรู้เห็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับอันนา อันเดอร์ (Anna Ander) แม่ของเธอเอง พ่อเลี้ยงมักทำร้ายร่างกายแม่ของเธออยู่เสมอและมากไปกว่านั้นเขายังบังคับให้แม่ของเธอทำแท้ง จนทำให้อันเดอร์ต้องสูญเสียน้องสาวที่เธอตั้งตารอคอยไป ดังที่ผู้เล่าเรื่องบรรยายว่า

She had told him how her mother was frequently abused by her stepfather, who had replaced her biological father. The stepfather had forced her mother to have an abortion. She had never had a chance to have a sister her mother was carrying. She couldn't have known if it really was a sister – maybe it was a brother – but to her it was a sister, brutally ripped from her mother's womb against her will one night in the early 1950s. She remembered that night as a bloody hell. [...] Her mother had lain on a sheet on the kitchen table, the abortionist was drunk, her stepfather locked in the cellar, probably drunk too. That night she was robbed of her sister and for all time learned to view the future of darkness, with threatening men lurking round every corner, violence lurking behind every friendly smile, every word. (573)

(Mankell, 2009)

เหตุการณ์ดังกล่าวได้กลายเป็นแผลฝังใจของอันเดอร์และได้ผลักดันให้เธอตัดสินใจทวงคืนความยุติธรรมจากผู้ชายทั้งหลายที่ปฏิบัติความรุนแรงต่อผู้หญิง

เหตุการณ์ความรุนแรงอีกเหตุการณ์หนึ่งที่อันเดอร์ได้รับรู้คือการที่แม่ของเธอถูกฆาตกรรมในช่วงพักร้อนทางตอนเหนือของทวีปแอฟริกาโดยเธอได้รับจดหมายจากตำรวจหญิง ฟรานสวาล์ เบอรัทรานด์ (Françoise Bertrand) ในจดหมายระบุว่าแม่ของอันเดอร์และแม่ชีชาวฝรั่งเศสอีกสี่คนถูกสังหารหมู่โดยคนร้ายใช้มีดปาดคอเหยื่อผู้หญิงทั้งห้าคน เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถจับตัวคนร้ายมาลงโทษได้เนื่องจากสถานการณ์ความวุ่นวายและความกดดันทางการเมือง เจ้าหน้าที่จึงบิดเบือนข้อเท็จจริงการเสียชีวิตของอันนาโดยอ้างว่าแม่ของเธอเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ อีกทั้งเจ้าหน้าที่สืบสวนเบอรัทรานด์ยังถูกสั่งให้ทำลายหลักฐานไม่ว่าจะเป็นหนังสือเดินทางหรือทรัพย์สินส่วนตัวของอันนาทั้งหมดเพื่อไม่ให้ใครสืบหาการฆาตกรรมเจออีกด้วย ดังที่ผู้เขียนกล่าวว่า “they reported her death in a traffic accident and then buried her in an unmarked grave. All traces of her were erased.” (4) (Mankell, 2009)

ความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงที่ปรากฏในตัวบทนี้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการบังคับกตขีให้ผู้หญิงอยู่ภายใต้อาณัติของผู้ชาย ดังที่วัลลันเดอร์กล่าวว่ “When a man abuses a woman, he doesn't usually intend to kill her. He does it to control her.” (254) (Mankell, 2009) ดังนั้นความรุนแรงดังกล่าวจึงเผยให้เห็นถึงลักษณะสังคมแกดเนเวียที่แม่จะมีความเจริญก้าวหน้าด้านสิทธิมนุษยชนอย่างมาก แต่ยังคงเป็นสังคมที่เพศชายเป็นผู้ถือครองความเป็นใหญ่ และมีอำนาจเหนือเพศหญิง เช่นเดียวกับกับอาชญากรรมเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* ที่นำเสนอตัวละครหญิงซึ่งแตกต่างไปจากนวนิยายประเภทสืบสวนสอบสวนทั่วไป เพราะเธอสามารถเปลี่ยนสถานภาพตนเองจากเหยื่อมาเป็นผู้ล้างแค้นและได้ตอบความรุนแรงจากระบบอำนาจนิติบัญญัติโดย อาชญากรรมเรื่อง *The Fifth Woman* ได้นำเสนอแง่มุมที่แตกต่างออกไปเช่นกัน เนื่องจากผู้เขียนได้สร้างตัวละครหญิงให้เป็นฆาตกรต่อเนื่อง โดยการก่อฆาตกรรมแต่ละครั้งของเธอนั้นเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามจะแก้แค้นและตอบโต้ทั้งความรุนแรงที่เป็นผลของการกระทำของผู้ชายและที่เป็นผลพวงของระบบอำนาจนิติบัญญัติ

เหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศที่แม่ของเธอต้องประสบทำให้อันเดอร์ตัดสินใจตั้งกลุ่มสตรีที่ถูกผู้ชายกตขีและถูกทำร้ายร่างกาย โดยเธอทั้งรับฟังและให้คำปรึกษาแก่ผู้หญิงเหล่านี้ที่บ้านของเธอ ดังที่ผู้เล่าเรื่องบรรยายว่ “All the words spoken in those frightened voices, all the pain that they dared express, remained etched in her consciousness.” (58) (Mankell, 2009) ทั้งนี้บ้านในความรู้สึกของอันเดอร์คือสถานที่ที่เป็นเสมือนโบสถ์ที่ปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวง ดังที่ผู้เขียนบรรยายว่ “Someone told her it looked like a church nave. After that she had begun to regard the room as her sanctuary. [...] Sometimes she saw it as the last bastion she had left to defend in her life.” (53) (Mankell, 2009) นอกจากบ้านจะเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ของเธอแล้ว อันเดอร์ยังเชื่อว่าเธอมีสถานะเสมือนนักบวชหญิง ดังที่ผู้เล่าเรื่องกล่าวว่ “she had realised that she was a priestess, dedicated to the sacred task of proclaiming that justice was holy.” (57) (Mankell, 2009) ซึ่งการมองตนเองในลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะอำนาจของเธอที่สามารถกำหนดและตัดสินชะตาชีวิตของผู้อื่นได้ด้วยตัวของเธอเอง ดังที่คำบรรยายที่กล่าวว่

She sat down in a chair and looked at the oven towering like a sacrificial altar in the middle of the room. My mother would have understood, she thought. If no-one does it, it

won't happen. Evil must be driven out with evil. Where there is no justice, it must be created. (162)

(Mankell, 2009)

เนื่องจากสังคมและอำนาจรัฐไม่สามารถให้ความปลอดภัย กฎหมายไม่สามารถให้ความยุติธรรมแก่ทุกคนได้อย่างเท่าเทียม อันเดอร์จึงตั้งตัวเป็นศาลเตี้ยพิจารณาตัดสินชีวิตผู้ชายที่ไร้ศีลธรรมด้วยตัวเธอเอง ทั้งนี้การจัดตั้งศาลเตี้ยยังถูกเสนอผ่านกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่เรียกตนเองว่า “night guards” คนกลุ่มนี้นับว่าเป็นกองกำลังอาสาสมัคร (Citizen militia) ที่ตั้งขึ้นเพื่อดูแลประชาชนเมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบสุขขึ้นในพื้นที่ซึ่งพวกเขาอาศัยอยู่ สมาชิกในกลุ่มจะสืบหาตัวคนร้ายด้วยตนเองและลงโทษพวกเขาด้วยความรุนแรงเช่นเดียวกับอันเดอร์ที่ตั้งตนเองเป็นผู้ตัดสินความถูกต้องในสังคม

การพิพากษาและลงโทษผู้ชายที่กระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงของอันเดอร์นอกจากจะเป็นการเปลี่ยนบทบาทของผู้หญิงจากผู้ถูกระทำมาเป็นผู้กระทำแล้ว ยังแฝงไปด้วยการพลิกบทบาททางเพศ (Gender roles) ในรูปแบบอื่นอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นการสลับบทบาทของผู้จ้างมองและผู้ถูกจ้างมอง “ภาษา” ที่มาตกรใช้และภาพเหมารวมด้านเพศภาวะ (Gender stereotypes) ทั้งนี้ในสังคมปิตาธิปไตยที่ชายเป็นใหญ่ นั่นผู้ชายจะเป็นผู้จ้างมองในขณะที่ผู้หญิงคือผู้ถูกจ้างมอง (Object of the gaze) โดยผู้หญิงจะตกอยู่ในสถานะผู้ถูกควบคุมจากสายตาผู้ชายเสมอ แต่ใน *The Fifth Woman* ผู้หญิงกลับกลายเป็นผู้จ้างมองผู้ชายกล่าวคือลักษณะนิสัยของทั้งเอริกส์สันและรูนเฟลต์แสดงถึงการเป็นผู้ที่คอยจับจ้องสิ่งต่าง ๆ อาทิ เอริกส์สันมีงานอดิเรกคือการดูนก ส่วนรูนเฟลต์นอกจะเปิดกิจการร้านดอกไม้แล้ว เขายังมีงานลับที่ไม่มีใครล่วงรู้คือการเป็นนักสืบลับ (Private detective) ที่ต้องคอยจับตาดูเป้าหมายของผู้ว่าจ้าง นอกจากนี้รูนเฟลต์ยังชอบกล้วยไม้และสะสมเก็บไว้ “Even during his school days he had pressed flowers.” (93) (Mankell, 2009) ทั้งนี้นกและดอกไม้มีลักษณะที่สามารถเปรียบได้กับผู้หญิง อย่างไรก็ตามอันเดอร์ได้สลับบทบาทดังกล่าวมาเป็นผู้จับจ้องพฤติกรรมผู้ชายอย่างเอริกส์สัน รูนเฟลต์และบลูมเบิร์ก การจ้างมองของอันเดอร์เห็นได้จากการยื่นมองเอริกส์สันจากหอคอยของเขาเอง ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ว่า

There was someone up in the tower. A silhouette, motionless. A twinge of fear passed through him, like a lone

gust of wind. Then anger. Somebody was trespassing on his property, climbing his tower without asking him for permission. It was probably a poacher hunting the deer that grazed around the grove on the other side of the hill. It couldn't be another bird-watcher. (16)

(Mankell, 2009)

การกระทำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นการเป็นผู้จับจองของอันเดอร์ที่มีต่อเหยื่อผู้ชายของเธอเพื่อที่จะสามารถควบคุมพฤติกรรมของพวกเขาได้ และนับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนจากผู้หญิงที่ตกอยู่ในสภาวะเป็นผู้ถูกจับจองให้กลายเป็นผู้จับจองผู้ชายที่กระทำคามรุนแรงต่อผู้หญิงแทน

ส่วนในประเด็นเรื่องภาษานั้น สรวัดรตำรวจวัลันเดอร์เสนอความเห็นไว้ว่าการฆาตกรรมของอาชญากรมักจะมีภาษาของตนเองแฝงไว้ “Every murderer has his own language.” (108) (Mankell, 2009) และการฆาตกรรมที่อันเดอร์ก่อไว้ทั้งหมดนั้นบ่งบอกถึงลักษณะความเป็นชายทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากรูปแบบการฆาตกรรมเหยื่อรายแรกของอันเดอร์ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความเป็นชาย เนื่องจากเอริกส์สันเสียชีวิตขณะตกลงไปในคูน้ำที่มีแท่งไม้ไผ่หลายแท่ง เหยื่ออย่างแหลมคมที่แทงลำตัวของเขาในหลายจุด แท่งไม้ไผ่ดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ของอวัยวะเพศชาย (Phallic symbol) ที่มักถูกใช้เพื่อแสดงออกถึงอำนาจของความเป็นชาย ดังนั้นเราจึงอาจตีความได้ว่าการฆาตกรรมเอริกส์สันเป็นการล้อเลียนและเลียนแบบตัวเขาเองที่ชอบใช้อำนาจความเป็นชายโดยการใช้อำนาจรุนแรงกับผู้หญิง และด้วยเหตุที่ลักษณะการฆาตกรรมแสดงออกถึงความรุนแรงอย่างชัดเจนตำรวจจึงปักใจเชื่อว่าการฆาตกรรมต้องเป็นฝีมือฆาตกรที่เป็นผู้ชายเท่านั้น ดังที่ตำรวจหญิงคนหนึ่งกล่าวว่า “A woman would never impale a man on stakes in a pit.” (337) (Mankell, 2009)

การฆาตกรรมที่แสดงถึงภาษาความเป็นชายของอันเดอร์ปรากฏอีกครั้งในการพยายามฆาตกรรมผู้ชายคนที่สี่ชื่อ ทูเร กรุนเดน (Tore Grunden) โดยเธอพยายามจับเหยื่อคนที่สี่ของเธอทุ่มลงไปในรางรถไฟขณะที่มีรถไฟกำลังวิ่งมา ดังคำบรรยายที่ว่า “Wallander saw the woman grab the man from behind. She almost lifted him off the ground. Wallander sensed more than understood that she intended to throw him in front of the train coming in on the

other track.” (549) (Mankell, 2009) รถไฟสามารถสื่อถึงสัญลักษณ์ของอวัยวะเพศชาย เช่นเดียวกับแท่งไม้ไผ่ที่ปลิดชีวิตเอริกส์สัน ดังนั้นเราจึงอาจกล่าวได้ว่าการที่อันเดอร์ฆาตกรรมผู้ชายที่ทำร้ายร่างกายผู้หญิงด้วยสัญลักษณ์หรือภาษาของความเป็นชายนั้นก็เพื่อต้องการโต้กลับ ความรุนแรงของผู้ชายเป็นฝ่ายกระทำต่อผู้หญิงด้วยความรุนแรงแบบเพศชายเช่นเดียวกัน ดังที่ ตำรวจหญิงคนหนึ่งกล่าวว่า “Men who use force against women are attacked in return by a calculated violence of a masculine kind. As if they were being forced to feel their hands on their own bodies.” (374) (Mankell, 2009)

นอกจากภาษาที่ใช้แล้วอันเดอร์ยังสลับบทบาททางเพศสถานะด้วยการตั้งคำถามเกี่ยวกับ ภาพเหมารวมด้านเพศภาวะด้วย โดยเราจะเห็นได้ว่าการฆาตกรรมเหยื่อรายที่สองคือ รุนเฟลด์ โดยหลังจากที่เขาถูกขังอยู่ในห้องมืดที่บ้านของฆาตกรสาว รุนเฟลด์ถูกฆ่าโดยการบีบคอด้วยมือเปล่าและถูกนำไปผูกติดไว้กับต้นไม้ข้างทาง การกระทำดังกล่าวจึงนำไปสู่การตัดสินของวัลลันเดอร์ว่าเป็นฝีมือของผู้ชายที่แข็งแกร่งมาก ดังบทสนทนาที่เขาพูดกับแพทย์ชันสูตรว่า

“Strangled with bare hands,” he said. “It causes different types of pressure wound than a rope. You can see the marks from the thumbs quite clearly.” A strong man, Wallander thought instantly. A person in a good shape, who has no qualms about killing with his bare hands. (174)

(Mankell, 2009)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่าการฆาตกรรมของอันเดอร์นำไปสู่ความเชื่อที่ว่าฆาตกรที่ลงมือนั้นเป็นผู้ชาย เนื่องจากรูปแบบและลักษณะของการฆาตกรรมแสดงถึงความแข็งแกร่งและความรุนแรงที่สังคมมักโยงกับผู้ชาย ดังที่ตำรวจหญิงคนหนึ่งกล่าวว่า “She [a woman] would never tie a man to a tree and then strangle him with her bare hands.” (337) (Mankell, 2009)

เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้สมมติฐานเรื่องบทบาททางเพศภาวะของพวกเขาเองที่ว่าผู้หญิงควรมีลักษณะอ่อนโยนไม่กระทำความรุนแรงยกเว้นเพื่อใช้ป้องกันตัวมาตัดสินอาชญากรรมที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ตำรวจหญิงคนหนึ่งกล่าวว่า “Women almost never use violence unless they're

defending themselves or their children. And then it's not premeditated violence, but instinctive, act done in self-defense." (374) (Mankell, 2009) การให้การจำกัดความว่าการฆาตกรรมเป็นฝีมือของผู้ชายนั้นเป็นผลมาจากภาพเหมารวมด้านเพศสภาวะที่ตำราวจั้วควาภาพไว้ แต่อันเดอร์ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าภาพเหมารวมว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ควรเป็นผู้ยอมจำนนและผู้ถูกระทำนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริง ทั้งนี้นอกจากอันเดอร์จะเป็นอาชญากรที่ใช้ภาษาที่สื่อถึงความเป็นชายแล้วการบรรยายลักษณะนิสัยของเธอยังแสดงถึงลักษณะของความเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงในมุมมองของเพศสภาพแบบมายาคติ ไม่ว่าจะ เป็นความเป็นคนกล้าตัดสินใจเฉียบขาด หรือมีพลังกำลังทัดเทียมกับเพศชาย นอกจากนี้สไตล์การขับรถของอันเดอร์ยังบ่งบอกถึงลักษณะของความเป็นชาย ดังที่คำบรรยายว่า "He insisted that the car had roared off, that it was driven in what he considered a masculine way." (453) (Mankell, 2009) เพราะฉะนั้นอาชญากรรมเรื่องนี้จึงแสดงให้เห็นว่ามายาคติหรือการเหมารวมด้านเพศสภาพของผู้หญิงนั้นบ่อยครั้งมิได้ตรงกับความเป็นจริง

จากลักษณะภาษาของการฆาตกรรมและการสลับบทบาททางเพศสถานะของอันเดอร์ที่ท้าทายความเชื่อเรื่องภาพเหมารวมด้านเพศสภาวะ และการนำเสนอฆาตกรที่เป็นผู้หญิงซึ่งแตกต่างไปจากอาชญากรรมทั่วไปอาจสามารถนำไปสู่การมองว่าผู้หญิงอย่างอันเดอร์เป็นสัตว์ประหลาด (Monster) ที่โหดร้ายได้ ดังคำบรรยายตอนที่วัลลันเดอร์กำลังสอบปากคำอันเดอร์ว่า "She tied him to the tree and strangled him. It was that moment that she turned into a monster in Wallander's eyes. It didn't matter if she was a man or a woman. She became a monster." (572) (Mankell, 2009) (เน้นข้อความโดยผู้วิจัย) จะเห็นได้ว่าคำบรรยายดังกล่าวแสดงถึงประเด็นที่ขัดแย้งหรือต่อต้านแนวคิดสตรีนิยม (anti-feminism) เนื่องจากผู้หญิงอย่างอันเดอร์ถูกมองว่าเป็นสัตว์ประหลาดที่โหดร้ายในสายตาของวัลลันเดอร์ ทั้งนี้การมองว่าอันเดอร์เป็นเสมือนสัตว์ประหลาดนั้นอาจมีสาเหตุมาจากการที่เธอไม่เพียงแต่ฝ่าฝืนกฎหมายในสังคมด้วยการฆาตกรรมผู้ชายหลายคน แต่เธอยังล่วงล้ำบทบาทและลักษณะทางเพศสภาวะจากการกระทำและนิสัยของเธอที่บ่งบอกถึงความเป็นชาย ซึ่งการล่วงล้ำบทบาทและลักษณะทางเพศสภาวะนี้เองที่กลายเป็นสิ่งที่ทำให้วัลลันเดอร์ไม่สามารถหาหรือจำกัดค่านิยมลักษณะของอันเดอร์ได้ ดังที่ซิมส์เสนอในงานของเธอว่า "instead of expanding the definition to include another way of being a woman, the woman is either excluded from the old definition or offered another definition all together." (40) (Sims, 2010) และจากทฤษฎี Abject ของจูเลีย คริสเตวา (Julia Kristeva) ที่บาร์บารา ครีต (Barbara Creed) สรุปลงไว้ Abject คือที่ที่ความหมายพังทลายลง เป็น

สิ่งที่คุกคามตัวตน (subject) และต้องถูกกันออกไปให้อยู่ในอีกขอบเขตหนึ่งที่แยกออกจากตัวตน ดังที่เธอกล่าวว่า

The place of the abject is 'where meaning collapses', the place where 'I' am not. The abject threatens life; it must be 'radically excluded' from the place of the living subject, propelled away from the body and deposited on the other side of an imaginary border which separates the self from that which threatens the self. (9)

(Creed, 1993)

ข้อความข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าวลันเดอร์กำลังพยายามลดทอนคุณค่าให้อันเดอร์กลายเป็นวัตถุ (Objectify) ที่ไม่สามารถนิยามได้ เนื่องจากคำว่า “monster” คือสิ่งที่ไม่สามารถนิยาม (Indefinable) ยากเกินกว่าจะอธิบายและเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้ (Intangible) (Beville, 2014) “monster” จึงเป็น Abject ชนิดหนึ่งซึ่งเป็นสิ่งที่เข้ามาคุกคามตัวตนและจำเป็นต้องถูกกีดกันออกไป ดังนั้นอันเดอร์จึงเป็นเสมือนสิ่งที่ก้าวข้ามขอบเขตของคำนิยาม ผลสุดท้ายอันเดอร์จึงถูกจำกัดนิยามให้อยู่ขอบเขตของคำว่า “monster” ความพยายามลดทอนคุณค่าให้อีกฝ่ายกลายเป็นวัตถุจึงเป็นการเหยียดหรือดูถูกดูแลนประเภทหนึ่ง

อย่างไรก็ตามผู้เขียนได้ให้รายละเอียดที่ทำให้เราต้องตั้งคำถามกับการนำเสนอภาพของอันเดอร์ว่าเป็น “monster” กล่าวคือทั้งอันเดอร์และกลุ่มคนที่เรียกตนเองว่า “night guards” ได้จัดตั้งศาลเตี้ยขึ้นมา เพื่อเรียกร่องและทวงคืนความชอบธรรมด้วยตนเองดังที่กล่าวไปข้างต้น แต่การนำเสนอการกระทำของคนทั้งสองนั้นแตกต่างกันออกไปอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือการเลือกใช้คำในการบรรยายการกระทำและสถานภาพของอันเดอร์มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการอ้างอิงทางศาสนา (Religious reference) อาทิ “sacrificial altar” (162) (Mankell, 2009) “church nave” (53) (Mankell, 2009) และการที่เธอเปรียบตนเองว่าเป็นนักบวชหญิงที่อุทิศตนเพื่องานอันศักดิ์สิทธิ์ ดังคำบรรยายที่ว่า

And since she had realised that she was a priestess, dedicated to the sacred task of proclaiming that justice was holy, she too had begun to view her change of clothes as something more than simply exchanging one set of garment for another. (57) (เน้นข้อความโดยผู้วิจัย)

(Mankell, 2009)

จากคำบรรยายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการกระทำที่เป็นเสมือนพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ของอันเดอร์ ที่ให้ความรู้สึกว่สิ่งที่เธอได้กระทำลงไปนั้นเป็นสิ่งที่ยุติธรรมแล้วสำหรับผู้หญิงทั้งหลายที่ถูกทำร้าย ให้เจ็บปวด

ในขณะที่เดียวกันคำบรรยายการกระทำที่คล้ายคลึงกันของกลุ่มกองกำลังอาสาสมัครที่จัดตั้งโดยผู้ชายซึ่งตั้งต้นเป็นศาลเตี้ยนี้เองกลับมีความแตกต่างจากอันเดอร์โดยสิ้นเชิง อาทิ “These thugs have a leader.” (409) (Mankell, 2009) (เน้นข้อความโดยผู้วิจัย) คำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มกองกำลังอาสาสมัครที่ตั้งต้นขึ้นมาเพื่อทวงคืนความยุติธรรมและปกป้องรักษาความสงบในสังคม แต่กลับกลายเป็นอันธพาลสร้างความเดือดร้อนเสียหายให้สังคมมากกว่าสิ่งที่อันเดอร์พยายามทำ และพฤติกรรมของกลุ่มคนดังกล่าวยังบ่งบอกถึงความไร้เหตุผลของพวกเขา ดังคำบรรยายที่ว่า

A number of individuals attacked and battered an innocent man last night. They seem to be part of some sort of citizen militia. The man was guilty of nothing more than taking a wrong turns. They claimed he was a burglar. They almost beat him to death. (413)

(Mankell, 2009)

จะเห็นได้ว่าสิ่งที่กลุ่มกองกำลังอาสาสมัครลงมือทำนั้นไม่ต่างกับการเป็นนักเลงที่ทำร้ายประชาชน ผู้บริสุทธิ์ทั่วไป ศาลเตี้ยของพวกเขาจึงเป็นสิ่งที่ดูเหมือนจะก่อตั้งขึ้นมาเพื่อความสนุกสนานไปกับ

การใช้กำลังอำนาจข่มเหงรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า เพราะฉะนั้นการที่รูปแบบการนำเสนอการกระทำของผู้หญิงและกลุ่มกองกำลังอาชญากรรมของผู้ชายแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง จึงอาจทำให้เราสามารถมองได้ว่าการบรรยายพฤติกรรมของอันเดอร์เป็นสิ่งที่ขัดกับการที่วัลลันเดอร์มองเธอว่าเป็น “monster” เพราะลักษณะการบรรยายที่ถูกนำมาเชื่อมโยงกับศาสนาให้ความรู้สึว่าการกระทำของเธอนับได้ว่าเป็นสิ่งที่ส่วนหนึ่งแล้วเป็นการนำมาซึ่งความถูกต้อง และเป็นหนทางหนึ่งที่เธอทำเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมให้กับผู้หญิงที่ถูกทำร้ายด้วยความรุนแรง

อย่างไรก็ตามแม้ว่าความเป็น “monster” ของอันเดอร์จะถูกตั้งคำถามในลักษณะของการนำเสนอภาพในตัวบท อันเดอร์ถูกมองว่าเป็นสัตว์ประหลาดที่ไม่สามารถหาคำนิยามให้แก่เธอได้ เธอยังล่องล่ำทั้งบทบาทและลักษณะทางเพศสภาวะโดยการกระทำและนิสัยของเธอที่ล้วนแล้วแต่บ่งบอกถึงความเป็นชาย ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นเกี่ยวกับทฤษฎีของอิริกาเรียว่าผู้หญิงไม่สามารถเข้าถึงภาษาของตนเองได้จึงจำเป็นต้องลอกเลียนแบบภาษาของผู้ชาย อันเดอร์เองก็แก้แค้นผู้ชายที่กระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงด้วยการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นชายไม่ต่างจากชาลันเดอร์ในเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* ไม่ว่าจะเป็นการใช้แทงไม้ไผ่หรือการฆาตกรรมด้วยการทุบเหยื่อลงไปในบารางรถไฟขณะทีรถไฟกำลังวิ่งมา ทั้งสองสิ่งสามารถสื่อถึงสัญลักษณ์ของอวัยวะเพศชายได้เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นการได้กลับหรือแก้แค้นผู้ชายของอันเดอร์ก็ไม่ต่างจากการกระทำของชาลันเดอร์ เนื่องจากภาษาที่เธอเลือกใช้นั้นก็ก็เป็นภาษาของผู้ชาย ดังนั้นเราจะเห็นว่าภาษาและวิธีการโต้กลับของอันเดอร์แสดงว่าเธอเองก็ยังคงไม่สามารถหลุดพ้นจากโลกและภาษาของผู้ชายไปได้เช่นเดียวกัน

2.5 สรุป

แม้ว่าโลกยุคปัจจุบันมีกระบวนการในการแก้ปัญหาช่องว่างหรือความเหลื่อมล้ำทางสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสิทธิความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง แต่ในทางปฏิบัตินั้นสิทธิของผู้หญิงยังคงถูกละเมิดเสมอมา ประเทศสวีเดนถือได้ว่ามีพัฒนาการและความก้าวหน้าทางด้านสิทธิมนุษยชนหรือการเป็นรัฐสวัสดิการที่มีเป้าหมายเพื่อขจัดความไม่เท่าเทียมทุกรูปแบบ แต่อาชญากรรมในนิยายเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* และ *The Fifth Woman* ได้เผยให้เห็นว่าผู้หญิงยังคงตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของผู้ชาย การนำเสนอความรุนแรงเป็นการเน้นย้ำชะตากรรมของผู้หญิงที่ตกเป็นเบี้ยล่างของผู้ชายภายใต้ระบอบปีศาจไทย และความรุนแรงดังกล่าวนี้ถูกปกปิด

เป็นความเจ็บปวดภายในสังคม นักเขียนอย่างลาร์ส สันและมาน แคลล์จึงได้หยิบยกประเด็นนี้ขึ้นมา เพื่อตีแผ่ปัญหาที่ซุกซ่อนไว้จากการรับรู้ของโลกภายนอก

นอกจากนี้ อาชุนิยายเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* และ *The Fifth Woman* ยังนำเสนอความพยายามในการตอบโต้ความรุนแรงดังกล่าวของผู้หญิงด้วย ดังเราจะเห็นได้ว่าตัวละครหญิงอย่าง ซาลันเดอร์ พิสูจน์ว่าเธอสามารถเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ล้างแค้นและทำให้ผู้ชายกลายเป็นเหยื่อโดยการโต้กลับเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเธอ หรืออันเดอร์ที่กลายมาเป็นฆาตกรต่อเนื่องเพราะต้องการลงโทษผู้ชายที่ใช้ความรุนแรงกับผู้หญิง การสร้างตัวละครหญิงผู้โต้กลับความรุนแรงจากเพศชายอย่างเธอทั้งสองคนนี้เป็นการสร้างผู้หญิงรูปแบบใหม่ที่ต่อต้านสภาวะการตกเป็นเบี้ยล่าง (Subordination) ในสังคมที่ยังคงปกครองด้วยระบบชายเป็นใหญ่ การกระทำของซาลันเดอร์และอันเดอร์จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายความเชื่อเกี่ยวกับผู้หญิงที่ถูกประดิษฐ์และหล่อหลอมขึ้นมาจากระบบการปกครองแบบปิตาธิปไตยที่ผู้ชายเป็นผู้วางระเบียบกฎหมายแบบแผน ควบคุมการบริหารและการปกครอง และสร้างค่านิยมให้สังคม แต่แม้ว่าทั้งซาลันเดอร์และอันเดอร์จะมีความพยายามในการโต้กลับและแก้แค้นระบอบอำนาจชายเป็นใหญ่มากเพียงใดก็ตาม พวกเธอก็ยังไม่สามารถหลีกเลี่ยงสภาวะการอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายได้อย่างแท้จริง

บทที่ 3

กดทับ: ความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์กับอัตลักษณ์ที่สับสน

ดังที่ได้กล่าวไปในบทที่แล้วว่านอกจากจะเป็นวรรณกรรมที่เป็นหนทางหลีกเลี่ยงจากโลกของความเป็นจริงและให้ความบันเทิงชนิดหนึ่งแล้ว อาชวณิยายยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความหวาดกลัว และความวิตกกังวลที่ซ่อนเร้นอยู่ในสังคมอีกด้วย ในบทที่แล้วผู้วิจัยเสนอถึงอาชวณิยายที่สร้างสรรค์โดยชาวสแกนดิเนเวียที่เปิดเผยให้เห็นปัญหาหรือด้านมืดเกี่ยวกับความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงที่ถูกปิดไว้ให้เป็นความเงิบงันที่ไม่สามารถพูดออกมาได้ ในบทนี้สิ่งที่ถูกปิดบังและกดทับไว้เช่นเดียวกันก็คือความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นการปกปิดในลักษณะที่ใหญ่ขึ้นจากความรุนแรงต่อผู้หญิงในระดับครอบครัวและระดับองค์กรของรัฐ

3.1 ความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์

ความวิตกกังวลประเภทหนึ่งที่ปรากฏขึ้นในสังคมในช่วงหลายศตวรรษของประวัติศาสตร์มนุษยชาติ คือความวิตกกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ของตนเอง ทั้งนี้ความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ส่วนหนึ่งนั้นบ่งบอกให้เห็นถึงความหวาดกลัวว่าเผ่าพันธุ์ของตนเองจะเข้าสู่ภาวะถดถอยลงไปจนไม่มีศักยภาพพอที่จะสู้กับเผ่าพันธุ์อื่นได้และสูญพันธุ์ไปในที่สุด ดังนั้นมนุษย์จึงพยายามที่จะรักษาและปรับปรุงพัฒนาคุณสมบัติและลักษณะนิสัยของเผ่าพันธุ์ของตนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ความหวาดกลัวเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ของมนุษย์นั้นได้สะท้อนให้เห็นผ่านความพยายามในการคัดเลือกชาติพันธุ์เพื่อให้ได้คุณลักษณะตามต้องการและเห็นพ้องว่าสมบูรณ์

แนวคิดเรื่องการคัดเลือกชาติพันธุ์ของมนุษย์ปรากฏขึ้นตั้งแต่ในยุคสมัยของเพลโต (Plato) ที่การคัดเลือกชาติพันธุ์ที่ดีนั้นเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างสังคมในอุดมคติ เพลโตกล่าวเอาไว้ใน *Republic* ว่า ส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมที่สมบูรณ์แบบนั้นต้องเริ่มต้นด้วยการให้บุคคลที่มีลักษณะทางกรรมพันธุ์ที่สมบูรณ์แต่งงานกัน (Judicious mating) เพื่อสร้างทายาทที่มีคุณสมบัติที่ดีสืบต่อไป เพลโตเชื่อว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกรรมพันธุ์ที่ดีนั้นควรอยู่ในชนชั้นปกครอง ส่วน

บุคคลที่อยู่ในสภาวะด้อยกว่าก็ไม่ควรมีทายาทสืบต่อไป ผู้ที่อยู่ในสภาวะด้อยกว่านี้ควรจัดอยู่ในชนชั้นพลเรือน เป็นเกษตรกรหรือช่างฝีมือ เพลดโตเชื่อว่าการแพร่พันธุ์ของมนุษย์ควรจัดสรรให้อยู่ภายใต้การดูแลควบคุมของรัฐ ทั้งนี้เพื่อจะสร้างสังคมที่ประกอบไปด้วยมนุษย์ที่เพียบพร้อม (Galton, 1998)

ต่อมาความกังวลด้านความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์เริ่มสะท้อนออกมาให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ ในรูปแบบของศาสตร์การคัดเลือกพันธุกรรม ซึ่งได้ถือกำเนิดขึ้นอย่างจริงจังใน ค.ศ. 1883 ภายใต้ชื่อ Eugenics หรือสุพันธุศาสตร์ แนวคิดดังกล่าวถูกคิดค้นขึ้นโดย ฟรานซิส กาลตัน (Francis Galton) นักชีววิทยาชาวอังกฤษผู้มีความสนใจทางด้านพันธุกรรม (Heredity) หรือ ลักษณะที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม (Genes) ของมนุษย์ คำว่า Eugenics มาจากรากศัพท์ภาษากรีก “eugenes” ที่แปลว่า “well born” แนวทางหลักของสุพันธุศาสตร์คือการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุกรรมของเผ่าพันธุ์มนุษย์ให้ดีขึ้น เพื่อส่งผ่านไปยังทายาทรุ่นต่อไป แนวคิดของกาลตันมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีวิวัฒนาการทางชีววิทยา (Theory of biological evolution) ของชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin) ซึ่งเป็นญาติของเขาเอง กาลตันเสนอว่าหลักการของสุพันธุศาสตร์ถือเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการคัดเลือกโดยธรรมชาติ (Natural selection) ซึ่งเป็นกระบวนการที่สิ่งมีชีวิตพยายามปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม สิ่งมีชีวิตที่มีความเหมาะสมและประสบผลสำเร็จในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมมากกว่าจะมีโอกาสอยู่รอดและสืบพันธุ์โดยถ่ายทอดลักษณะพันธุกรรมต่อไปยังรุ่นลูกได้ ส่วนสิ่งมีชีวิตที่มีความเหมาะสมน้อยกว่าหรือไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะสูญพันธุ์ไป (Futuyama, 2009)

กาลตันนำหลักการดังกล่าวนี้มาปรับใช้ในการควบคุมวิวัฒนาการของมนุษย์ เพราะโดยพื้นฐานแล้วกาลตันเชื่อว่าคุณสมบัติและลักษณะนิสัยของมนุษย์เป็นสิ่งที่ถูกถ่ายทอดผ่านทางพันธุกรรมและเป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงได้ เหตุผลดังกล่าวทำให้กาลตันพยายามที่จะพัฒนาปรับปรุงคุณสมบัติและลักษณะนิสัยของมนุษย์โดยควบคุมและคัดเลือกลักษณะทางพันธุกรรมที่เขาเห็นว่าเหมาะสมแก่การแพร่ขยายเผ่าพันธุ์ด้วยตัวของมนุษย์เอง ดังที่เขากล่าวเกี่ยวกับหลักการสุพันธุศาสตร์ในหนังสือของเขาที่ชื่อ *Hereditary Genius: An Inquiry into the Laws and Consequences* ว่า

¹ บัญญัติใช้ตามศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถานในสาขาประชากรศาสตร์ เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545
<<http://rirs3.royin.go.th/coinages/webcoinage.php>>

Eugenics is the science of improving stock, which is by no means confined to judicious mating, but which, especially in the case of man, takes cognisance of all influences that tend in however remote a degree to give the more suitable races or strains of blood a better chance of prevailing speedily over the less suitable than they otherwise would have had. (2)

(Hanson, 2012)

เนื่องจากกาลตันรู้สึกว่าการคัดเลือกโดยธรรมชาตินั้นเป็นไปอย่างเชื่องช้า และมนุษย์มีความสามารถในการจัดการเลือกสรรสิ่งต่าง ๆ ได้ดียิ่งกว่าธรรมชาติ อย่างที่เขากล่าวไว้ว่า “[w]hat nature does blindly, slowly, and ruthlessly, man may do providently, quickly, and kindly.” (2) (Hanson, 2012) ดังนั้นเขาจึงประยุกต์หลักการการคัดเลือกโดยธรรมชาติมาเพื่อพัฒนาเผ่าพันธุ์มนุษย์ตามที่เขาต้องการ

ทั้งนี้วิธีการพัฒนาเผ่าพันธุ์มนุษย์ตามหลักสุพันธุศาสตร์สามารถแบ่งได้เป็นสองประเภทหลัก ประเภทแรกคือ Negative Eugenics เป็นการแบ่งแยก (Segregation) และการทำหมัน (Sterilization) สำหรับบุคคลที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาช้า (Feeble-minded) อาชญากร ผู้ติดสุราเรื้อรัง ขอบาน และผู้ป่วยทางจิต ตามความเชื่อของนักสุพันธุศาสตร์บุคคลประเภทดังกล่าวถือได้ว่าเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลมาจากกรรมพันธุ์ ดังที่อัลแบร์โต สเป็กโทโรวสกีและเอลิซาเบต มิซราชี (Alberto Spektorowski and Elisabet Mizrachi) กล่าวไว้เกี่ยวกับการทำหมันตามหลักสุพันธุศาสตร์ว่า “On a eugenic basis, sterilization has been advocated to prevent the birth of inferior offspring with regard to persons who suffer from certain severe hereditary diseases, and especially with regard to psychologically (including morally) inferior individuals.” (347) (Alberto Spektorowski & Elisabet Mizrachi, 2004) ส่วนการพัฒนาเผ่าพันธุ์ตามหลักสุพันธุศาสตร์ประเภทที่สองคือ Positive Eugenics เป็นการสนับสนุนการเพิ่มจำนวนประชากรของบุคคลที่มีลักษณะกรรมพันธุ์ที่ดีและเป็นที่ต้องการของสังคม ในช่วงแรกกาลตันเชื่อว่าการเพิ่มจำนวนประชากรของผู้ที่มีพันธุกรรมดีนั้นจำเป็นกว่าการควบคุมอัตราของผู้ที่มีพันธุกรรมด้อยกว่า กลุ่มประชากรที่มีคุณลักษณะหรือพันธุกรรมที่ดีและควรค่าแก่การแพร่ขยาย

เผ่าพันธุ์ในความคิดของกาลตันคือชาวเยอรมันที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศอังกฤษสมัยโบราณ และเป็นบรรพบุรุษของชาวอังกฤษ (Anglo-Saxon) แต่ใน ค.ศ. 1908 กาลตันยืนยันว่า Negative Eugenics หรือการควบคุมอัตราของผู้ที่มีพันธุกรรมด้อยกว่าไม่ให้เพิ่มขึ้นควรได้รับความสำคัญมากกว่า (Richardson, 2003)

แม้กาลตันพยายามมองว่าสุพันธุศาสตร์เป็นหลักการทางวิทยาศาสตร์ในยุคบุกเบิก หากแต่ต่อมาหลักการดังกล่าวกลับถูกมองว่าเป็นขบวนการทางสังคม (Social movement) (Hanson, 2012) ที่พยายามเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความก้าวหน้าทางสังคม เพื่อปรับปรุงลักษณะทางพันธุกรรมของมนุษย์ให้ดีขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะความสนใจด้านกรรมพันธุ์ของกาลตันเกี่ยวข้องกับความหวาดกลัวเรื่องความอยู่รอดของเชื้อชาติของตน ดังที่แคลร์ แฮนสัน (Clare Hanson) ศาสตราจารย์ภาควิชาภาษาอังกฤษมหาวิทยาลัยเซาท์แทมป์ตัน (University of Southampton) กล่าวว่า “Galton’s interest in heredity is also associated with marked fears about the ability of ‘the race’ (by which he means the Anglo-Saxon race) to withstand the challenges it will face in the future.” (2) (Hanson, 2012) นอกจากนี้ริชาร์ด เอ โซโลเวย์ (Richard A. Soloway) ศาสตราจารย์ด้านประวัติศาสตร์ยังเสนอความเห็นว่างสุพันธุศาสตร์นั้นเกี่ยวข้องกับความเป็นสมัยใหม่ (Modernity) ที่เกิดขึ้นจากการเติบโตของวัฒนธรรมสมัยใหม่ การพัฒนาอุตสาหกรรม ยุคอาณานิคมและหลังอาณานิคม และความเป็นประชาธิปไตย ดังที่เขา กล่าวว่า “eugenics was from its inception intimately bound up with concerns about the increased complexity of modern civilisation and the pressures of industrialisation, (post)colonialism and mass democracy: in short, modernity” (2) (Hanson, 2012) ความเป็นสมัยใหม่ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมสมัยใหม่หรือระบบอุตสาหกรรมที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องที่ได้เข้ามาปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมให้เกิดความหลากหลายของผู้คนมากยิ่งขึ้น เป็นผลผลักดันให้ผู้คนต่างเชื้อชาติเข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละสังคมมากกว่าที่เคยมีมา และจากความเชื่อที่ว่าคนต่างเชื้อชาติมีลักษณะด้านชีววิทยาที่ด้อยกว่าเชื้อชาติของตนเองนั้นทำให้เกิดความหวาดระแวงว่าคนเชื้อชาติตนเองจะมีความสัมพันธ์และแต่งงานกับคนต่างเชื้อชาติ ซึ่งจะส่งผลเสียต่อลักษณะพันธุกรรมของตนเองได้ในอนาคต

กระแสสุพันธุศาสตร์นับเป็นหนึ่งในแนวคิดหรืออุดมการณ์ที่ทรงอิทธิพลอย่างมากในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 โดยแพร่หลายไปทั่วทั้งทวีปยุโรปและอเมริกา พัฒนาการและการให้ความสำคัญกับพันธุกรรมของเผ่าพันธุ์มนุษย์เริ่มเป็นที่ยอมรับมากขึ้นจากในยุคแรกเริ่ม

จนกระทั่งสมาคมสุพันธุศาสตร์ได้ถูกก่อตั้งขึ้นทั้งในประเทศอังกฤษ (The British Eugenics Society) และสหรัฐอเมริกา (The American Eugenics Society) นอกจากนี้รัฐบาลอเมริกันยังได้ออกกฎหมายบังคับการทำหมันผู้ที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาช้าใน 24 รัฐ และควบคุมการย้ายถิ่นฐานของบุคคลที่ถือว่ามีสถานะด้อยกว่าทางลักษณะด้านชีววิทยา ดังที่แมรี แครริงตัน เคาทส์ และแพท มิลโม แมคคาร์ริก (Marry Carrington Coufts and Pat Milmoie McCarrick) กล่าวว่า “The U.S. Immigration Restriction Act of 1924 favored immigration from northern Europe and greatly restrict the entry of persons from other areas referred to as ‘biologically inferior’.” (163) (Mary Carrington Coufts & Pat Milmoie McCarrick, 1995) หลังจากนั้นกระแสสุพันธุศาสตร์แพร่หลายไปยังอีกหลายประเทศไม่ว่าจะเป็น เบลเยียม ฝรั่งเศส บราซิล แคนาดา เยอรมันหรือกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียที่ต่างก็มีนโยบายในการทำหมันให้กับกลุ่มบุคคลที่ไม่เหมาะสมหรือ “unfit” เช่นเดียวกัน นโยบายในการกำจัดกลุ่มคนที่มีลักษณะด้อยกว่านี้ส่งผลให้อุดมการณ์ของสุพันธุศาสตร์มีแนวโน้มไปในทางการเหยียดผิวและเชื้อชาติ (Racism) อคติทางชนชั้น (Class bias) และความหวาดกลัวและเกลียดชังชาวต่างชาติ (Xenophobia) ซึ่งเป็นสิ่งบอกเหตุล่วงหน้าถึงหายนะที่ลัทธินาซีได้กระทำต่อมนุษยชาติด้วยกัน

ประเทศเยอรมนีก็ได้ร่วมก่อตั้งสมาคมสุพันธุศาสตร์เช่นกัน โดยใช้ชื่อว่า “Gesellschaft für Rassenhygiene” (The German Society for Racial Hygiene) สมาคมดังกล่าวก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1905 โดยนายแพทย์อัลเฟรด เพลิทซ์ (Dr. Alfred Plöetz) หลังจากนั้นกระแสการคัดเลือกพันธุกรรมก็ได้กลายเป็นแรงจูงใจสำคัญที่พรรคนาซีของ ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler) นำไปพัฒนาใช้ต่อ โดยมีนโยบายหลักคือ Social Darwinism ที่ให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทางพันธุกรรมและจำกัดบทบาทของผู้ที่มีพันธุกรรมที่ด้อยกว่า Pan-Germanism หรือการรวมเผ่าพันธุ์เยอรมันบริสุทธิ์จากทั่วโลก และ Anti-Semitism คือลัทธิต่อต้านชาวยิว (Pejcinovic, 2013) ทั้งนี้สาเหตุของการต่อต้านคนยิวส่วนหนึ่งมาจากการที่พรรคนาซีเห็นว่าการฟ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่ 1 ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศตกต่ำมาก คนยิวกลายเป็นผู้กุมเศรษฐกิจของประเทศไว้ ทำให้คนยิวร่ำรวยขณะที่คนเยอรมันยากจนลง และพวกเขายังเชื่อว่าคนยิวนั้นเป็นคนนอกที่แตกต่างด้านชาติพันธุ์ (Alien) มีคุณค่าน้อยกว่าเชื้อชาติตนเอง (Inferior race) และกำลังขยายอำนาจเข้ามาครอบครองประเทศเยอรมนี สมาชิกพรรคนาซีเชื่อว่าชาติพันธุ์ “Germanic” ของพวกเขามาจากชาติพันธุ์นอร์ดิก (Nordic type) (Wikler, 1999) ที่ยิ่งใหญ่ สูงส่งที่สุดและเหนือกว่าชาติพันธุ์อื่น ๆ ในโลก (Master race) พวกเขาพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะขยายและรักษาเผ่าพันธุ์นี้ไว้ นอกจากนี้เผ่าพันธุ์ที่ถือว่าด้อยกว่าตามความเชื่อของลัทธินาซียังรวม

ไปถึงคนผิวดำ หญิงโสเภณี คนรักร่วมเพศและคนเร่ร่อนอีกด้วย ในความคิดของฮิตเลอร์ อุดมการณ์การคัดเลือกเผ่าพันธุ์เป็นการสนับสนุนความพยายามของธรรมชาติในการสร้างเผ่าพันธุ์ที่เหนือกว่าทางด้านวิวัฒนาการ แจร์รี เบิร์กแมน (Jerry Bergman) นักชีววิทยาและนักเขียนกล่าวเอาไว้ถึงความเชื่อของลัทธินาซีว่า

The Germans were the higher race, destined for a glorious evolutionary future. For this reason it was essential that the Jews should be segregated, otherwise mixed marriages would take place. Were this to happen, all nature's efforts 'to establish an evolutionary higher stage of being may thus be rendered futile.'

(Bergman, 1999)

ความเชื่อที่ได้กล่าวไปข้างต้นทำให้ในยุคของนาซีมีผู้คนหลายแสนถูกกระตุ้นให้ทำตามหลักการของสุพันธุศาสตร์และคนยิวถูกนำไปเข้าค่ายกักกัน จนสุดท้ายอุดมการณ์ของฮิตเลอร์ที่พาแนวคิดสุพันธุศาสตร์ไปสู่โต่งได้นำไปสู่ “Final solution” หรือการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide) ชาวยิวไปกว่าหกล้านคนและอีกกว่าสี่ล้านคนถูกตัดสินว่าเป็นเผ่าพันธุ์ที่ด้อยกว่าและถูกบังคับให้ทำหมัน

นอกจากประเด็นทางเผ่าพันธุ์แล้วแนวคิดสุพันธุศาสตร์ยังสะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำของภาวะอำนาจทางชนชั้นที่ชนชั้นสูงมีอำนาจเหนือกว่าชนชั้นที่ต่ำกว่าด้วย เนื่องจากบุคคลที่ถูกบังคับทำหมันส่วนมากเป็นคนชนชั้นล่างหรือคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ยากจนที่สุดในแถบชนบท ทั้งนี้นิยามของ “unfit” ไม่ได้หมายถึงเฉพาะผู้ที่บกพร่องทางกายภาพหรือสภาพจิตใจเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคนยากจนในสมัยนั้นด้วย ดังที่โจนาธาน ฟรีดแลนด์ (Jonathan Freedland) นักหนังสือพิมพ์ได้กล่าวเอาไว้ว่า “It was not poverty that had to be reduced or even eliminated: it was the poor.” (Freedland, 2012) การกำจัดคนยากไร้จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าถึงแม้สุพันธุศาสตร์จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักการทางชีววิทยา (Biology) แต่ในความเป็นจริงแล้วศาสตร์ดังกล่าวมีเรื่องเกี่ยวกับชนชั้น (Class element) อยู่ในนั้นด้วย (Haave, 2007)

สาเหตุสำคัญประการหนึ่งในการกำจัดคนยากไร้มาจากความปรารถนาที่จะสร้างและพัฒนาระบบสังคมให้สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น เนื่องจากแนวคิดสหพันธุศาสตร์เรียกได้ว่าเป็นขบวนการทางสังคมของชนชั้นกลางที่พยายามจัดการและควบคุมจำนวนกลุ่มบุคคลที่ไม่เหมาะสม ซึ่งรวมไปถึงคนยากไร้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด ชนชั้นกลางในยุคสมัยนั้นเชื่อว่าความยากไร้เป็นสิ่งที่สืบทอดผ่านทางพันธุกรรม และคนยากไร้ไม่มีสมรรถภาพและขาดคุณสมบัติที่ดีในการพัฒนาตนเอง ทำให้พวกเขาไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาฐานะทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีขึ้นได้ ความยากจนจึงไม่ได้เกิดจากโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมแต่อย่างใด หากแต่เกิดจากความไร้ประสิทธิภาพของผู้ยากไร้เอง และพวกเขายังคอยอุดหนุนการพัฒนาระบบสังคมมิให้เติบโตตามความต้องการของรัฐได้ นอกจากนี้ชนชั้นกลางแล้วความเชื่อที่ว่าความยากไร้มาจากกรรมพันธุ์ยังเป็นที่ยอมรับของชนชั้นนำทางภาคการปกครองและภาคอุตสาหกรรม เพราะคำอธิบายดังกล่าวทำให้พวกเขาไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางเศรษฐกิจและทางศีลธรรมต่อกลุ่มคนยากไร้ ดังที่สเป็กโทโรวสกีและมิซราชีได้ยกคำพูดของวิลเลียม ราทบอนเกรีก (William Rathbone Greg) นักเขียนชาวอังกฤษว่า

[O]n the basis of biological findings they argued that the miserable conditions of urban slums were a direct result of the genetic inefficiencies of the slums' inhabitants, rather than a product of social structures. This argument was well received by the governing and industrial elite, as it relieved them of both the economic and moral responsibility for these conditions. (335)

(Alberto Spektorowski & Elisabet Mizrahi, 2004)

เราจะเห็นได้ว่าแนวคิดสหพันธุศาสตร์เรียกได้ว่าเป็นขบวนการทางสังคมที่ช่วยให้ชนชั้นกลางปกครองและมีอำนาจเหนือกว่าชนชั้นล่าง เนื่องจากหลักการสหพันธุศาสตร์เป็นอุดมการณ์ของชนชั้นกลางที่มุ่งหวังจะกำจัดคนชนชั้นอื่นเพื่อสร้างสังคมในอุดมคติ เพราะฉะนั้นคนยากไร้ที่ถูกนิยามว่า “unfit” จึงต้องถูกควบคุมและกำจัดไปในที่สุด

3.2 สุพันธุศาสตร์ในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย

ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่ากระแสสุพันธุศาสตร์ที่ต้องการจะพัฒนาและปรับปรุงมนุษย์ผ่านทางลักษณะที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรมไปสู่รุ่นลูกหลานเริ่มเข้าไปมีบทบาทในหลายประเทศ รวมถึงกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียเอง แนวคิดเรื่องสุพันธุศาสตร์ของสแกนดิเนเวียได้รับอิทธิพลมาจากนายแพทย์อัลเฟรด เพลิทซ์ โดยจอห์น อัลเฟรด มเยิน (John Alfred Mjøen) เริ่มจัดตั้งสมาคมสุพันธุศาสตร์ในประเทศนอร์เวย์ใน ค.ศ. 1908 ภายใต้ชื่อ “Norsk program for rasehygiene” (The Norwegian Program for Racial hygiene) สมาคมดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากหลักการเดียวกันกับ “Rassenhygiene” (Racial Hygiene) ในประเทศเยอรมนี ส่วนในประเทศสวีเดนได้มีการก่อตั้ง “The Swedish Eugenics Association” ขึ้นใน ค.ศ. 1910 มีพื้นฐานมาจากสมาคมสุพันธุศาสตร์ของเยอรมันเช่นเดียวกัน (Roll-Hansen, 1989) ทั้งนี้กฎหมายการทำหมันเริ่มถูกบังคับใช้ในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียช่วงทศวรรษ 1930 (Roll-Hansen, 1989) โดยกลุ่มคนส่วนใหญ่ที่ถูกบังคับให้ทำหมันเป็นบุคคลที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาช้า โดยในช่วงทศวรรษที่ 1930 ถึง 1970 ประชากรที่ถูกบังคับให้ทำหมันมีจำนวนมากกว่าแสนคน

อย่างไรก็ตามการนำสุพันธุศาสตร์มาใช้ในสแกนดิเนเวียนั้นไม่ได้เน้นไปที่การกีดกันทางชาติพันธุ์ แต่มุ่งไปที่การปรับโครงสร้างชั้นพื้นฐานของรัฐสวัสดิการ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทางสังคมให้ดียิ่งขึ้น หลักการบริหารประเทศเช่นนี้เรียกว่า Eugenic socialism (Dikotter, 1998) สเป็กโทรวสกีและมิซราจิกกล่าวไว้ว่า

Social democracy advanced eugenic policies on the basis of technocratic, pragmatic and utilitarian ideas, rather than racist or romantic lines of reasoning, but aimed at what was termed the ‘national stock’. Socialist demands for a national productivist ideology suited the demands of a welfare system for ‘the fittest’. This implies an exchange of the universal reformist character of socialism for a socialism directed towards the healthy parts of society. (339)

(Alberto Spektorowski & Elisabet Mizrahi, 2004)

ทั้งนี้หลักการของ Eugenic socialism เป็นตัวกำหนดโครงสร้างของแผนงานในการสร้างสังคม สำหรับผู้ที่เหมาะสมและกีดกันบุคคลที่ถูกละทิ้งว่าเป็นผู้ไร้ประโยชน์ (Non-productive) ออกไป Eugenic socialism มีจุดประสงค์เพื่อสร้างสังคมที่ดีที่สุด โดยเชื่อว่าการทำหมันให้แก่คนที่มีความบกพร่องทางพันธุกรรมนอกจากจะเป็นการรักษาหรือช่วยเหลือสังคมจากการแพร่ขยายพันธุ์ของบุคคลที่ไร้ประโยชน์แล้ว ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการของประเทศด้วย เนื่องจากบุคคลไร้ประโยชน์ที่ไม่สามารถยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมนั้นเปรียบเสมือนภาระของประเทศ และขัดขวางการพัฒนาสังคมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์แบบ นอกจากนี้สเป็คโทโรวสกีและมิซราชียังกล่าวว่าหลักการของ Eugenics ที่เป็นพื้นฐานของรัฐสวัสดิการในสแกนดิเนเวียแตกต่างจาก Eugenics ทั่วไป กล่าวคือปัจจัยหลักของ Eugenics ที่เป็นพื้นฐานของรัฐสวัสดิการในสแกนดิเนเวียคือการกีดกันบุคคลที่มีขีดจำกัดในการแพร่ขยายพันธุ์ตามเป้าประสงค์ของสังคม ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางชาติพันธุ์ (Alberto Spektorowski & Elisabet Mizrachi, 2004) ดังที่พวกเขา กล่าวว่า

Deprived of mythical and romantic racist features, the basic idea of eugenic socialism was to engineer a welfare community for “the fittest” or a “welfare eugenics”, built on parameters of “right-living” destined to exclude those individuals defined as non-productive. In this sense this new scientific socialism was built on concepts such as efficiency, productivism and social margins. (334)

(Alberto Spektorowski & Elisabet Mizrachi, 2004)

เพราะฉะนั้น Eugenics ที่เป็นพื้นฐานของรัฐสวัสดิการในสแกนดิเนเวียจึงเน้นให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีความสมบูรณ์และมีความสามารถในการผลิต (Productivity) โดยพยายามควบคุมอัตราการกำเนิดของผู้ที่ไร้ประโยชน์ ทั้งนี้เพื่อสร้างและพัฒนาสังคมที่สมบูรณ์แบบ

อย่างไรก็ตามแม้ว่าหลักการของ Eugenic Socialism จะมีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิรูปสังคมไปในแนวทางที่ดี แต่คนบางกลุ่มก็ยังคิดว่าการแต่งงานระหว่างชาติพันธุ์นอร์ดิกกับชาติพันธุ์อื่น อาทิ คนผิวดำ เป็นการลดคุณค่าของพันธุกรรมของชาวนอร์ดิก ดังที่นิลส์ รูลล์ แชนเซน (Nils Roll-

Hansen) นักวิชาการสาขาประวัติศาสตร์ยกคำพูดของ รากนาร์ วูกต์ (Ragnar Vogt) ผู้ก่อตั้งจิตเวชศาสตร์สมัยใหม่ในนอร์เวย์และสมาชิกพรรคเสรีนิยมของประเทศในบทความของเขาว่า

It is not seeming for a blond blue-eyed, intelligent Nordic to degrade his hereditary material by marrying a negro. Neither is it right that the lower races are granted franchise to such an extent that the common state risks being governed by inferior motives. Least of all the high-grade races have any good reason to further the procreation of the lower elements of the population. (278)

(Roll-Hansen, 1980)

จากข้อความข้างต้นเราจะเห็นได้ว่าคนบางกลุ่มยังคงคิดว่าการแต่งงานระหว่างชาวนอร์ดิกที่สูงส่งกับชาติพันธุ์อื่นที่ถือว่าด้อยกว่าทางพันธุกรรมเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง และชาติพันธุ์นอร์ดิกเป็นชาติพันธุ์ที่สมควรแก่การให้กำเนิดทายาทและเพิ่มจำนวนประชากรให้มากขึ้น

ความเชื่อที่ว่าชาวนอร์ดิกเป็นชาติพันธุ์ที่สูงส่งกว่าชาติพันธุ์อื่นมาจากแนวคิดทางมานุษยวิทยาในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 ที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของมนุษย์ โดยเชื่อว่าลักษณะทางกายภาพสามารถบ่งบอกถึงลักษณะนิสัยของมนุษย์แต่ละชาติพันธุ์ได้ ทั้งนี้ลักษณะทางกายภาพของชาวนอร์ดิกคือ ผมบลอนด์ กะโหลกศีรษะกว้างและยาว ตาสีฟ้า สูงโปร่ง ซึ่งนักมานุษยวิทยาในสมัยนั้นเชื่อว่าลักษณะดังกล่าวของชาวยุโรปเหนือสืบทอดมาจากเชื้อชาตินักรบที่ครอบครองและสร้างอารยธรรมของชาวยุโรปในยุคเหล็ก¹ และกลายเป็นผู้ปกครองมนุษย์ต่างชาติพันธุ์ที่มีลักษณะทางกายภาพตรงกันข้าม (Kyllingstad, 2012) ดังนั้นจากความเชื่อดังกล่าวทำให้คนในสมัยนั้นเชื่อว่าชาติพันธุ์นอร์ดิกเป็นชาติพันธุ์ที่สูงส่งกว่าชาติพันธุ์อื่น ๆ และจึงมีการออกกฎหมายขัดขวางไม่ให้คนที่แตกต่างทางชาติพันธุ์ซึ่งถือว่ามี

¹ ยุคเหล็ก (Iron age) ประมาณ 1200 ปีก่อนคริสตกาล เกิดต่อจากยุคสำริด ยุคเหล็กเป็นยุคที่มนุษย์เริ่มพัฒนาใช้เหล็กทำเครื่องมือและเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการดำรงชีพ ไม่ว่าจะเป็นการเกษตรกรรมหรือใช้สร้างอาวุธในการสงคราม เพื่อเข้ายึดครองและขยายอาณาจักร

พันธุกรรมที่ด้อยกว่าหรือมีปัญหาทางพันธุกรรมแต่งงานกัน และบังคับให้คนที่มีพันธุกรรมไม่สมบูรณ์ทำหมัน เพื่อควบคุมอัตราการเกิดของบุคคลที่มีพันธุกรรมไม่สมบูรณ์แบบ

กระแสพันธุศาสตร์ในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเมื่อประเทศนอร์เวย์ถูกยึดครองโดยกองทัพเยอรมันใน ค.ศ. 1940 และนโยบายของพรรคนาซีในการจัดการกับคนยิวและคนยิปซีมาใช้กับคนเร่ร่อนและชนกลุ่มน้อยในประเทศของตน ดังที่เพร์ ฮาฟ (Per Haave) กล่าวไว้ในบทความของเขาว่า

The Norwegian Nazi regime sought to end the problem of the traveling people. The Nazis' ideological obsession with this minority group became almost as strident and aggressive as their campaign against the Jews, and a "final solution" was also proposed as a way of dealing with the traveling people. In this connection, the idea of deporting all members of this minority group to Auschwitz was put forward after Heinrich Himmler, on December 16, 1942, issued a decree that led to the mass deportation of German Gypsies to a special Gypsy camp in Auschwitz. However, the idea was rejected as it was assumed that the Germans would not be interested in receiving the Norwegian travelers. Instead, the plan became indefinite internment until judged fit to reintegrate into society and mass sterilization. (51)

(Haave, 2007)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าพรรคนาซีมีบทบาทค่อนข้างสูงต่อการจัดการกลุ่มคนที่ไม่พึงประสงค์ในประเทศนอร์เวย์ เพราะถึงแม้ว่าประเทศเยอรมนีจะไม่สนใจรับคนเร่ร่อนของประเทศนอร์เวย์ไว้ในค่ายกักกันของตน แต่คนเร่ร่อนก็ยังคงถูกกักขังต่อไปจนกว่าจะถูกตัดสินว่ามีความเหมาะสมที่จะสามารถกลับเข้าไปใช้ชีวิตในสังคมโดยให้ทำหมันต่อไป

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าแม้แนวคิดสุพันธุศาสตร์จะเริ่มต้นด้วยการคัดเลือกกรรมพันธุ์ที่ดีที่เน้นประโยชน์เพื่อสุขภาพและขจัดโรคภัยของประชาชนเพื่อให้มีทายาทที่ดีพร้อมสืบต่อไป แต่ในภายหลังแนวคิดดังกล่าวถูกนำไปโยงกับประเด็นความแตกต่างทางเชื้อชาติ ดังที่ยูโน เรยเนอ ซीलลิงสตาด (Jon Røyne Kyllingstad) กล่าวว่า

Much eugenic thinking was concerned with the frequency of inherited traits for health and disease without much attention to racial classification. However, sections of the eugenics movement adopted racial ideas similar to anthroposociology. Some eugenicists – particularly in Germany, Scandinavia, and the United States – saw the protection of the Nordic race as their primary goal. (51)

(Kyllingstad, 2012)

ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าแนวคิดสุพันธุศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป และถูกนำไปปรับใช้จนทำให้ส่งผลเสียต่อเผ่าพันธุ์มนุษย์มากกว่าที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อสังคม ประกอบกับการกระทำของลัทธินาซีที่ทำให้คำว่า “eugenics” ต้องกลายเป็นตราบาปและไม่ต่างจากการเหยียดผิวและเชื้อชาติ ดังที่เอ็ดมุนด์ แรมส์เดน (Edmund Ramsden) ยกคำพูดของแลนซ์ลอต ฮีออกเบน (Lancelot Hogben) นักสัตววิทยาชาวอังกฤษไว้ว่า “The term ‘eugenics’ has become identified with ancestor worship, anti-semitism, colour prejudice, anti-feminism, snobbery, and obstruction to educational progress.” (858) (Ramsden, 2009) เหตุผลดังกล่าวเหล่านี้ทำให้แนวคิดเรื่องสุพันธุศาสตร์ค่อย ๆ เริ่มเสื่อมกระแสดความนิยมลงไปหลังจากพรรคนาซีพ่ายแพ้สงครามในช่วงกลางทศวรรษ 1940

อย่างไรก็ตามแม้เวลาจะล่วงเลยผ่านมาและกระแสสุพันธุศาสตร์ดูเหมือนจะเลือนหายไปแล้ว แต่เหตุการณ์ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาได้เผยให้เห็นว่าในปัจจุบันคนบางกลุ่มในประเทศแถบสแกนดิเนเวียยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ของเชื้อชาติตนเองและมีความหวาดกลัวชาวต่างชาติ (Xenophobia) กล่าวคือเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 2009 ถึงเดือนตุลาคม ค.ศ. 2010 ในเมืองมัลเมอ (Malmö) ประเทศสวีเดน ปีเตอร์ มังส์ (Peter Mangs) ฆาตกรรมเหยื่อประมาณ

19 ราย โดยใช้ปืนเป็นอาวุธ ลักษณะที่เหยื่อทุกคนมีส่วนร่วมคือพวกเขาไม่ใช่ชาวสวีเดน แต่เป็นชาวต่างชาติที่ส่วนมากอพยพเข้ามาในประเทศ และเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ. 2011 อันเดอร์ช เบห์ริง เบรวิก (Anders Behring Breivik) วางระเบิดที่กรุงออสโล (Oslo) และกราดยิงค่ายพักของนักเรียนบนเกาะคูเตเยยา (Utøya) ประเทศนอร์เวย์ ที่สนับสนุนพรรคแรงงาน ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับการมีวัฒนธรรมหลากหลาย (Multiculturalism) ในประเทศ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตทั้งหมด 77 ราย อาชญากรอย่างเบรวิกเชื่อว่าการมีวัฒนธรรมหลากหลายจะทำให้คนที่ไม่ใช่ชาวยุโรปสามารถมาคุกคามและทำลายอัตลักษณ์ของประเทศตนเองได้ ทั้งนี้เบรวิกขึ้นชื่อว่าเป็นพวกชาตินิยม (Nationalist) ที่ต้องการจะรักษาประเทศชาติและเชื้อชาติของตนเองจากการเข้ามาของผู้ลี้ภัย ดังที่ดักลาส เคลลเนอร์ (Douglas Kellner) กล่าวว่า

In his grandiose vision, Breivik wanted to 'instigate a revolution' and save Norway and Europe from being overwhelmed by Muslims and immigrants, thus purging the continent of impure races and preserving 'indigenous Europeans' from 'cultural suicide.' Such vision is of course reminiscent of Nazi doctrines of 'racial purity' and radical 'final solutions.' (9)

(Kellner, 2012)

เพราะฉะนั้นเราจะเห็นได้ว่าความหวาดกลัวชาวต่างชาติและความกังวลเกี่ยวกับการปนเปื้อนทางด้านชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่ยังคงปรากฏอยู่ในสังคมกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ซึ่งแสดงถึงอิทธิพลของแนวคิดสหพันธุศาสตร์ในยุคก่อนเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องความแตกต่างทางชาติพันธุ์ที่ยังคงส่งผลมาถึงยุคปัจจุบัน

จากที่ได้กล่าวไปข้างต้นเราจะเห็นได้ว่าความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์และแนวคิดสหพันธุศาสตร์เป็นขบวนการทางสังคมที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อสังคมในหลายประเทศ จึงไม่น่าประหลาดใจที่นักเขียนหลายคนมักจะสอดแทรกแนวคิดดังกล่าวไว้ในผลงานของตน เช่น นักเขียนชื่อดังชาวนอร์เวย์ เฮนริก อิบเซน (Henrik Ibsen) ได้แฝงเรื่องราวเกี่ยวกับกรรมพันธุ์และสภาวะการถดถอยตกต่ำไว้ในงานเขียนละครของเขา ดังที่เฮนเซนกล่าวว่า "Henrik Ibsen's

drama *Ghost* is a typical example of the obsession with the mysteries of biological heredity and degeneration in this period.” (336) (Roll-Hansen, 1989) นอกจากนี้อาชุนิยายยังเป็นวรรณกรรมอีกประเภทหนึ่งที่แฝงเรื่องราวของความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์และแนวคิดสูญพันธุ์เอาไว้ อาชุนิยายที่เลือกมาศึกษาของ ยู เนสเบอ (Jo Nesbø) นักเขียนอาชุนิยายชาวนอร์เวย์ เรื่อง *The Redbreast* และ *The Snowman* สะท้อนความหวาดกลัวและความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์เอาไว้ กล่าวคืออาชุนิยายเรื่อง *The Redbreast* เผยให้เห็นความกังวลของสังคมในเรื่องการปนเปื้อนทางชาติพันธุ์ ส่วนอาชุนิยายเรื่อง *The Snowman* นั้นสะท้อนให้เห็นถึงความวิตกกังวลเกี่ยวกับการปนเปื้อนทางพันธุกรรมในระดับครอบครัว

3.3 ความวิตกกังวลเรื่องความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ที่ปรากฏในอาชุนิยายสแกนดิเนเวียร่วมสมัย

3.3.1 *The Redbreast*

อาชุนิยายเรื่อง *The Redbreast* แต่งขึ้นโดยนักเขียนชาวนอร์เวย์ ยู เนสเบอ ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกใน ค.ศ. 2000 โดยเล่าเรื่องราวสลับระหว่างอดีตในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองของกลุ่มทหารอาสาสมัครชาวนอร์เวย์ที่ไปร่วมรบกับฝ่ายนาซีในการทำสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรในเขตแนวรบด้านตะวันออก (Eastern Front) และสถานการณ์ปัจจุบันที่ตัวละครเอก แฮร์รี โฮล (Harry Hole) เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำกรุงออสโล (Oslo) กำลังสืบหาเบาะแสผู้สังหารปืนไรเฟิลมาร์คลิน (Märklin rifle) อาวุธหายาก เนื่องจากเป็นอาวุธที่อันตรายและมีกำลังทำลายล้างสูง ทั้งนี้ผู้ที่สังหารปืนไรเฟิลมาร์คลินเคยเป็นหนึ่งในกลุ่มอาสาสมัครไปร่วมรบกับฝ่ายนาซีเยอรมันและต้องการอาวุธมาเพื่อสังหารมกุฎราชกุมาร เพราะความคับแค้นส่วนตัวช่วงสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งเขารู้สึกว่าในช่วงเวลาที่ประเทศกำลังมีปัญหาสงครามและต้องการที่พึ่งพา มกุฎราชกุมารกลับหนีไปประเทศอังกฤษ ตรงกันข้ามกับกลุ่มอาสาสมัครอย่างพวกเขาที่พยายามต่อสู้เพื่อปกป้องประเทศ หากแต่เมื่อกลับมาจากสงครามกลับถูกประณามลงโทษและถูกตีตราว่าเป็นกบฏความแค้นดังกล่าวเป็นสาเหตุให้ กุดบรานด์ ยูฮานเซน (Gudbrand Johansen) อดีตนายทหารของนาซีต้องการกลับมาแก้แค้นมกุฎราชกุมารคนที่เขาคิดว่าเป็นผู้ทรยศต่อพวกเขาและประเทศ

นอร์เวย์ นอกจากนี้ยูซานเซนยังมีอาการของคนสองบุคลิก (Multiple personality disorder) โดยอีกบุคลิกหนึ่งของเขาคือเพื่อนทหารคนสนิทของเขาเองที่เสียชีวิตในช่วงสงครามชื่อ ดาเนียล กูเดอสัน (Daniel Gudesson) นอกจากนี้ตัวบทจะนำเสนอถึงกลุ่มคนที่มีความเชื่อและเคารพให้กับนาซีของเยอรมันแล้ว ยังนำเสนอถึงนาซีรุ่นใหม่อย่างกลุ่มนีโอนาซีในประเทศนอร์เวย์ที่ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อสานต่ออุดมการณ์ของฮิตเลอร์ โดยคนทั้งสองกลุ่มนี้ต่างก็มีความเชื่อและอุดมการณ์เดียวกัน ยูซานเซนจึงสามารถประสานงานกับ สแวร์เร โอลเซน (Sverre Olsen) หนึ่งในสมาชิกนีโอนาซีเพื่อจัดหาอาวุธไรเฟิลมาร์คตินตามความต้องการของเขาได้ นอกจากนี้จะร่วมมือกับนาซีเก่าอย่างยูซานเซนแล้วโอลเซนเองก็กำลังเผชิญกับปัญหาดีการทำให้ร่างกายชาวต่างชาติที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศของเขาด้วย อย่างไรก็ตามสุดท้ายการแก้แค้นของยูซานเซนก็ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะโฮลสามารถสืบหาตัวผู้สังเวยปืนไรเฟิลได้และยับยั้งการล้างแค้นของเขาได้ทันทั้งที่

ทั้งนี้อุดมการณ์ของนาซีสะท้อนผ่านตัวละครอย่างยูซานเซนที่ยึดถืออุดมการณ์ดังกล่าวนี้ โดยเขาได้อาสาไปร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับพรรคนาซีที่แนวรบด้านตะวันออก ทหารอาสาสมัครอย่างยูซานเซนเชื่อว่าการร่วมรบกับนาซีนับว่าเป็นการช่วยปกป้องและรักษาผืนแผ่นดินประเทศนอร์เวย์จากพรรคคอมมิวนิสต์ของรัสเซีย (Bolsheviks) ดังที่ยูซานเซนกล่าวกับกูเดอสันเพื่อนทหารของเขาว่า “But most of all I think about Norway. About not having to have Bolsheviks in the country. If they come, we’ll definitely go back to America.” (61) (Nesbø, 2006) อย่างไรก็ตามการเป็นทหารนอกจากจะเป็นการต่อสู้ปกป้องประเทศแล้ว บทบาทของทหารยังถือเป็นผู้ตัดสินชี้ขาดเกณฑ์กำหนดของการเป็นพลเมืองของคนในประเทศด้วย ดังที่ชิทา แรนชอด นิลสันและแมรี แอน เทโทรท์ (Sita Ranchod-Nilsson and Mary Ann Tetreault) นักวิชาการสาขารัฐศาสตร์กล่าวว่า “The military plays a key role not only in defending the nation-state, but also in arbitrating criteria for membership (citizenship) in the nation.” (7) (Sita Ranchod-Nilsson & Mary Ann Tetreault, 2000) เพราะฉะนั้นการกระทำของยูซานเซนและเหล่าทหารส่วนหนึ่งจึงสะท้อนให้เห็นถึงการแบ่งเส้นขอบเขตของประเทศเพื่อมิให้คนนอกเข้ามาถูกล้ำอาณาเขตประเทศตนเองได้ นอกจากนี้จะเชื่อว่าการกระทำของพวกเขาจะเป็นการปกป้องและรักษาประเทศแล้ว ทหารอาสาสมัครยังมองว่าตนเองเป็นวีรบุรุษของประเทศ ดังที่กูเดอสันกล่าวว่า “And by summer we’ll be home, hailed as heroes by our beloved Norway.” (62) (Nesbø, 2006) เราจะเห็นได้ว่าทั้งยูซานเซนและเพื่อนทหารของเขามีอุดมการณ์เดียวกันที่ต้องการจะปกป้องรักษาประเทศของตนเองจากการรุกรานของชาวต่างชาติที่พยายามจะเข้ามาบีบบทบาทในประเทศของตน

แม้ว่ายูฮานเซนและเพื่อนทหารของเขาจะมองว่าการร่วมรบกับฝ่ายนาซีจะเป็นการกระทำของวีรบุรุษที่รักชาติก็ตาม แต่เมื่อสงครามสิ้นสุดลงเหล่าทหารนาซีอย่างพวกเขากลับถูกตีตราว่าเป็นกบฏและถูกลงโทษโดยรัฐบาล ยูฮานเซนจึงต้องการที่จะล้างแค้นผู้นำอย่างมกุฎราชกุมารที่กลับหลบหนีและทิ้งประชาชนไว้เบื้องหลัง การแก้แค้นของยูฮานเซนสะท้อนถึงความเป็นชาตินิยม (Nationalism) ของเขาที่ต้องการจะแสดงออกถึงความรักและหวงแหนประเทศชาติ โดยปรารถนาที่จะปลิดชีวิตคนที่เขาเชื่อว่าเป็นผู้ทรยศต่อชาติและประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้นยูฮานเซนจึงพยายามหาปืนไรเฟิลมาร์คลินอาวุธสังหารร้ายแรงและหายากมาให้ได้ เพื่อเป็นการแสดงถึงอุดมการณ์ความรักชาติของเขาและทวงคืนความยุติธรรมให้กับเหล่าเพื่อนทหารที่ทำเพื่อชาติของเขาด้วย

เมื่อสงครามโลกสิ้นสุดลง อุดมการณ์ของลัทธินาซีที่ยูฮานเซนยึดถือดูเหมือนจะเลือนหายไปตามกาลเวลา แต่สถานการณ์การอพยพเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชาวต่างชาติกำลังส่งผลกระทบกลายเป็นปัญหาใหญ่ต่อชาวเยอรมันบางกลุ่ม ในกรณีนี้ก็คือกลุ่มนีโอนาซีที่ถูกก่อตั้งขึ้นเพื่อพยายามฟื้นคืนอุดมการณ์ของลัทธินาซีให้กลับมา ทั้งนี้ลัทธินีโอนาซีเคยเข้าสู่ช่วงยุคตกต่ำ แต่กลับเฟื่องฟูขึ้นใหม่และมีอุดมการณ์ที่หนักแน่นและการจัดการที่เป็นระบบดีกว่าเดิม มีเครือข่ายสนับสนุนจากบุคคลที่ไม่ใช่แค่คนมีฐานะเท่านั้น การเคลื่อนไหวครั้งใหม่นี้ไม่ใช่เพียงต้องการจะโต้ตอบสถานการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน อาทิ การว่างงานและปัญหาผู้อพยพ แต่ต้องการจะสร้างสังคมประชาธิปไตยอีกรูปแบบที่เน้นด้านการทหารและการต่อต้านชาวต่างชาติ โดยมุ่งโจมตีกลุ่มผู้นำสหภาพยุโรปที่ทำลายพรมแดนระหว่างประเทศและเชื้อชาติ ดังที่ตัวบทบรรยายว่า

[T]he new movement was not merely a reaction to factors in the current social situation, such as unemployment and immigration; it wanted to set up an alternative to social democracy. The catchword was rearmament – moral, military and racial. The decline of Christianity was used as an example of moral decay, as well as HIV and the increase in drug abuse. And the image of the enemy was also to some extent new: champion of the EU who broke down national and racial boundaries. (146)

(Nesbø, 2006)

จากข้อความข้างต้นเราจะเห็นได้ว่าอุดมการณ์ของนาซียังคงหลงเหลืออยู่ในสังคมแกนดิเนเวียแม้เวลาจะล่วงเลยผ่านมา ลัทธินาซีนี้มีทั้งพลังและคติความเชื่อทางการเมืองที่กำลังเติบโตมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีความต้องการที่จะสร้างสังคมอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวของพวกเขาและต่อต้านการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในประเทศของผู้คนต่างเชื้อชาติเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของลัทธิดังกล่าว

ทั้งนี้ความพยายามที่จะกำจัดชาวต่างชาติที่อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยภายในประเทศของกลุ่มนาซีได้สะท้อนให้เห็นถึงความวิตกกังวลเรื่องความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ โดยนำเสนอผ่านตัวละครในยุคนั้นคือโฮลเซนที่มีความเชื่อในลัทธินาซีอย่างสุดโต่ง ดังที่ตัวบทบรรยายรูปร่างลักษณะของเขาว่า “the spider-web tattoos on both elbows and the row of swastikas on his left forearm. On his right forearm was tattooed a chain of Norse symbols and VALKYRIA, a neo-nazi gang, in the black gothic letters.” (12) (Nesbø, 2006) ความกังวลเรื่องชาติพันธุ์สะท้อนผ่านการกระทำของโฮลเซนที่กำลังถูกไต่สวนคดีทำร้ายร่างกายชายเจ้าของร้านอาหารชาวเวียดนามที่ย้ายมาตั้งถิ่นฐานในประเทศนอร์เวย์ ดังที่ตัวบทบรรยายว่า

Eight witnesses had seen Sverre Olsen go into the burger bar with a baseball bat under his arms and, after a brief exchange of expletives, hit the owner, Ho Dai – a forty-year-old Vietnamese, who came to Norway with the boat people in 1978 – on the head. So hard that Ho Dai would never be able to walk again. (14)

(Nesbø, 2006)

อย่างไรก็ตามโฮลเซนเชื่อว่าสิ่งที่เขากระทำลงไปนั้นเป็นสิทธิหน้าที่ของเขาและเกิดขึ้นเพราะความต้องการที่จะปกป้องประเทศนอร์เวย์จากการหลั่งไหลเข้ามาของชาวต่างชาติที่อพยพเข้ามาอาศัยในประเทศ ดังที่เขา กล่าวว่า “We don't attack, we defend ourselves. It's the right and duty of every race.” (15) (Nesbø, 2006) ในความคิดของโฮลเซนผู้อพยพที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยในประเทศของเขาเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความวุ่นวาย ความขาดแคลนและการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อ

ความอยู่รอด ดังที่เขา กล่าวว่า “In the Third World millions starve to death – and Europe is threatened by mass immigration and the resultant chaos, deprivation and struggle for survival.” (11) (Nesbø, 2006)

โอลเซนยังให้เหตุผลต่อไปอีกว่าเชื้อชาตินิยม (Racism) นั้นถือเป็นการยื่นหยัดเพื่อต่อสู้กับโรคภัยและการถดถอยทางพันธุกรรม เพื่อที่จะสร้างสังคมที่แข็งแกร่งและคุณภาพชีวิตที่ดี การผสมพันธุ์ระหว่างคนต่างเชื้อชาติถือเป็นการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ที่ต้องใช้เวลานับพันปีกว่าจะมีวิวัฒนาการมาถึงขั้นนี้ ดังที่เขา กล่าวต่อหน้าศาลว่า

‘Rac-ism,’ Olsen read, having found the definition in his papers, ‘is an eternal struggle against hereditary illness, degeneration and annihilation, as well as a dream of and a desire for a healthier society with a better quality of life. Racial mixture is a kind of bilateral genocide. In a world where there are plans to establish gene banks to preserve the smallest beetle, it is generally accepted that you can mix and destroy human races that have taken millennia to develop. (15)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(Nesbø, 2006)

คำกล่าวข้างต้นของโอลเซนสะท้อนให้เห็นความวิตกกังวลต่อคนต่างชาติพันธุ์ที่กำลังเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของเขาและจะทำให้ชาติพันธุ์ของเขาเสื่อมถอยลงไป ดังนั้นเขาจึงต้องการปกป้องประเทศจากผู้อพยพทั้งหลายที่เข้ามาใช้ชีวิตในประเทศ

นอกจากนี้โอลเซนยังมีความเชื่อว่าชนชาติและประเทศของตนเอง (Self) มีความเหนือกว่าชาติอื่น ๆ ทั่วไป (Other) โดยโยน “ความเป็นอื่น” ให้กับชาวต่างชาติที่เข้ามารุกรานประเทศของตน โดยถือว่าพวกเขาเป็นศัตรูประเภทหนึ่ง ดังที่เขา กล่าวว่า

Now the enemy is here again. And those who are supposed to protect our interests have let us down once more. They let the enemy build mosques in our midst, let them rob our old folk and mingle blood with our women. It is no more than our duty as Norwegians to protect our race and to eliminate those who fail us. (12)

(Nesbø, 2006)

จากข้อความข้างต้นเราจะเห็นได้ว่าการอพยพเข้ามาอาศัยของชนชาติอื่นซึ่งถือว่าเป็นคนนอกหรือคนจีน นอกจากจะเป็นการปล่อยให้คนต่างชาติพันธุ์เอาเลือดมาแปดเปื้อนกับผู้หญิงของเขาแล้วยังเป็นการก้าวล้ำเส้นแบ่งขอบเขตระหว่างคนนอกกับคนในประเทศและทำให้เส้นแบ่งที่ขีดไว้ั้นพร่ามัวไม่ชัดเจนอย่างที่เคยเป็นมา นอกจากนี้โอดเซนยังมองว่าการเข้ามาของชาวต่างชาติเป็นการเข้ามาแข่งขันและฉกฉวยโอกาสการทำงานของชาวนอร์เวย์ผู้เป็นเจ้าของประเทศด้วย ดังที่ตัวบทบรรยายว่า “Sverre concentrated on his mug of beer. It was time to earn a bit of cash. Let his hair grow over the tattoo on his neck, put on a long-sleeved shirt and get out there. There was enough work. Shit work. The blacks had all the nice well-paid job. Poofs, heathens and blacks.” (107) (Nesbø, 2006) ดังนั้นการเข้ามาของผู้คนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติจึงเป็นความวิตกกังวลและสร้างปัญหาให้กับโอดเซน เนื่องจากชาวต่างชาติเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในสังคม พร้อมทั้งเป็นกำลังขับเคลื่อนของประเทศที่กำลังขยายขอบเขตมากขึ้นเรื่อย ๆ โอดเซนจึงต้องการที่จะป้องกันการอพยพเข้ามาอาศัยและกำจัดชาวต่างชาติด้วยตัวของเขาเอง

นอกจากตัวบทจะนำเสนอถึงความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ของกลุ่มนี้ไอนาซีที่กำลังกลายเป็นปัญหาสำคัญของคนบางกลุ่มที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้ว เนสเบอยังใช้อุปมาอุปไมยในการแสดงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติที่กำลังเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอย่างแรกคือโรคร้ายหรือเซลล์มะเร็งที่กำลังเข้ามาทำลายร่างกายของยูซานเซนนายทหารนาซีเก่าที่พยายามจะทวงคืนความยุติธรรมให้ตนเองและเหล่าเพื่อนทหารที่ครั้งหนึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็นกบฏและทรยศต่อประเทศชาติจากการไปร่วมรบกับฝ่ายนาซี ทั้งนี้เราอาจมองได้ว่าเซลล์มะเร็งที่กำลังลุกลามแพร่กระจายไปทั่วร่างกายของยูซานเซน ดังที่ตัวบทบรรยายว่า “The cancer has

spread” (19) (Nesbø, 2006) และกำลังจะพรากชีวิตชายแก่ไปนั้นเป็นตัวแทนของสิ่งแปลกปลอมที่เปรียบได้กับการหลั่งไหลเข้ามาของคนต่างเชื้อชาติ นอกจากนี้จะเป็นอันตรายต่อร่างกายแล้ว การเข้ามาอยู่อาศัยของชาวต่างชาติในสังคมยังถูกคนอย่างยูฮานเซนมองว่าเป็นการคุกคามพรมแดนประเทศและทำลายอัตลักษณ์ของชาติ (National body and identity) อีกด้วย เช่นเดียวกับโกลเซน นาซีรุ่นใหม่ที่มีอุดมการณ์เดียวกันกับยูฮานเซน สิ่งแปลกปลอมที่กำลังก่อตัวขึ้นนี้ก็เป็นสิ่งที่เขามองว่าไม่เหมาะสม เปรียบเสมือนเชื้อร้ายที่กำลังคืบคลานเข้ามาคุกคามทั้งสังคมและผู้คนของเขา และเขาพยายามที่จะกำจัดออกไปให้หมดจากประเทศ เพราะเชื่อว่าสิ่งแปลกปลอมดังกล่าวควรถูกยับยั้งก่อนที่จะแพร่กระจายไปมากกว่านี้ เพื่อเป็นการปกป้องประเทศ รวมทั้งการรักษาอัตลักษณ์ ขอบเขต (Boundary) และความเป็นระบบแบบแผนของประเทศที่ได้สร้างขึ้นมาเพื่อไม่ให้สิ่งแปลกปลอมนั้นเข้ามาบ่อนทำลายขอบเขตที่ตนได้สร้างขึ้นไว้

อุปนิสัยอีกอย่างหนึ่งที่แสดงถึงการปะทะกันระหว่างความแตกต่างทางเชื้อชาติคือการเป็นคนสองบุคลิกของยูฮานเซน โดยอีกบุคลิกหนึ่งของเขาชื่อ ดาเนียล กูเดอตัน (Daniel Gudeson) เพื่อนทหารคนสนิทของเขาที่เสียชีวิตในยามสงคราม การมีอีกคนหนึ่งหรืออีกหนึ่งบุคลิกในตัวของยูฮานเซนจึงเปรียบเสมือนคนที่มีสองอัตลักษณ์ในร่างกายเดียว ซึ่งอาจเปรียบได้กับการปะทะกันระหว่างความแตกต่างทางเชื้อชาติที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งหรือความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอัตลักษณ์แบบภาพรวมของประเทศได้ ความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้ได้ปรากฏออกมาให้เห็นในรูปของการเป็นคนสองบุคลิกของยูฮานเซน ซึ่งทำให้อัตลักษณ์หรือตัวตนที่แท้จริงของเขาเลือนหายไป ดังที่ยูฮานเซนกล่าวกับหมอบประจำตัวหลังจากที่หมอบานชื่อเขาว่า

'I called your names three times.'

I forget my name, the old man reflected. I forget all my names. (127)

(Nesbø, 2006)

จากข้อความดังกล่าวเป็นไปได้ว่าการมีสองบุคลิกในร่างกายเดียวกันของยูฮานเซนนั้นเปรียบเสมือนการปะทะกันระหว่างคนในประเทศกับคนต่างเชื้อชาติที่เข้ามาอาศัยอยู่ในร่างกาย (National body) เดียว เพราะฉะนั้นการปะทะกันระหว่างคนสองเชื้อชาติขึ้นไปอาจส่งผลให้เกิดการสับสนและเลือนหายของอัตลักษณ์ของชาติได้

ในอาชญาวิทยารื่อง *The Redbreast* ความวิตกกังวลเรื่องความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ ยังคงปรากฏอยู่ในสังคมประเทศนอร์เวย์ ผ่านตัวละครทั้งนายทหารนาซีเก่าอย่างยูฮานเซนและนาซีรุ่นใหม่อย่างโอลเซนซึ่งมีอุดมการณ์เดียวกันคือความปรารถนาที่จะปกป้องประเทศของตนเองจากการล่องล้าเข้ามาของชาวต่างชาติ ยูฮานเซนเชื่อว่าการร่วมมือกับนาซีเป็นการช่วยปกป้องและรักษาผืนแผ่นดินประเทศนอร์เวย์จากรุกรานของชาวต่างชาติ การกระทำของยูฮานเซนสะท้อนให้เห็นการแบ่งเส้นขอบเขตของประเทศเพื่อมิให้คนนอกเข้ามาลุกล้าอาณาเขตประเทศตนเอง เช่นเดียวกับกับโอลเซนที่เชื่อว่าการที่ชาวต่างชาติพันธุ์เข้ามาผสมผสานเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเป็นการคุกคามพรมแดนประเทศของเขา และยังเป็นการนำเอาสิ่งแปลกปลอมเข้ามาแปดเปื้อนกับเชื้อสายของพวกเขา ทำให้ชาติพันธุ์ชาวนอร์เวย์ไม่บริสุทธิ์อีกต่อไป รวมทั้งยังเป็นการทำลายอัตลักษณ์ของชาติด้วยเช่นกัน ดังนั้นการจำกัดขอบเขตระหว่างคนนอกและคนในประเทศของทั้งยูฮานเซนและโอลเซนจึงเป็นความพยายามปกป้องเชื้อชาติของตนเองจากการล่องล้าเส้นแบ่งของชาวต่างชาติ

3.3.2 *The Snowman*

อาชญาวิทยารื่อง *The Snowman* เป็นอาชญาวิทยารื่องอีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจความวิตกกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ของมนุษย์ แต่เป็นความกังวลเกี่ยวกับสิ่งแปลกปลอมในระดับที่เล็กลงมาซึ่งก็คือสถาบันครอบครัว ซึ่งภายในตัวบทถูกใช้เป็นภาพแทนของสถาบันที่ใหญ่กว่าอย่างชาติและอัตลักษณ์ของชาติ อาชญาวิทยารื่องนี้แต่งขึ้นโดย ยู เนสเบอ ตีพิมพ์ครั้งแรกใน ค.ศ. 2007 เรื่องราวเริ่มต้นขึ้นโดยย้อนกลับไปใน ค.ศ. 1980 เด็กชายวัย 13 ปี คนหนึ่งได้เผชิญกับสิ่งที่ไม่คาดฝันขณะที่กำลังรอแม่ไปทำธุระในบ้านหลังหนึ่ง เขาได้เห็นแม่กำลังมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อของเขา และสิ่งที่ทำให้เขาสะเทือนใจยิ่งกว่านั้น คือผู้ชายคนนั้นมีลักษณะทางพันธุกรรมเช่นเดียวกับเขาคือไม่มีหัวนม ซึ่งเป็นโรคที่สามารถส่งผ่านทางพันธุกรรมได้อย่างหนึ่ง เขาจึงทราบว่าที่จริงแล้วเขาไม่ใช่ลูกของคนที่เขาเรียกว่าพ่อ แต่กลับเป็นลูกของชายอีกคนหนึ่งแม่กำลังมีความสัมพันธ์ด้วย ด้วยความโกรธแค้นแมทธิอัธ ลุน เฮลเกเซน (Mathias Lund-Helgesen) จึงฆ่าแม่ของเขา และเหตุการณ์นี้เองเป็นสิ่งที่ฝังใจเขาอยู่เสมอมา บาดแผลฝังใจนี้ทำให้เขากลายเป็นฆาตกรต่อเนื่องที่ฆ่าผู้หญิงที่นอกใจสามีและมีลูกกับชายคนอื่น หลังจากโหดสืบทราบว่าแมทธิอัธคือฆาตกร เขาออกตามล่าหาตัว จนในที่สุดก็สามารถจับแมทธิอัธได้

เหตุการณ์ฝังใจของแมทธิอัสที่เห็นแม่กำลังมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายคนอื่นเป็นเรื่องที่ยากเกินจะเข้าใจและเขาไม่สามารถรับมือกับสภาวะอารมณ์อันรุนแรงนั้นได้ จึงส่งผลให้เขาต้องกดทับบาดแผลฝังใจของเขาในขณะนั้น ลักษณะการกดทับบาดแผลปรากฏขึ้นในรูปแบบของอุปลักษณะของรถที่กำลังจมลงไปใต้น้ำ หลังจากที่แมทธิอัสใช้แม่แรงพาดที่หัวของแม่ขณะขับรถจนไม่สามารถควบคุมรถต่อไปได้ ทำให้รถไหลไปตามทางและจมลงในแม่น้ำในที่สุด ดังที่ตัวบทบรรยายว่า

The snow slowed the car but not enough for it to stop. Then it hit the water and glided out into the broad black river. It tilted and was motionless for a moment before the current caught it and spun it around. The water seeped in through the doors and the bodywork, through the handles and at the side of the windows as they gently floated downstream.

(473)

(Nesbø, 2010)

จากภาพที่ผู้เขียนบรรยายเกี่ยวกับรถที่ตกลงไปใต้น้ำสะท้อนให้เห็นถึงภาพของการจมดิ่งลงไปภายใต้พื้นผิวบางอย่าง ซึ่งสามารถแสดงถึงการกดทับความรู้สึกหรือบาดแผลฝังใจของแมทธิอัสในขณะนั้นได้ เมื่อแมทธิอัสเริ่มทำงานเป็นแพทย์ เขาได้พบกับผู้หญิงที่มีลูกกับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีของตนเอง ความรู้สึกจากประสบการณ์อันเลวร้ายที่เขาเคยกดทับไว้จึงหวนกลับมาอีกครั้ง ซึ่งเป็นการกลับมาของสิ่งที่เขาพยายามกดทับไว้ตลอดหลายปีหลังจากที่เขาฆ่าแม่ของเขา

ทั้งนี้ปัญหาที่แมทธิอัสประสบไม่ได้เกิดขึ้นกับเขาเพียงคนเดียว แต่เกิดขึ้นกับอีกหลายคนรอบครัวในกลุ่มประเทศแคนดิเนเวีย ดังที่ตัวบทบรรยายว่า

The publication of the Swedish study concluding that somewhere between 15 and 20 per cent of all children had a different biological father from the one they thought reflected Mathias's own experiences. He was not alone.

And nor was he alone in having to die a cruel, premature death because of his mother's whoring with tainted genes.

(488)

(Nesbø, 2010)

แมทธิอัสมองว่าการที่ผู้หญิงอย่างแม่ของเขาไปมีความสัมพันธ์กับชายอื่นจนมีบุตรด้วยกันนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการปนเปื้อนทางสายพันธุ์ เนื่องจากพวกเธอได้นำเอาสิ่งแปลกปลอม คือ พันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ (DNA) ของชายอื่นมาปนเปื้อนกับเชื้อสายของคนในครอบครัว ย่อมเป็นการบ่อนทำลายสถาบันครอบครัว ดังนั้นแมทธิอัสจึงลงโทษผู้หญิงเหล่านี้ด้วยการฆ่าพวกเธออย่างทารุณ เพื่อรักษาไว้ซึ่งระบบระเบียบของสถาบันครอบครัว

นอกจากเป็นการทำลายสถาบันครอบครัวแล้ว การกระทำของผู้หญิงที่นอกใจสามีของตน และมีลูกกับชายอื่นยังเป็นการทำทนายพร้อมทั้งทำลายระบอบอำนาจบิดาธิปไตยในระดับครอบครัวที่ผู้ชายควรเป็นใหญ่และมีอำนาจเหนือผู้หญิงด้วย ทั้งนี้ระบอบบิดาธิปไตยในแง่หนึ่งหมายถึงการสืบทอดเชื้อสายผ่านผู้ชายโดยต้องพึ่งพาอาศัยผู้หญิง แต่เมื่อผู้หญิงหรือภรรยาสามารถมีความสัมพันธ์แบบคู่สาวกับชายคนอื่นและตั้งครรรภ์ขึ้นมาโดยโกหกสามีว่าเป็นลูกของเขา การกระทำเช่นนี้ย่อมเป็นการทำลายเชื้อสายของผู้ชายที่เป็นสามีโดยปริยาย เพราะลูกที่เกิดมานั้นไม่ใช่คนที่สามารถสืบเชื้อสายของชายที่เป็นสามีได้ แต่กลับเป็นของชายอีกคนหนึ่ง ดังนั้นพฤติกรรมของผู้หญิงเหล่านี้จึงเป็นการทำทนายผู้ชายในสถาบันครอบครัว เพราะพวกเธอแสดงให้เห็นว่าเธอสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่เธอต้องการ โดยไม่คำนึงถึงความปรารถนาหรือศักดิ์ศรีของสามีแม้แต่หน่อย

แมทธิอัสต้องการปกป้องอำนาจบิดาธิปไตยนี้ เขาจึงได้ลงมือฆ่าแม่ของตนเอง รวมทั้งปกป้องไม่ให้พ่อของเขาทราบถึงเรื่องแม่ที่มีความสัมพันธ์กับชายอื่น และเรื่องที่เขาเองก็ไม่ใช่ลูกแท้ ๆ ของพ่อ เนื่องจากจะเป็นการทำร้ายคนที่เขาเรียกว่าพ่อเป็นอย่างมาก เขาขอยอมตายดีกว่าการที่พ่อจะได้รู้ความจริง ดังที่ตัวบทบรรยายว่า “Dad didn't know. Mathias could feel it in his whole body that Dad thought Mathias was...was his. And he must never know that he wasn't. Never. It would kill him. Mathias would rather die himself.” (472) (Nesbø, 2010) คำพูดดังกล่าวสามารถสะท้อนได้ว่าแมทธิอัสเห็นว่าพ่อนั้นมีความสำคัญหรือมีอำนาจต่อเขามากกว่าแม่

เนื่องจากเขาไม่ต้องการให้พ่อทราบว่าเขาไม่ใช่ลูกชายของพ่อ เพราะนั่นอาจจะทำให้พ่อไม่ยอมรับในตัวเขาและยังเป็นการทำร้ายจิตใจพ่อของเขาด้วย

ทั้งนี้ความสำคัญของระบอบปีศาจโดยสำหรับแมททีอัสถูกนำเสนอผ่านการใช้สัญลักษณ์อย่างรูปสลักบนเสา (Totem) ในตอนที่แมททีอัสนัดพบเยิร์ต ราฟโท (Gert Rafto) นายตำรวจคนที่ติดตามคดีการหายตัวไปของบรรดาหญิงสาวที่เป็นเหยื่อของแมททีอัส โดยแมททีอัสนัดพบนายตำรวจที่เสาแห่งหนึ่งซึ่งได้รับการบรรยายว่า “the ten-metre-high totem pole, a two-ton gift from Seattle on the occasion of Bergen’s nine hundredth anniversary.” (63) (Nesbø, 2010) ทั้งนี้โทเทมตามทฤษฎีของซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) คือสัญลักษณ์ของเผ่าตระกูลที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของพ่อที่ถูกฆ่าตายไปแล้ว โทเทมเป็นสัญลักษณ์ของความเคารพที่ลูก ๆ มีต่อพ่อ ในขณะที่เดียวกันโทเทมก็แสดงถึงความหวาดกลัวและเกลียดชังในตัวพ่อด้วยเช่นกัน เนื่องจากสมัยก่อนที่มนุษย์ยังใช้ชีวิตเป็นชนเผ่า ลูกชายอาจต้องการมีเพศสัมพันธ์กับแม่ แต่จำต้องอยู่ภายใต้อำนาจและการควบคุมดูแลของพ่อ ลูกชายจึงไม่พอใจกับอำนาจดังกล่าว เป็นเหตุให้ลูกชายต้องทำปิตุฆาต แต่อย่างไรก็ตามลูกชายก็รู้สึกสำนึกผิดในการกระทำของตัวเอง และเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้อีก ชนเผ่าจะสร้างกฎระเบียบมาควบคุมที่เรียกว่า Taboo เพื่อห้ามไม่ให้ลูกมีเพศสัมพันธ์กับคนในครอบครัวและเพื่อไม่ให้ลูกชายทำปิตุฆาตอีก การฆ่าพ่อจึงถือเป็นเรื่องต้องห้าม โทเทมจะถูกสร้างขึ้นมาเป็นสัญลักษณ์ของการบูชาโดยทำเป็นรูปตัวแทนของพ่อ เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจให้ลูกชายต้องเคารพพ่อและระงับความรู้สึกของตัวเอง ทั้งนี้แมททีอัสยังกล่าวกับราฟโทว่าโทเทมถูกสร้างขึ้นมาเพื่อปกป้องดูแลมนุษย์ แต่ยอมมีวันเสื่อมสลายไป “To watch over the souls. So that they don’t get lost. But a totem pole rots. And it should rot, that’s part of the point.” (64) (Nesbø, 2010) ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเสาโทเทมที่เสื่อมสลายไปนั้นเปรียบได้กับพ่อหรือผู้ปกครองที่ยอมมีวันสูญสลายไป ลูกชายที่เป็นผู้สืบทอดก็จะขึ้นมาสวมบทบาทแทนผู้เป็นพ่อ สัญลักษณ์โทเทมจึงแสดงถึงภาวะอำนาจของความเป็นพ่อที่เป็นผู้คอยปกป้องดูแลผู้สืบทอดเชื้อสายที่ลูก ๆ ต้องเคารพบูชา ดังนั้นการที่แมททีอัสเลือกนัดพบตำรวจที่เสาโทเทมจึงอาจแสดงให้เห็นถึงความปรารถนาส่วนตัวของเขาที่จะรื้อฟื้นอำนาจปีศาจปีศาจที่เขาารู้สึกว่าผู้หญิงที่นอกใจสามีทำลายไป

นอกจากนี้การฆ่าผู้หญิงของแมททีอัสนั้นยังเรียกได้ว่าเป็นการปกป้องร่างกายของประเทศจากผู้หญิงที่ไร้ศีลธรรม เนื่องจากร่างกายของผู้หญิงเปรียบเสมือนอุปลักษณ์แทนร่างกายของประเทศ (National body) เพราะผู้หญิงนอกจากจะเป็นผู้ให้กำเนิดบุตรที่จะสืบทอดเชื้อสายของคน

ในชาติแล้ว ผู้หญิงยังเป็นผู้เลี้ยงดูบุตรเพื่อที่จะส่งทอดวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของประเทศจากรุ่นสู่รุ่น (Bearer of national culture and identity) ดังที่ วี สไปค์ พีเทอร์สัน (V. Spike Peterson) นักวิชาการสาขารัฐศาสตร์กล่าวว่า

[W]omen not only bear children but also are expected to rear them. Especially within the family, women are assigned the primary responsibility for inculcating beliefs, behaviors, and loyalties that are culturally appropriate and ensure intergenerational continuity. This cultural transmission includes learning the “mother tongue”—the codified meaning system—as well as the group’s identity, symbols, rituals, divisions of labor, and worldviews. (67)

(Peterson, 2000)

จากข้อความข้างต้นเราจะเห็นได้ว่าบทบาทของผู้หญิงนอกจากจะเป็นผู้ที่ให้กำเนิดและสืบทอดเผ่าพันธุ์มนุษย์แล้ว พวกเธอยังถือเป็นแม่พิมพ์ของชาติที่มีบทบาทในการส่งผ่านพฤติกรรม ความเชื่อ ภาษา วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชนชาติตนเองต่อไป เพราะฉะนั้นผู้หญิงจึงถือเป็นสัญลักษณ์และตัวแทนประเทศ (Nation) หรือมาตุภูมิ (Mother country) และร่างกายของผู้หญิงจึงเป็นเสมือนร่างกายของประเทศ

ทั้งนี้ความเป็นประเทศย่อมต้องมีขอบเขตจำกัด (Boundary) เพื่อที่จะสามารถจำแนกความแตกต่างของกลุ่มอัตลักษณ์ตนเองกับกลุ่มอื่น ๆ ดังที่พีเทอร์สันกล่าวว่า “Woman-as-nation signifies the boundaries of group identity, marking its difference from alien ‘others’. Assigned responsibility for reproducing the group through time, women are singled out as ‘custodians of cultural particularisms’ and ‘the symbolic repository of group identity’.” (70) (Peterson, 2000) หากผู้หญิงเป็นผู้ส่งทอดวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของประเทศแล้ว ในแง่หนึ่งผู้หญิงเรียกได้ว่าเป็นผู้ที่สามารถนิยามความเป็นคนในหรือคนนอก (Insider/outsider) ของประเทศตนเองได้ ดังนั้นภาพลักษณ์ของเหยื่อผู้หญิงในเรื่อง *The Snowman* ที่ถูกนำเสนอในรูปของหญิงที่ผิดศีลธรรมอาจกล่าวได้ว่าเป็นการทำลายร่างกายของ

ประเทศและภาพลักษณ์ของผู้สืบทอดเผ่าพันธุ์มนุษย์ด้วยตัวเธอเอง ยิ่งไปกว่านั้นเหยื่อผู้หญิงในเรื่องที่ควรเป็นผู้ปกป้องอาณาเขตและแบ่งแยกของคนนอกกับคนในยังกลับเป็นผู้ที่ทำลายขอบเขตดังกล่าวเสียเอง โดยการนำพันธุกรรมที่แปลกปลอมเข้ามาปนเปื้อนคนในครอบครัว

การนำสิ่งแปลกปลอมหรือพันธุกรรมของชายอื่นเข้ามาแปดเปื้อนสายพันธุ์ภายในครอบครัวนี้เป็นอุปลักษณ์แทนการคุกคามอัตลักษณ์ของชาติ เพราะประเทศเปรียบได้กับครอบครัวขนาดใหญ่ที่เป็นหนึ่งเดียว ดังที่ ลินดา ราซิออปปิและแคเทอริน โอ ซัลลิแวน ซี (Linda Racioppi, and Katherine O'Sullivan See) กล่าวว่า "the metaphor of family is indispensable to nationalism. The nation is depicted as one great family." (25-26) (Linda Racioppi & Katherine O'Sullivan See, 2000) เพราะฉะนั้นผู้หญิงที่นำพันธุกรรมของชายอื่นเข้ามาในสถาบันครอบครัวทำให้ขอบเขตของคนนอกกับคนในถูกทำลายหมดสิ้น เนื่องจากร่างกายของผู้หญิงถูกละเมิดจาก "คนนอก" ที่เป็นชายอื่นที่มีชื่อ "คนใน" หรือสามีตามกฎหมายของพวกเธอ เหตุผลดังกล่าวทำให้แมทธิอัสพยายามที่จะรักษาขอบเขตและกำจัดผู้หญิงที่ทำลายร่างกายของประเทศเพื่อเป็นการป้องกันการลวงล้าเข้ามาของคนนอกที่สามารถทำให้ครอบครัวหรือประเทศพังพินาศลงไปได้ ดังที่พีเทอร์สันกล่าวว่า "Nation-as-woman expresses a spatial, embodied femaleness: the land's fecundity, upon which the people depend, must be protected by defending the body/nation's boundaries against invasion and violation." (69) (Peterson, 2000)

นอกจากจะเป็นการปกป้องร่างกายของประเทศ แมทธิอัสยังฆ่าผู้หญิงที่เขาคิดว่าไม่มีศีลธรรมและเป็นต้นเหตุของพันธุกรรมแปลกปลอมที่เข้ามาคุกคามระบอบปีตาธิปไตย เพราะผู้หญิงเหล่านี้เป็นเสมือนตัวแทน (Surrogate) ของแม่เขา และยังเป็นการสลับทบาทรหว่างตัวเขากับเหยื่อผู้หญิง เนื่องจากขณะที่เห็นแม่กำลังมีเพศสัมพันธ์กับชายที่เป็นพ่อแท้ ๆ แมทธิอัสกำลังนั่งอยู่บนตัวตุ๊กตาทิมะและรู้สึกราวกับว่ามีลวดมารัดรอบคอของเขาจนหายใจไม่ออก ดังที่ตัวบทกล่าวว่า "Mathias tightened his thighs around the snow head, felt the cold in his crotch. He was unable to breathe; a steel wire seemed to tauten around his throat." (471) (Nesbø, 2010) ดังนั้นหลังการฆาตกรรมผู้หญิงแต่ละราย เขาจะปั้นตุ๊กตาทิมะขึ้นมาเพื่อเป็นการย้อนกลับเข้าไปสู่เหตุการณ์ในวันที่เขาประสบกับปัญหา โดยการฆาตกรรมผู้หญิงแต่ละรายเริ่มทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนวิธีการฆาตกรรมผู้หญิงแมทธิอัสจะใช้วิธีการวางศิระชะของเหยื่อหรือวางร่างกายไว้บนตัวของตุ๊กตาทิมะ วิธีการนี้แสดงให้เห็นถึงการทำให้เหยื่อผู้หญิงของเขา

เป็นตัวแทนของเขาเองที่เคยเป็นเหยื่อจากประสบการณ์อันเลวร้ายจากแม่ การฆาตกรรมผู้หญิงแบบซ้ำ ๆ กันเป็นการทำให้เขาสามารถกลับไปตระหนักรู้ถึงบาดแผลฝังใจที่เกิดขึ้น ณ เวลานั้นได้ และเป็นการเปลี่ยนให้ตัวเขากลายเป็นผู้รอดชีวิตแทนการเป็นเหยื่อ ดังนั้นเขาจึงจำเป็นต้องลงมือฆาตกรรมผู้หญิงอย่างต่อเนื่องในวันที่หิมะเพิ่งตก เช่นเดียวกันกับวันที่เขาได้ประสบกับเหตุการณ์ครั้งนั้น

นอกจากนี้ผู้หญิงเหล่านี้ยังถูกเปรียบในตัวเองว่าเป็นเสมือนเชื้อโรคร้ายที่ต้องถูกกำจัดออกไป การที่แมทธิอัสฆ่าผู้หญิงเหล่านี้จึงเป็นเหมือนการทำความสะอาด การต่อสู้กับเชื้อโรคร้าย และการทำสงครามเพื่อความเชื่อของเขา ดังที่ตัวบทบรรยายว่า “But he [Mathias] would be alone in this: the act of cleansing, the fight against disease, the crusade.” (488) (Nesbø, 2010) และแมทธิอัสก็เชื่อว่าอาชญากรรมของเขาเป็นการทำให้โลกน่าอยู่มากยิ่งขึ้น ดังที่เขากล่าวไว้ว่า “To make the world a better place.” (476) (Nesbø, 2010) ดังนั้นการที่หนังสือพิมพ์ให้ฉายาแมทธิอัสว่า “The Snowman” จึงทำให้เขามีความรู้สึกถึงชัยชนะและอำนาจขึ้นมาพร้อมกัน ดังที่ตัวบทบรรยายว่า

And over the subsequent days he followed the case in the newspaper, quietly triumphant. The snowman. That was the name they had given him. A name that would be remembered. He would never have guessed that a few printed words in a newspaper could afford such a feeling of power and influence. (494)

(Nesbø, 2010)

จากคำกล่าวข้างต้นของแมทธิอัสเราสามารถกล่าวได้ว่าการฆ่าผู้หญิงนอกจากจะทำให้เขาารู้สึกว่าตนเองมีอำนาจและชัยชนะแล้ว ยังแสดงถึงชื่อเสียงของเขาในการขจัดสิ่งแปลกปลอมที่เป็นเรื่องน่าขยะแขยงที่ผู้คนต้องจดจำไปตลอดด้วย

อย่างไรก็ตามขณะที่แมทธิอัสมองว่าผู้หญิงที่นอกใจสามีและมีลูกกับชายอื่นเป็นเสมือนสิ่งแปลกปลอมที่กำลังเข้ามาทำลายสถาบันครอบครัวและระบอบปิตาธิปไตย ตัวเขาเองในฐานะ

มาตรการต่อเนื่องก็ถูกนำเสนอในเรื่องว่าเป็นสิ่งแปลกปลอมที่คุกคามสังคม และร่างกายของประเทศ ที่ต้องถูกกำจัดออกไปเช่นกัน ทั้งนี้ตัวแทนของสิ่งแปลกปลอมที่เป็นอันตรายถูกนำเสนอผ่านอุป ลักษณะเชื้อราบนผนังห้องของโฮล ดังที่เจ้าหน้าที่กำจัดเชื้อรากล่าวว่าเชื้อรากำลังก่อตัวขึ้นในห้อง ของโฮล “Fungus in your flat. Mould.” (13) (Nesbø, 2010) และยังส่งผลให้ผู้อยู่อาศัยล้มป่วย ลงได้ ดังที่เจ้าหน้าที่กล่าวต่อไปว่า “Some people get ill from breathing the same air as the mould. They’re ailing for years, and of course they get accused of being hypochondriacs since no one can find anything and the other residents are fine.” (15) (Nesbø, 2010) ความพยายามที่จะกำจัดเชื้อราดังกล่าวนี้นับเทียบได้กับความพยายามของโฮลและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่ต้องการจะจัดการหรือควบคุมกฎระเบียบแบบแผนของสังคมในภาพรวม เพื่อไม่ให้สิ่ง แผลงปลอมเข้ามาบ่อนทำลายความสงบสุขของประชาชนในประเทศ ซึ่งก็คือความต้องการที่จะ จัดการกับตัวมาตรการต่อเนื่องอย่างเมททีอัสที่เข้ามารุกรานกฎระเบียบแบบแผนและกฎศีลธรรมขั้น พื้นฐานของสังคมด้วยการฆาตกรรมผู้หญิงอย่างต่อเนื่อง

3.4 สรุป

จากประเด็นที่นำเสนอมาที่เราอาจกล่าวได้ว่าอาชญาวิทยาของเนสเบอทั้งสองเรื่องนำเสนอ ความวิตกกังวลเรื่องความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ในสังคมสแกนดิเนเวียร่วมสมัย โดยที่ *The Redbreast* นำเสนอเกี่ยวกับความกังวลดังกล่าวในรูปของชาวต่างชาติที่จะเข้ามาคุกคามและ ทำลายอัตลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งการที่โฮลเสนอต่อต้านการเข้ามาของชาวต่างชาติและมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงในประเทศของตน เพราะนอกจากจะเป็นการล่วงล้ำอาณาเขตของประเทศ แล้ว ยังทำลายร่างกายของประเทศด้วย ส่วน *The Snowman* ได้เสนอให้เห็นถึงความวิตกกังวล เกี่ยวกับพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอแปลกปลอมที่กำลังเข้ามาคุกคามความเป็นระบบของสังคม พร้อมทั้งทำลายระบบปิตาธิปไตย โดยเราจะเห็นได้ว่านวนิยายเรื่องดังกล่าวให้ความสำคัญกับเรื่องของ ความเป็นบิดา (Paternity) ที่ถูกต้องเป็นอย่างมาก เนื่องจากเมททีอัสมีความเชื่อว่าลูกควรได้อยู่ กับพ่อที่แท้จริงของเขาเอง และครอบครัวควรเป็นหน่วยพื้นฐานที่สามารถเป็นตัวกำหนดหรือสร้าง ความถูกต้องให้แก่สังคมโดยรวมได้ นอกจากนี้ผู้หญิงที่นำสิ่งแปลกปลอมเข้ามาปนเปื้อนใน ครอบครัวยังถือเป็นการคุกคามอัตลักษณ์และทำลายร่างกายของประเทศที่ตัวของพวกเธอเองด้วย อาชญาวิทยาเรื่องนี้จึงแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการควบคุมผู้หญิงในสังคมให้อยู่ภายใต้ ระบบปิตาธิปไตย กฎเกณฑ์และศีลธรรมอันดีงาม ผ่านการฆาตกรรมต่อเนื่องผู้หญิงที่ได้พยายาม

ทำลายและคุกคามระเบียบแบบแผนของสังคมด้วยการมีสัมพันธ์กับชายที่ไม่ใช่สามีของเธอ แต่ท้ายที่สุดแล้วโอรสนั้นก็ถูกสังหาร และแมทธิอัสก็ถูกจับกุมตัว การลงโทษตัวละครเหล่านี้อาจแสดงให้เห็นว่าพวกเขาได้กลายเป็นสิ่งแปลกปลอมที่มาทำลายระเบียบของสังคม ดังนั้นการกำจัดตัวละครเหล่านี้ในตอนจบจึงช่วยบรรเทาความกังวลของผู้อ่านด้วยการคืนความสงบสุขให้กับสังคมภายในเรื่อง

บทที่ 4

นวนกัณฑ์: การตีแผ่การเมืองเรื่องสงคราม

จากบทก่อน ๆ เราจะเห็นได้ว่าปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงและความวิตกกังวลเรื่องความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์เป็นความเจ็บหรือสิ่งที่ถูกปกปิดในสังคมแกนดิเนเวีย ในบทนี้สิ่งที่ถูกปกปิดและกดทับคือการทำงานของรัฐบาลที่ไม่โปร่งใสและไม่เปิดเผยข้อเท็จจริงในการทำงานต่อประชาชน จนในที่สุดสิ่งที่ถูกปกปิดและกดทับไว้ได้หวนกลับมา โดยการกลับมาของสิ่งที่ถูกกดทับได้ถูกตีแผ่ผ่านตัวบทวรรณกรรมของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย

4.1 ประวัติศาสตร์และการเมือง

หากกล่าวถึงการสร้างภาพลักษณ์ให้ดูชาวสะอาดของรัฐบาลในเรื่องของสงคราม สงครามโลกครั้งที่สองที่เรียกได้ว่ามีความรุนแรงและสร้างความสูญเสียมากที่สุดครั้งหนึ่งในหน้าประวัติศาสตร์อาจเป็นตัวอย่างที่ดีที่สะท้อนให้เห็นความพยายามของรัฐบาลบางประเทศในการจัดการกับภาพลักษณ์ของตน เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าสงครามดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างคู่สงครามสองฝ่ายคือ ฝ่ายสัมพันธมิตรที่นำโดย อังกฤษ สหภาพโซเวียต ฝรั่งเศส จีน และสหรัฐอเมริกา และฝ่ายอักษะที่นำโดย เยอรมนี ญี่ปุ่น และอิตาลี แต่อย่างไรก็ตามหลายประเทศในยุโรปกลับพยายามปกปิดหรือบิดเบือนอดีตของตน โดยกล่าวว่าประเทศของตนนั้นมิเคยให้ความร่วมมือกับกองทัพเยอรมัน อาทิ ออสเตรีย เดนมาร์กและนอร์เวย์ ที่หลังจากสงครามสิ้นสุดลงและฝ่ายอักษะเป็นฝ่ายแพ้สงคราม รัฐบาลต่างก็พยายามสร้างภาพให้ประเทศของตนปราศจากรอยต่างพร้อยอันเนื่องมาจากผลของสงคราม โดยพยายามปกปิดความร่วมมือของประเทศตนเองกับกองทัพเยอรมัน

ทั้งนี้การปกปิดหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงเป็นกลยุทธ์ของรัฐบาลในการสร้างภาพความโปร่งใสของประเทศ ตัวอย่างเช่น เมื่อกองทัพนาซีเดินทางเข้าประเทศออสเตรียใน ค.ศ. 1938 รัฐบาลกลับไม่การต่อต้านการยึดครองของกองทัพเยอรมัน ยิ่งไปกว่านั้นประชาชนยังให้การต้อนรับเหล่าทหารนาซีในการรวมตัวกันเป็นอย่างดี หากแต่เมื่อสงครามจบลงออสเตรียกลับ

ประกาศและสร้างเรื่องว่าประเทศของตนตกเป็นเหยื่อของการรุกรานจากกองทัพเยอรมัน ทั้งที่ประชาชนจำนวนมากถึง 500,000 คนให้การสนับสนุนฝ่ายอักษะ (Quince, 2015) เช่นเดียวกับกับเดนมาร์กขณะที่ถูกยึดครองโดยกองทัพนาซี มีประชาชนผู้ต่อต้านกองทัพเพียงเล็กน้อย หากแต่เมื่อสงครามจบลงประชาชนจำนวนมากถึง 40,000 คน ถูกจับกุมในข้อหาให้ความร่วมมือกับกองทัพนาซี โดย 13,500 คนถูกตัดสินลงโทษ และรัฐบาลได้ตีตราประชาชนกลุ่มนี้ว่าเป็นกบฏผู้ทรยศชาติ (Rush, 2014) ตัวอย่างที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงกลยุทธ์ของรัฐบาลในการสร้างภาพลักษณ์ให้ประเทศของตนมีความโปร่งใส เพื่อเป็นการปิดความรับผิดชอบในฐานะผู้แพ้สงครามและเพื่อเป็นการปกปิดอดีตอันน่าละอายของตนที่ได้กระทำไว้

ทั้งนี้กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียได้รับการจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีภาพลักษณ์ขาวสะอาดและมีรัฐบาลที่โปร่งใส (Transparency) มากที่สุดในโลก จากองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ("Corruption Perceptions Index 2014," 2015) ความโปร่งใสมุ่งถึงการกระทำและการปฏิบัติงานของภาครัฐตั้งแต่ระดับบุคคลไปจนถึงองค์กรที่ประชาชนและผู้อื่นสามารถมองเห็น เข้าใจ และตรวจสอบได้ โดยมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและการปฏิบัติงานของภาครัฐต่อสาธารณชนอย่างถูกต้องตรงไปตรงมา เพื่อรักษาไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยและก่อให้เกิดความเสมอภาคในสังคม การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมาเป็นสิ่งสำคัญในการตรวจสอบความถูกต้องและป้องกันการทุจริตของภาครัฐ ความโปร่งใสของรัฐบาลจึงนำไปสู่การสร้างควมไว้วางใจระหว่างสาธารณชนต่อรัฐ ("Transparent Government: Developing Public Access to Government Information," 2005) ดังนั้นจึงเป็นความรับผิดชอบและหน้าที่ของรัฐที่ต้องเสนอแนวทางการคิดของแผนงาน วิธีการ วัตถุประสงค์ และการทำงานของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อประชาชนจะได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการปฏิบัติงาน โดยสามารถตรวจสอบความถูกต้องในการทำงานของรัฐได้อย่างดียิ่งขึ้น

จากการที่สังคมของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียเป็นสังคมที่เปิดเผยและมีความโปร่งใสโดยพื้นฐาน ประชาชนจึงสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดาย เพราะรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐจำเป็นต้องแสดงและเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างประชาชนกับภาครัฐ หากรัฐปราศจากความโปร่งใสในการทำงานและประชาชนไม่สามารถตรวจสอบและเข้าถึงเหตุการณ์ได้อย่างแท้จริงก็จะทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจต่อรัฐ อย่างไรก็ตามแม้ว่าสังคมของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียจะเรียกได้ว่าเป็นสังคมที่มีความโปร่งใสอย่างมากในระดับหนึ่ง แต่เหตุการณ์ในอดีตเปิดเผยให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐบาลบาง

คนกลับทำงานด้วยความไม่โปร่งใสต่อประชาชนและประเทศ รวมทั้งสถานการณ์ปัจจุบันยังแสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างละเอียดถี่ถ้วนเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล

4.2 The Redbreast

4.2.1 สงครามในอดีต: นอร์เวย์กับสงครามโลกครั้งที่สอง

แม้ว่าในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองประเทศนอร์เวย์จะพยายามดำเนินนโยบายวางตนเป็นกลางไม่ถูกยึดครองโดยคู่สงครามฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเช่นเดียวกับในช่วงสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง แต่ด้วยภูมิประเทศของนอร์เวย์ที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญทางทะเลเหนือ การยึดครองนอร์เวย์โดยกองทัพเยอรมันจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการออกรบทางทะเลเพื่อต่อกรกับฝ่ายสัมพันธมิตร เมืองท่านาร์วิก (Narvik) ของประเทศนอร์เวย์สะดวกต่อเรือรบของกองทัพเยอรมันในการปิดล้อมเกาะอังกฤษ และมีความเป็นไปได้ที่กองทัพสัมพันธมิตรจะยกพลขึ้นบกแถบกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย อีกทั้งเมืองท่านาร์วิกยังสามารถเป็นเส้นทางขนส่งแร่เหล็กของสวีเดนที่กองทัพเยอรมันต้องการอย่างมากด้วย (Grove, 2011) นอกจากนี้พรรคนายังเห็นว่าประเทศนอร์เวย์เป็นแหล่งกำเนิดชาติพันธุ์ชาวนอร์ดิกที่สูงส่งและสมควรแก่การให้กำเนิดทายาทและเพิ่มจำนวนประชากรให้มากขึ้น สาเหตุดังกล่าวทำให้กองทัพเยอรมันบุกเข้าโจมตีประเทศนอร์เวย์ นอร์เวย์ถูกยึดครองโดยกองทัพเยอรมันใน ค.ศ. 1940 ถึง 1945 ช่วงนั้นมีการต่อสู้เพื่อต่อต้านการยึดครองช่วงสั้น ๆ หลายแห่งในประเทศ แต่ในที่สุดนอร์เวย์ก็ยอมจำนน และกองทัพเยอรมันสามารถควบคุมประเทศนอร์เวย์ไว้ได้ทั้งหมด โดยกษัตริย์ไฮคอนที่ 7 (Haakon VII of Norway) และเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างหลบหนีไปยังประเทศอังกฤษเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุมตัวโดยกองทัพเยอรมัน และพยายามดำเนินการต่อต้านให้ประเทศเป็นอิสระจากสถานที่ลี้ภัยดังกล่าว

สาเหตุที่ประเทศนอร์เวย์ถูกยึดครองอย่างง่ายดายมาจากการที่ วิดคุน อับราฮัม เลาริตซ์ ฌูนส์เลิน ควิสลิง (Vidkun Abraham Lauritz Jonsson Quisling) อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (Ministry of Defence) ของรัฐบาลนอร์เวย์และผู้ก่อตั้งพรรคสังคมนิยมแห่งชาติของประเทศนอร์เวย์ (Nasjonal Samling) ใน ค.ศ. 1933 เป็นผู้มีความเชื่อในลัทธิฟาสซิสต์ (Fascism) และมีความศรัทธาในตัวฮิตเลอร์ เขาได้แปรพักตร์เข้าร่วมมือกับฝ่ายนาซี โดยได้เข้าพบ

กับฮิตเลอร์และอ้างว่ารัฐบาลนอร์เวย์พร้อมสนับสนุนการเข้ายึดครองของกองทัพเยอรมัน โดยลดปริมาณยามชายฝั่งของประเทศและช่วยอำนวยความสะดวกในการสร้างฐานทัพให้แก่กองทัพเยอรมัน หลังจากกองทัพเยอรมันเข้ายึดครองประเทศนอร์เวย์สำเร็จ รัฐบาลชุดใหม่ที่น่าโดยควิสลิงได้รับการแต่งตั้งขึ้นเพื่อบริหารประเทศแทนรัฐบาลในพระปรมาภิไธยของกษัตริย์โฮคอนที่ 7

ใน ค.ศ. 1942 ควิสลิงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้ารัฐบาลที่เรียกว่าประธานรัฐมนตรี (Minister-president) เขาได้นำนโยบายของพรรคนาซีมาใช้ในขณะดำรงตำแหน่ง อาทิ การแบ่งแยกและกำจัดชาวยิวโดยส่งให้ไปเข้าค่ายกักกัน รวมไปถึงนโยบาย “Final solution” หรือการทำลายล้างเผ่าพันธุ์คนยิวด้วย (Dahl, 1999) นโยบายดังกล่าวส่งผลให้คนยิวในประเทศนอร์เวย์ประมาณ 700 คนถูกส่งไปยังค่ายกักกันส่วนกลางในประเทศเยอรมนีและโปแลนด์ (“Norwegian History: World War II,” 2009) อย่างไรก็ตามรัฐบาลชุดดังกล่าวมิได้มาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย หากแต่มาจากการทรยศหักหลังประเทศโดยการยึดอำนาจการปกครองโดยควิสลิง แต่ทั้งนี้ควิสลิงดำรงตำแหน่งเป็นประธานรัฐมนตรีเพียงสามปี จนฝ่ายอักษะยอมแพ้แก่ฝ่ายสัมพันธมิตรใน ค.ศ. 1945 ขณะนั้นกองกำลังเยอรมันในประเทศนอร์เวย์มีจำนวนมากถึง 400,000 คน

ขณะที่ควิสลิงดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้ารัฐบาลมีกลุ่มประชาชนที่ต่อต้านการยึดครองประเทศของกองทัพเยอรมันและการยึดอำนาจของควิสลิง เช่นมีประชาชนสมัครเข้าร่วมเป็นทหารอาสาสมัครในกองทัพอังกฤษ มีคนเปิดเผยข้อมูลลับทางหนังสือพิมพ์และใบปลิว และช่วยคนให้หลบหนีจากทหารนาซีไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ในช่วงสงครามประชาชนได้แบ่งเป็นสองฝักสองฝ่าย ฝ่ายแรกคือผู้ต่อต้านการยึดครองของกองทัพเยอรมัน ส่วนอีกฝ่ายคือกลุ่มประชาชนที่มีอุดมการณ์เดียวกันกับฮิตเลอร์และสนับสนุนกองทัพเยอรมัน (Kidd) ชาวนอร์เวย์จำนวนไม่น้อยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคสังคมนิยมแห่งชาติของประเทศนอร์เวย์ที่เป็นกลุ่มฝักใฝ่กับพรรคนาซี หลังจากสงครามโลกครั้งที่สองจบลง ประชาชนชาวนอร์เวย์ประมาณ 10,000 คนเสียชีวิตจากภาวะสงคราม และหลายคนต้องขอหากบฏโดยส่วนหนึ่งถูกประหารชีวิต เช่นเดียวกับควิสลิงที่ถูกตัดสินประหารชีวิตในวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ. 1945 (“Norwegian History: World War II,” 2009) ดังที่ พีเตอร์ เดวีส์ (Peter Davies) กล่าวว่า

In Norway, around 50,000 people were punished on account of their treasonous behavior. According to this

statistics, more than half were either fined or suffered loss of civic rights, while more than a third were given a prison term. And for the record, 37 Norwegians were executed. Quisling was the most famous victim. He was charged with treason and found guilty. (177)

(Davies, 2014)

เราจะเห็นได้ว่าแม้จะมีกลุ่มชาวนอร์เวย์ที่พยายามต่อต้านการยึดครองของกองทัพเยอรมันและรัฐบาลหุ่นของควิสลิง แต่มีประชาชนจำนวนมากเช่นกันที่สนับสนุนกองทัพเยอรมันในการทำสงครามกับฝ่ายพันธมิตร

ทั้งนี้การทำงานของควิสลิงเพื่อให้ได้มาซึ่งการยึดอำนาจนั้นเรียกได้ว่าเป็นการทำงานอย่างลับ ๆ โดยมีให้ประชาชนหรือผู้ได้รับรู้ กล่าวคือในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1939 ควิสลิงเดินทางไปกรุงเบอร์ลินเพื่อพบฮิตเลอร์และเจรจาต่อรองเรื่องการให้กองทัพเยอรมันเข้ายึดครองประเทศนอร์เวย์ โดยตนเองจะรับยอมแพ้ต่อกองทัพเยอรมนีในทันที หลังจากสงครามโลกครั้งที่สองจบลงเขาถูกประชาชนชาวนอร์เวย์ประณามเขาว่าเป็นผู้ขายชาติ ชื่อควิสลิง (Quisling) จึงถูกบัญญัติเป็นเป็นศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีความหมายว่าคนทรยศต่อชาติด้วย จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตเราจะเห็นได้ว่าควิสลิงซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ยังไม่มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน โดยปกปิดข้อมูลและปฏิบัติงานอย่างเป็นความลับมิให้ประชาชนรับรู้ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการหาประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้องโดยไม่สนใจต่อสภาพสังคมโดยรวม

ดังที่ได้กล่าวไปในบทที่ 3 อาชญากรรมเรื่อง *The Redbreast* มีเนื้อหาเกี่ยวกับความวิตกกังวลเรื่องความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ในปัจจุบันของชาวนอร์เวย์บางกลุ่ม ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากอุดมการณ์และความเชื่อของลัทธินาซีในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองที่ยังคงส่งผลมาจนถึงยุคปัจจุบัน นอกจากนี้อาชญากรรมเรื่องนี้ยังตีแผ่สิ่งที่รัฐบาลพยายามปกปิดซึ่งก็คือการมีส่วนร่วมกับฝ่ายอักษะของประชาชนในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง โดยตัวบทเล่าเรื่องราวสลักระหว่างปัจจุบันและอดีตในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองของกลุ่มทหารอาสาสมัครชาวนอร์เวย์ที่เข้าร่วมสงครามกับฝ่ายอักษะเพื่อทำสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรในเขตแนวรบด้านตะวันออก แต่รัฐบาลกลับ

พยายามที่จะปฏิเสธชาวนอร์เวย์ที่ไปเป็นอาสาสมัครและตราหน้าคนเหล่านี้ว่าเป็นกบฏผู้ทรยศชาติ

ในอาชญากรรมเรื่อง *The Redbreast* เนสเบอได้แสดงให้เห็นถึงการที่รัฐบาลพยายามปกปิดอดีตในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองที่มีประชาชนจำนวนมากเลือกที่จะสนับสนุนกองทัพเยอรมันโดยรัฐปฏิเสธประชาชนกลุ่มดังกล่าวและตีตราว่าเป็นกบฏของชาติ กล่าวคือรัฐบาลที่มีปลัดกระทรวงการต่างประเทศในดับทอย่าง เบิร์นท์ บรานด์เฮาก์ (Bernt Brandhaug) เป็นตัวแทนพยายามที่จะปฏิเสธทหารอาสาสมัครและประชาชนที่เข้าร่วมกับกองทัพเยอรมัน โดยกล่าวว่าประเทศของตนนั้นมิเคยได้เลือกข้างอยู่กับกองทัพเยอรมัน ดังที่บรานด์เฮาก์ให้สัมภาษณ์กับนิตยสาร *นอร์เวย์* ว่าชาวนอร์เวย์แทบทั้งหมดร่วมต่อต้านการยึดครองของกองทัพเยอรมัน และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เข้าร่วมกับทหารนาซี

Have you heard of the Anschluss? It means that Austria wasn't occupied in the normal understanding of the word. The German marched on Austria in March 1938. There was almost no resistance and that was how it stayed for the remainder of the war [...] Not like in Norway. In Norway we defended ourselves and we had Norwegian King and Norwegian government in London ready and waiting, making radio programmes and...giving encouragement to those back home [...] In Norway the whole population stood shoulder to shoulder against the occupying forces. The few Norwegian traitors who donned Wafffen SS uniforms and fought for the Germans were the scum of society that you have to accept exists in every country. But in Norway the power for good held up, the strong individuals who led the Resistance movement were the nucleus which paved the way for the democracy. These people were loyal to each other and in the final analysis that is what saved Norway. (380-1)

(Nesbø, 2006)

จากข้อความข้างต้นเราจะเห็นได้ว่ารัฐบาลรุ่นใหม่พยายามปฏิเสธประชาชนที่เข้าร่วมสงครามกับฝ่ายอักษะและตีตราคนเหล่านั้นว่าเป็นผู้ที่ทรยศประเทศ บรานด์เฮกก็เรียกพวกเขาว่าเป็น “scum of society” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรังเกียจ การต่อต้านและการไม่ยอมรับคนกลุ่มดังกล่าว

ถึงแม้บรานด์เฮกจะพยายามวาดภาพว่าประเทศนอร์เวย์ได้ต่อต้านลัทธินาซีในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง แต่ในความเป็นจริงแล้วมีชาวนอร์เวย์จำนวนไม่น้อยที่สนับสนุนอุดมการณ์และการกระทำของกองทัพเยอรมัน เช่น ตัวบทได้กล่าวถึงจำนวนกองกำลังทหารชาวนอร์เวย์ที่อาสาไปต่อสู้กับฝ่ายสัมพันธมิตรที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้จะมีข่าวลือว่ากองทัพของฮิตเลอร์ไม่สามารถรับมือกับกองทัพฝ่ายสัมพันธมิตรตามแนวรบต่าง ๆ ได้ก็ตาม (Nesbø, 2006) เอเวน ยูล (Even Juul) นักประวัติศาสตร์ในตัวบทได้กล่าวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจโฮลว่าจำนวนทหารชาวนอร์เวย์ที่อาสาไปรบในแนวรบด้านตะวันออกมีมากถึง 15,000 นาย จำนวนดังกล่าวนี้มากกว่าจำนวนคนที่หนีไปยังประเทศอังกฤษเพื่อตั้งรับกับกองทัพฝ่ายสัมพันธมิตร “Roughly fifteen thousand Norwegians volunteered for service at the front, of whom seven thousand were called up and were thus allowed to use a weapon. That’s a lot more than those who escaped to England and joined up there.” (219) (Nesbø, 2006)

ตัวละครเอกของเรื่อง กุดบรานด์ ยูซานเซน เป็นหนึ่งในทหารอาสาสมัครชาวนอร์เวย์ที่เข้าร่วมสงครามเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหารนาซี เขาและทหารอาสาสมัครคนอื่น ๆ มีความเชื่อว่าการมีส่วนร่วมต่อสู้สงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรนับว่าเป็นการปกป้องทั้งชาติและชาติพันธุ์ชาวนอร์เวย์ของพวกเขาจากการรุกรานของพรรคคอมมิวนิสต์ของรัสเซีย (Bolsheviks) ดังที่ยูลกล่าวกับโฮลในตัวบทว่า “For them, fighting at the front is the ultimate dream – protecting their country and race with a firearm in their hand.” (275) (Nesbø, 2006) เมื่อมีความเชื่อเช่นนี้ พวกเขาจึงรู้สึกเจ็บแค้นเมื่อรัฐพยายามบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับสงครามดังที่ยูซานเซนกล่าวกับโฮลว่า “By keeping quiet about the widespread collaboration with the Germans and focusing on the little resistance there was [...] The myths of a Norwegian population fighting shoulder to shoulder *against* Nazism live on today.” (475-6) (Nesbø, 2006) และเมื่อพวกเขาถูกตีตราว่าเป็นกบฏ ดังที่มูสเคนกล่าวกับสารวัตรโฮลว่า “What smarted was being labelled a traitor. But

I console myself with the fact that we know that we defended our country with our lives.”
(268) (Nesbø, 2006)

นอกจากนี้ยูฮานเซนยังมองว่าการลี้ภัยของคณะรัฐบาลและพระราชวงศ์ไปยังประเทศอังกฤษในช่วงสงครามนั้นเป็นการละทิ้งประชาชนที่กำลังตกอยู่ภายใต้อันตรายจากภาวะสงคราม และทรยศต่อพวกทหารอาสาสมัคร ดังที่ตัวบทกล่าวว่า

Government and King flee to England. *German bombers are overhead*, a line from a poem written by Nordahl Grieg, made him feel nauseous. It presented the King's betrayal as an honourable retreat, as if leaving his people in their hour of need were a moral act. [...] And when the whole thing was over, there was the reception as the boat carrying the Crown Prince moored on the quayside and all those who had turned out screamed themselves hoarse to drown out the shame, both their own and the King's. (458)

(Nesbø, 2006)

จากข้อความข้างต้นเราจะเห็นได้ว่ายูฮานเซนเชื่อว่าการลี้ภัยของคณะรัฐบาลและพระราชวงศ์ไม่ได้เป็นการหลบหนีเพื่อไปตั้งรับต่อสู้หรือให้กำลังใจประชาชนที่กำลังตกอยู่ในภาวะสงครามในประเทศ หากแต่เป็นการทรยศต่อประชาชนและประเทศชาติ ดังที่เขากล่าวไว้ว่า “I think he [Crown Prince] has betrayed us.” (521) (Nesbø, 2006) ซึ่งการกระทำดังกล่าวเลวร้ายมากกว่าสิ่งที่พวกเขาได้ทำลงไปด้วยการเข้าร่วมกับฝ่ายกองทัพเยอรมัน

อย่างไรก็ตามแม้ว่ายูฮานเซนคิดว่าคณะรัฐบาลและกษัตริย์จะเป็นผู้ทรยศต่อประเทศโดยทิ้งประชาชนและประเทศในยามคับขัน เขาก็ยังมีความหวังว่ามกุฎราชกุมารจะเข้าใจการกระทำของประชาชนและทหารอาสาสมัครที่สนับสนุนกองทัพเยอรมัน แต่เมื่อมกุฎราชกุมารกลับมายังประเทศหลังสงครามจบลง เขากลับไม่แสดงความเห็นอกเห็นใจหรือให้ความช่วยเหลือแก่ทหารและประชาชนผู้สนับสนุนฝ่ายตรงข้ามใด ๆ (Nesbø, 2006) ต่างจากกลุ่มทหารอย่างพวกเขาที่

พยายามต่อสู้เพื่อประเทศของตนด้วยชีวิตในเขตแนวรบด้านตะวันออก หากแต่หลังจากสิ้นสุดสงครามกลุ่มทหารชาวนอร์เวย์กลับถูกลงโทษและประณามโดยรัฐบาลและประชาชน ดังที่ยูลกกล่าวไว้ว่า “Many men from the front see themselves as the real patriots in the war. They think that given the way the world looked in 1940, they acted in the best interests of the nation. They consider the fact that we sentenced them as traitors to be a total travesty of justice.” (221) (Nesbø, 2006) ดังนั้นยูฮานเซนจึงตัดสินใจที่จะลงมือแก้แค้นโดยวางแผนที่จะสังหารมกุฎราชกุมาร เพื่อทวงคืนความยุติธรรมให้แก่เหล่าเพื่อนพ้องของเขาเอง ดังที่เขา กล่าวไว้ว่า

The bullet will come from the sky, like God's finger it will point out the offspring of the traitor, and everyone will see what He does to those who are not pure of heart. The traitor said he loved his country, but he left it, he left us to save it from the intruders from the east and then branded us traitors afterwards. (533)

(Nesbø, 2006)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่ายูฮานเซนมองว่ามกุฎราชกุมารนั้นเป็นกบฏผู้ทรยศชาติ เพราะเขาทอดทิ้งประชาชนรวมทั้งประเทศชาติให้ผู้บุกรุกจากเข้ามา แล้วตีตรากลุ่มทหารผู้รักและทำเพื่อชาติอย่างพวกเขาว่าเป็นกบฏ

จากที่กล่าวมาข้างต้นเราอาจกล่าวได้ว่าการพยายามบิดเบือนอดีตช่วงสงครามโลกครั้งที่สองของรัฐบาลส่งผลให้ทหารอาสาสมัครอย่างยูฮานเซนรวมทั้งประชาชนที่เลือกเข้าข้างกองทัพนาซีแทบไม่ได้รับโอกาสหรือมีที่ยืนในสังคม พวกเขาต่างกลายเป็นคนที่แปลกแยกและถูกจัดให้อยู่ในห้วงประวัติศาสตร์ที่น่าละอายและถูกกดทับ ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่ายูฮานเซนก็เปรียบเสมือนตัวแทนของ “The uncanny” ตามทฤษฎีของซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ที่ได้กล่าวไว้ว่า

for this uncanny is in reality nothing new or alien, but something which is familiar and old-established in the mind and which has become alienated from it only through the

process of repression. This reference to the factor of repression enables us, furthermore, to understand Schelling's definition of the uncanny as something which ought to have remained hidden but has come to light.

(Freud, 2000)

จากข้อความข้างต้นฟรอยด์อธิบายว่า “The uncanny” คือสิ่งที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นความคุ้นเคย แต่กลับกลายมาเป็นสิ่งประหลาด (The unknown familiar) ที่ทั้งคุ้นเคยแต่ก็ไม่คุ้นเคยในเวลาเดียวกัน เป็นสิ่งที่สมควรจะถูกปิดซ่อนเอาไว้ แต่กลับถูกเปิดเผยออกมา เปรียบเสมือนยูฮานเซนที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นความคุ้นเคย (Familiar) ของสังคมประเทศนอร์เวย์ แต่หลังจากเขากลับมาจากการสู้รบให้กับฝ่ายนาซี ยูฮานเซนกลายเป็นคนที่แตกต่างและไม่คุ้นเคย (Unfamiliar) ต่อผู้คนและประเทศของเขา

จากตัวบทเราจะเห็นได้ว่าการกลับมาของยูฮานเซนที่เรียกได้ว่าเป็นตัวแทนของอดีตที่ถูกกดทับไว้ได้ก่อให้เกิดความรุนแรงและสร้างความเสียหายให้แก่ตัวละครหลายคนในเรื่อง อาทิ เพื่อนทหารอาสาสมัครที่แอบล่วงรู้ความลับของเขาในการซื้อปืนไรเฟิลมาร์คลินถูกยูฮานเซนฆาตกรรมปาดคอเพื่อมิให้ความลับแพร่งพรายออกไป เอลเลน เยลเทน (Ellen Gjeltten) ตำรวจสาวถูกสวาเว โอลเซนฆาตกรรมปิดปากเพื่อมิให้เธอสาวถึงตัวคนร้ายที่สั่งซื้อไรเฟิลได้ โอลเซนเองก็ถูกตำรวจนายหนึ่งผู้มีความเชื่อในลัทธินีโอนาซีฆ่าปิดปากอีกหนึ่งทอดก่อนที่ความจริงจะถูกเปิดเผย เบิร์นท์ บรานด์เฮก ถูกสังหารโดยปืนไรเฟิลของยูฮานเซนหลังจากที่เขาเชื่อว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในกองทัพเยอรมันเป็นคนเลวที่สมควรถูกประหารชีวิต (Nesbø, 2006) เอเวเน ยูล นักประวัติศาสตร์ที่ต่อต้านการยึดครองประเทศของกองทัพเยอรมันถูกยูฮานเซนบังคับให้แขวนคอ และซีเน ยูล (Signe Juul) ภรรยาของเอเวเนที่อดีตเคยเป็นพยาบาลทหารในเขตแนวรบตะวันออก ถูกยูฮานเซนสังหารด้วยปืนไรเฟิลที่ป้อมปราการแห่งหนึ่งที่เคยประหารชีวิตกบฏหลังช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง เราจะเห็นได้ว่าตัวละครทั้งหมดที่กล่าวมานี้ล้วนถูกฆาตกรรมจากสาเหตุที่เชื่อมโยงกันในเหตุการณ์ที่เป็นบาดแผลฝังใจของยูฮานเซนที่ต้องการล้างแค้นมกุฎราชกุมาร เพื่อทวงความยุติธรรมกลับคืนมา

อาชญากรรมเรื่อง *The Redbreast* เผยให้เห็นการที่รัฐบาลพยายามปกปิดอดีตในช่วง สงครามโลกครั้งที่สองที่มีประชาชนจำนวนมากเลือกที่จะสนับสนุนกองทัพเยอรมัน อีกทั้งยังมี ทหารอาสาสมัครนับหมื่นนายที่เข้าร่วมรบสงครามในสมรภูมิ หากแต่หลังจากฝ่ายอักษะพ่ายแพ้ สงคราม ประชาชนและทหารกลุ่มดังกล่าวกลับถูกตีตราว่าเป็นกบฏและถูกลงโทษด้วยการประหาร ชีวิตและจำคุก ทั้งที่พวกเขาเชื่ออย่างปักใจว่าการเข้าร่วมสงครามนับว่าเป็นการกระทำเพื่อปกป้อง ประเทศชาติ และอดีตในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองนี้กลายเป็นเรื่องน่าละอายใจที่ไม่สมควรถูก เปิดเผย ความพยายามปกปิดของรัฐบาลทำให้ถูกกดทับไปในที่สุด อย่างไรก็ตามอดีตที่ถูกกดทับ ไว้ได้ถูกเปิดเผยออกมาในรูปของตัวละครอดีตนายทหารอย่างยูซานเซนที่ต้องการแก้แค้นผู้ที่เขา คิดว่าทรยศต่อประเทศอย่างแท้จริง ทั้งนี้การกลับมาของยูซานเซนเปรียบได้กับการกลับมาของสิ่งที่ถูก ปฏิเสธและกดทับไว้ในรอยอดีต ซึ่งส่งผลให้เกิดความรุนแรงต่อคนในประเทศมากมาย

4.3 *The Killing 2*

4.3.1 สงครามในปัจจุบัน: เดนมาร์กกับสงครามในวันออกกลาง

ประสบการณ์ในอดีตเผยให้เห็นบทเรียนครั้งสำคัญของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียว่าการ ปฏิบัติงานด้วยความไม่ชอบธรรมและไม่โปร่งใสนำมาซึ่งความสูญเสียต่อประชาชนและ ประเทศชาติเป็นอย่างมาก แต่เหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันก็ได้เกิดขึ้นอีกครั้งในศตวรรษที่ 21 วันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 หรือ 9/11 ผู้ก่อการร้ายจากกลุ่มอิสลามหัวรุนแรงอัลกออิดะห์ (Al-Qaeda) ปล้นเครื่องบินโดยสารสี่ลำพุ่งโจมตีอาคารสำคัญต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา การก่อ การร้ายต่อชาติมหาอำนาจนี้ นับว่าเป็นปฏิบัติการก่อการร้ายที่ร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ของ สหรัฐอเมริกา (Bergen, 2015) เหตุวินาศกรรมดังกล่าวส่งผลให้สหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของ ประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู. บุช (George W. Bush) ตัดสินใจดำเนินมาตรการตอบโต้สงคราม ต่อต้านการก่อการร้าย (War on Terror) โดยส่งกองกำลังทหารเข้าบุกประเทศอัฟกานิสถานและ อิรัก เพื่อกวาดล้างกลุ่มตาลีบัน (Taliban) ซึ่งให้ที่พักพิงแก่สมาชิกอัลกออิดะห์

สงครามต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศอัฟกานิสถานได้รับเสียงสนับสนุนจากหลาย องค์กรไม่ว่าจะเป็น องค์การสหประชาชาติ (United Nations) สหภาพยุโรป (European Union) หรือองค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization) หรือ

นาโต (NATO) (Schiffers, 2003) โดยหลายประเทศเพิ่มกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายและขยายอำนาจการบังคับใช้กฎหมายมากขึ้น เนื่องจากพวกเขาเชื่อว่าการก่อการร้ายข้ามชาติเป็นภัยคุกคามที่ไม่ได้สร้างความสูญเสียเฉพาะสหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียวเท่านั้น หากแต่การก่อการร้ายข้ามชาตินั้นก่อให้เกิดความหวาดกลัวต่อหลายประเทศ ทั้งนี้องค์การนาโตจึงได้จัดตั้งกองกำลังรักษาความมั่นคงนานาชาติ (International Security Assistance Force หรือ ISAF) กองกำลังดังกล่าวเป็นการรวมตัวกันของกองกำลังเจ้าหน้าที่ที่สนับสนุนและทหารทั้งหมดจาก 51 ประเทศทั่วโลก เพื่อสนับสนุนการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศอัฟกานิสถาน ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศเพื่อควบคุมความสงบและต่อต้านผู้ก่อการร้ายในอัฟกานิสถานตั้งแต่ ค.ศ. 2003 ("ISAF's mission in Afghanistan," 2015) ปฏิบัติการที่ว่านี้ของกองกำลังรักษาความมั่นคงนานาชาติมีชื่อว่าปฏิบัติการ "Enduring Freedom"

ประเทศเดนมาร์กเป็นหนึ่งในสมาชิกขององค์การนาโตที่สนับสนุนสงครามต่อต้านการก่อการร้าย และได้ส่งกองกำลังเจ้าหน้าที่และทหารเข้าไปมีบทบาทสำคัญในหลายประเทศไม่ว่าจะเป็น อัฟกานิสถานใน ค.ศ. 2001 อิรักใน ค.ศ. 2003 หรือลิเบียใน ค.ศ. 2011 (Stig Hjarvard & Nete Nørgaard Kristensen, 2014) เดนมาร์กนอกจากเข้าร่วมสนับสนุนต่อต้านการก่อการร้ายเนื่องจากเป็นหนึ่งในสมาชิกขององค์การนาโตแล้ว ยังถือเป็นหน้าที่ของประเทศที่ต้องการให้ความช่วยเหลือแก่สหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการปกป้องและส่งเสริมหลักการประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนด้วย (Peter Viggo Jakobsen & Ringsmose, 2015b) นีเท เนอร์โกร์ คริสเทนเซน และ มาร์ก เอิร์สเทน (Nete Nørgaard Kristensen and Mark Ørsten) ได้กล่าวเกี่ยวกับนโยบายการต้านการรุกราน (Defense Policy) ของเดนมาร์กเอาไว้ว่า

Denmark, a founder member of NATO, has experienced considerable changes in its defence policy since the end of the Cold War – changes that have resulted in a new and more 'militarized' foreign policy (Rasmussen, 2005). In the late 1970s and 1980s, Danish defence policy was split between 'cosmopolitanism', which rejected the use of force, and 'defencism', which valued military power (Rasmussen, 2005). However, since the end of the cold war, a new consensus has been created that favours the 'practice of

'activism', which (has) made armed force more useful in Danish eyes' (Rasmussen, 2005: 72). (329)

(Nete Nørgaard Kristensen & Ørsten, 2007)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่านโยบายการด้านการรุกรานของเดนมาร์กนั้นมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากหลังจากสงครามเย็นจบสิ้นลง ในทศวรรษที่ 1970-1980 นโยบายการด้านการรุกรานจะแบ่งแยกระหว่างความเป็นสากลนิยมที่ปฏิเสธการใช้ความรุนแรงและการป้องกันที่ให้ความสำคัญกับการใช้กำลังทหาร อย่างไรก็ตามปัจจุบันก็มีฉันทามติสนับสนุนให้นโยบายการด้านการรุกรานมีขึ้นเพื่อให้บรรลุผลทางการเมืองหรือผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ ที่ทำให้กองทัพมีประโยชน์มากขึ้น

ทั้งนี้นโยบายการส่งกองกำลังเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของเดนมาร์กเป็นไปในแง่ของการให้ความช่วยเหลือและสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่ประเทศที่อยู่ในสภาวะเปราะบาง (Fragile states) โดยเน้นให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาระบบประชาธิปไตย ความเท่าเทียมทางเพศ และการสร้างสันติภาพในประเทศดังกล่าว ดังที่ คริสทีน เอจีอัส (Christine Agius) นักวิชาการสาขารัฐศาสตร์กล่าวว่า

[A]lmost all political parties supported Danish intervention in Afghanistan from the start. By helping to promote democracy and rebuild these countries, Denmark is exporting its constitutional and democratic values, as well as core values such as gender equality. The promotion of progressive values and practices abroad may be viewed in the vein of a particular form of Nordic active internationalism, based on peaceful methods of addressing global problems and the exporting of domestic norms and values to the international realm. (248-249)

(Agius, 2013)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่านโยบายให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มประเทศที่อยู่ในสภาวะเปราะบางของเดนมาร์กทำให้มีการส่งกองกำลัง ทั้งเจ้าหน้าที่และทหารเดนมาร์กเข้าไปให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เพื่อที่จะถ่ายโอนความเชื่อและคุณค่าต่าง ๆ ของเดนมาร์กเองไปยังประเทศอื่น

4.3.2 การต่อต้านสงครามในประเทศเดนมาร์ก

เดนมาร์กเป็นประเทศที่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนมากที่สุดในบรรดาประเทศที่เข้าร่วมส่งกองกำลังทหารไปกองกำลังรักษาความมั่นคงนานาชาติ และเป็นประเทศที่มีความสูญเสียมากที่สุดขององค์การนาโตเมื่อเทียบตามจำนวนประชากรของประเทศ ด้วยจำนวนความสูญเสียของบุคคลทางการทหารทั้งหมด 43 คน (Peter Viggo Jakobsen & Ringsmose, 2015a) ซึ่งอาจเป็นจำนวนไม่มากเท่ากับความสูญเสียของกองทัพสหรัฐอเมริกา แต่หากเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรในประเทศที่มีเพียง 5 ล้านกว่าคนเท่านั้น เดนมาร์กจึงเรียกว่าได้รับความสูญเสียจากภาวะสงครามในระดับสูงหลังจากส่งกองกำลังเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้าย นอกจากนี้ การเข้าร่วมสงครามครั้งนี้สร้างความสูญเสียให้แก่เดนมาร์กมากกว่าการปฏิบัติการทางทหารนานาชาติครั้งอื่น ๆ นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สอง (Peter Viggo Jakobsen & Ringsmose, 2015a) แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีความสนใจของประชาชนบางกลุ่มให้การสนับสนุนรัฐบาลเพื่อส่งกองกำลังเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้าย

อย่างไรก็ตามแม้การเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในหลายประเทศ แต่ก็มีประชาชนอีกจำนวนมากที่ไม่เห็นด้วยกับการส่งกองกำลังเข้าไปในกลุ่มประเทศที่อยู่ในสภาวะเปราะบาง อาทิ การบุกยึดครองอิรักได้รับเสียงคัดค้านอย่างมากทั้งจากประชาชนและรัฐบาลประเทศพันธมิตรของสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็น แคนาดา เยอรมนี หรือฝรั่งเศส ประชาชนประมาณ 36 ล้านคนเข้าร่วมการประท้วงต่อต้านสงครามอิรักจากทั่วโลก (Callinicos, 2005) รัฐบาลเดนมาร์กก็เช่นเดียวกันที่ตัดสินใจเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายที่อิรักด้วยเช่นกันแม้จะด้วยคะแนนเสียงที่เกินครึ่งเพียงเล็กน้อยในสภาก็ตาม (Nete Nørgaard Kristensen & Ørsten, 2007) พรรคฝ่ายค้านรวมทั้งประชาชนส่วนมากมีความเห็นเช่นเดียวกันว่าต้องรอคำสั่งจากสหประชาชาติในการให้เข้าร่วมสงครามก่อการร้ายก่อน แต่แม้ว่ายังมีความขัดแย้งกันในเรื่องดังกล่าวและนโยบายการสงครามที่ไม่ชัดเจน รัฐบาลกลับตัดสินใจที่จะให้การสนับสนุน

สงครามที่นำโดยสหรัฐอเมริกา ซึ่งนำไปสู่การเดินขบวนของประชาชนที่เรียกกร็องให้รัฐบาลเดนมาร์กหยุดการเข้าร่วมสงครามในภายหลัง (Davali, 2013)

ทั้งนี้ประชาชนชาวเดนมาร์กที่ต่อต้านการปฏิบัติการทางทหารในสงครามอิรักโดยปราศจากคำสั่งของสหประชาชาติมีจำนวนเกินกว่าครึ่งจากผลสำรวจของกลุ่มประชาชนชาวเดนมาร์กใน ค.ศ. 2003 (Everts, 2004) แต่ผลของการสำรวจ รวมทั้งการประท้วงต่อต้านสงครามของสาธารณชนกลับไม่ได้เป็นที่ใส่ใจของสำนักสื่อทั้งหลาย ดังที่ คริสเทนเซนและเอิร์สเทน กล่าว

In the days leading up to the war, a TNS Gallup poll (of week 6/2003) showed that six out of 10 Danes were against taking military action in Iraq without the sanction of the UN. Despite this public scepticism, however, neither the newspapers nor the electronic media paid much attention to the many public demonstrations against the war. The demonstrations were covered, but often in a way that downplayed their political aspects, highlighting instead the good weather, the atmosphere of the event or specific participants in the demonstration. (333)

(Nete Nørgaard Kristensen & Ørsten, 2007)

จากข้อความข้างต้นเราจะเห็นได้ว่าแม้ประชาชนมีข้อกังขาเกี่ยวกับการเข้าร่วมสงครามของเดนมาร์ก แต่สื่อต่าง ๆ กลับไม่ให้ความสนใจต่อการประท้วงของประชาชน โดยไม่ได้รายงานข่าวเกี่ยวกับการประท้วงในประเทศตนเอง แต่จะรายงานข่าวเกี่ยวกับการประท้วงต่อต้านสงครามอิรักทั้งในอังกฤษ สหรัฐอเมริกาและอิรัก ส่วนการประท้วงในเยอรมันและฝรั่งเศสที่เป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปเช่นเดียวกับเดนมาร์กก็จะไม่ถูกรายงานข่าวมากนัก แม้รัฐบาลของทั้งสองประเทศจะออกมาแสดงจุดยืนเพื่อคัดค้านการยึดครองอิรักก็ตาม (Nete Nørgaard Kristensen & Ørsten, 2007)

ทั้งนี้หนังสือพิมพ์ของเดนมาร์กมักนำเสนอบทความเกี่ยวกับสงครามต่อต้านการก่อการร้ายโดยให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องกลยุทธ์และการสู้รบ หากแต่จำนวนผู้เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บของแต่ละฝ่ายกลับถูกละเลยไม่กล่าวถึง ดังที่ สตีจ ยาวาร์ต (Stig Hjarvard) และคริสเทนเซน นักวิชาการสาขาการสื่อสารกล่าวว่า

Though the theme has a strong focus on battle, it does not include the casualties of war suffered by either side: these are all referred to in the theme 'killed and wounded', which is paradoxically allocated far less space across all media outlets than 'military battle and strategy'. This absence of 'killed and wounded' in the content of the Danish reporting of the war, documented by this study, is confirmed by other Danish studies (e.g. Pagter, 2003), showing that this obvious consequence of the war was also strikingly absent aesthetically in the newspapers [...] Consequently, neither the text nor the visuals told the story of the human casualties of the war. (332)

(Nete Nørgaard Kristensen & Ørsten, 2007)

จากข้อความข้างต้นเราจะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์เสียงที่จะรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้เสียชีวิตและผู้ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งอาจส่งผลให้ประชาชนชาวเดนมาร์กไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างละเอียดมากนัก นอกจากนี้ไม่ได้กล่าวถึงความสูญเสียของกองกำลังแล้ว หนังสือพิมพ์ส่วนมากยังให้การสนับสนุนรัฐบาลในการเข้าร่วมทำสงคราม มีเพียงแต่หนังสือพิมพ์ *Dagbladet Information* เท่านั้นที่แสดงการต่อต้าน โดยมองว่าสงครามในตะวันออกกลางเป็นการแสดงออกทางอำนาจและการแสวงหาผลประโยชน์ในดินแดนตะวันออกกลางของสหรัฐอเมริกา โดยยาวาร์ตและคริสเทนเซน กล่าวต่อไปอีกว่า “Most of the analyzed newspapers supported the engagements, with only the niche newspaper *Information* expressing reluctance and regarding the war as a demonstration of American power and as part of a larger American pursuit in the Middle East.” (56) (Stig Hjarvard & Nete Nørgaard Kristensen, 2014)

4.3.3 ความเคลือบแคลงเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลที่ไม่โปร่งใส

จากที่ได้กล่าวไปข้างต้นเราจะเห็นได้ว่ารัฐบาลเดนมาร์กได้ตกลงส่งกองกำลังทหารไปร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายท่ามกลางเสียงคัดค้านของประชาชนชาวเดนมาร์กจำนวนมาก การเข้าร่วมสงครามดังกล่าวนี้สร้างความเคลือบแคลงใจให้แก่คนบางกลุ่ม เนื่องจากพวกเขาเชื่อว่ารัฐบาลของพวกเขาทำงานไม่โปร่งใส กล่าวคือใน ค.ศ. 2004 นายกรัฐมนตรีอันเดอร์ส ฟอกห์ ราสมุสเซน (Anders Fogh Rasmussen) ที่ดำรงตำแหน่งช่วง ค.ศ. 2001-2009 กล่าวว่ามีความเป็นไปได้ที่อิรักจะมีอาวุธอานุภาพทำลายล้างสูง (Weapons of Mass Destruction) ไว้ในครอบครองตามที่ประธานาธิบดีบุชได้กล่าวอ้าง นายกรัฐมนตรีจึงตัดสินใจร่วมส่งกองทัพเดนมาร์กเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายเคียงคู่กับสหรัฐอเมริกาทันที (Tait, 2004)

อย่างไรก็ตามการส่งกองกำลังทหารเข้าร่วมสงครามในอิรักกลับถูกเจ้าหน้าที่ข่าวกรองของกองทัพเดนมาร์ก พลตรีแฟรงค์ เกรวิล (Major Frank Grevil) ทักท้วงถึงความโปร่งใสในการทำงานของรัฐบาลราสมุสเซน เนื่องจากพลตรีเกรวิลเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการรวบรวมข่าวกรองให้แก่รัฐบาลเรื่องการครอบครองอาวุธอานุภาพทำลายล้างสูงของอิรัก โดยกล่าวว่าเรื่องดังกล่าวไม่น่ามีความเป็นไปได้ (Green, 2004) เขาจึงเขียนรายงานไปยังนายกรัฐมนตรีทั้งหมด 10 ฉบับ เพื่อชี้แจงรายละเอียดถึงความไม่น่าจะเป็นไปได้ที่อิรักจะมีอาวุธอานุภาพทำลายล้างสูงไว้ในครอบครอง หากแต่ไม่มีผลตอบรับจากนายกรัฐมนตรีราสมุสเซน เกรวิลจึงตัดสินใจส่งรายงานดังกล่าวไปยังหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายใหญ่ที่สุดของประเทศ *Berlingske Tidende* ว่ารัฐบาลมีเจตนาปกปิดรายงานของเขาให้ผิดไปจากเดิม ทั้งนี้พลตรีเกรวิลรู้สึกว่าคุณายกรัฐมนตรีราสมุสเซนมีเจตนาที่จะชักจูงรัฐสภาและประชาชนชาวเดนมาร์กไปในทางที่ผิด โดยอ้างว่าอดีตประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน (Saddam Hussein) มีอาวุธอานุภาพทำลายล้างสูงไว้ในครอบครอง ซึ่งความเชื่อที่ว่าอิรักครอบครองอาวุธร้ายแรงดังกล่าวเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ให้นายกรัฐมนตรีราสมุสเซนประกาศส่งกองกำลังทหารเข้าไปร่วมเสริมกองกำลังนานาชาติที่นำโดยสหรัฐอเมริกาในสงครามอิรัก ("Frank Grevil," 2005)

หลังจากพลตรีเกรวิลพยายามเปิดเผยข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการครอบครองอาวุธอานุภาพทำลายล้างสูงในประเทศอิรักในหนังสือพิมพ์ เขาก็ถูกปลดจากตำแหน่งทางทหาร และยังคงจับกุมในข้อหาตีพิมพ์ข้อมูลลับทางราชการร่วมกับนักหนังสือพิมพ์ของ *Berlingske Tidende* อีกสองคนชื่อ เยสเพอร์ ลาร์เซนและไมเคิล บีเยร์เร (Jesper Larsen and Michael Bjerre) อย่างไรก็ตาม

ตามหลังจากการเข้ายึดครองอิรักปรากฏว่ากองกำลังนานาชาติยังไม่สามารถค้นพบแหล่งเก็บซ่อนอาวุธอานุภาพทำลายล้างสูงของอิรักแต่อย่างใด (Swanson, 2015) ดังนั้นการลงโทษต่อทั้งเกรวิลและนักหนังสือพิมพ์สองคนจึงกลายเป็นประเด็นถกเถียงกันถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนและการนำเสนอข่าวในประเทศที่ขึ้นชื่อว่าประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดสูง นอกจากนี้จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนของสำนักข่าว *Ritzau* ประเทศเดนมาร์กแสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนมากมีความข้องใจเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลตนเองในการร่วมสงครามของสหรัฐอเมริกาในอิรัก และประชาชนเกินกว่าครึ่งของกลุ่มสำรวจเชื่อว่าเกรวิลมีความน่าเชื่อถือมากกว่าอดีตนายกรัฐมนตรีราสมุสเซนด้วย ดังที่ ไนอัล กรีน (Niall Green) นักเขียนข่าวออนไลน์ของ *World Socialist Web Site* กล่าวว่า

the escalation of the anti-occupation struggle in Iraq and growing doubts regarding Rasmussen's own credibility has made the government's position even more difficult to maintain. A recent poll for the Ritzau news agency found 57 percent of Danes in favour of an independent investigation into the government's basis for backing the US-led war in Iraq. The poll also found that whistleblower Grevil was viewed as more credible than the prime minister, with 54 percent stating that they doubted Rasmussen's claims that his policy on Iraq was honest.

(Green, 2004)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าประชาชนยังมีความเคลือบแคลงในการปฏิบัติงานของรัฐบาลเรื่องสงครามต่อต้านการก่อการร้ายในต่างแดน โดยพวกเขาไม่เชื่อว่านโยบายของราสมุสเซนเกี่ยวกับสงครามในอิรักนั้นมีความน่าเชื่อถือ

นอกจากชาวเดนมาร์กจะมีความข้องใจเกี่ยวกับการทำงานที่ไม่โปร่งใสของรัฐบาลที่นำโดยราสมุสเซนแล้ว ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2015 สำนักข่าว *Politiken* ของเดนมาร์กยังรายงานว่อดีตนายกรัฐมนตรีราสมุสเซนให้คำสัมภาษณ์กับ พอล วูฟโฟวิทซ์ (Paul Wolfowitz) อดีตรอง

เลขาธิการกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกาว่าจะส่งกองกำลังทหารไปร่วมรบในอิรักตั้งแต่ ค.ศ. 2002 ซึ่งเป็นระยะเวลาประมาณ 1 ปีก่อนหน้าที่จะมีการลงคะแนนเสียงในรัฐสภา ค.ศ. 2003 ข้อมูลลับดังกล่าวถูกส่งมายังสำนักข่าว *Politiken* ซึ่งเปิดเผยถึงการพบปะกันระหว่างทั้งสอง โดยอดีตนายกรัฐมนตรีของเดนมาร์กกล่าวว่า จะให้การสนับสนุนการรบของสหรัฐอเมริกาอย่างแน่นอน เมื่อเวลานั้นมาถึง หลังจากอดีตรองเลขาธิการถามถึงสถานภาพของเดนมาร์กในการเข้าร่วมสงครามที่กำลังจะเกิดขึ้นที่อิรัก ดังที่เขา กล่าวว่า “Denmark would, when the time comes, undoubtedly support the action.” (“Former Danish PM lied about Iraq war plans,” 2015) อย่างไรก็ตาม รasmusen กลับกล่าวต่อรัฐสภาและประชาชนว่า ยังไม่มีการตัดสินใจใด ๆ ทั้งสิ้น เกี่ยวกับการส่งทหารไปร่วมรบในอิรัก จนกว่าจะมีการลงคะแนนเสียงในรัฐสภา (“Rasmussen Secretly Promised US Danish Support for Iraq War in 2002,” 2015) ดังที่ศูนย์ข่าว *Sputnik News* รายงานว่า

This private assurance contrasts with the pronouncements Rasmussen made to the Danish parliament and public, in which he repeated that no decision had been made on the issue ahead of a parliamentary vote on going to war. *Politiken* notes that as late as January 2003, Rasmussen told parliament that there was no sense in engaging in “hypothetical speculation” on Danish participation in an Iraqi war.

(“Rasmussen Secretly Promised US Danish Support for Iraq War in 2002,” 2015)

จากการรายงานข่าวข้างต้นเราจะเห็นได้ว่าการทำงานของอดีตรัฐบาลเดนมาร์กนั้นมีความไม่โปร่งใส ขาดความซื่อสัตย์และยังสร้างความขุ่นใจให้ประชาชนเป็นอย่างมาก

นอกจากความไม่โปร่งใสในการทำงานของอดีตนายกรัฐมนตรีแล้ว หนังสือพิมพ์ *Jyllands-Posten* ของเดนมาร์กยังได้เปิดเผยถึงการที่อดีตรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมของเดนมาร์ก เซอเรน กาดเด (Søren Gade) พยายามปกปิดเรื่องการจ้างนายทหารรับจ้างของ Blackwater หาก

เกิดสถานการณ์ฉุกเฉินขึ้น โดยเหตุการณ์ดังกล่าวมีชื่อว่า “Nisour Square Massacre” (“Denmark's role in Iraq War faces new scrutiny,” 2015) ดังที่สำนักข่าว *The Local* ของเดนมาร์กรายงานว่า

Jyllands-Posten published a document that it said proves that the Danish military was attempting to hide its arrangement with Blackwater, which called for the private firm to come to Danish troops' defence in the case of emergency. According to the newspaper, an internal military memorandum said that the cooperation with Blackwater should not be made public and that parliament should instead be told that Danish military personnel only “had a conversation” with Blackwater representatives.

(“Denmark's role in Iraq War faces new scrutiny,” 2015)

การที่เอกสารภายในของกองทัพระบุว่าความร่วมมือกับทหารรับจ้างไม่ควรจะเปิดเผยต่อสาธารณชนและควรบอกต่อรัฐสภาว่าเป็นเพียงการสนทนากันเท่านั้น แสดงให้เห็นถึงเจตนาของอดีตรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมที่ปฏิบัติงานด้วยความไม่โปร่งใส

การทำงานที่สร้างความเคลือบแคลงใจของรัฐบาลต่อประชาชนเกี่ยวกับการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายนั้นส่งผลให้ในวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 2015 มีการเดินประท้วงของประชาชนชาวเดนมาร์กต่อรัฐบาลชุดใหม่ที่เป็นพรรคการเมืองเดียวกันของอดีตนายกรัฐมนตรี ราสมุสเซน เนื่องจากรัฐบาลชุดใหม่นี้ประกาศที่จะยุติการตรวจสอบความจริงเกี่ยวกับความถูกต้องตามกฎหมายของสงครามในอิรักและอัฟกานิสถานที่ประเทศเดนมาร์กเข้าร่วมรบ (Klug, 2015) การประกาศการยกเลิกหน้าที่รับผิดชอบดังกล่าวสร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนจนต้องออกมาเดินขบวนเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมของสงครามที่เกิดขึ้น

4.3.4 สงครามและผลตอบแทน

ประเทศเดนมาร์กได้รับความสูญเสียจากการส่งกองกำลังเข้าร่วมสงคราม แต่ในขณะเดียวกันการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายก็ทำให้เดนมาร์กได้รับประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ราสมุสเซนกล่าวว่า การให้ความช่วยเหลือในการเข้าร่วมต่อต้านการก่อการร้ายแก่สหรัฐอเมริกา นั้นเป็นการแสดงถึงความน่าเชื่อถือในฐานะพันธมิตร และเจ้าหน้าที่รัฐบาลของเดนมาร์กเชื่อว่าการส่งกองกำลังเข้าร่วมต่อต้านสงครามนั้นเป็นไปตามกฎหมายมากกว่าความปรารถนาที่จะได้รับสิ่งตอบแทน (Peter Viggo Jakobsen & Ringsmose, 2015b) อย่างไรก็ตาม ผู้นำพรรคฝ่ายค้านกลับให้ความสำคัญต่อบทบาทของการเป็นพลเมืองสากลที่ดีในการส่งกำลังพลเข้าร่วม ทั้งนี้ก็เพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของนานาประเทศ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นพรรคฝ่ายค้านจะไม่ยอมยื่นมือช่วยหากยังไม่ได้รับคำสั่งจากสหประชาชาติ (Juliet Kaarbo & Cristian Cantir, 2013)

ทั้งนี้การร่วมส่งกำลังพลไปอิรักและอัฟกานิสถานทำให้เดนมาร์กได้รับชื่อเสียงอันดีงามในทำเนียบขาวและได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ อาทิ กองทัพเดนมาร์กได้รับอุปกรณ์ทางการทหารอย่างรวดเร็วและพิเศษกว่ากองทัพของประเทศอื่น ๆ (Anders Henriksen & Jens Ringsmose, 2012) และยังเข้าถึงผู้วางนโยบายสำคัญของสหรัฐอเมริกา ดังที่ อันเดอร์ เฮนริกเซน (Anders Henriksen) และเจนส์ ริงส์มูส (Jens Ringmose) กล่าวว่า “Denmark’s favourable reputation with the United States undoubtedly led to better ‘access’ to American policy-makers.” (162) (Anders Henriksen & Jens Ringsmose, 2012) นอกจากนี้เดนมาร์กยังเลื่อนตำแหน่งจากการเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดมาเป็นพันธมิตรคนสำคัญของสหรัฐอเมริกา ดังที่ยาคอบเซนและริงส์มูสกล่าวเอาไว้ในบทความของเขาเกี่ยวกับการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รัฐบาลและรัฐมนตรีว่า

The overall impression we get from our interviews and conversations with Danish officials and ministers is that they derive considerable satisfaction, even pride, from the mere fact that Denmark is treated as a highly trusted and valued ally that gets more access to US decision-makers and officials at all levels. Ministers seem content to receive red carpet treatment in the White House and at ministries and Danish officials and officers are impressed by the easy

access to information and intelligence that they have been granted in recent years. (146)

(Peter Viggo Jakobsen & Ringsmose, 2015b)

ข้อความข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการได้มาซึ่งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของเดนมาร์กนั้นอาจต้องแลกกับความสูญเสียของกองกำลังพลที่เข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายในดินแดนตะวันออกกลาง นอกจากนี้เฮนริกเซนและริงส์มูสยังยกบทสัมภาษณ์ของอดีตนักการทูตของนอร์เวย์ที่กล่าวว่าเดนมาร์กมักได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าประเทศของตนอยู่เสมอ (Anders Henriksen & Jens Ringsmose, 2012) เช่นเดียวกันกับสวีเดนที่กล่าวว่าเดนมาร์กทำทุกวิถีทางเพื่อให้สหรัฐอเมริกาพอใจอีกด้วย ดังที่นักการทูตให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “it was plain to see that Denmark ‘was doing its utmost to please the Americans’.” (165) (Anders Henriksen & Jens Ringsmose, 2012)

จากการร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา บรรดาผู้นำประเทศสมาชิกองค์การนาโตมีความเห็นร่วมกันให้แต่งตั้งราสมุสเซนให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการขององค์การนาโต (Secretary General of the North Atlantic Treaty Organisation) ช่วง ค.ศ. 2009-2014 และพลเอก คนูด บาร์เทลส์ (General Knud Bartels) ของกองทัพเดนมาร์กให้เป็นประธานคณะกรรมการฝ่ายทหารของนาโตด้วย ดังที่ยาคอบเซนและริงส์มูสกล่าวว่า

Denmark was showered with praise and rewarded with numerous presidential visits, invitations to the White House, greater access to intelligence and top decision-makers, and top posts in NATO (Secretary General Anders Fogh Rasmussen and chairman of the military committee General Knud Bartels). (135)

(Peter Viggo Jakobsen & Ringsmose, 2015b)

อย่างไรก็ตามการแต่งตั้งให้ราสมุสเซนดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการของนาโตเป็นการตอบแทนของสหรัฐอเมริกาหรือไม่นั้นยังคงเป็นสิ่งที่ไม่ชัดเจน (Anders Henriksen & Jens Ringsmose, 2012)

จากที่กล่าวมาว่ารัฐบาลของกลุ่มประเทศแกนดิเนเวียที่ผู้คนต่างมองว่ามีภาพลักษณ์ชาวสะอาดและมีรัฐบาลที่โปร่งใสมากที่สุดในโลกนั้นยังคงมีการปิดบังการปฏิบัติงานต่อประชาชนดังจะเห็นได้จากอดีตในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองของประเทศนอร์เวย์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกลับวางแผนทำงานอย่างลับ ๆ เพื่อได้มาซึ่งอำนาจและผลประโยชน์ โดยที่ประชาชนไม่สามารถรู้ล่วงหน้ามาก่อน และจากปัจจุบันที่รัฐบาลประเทศเดนมาร์กเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศแถบตะวันออกกลาง ซึ่งสร้างความสูญเสียเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของเดนมาร์ก และดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าการทำงานของรัฐบาลสมัยนายกรัฐมนตรีราสมุสเซนสร้างความคับข้องใจให้แก่ประชาชนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องรายงานของอดีตพลตรีเกรวิดเกี่ยวกับความไม่น่าจะเป็นไปได้ที่อิรักจะครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ทำลายล้างสูง คำสัญญาที่อดีตนายกรัฐมนตรีได้ให้ไว้กับอดีตองเลขาธิการกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกาว่าจะส่งกองกำลังทหารไปร่วมรบในอิรักก่อนการลงคะแนนเสียงในรัฐสภา การปกปิดเรื่องการจ้างนายทหารรับจ้างของกองทัพเดนมาร์ก การประกาศยุติการตรวจสอบหาความจริงเกี่ยวกับสงครามในอิรักและอัฟกานิสถานของกองทัพเดนมาร์ก หรือสำนักสื่อต่าง ๆ ของเดนมาร์กเองก็ได้รายงานข่าวถึงความสูญเสียของกองกำลังทหาร รวมทั้งการประท้วงต่อต้านรัฐบาลเพื่อไม่ให้มีส่วนร่วมในสงครามต่อต้านการก่อการร้ายให้ประชาชนได้รับทราบมากนัก การทำงานที่ไม่โปร่งใเกี่ยวกับสงครามในประเทศตะวันออกกลางของรัฐบาลจึงส่งผลให้ประชาชนเกิดความเคลือบแคลงต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐบาลและความไม่ไว้วางใจในรัฐบาลของตนเอง ทั้งนี้ละครโทรทัศน์เรื่อง *The Killing (Forbrydelsen)* ภาค 2 ได้ตีแผ่รัฐบาลที่พยายามปฏิเสธและปกปิดการทำงานที่ไม่โปร่งใส

The Killing 2 เป็นละครโทรทัศน์ของประเทศเดนมาร์กที่ออกอากาศใน ค.ศ. 2009 มีชื่อภาษาเดนมาร์กว่า *Forbrydelsen* ที่มีความหมายอย่างตรงตัวคือ “The crime” เขียนบทโดย เซอเรน สไวส์ตรูป (Søren Sveistrup) เรื่องราวเริ่มต้นขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังสืบสวนคดีฆาตกรรมทนายความและที่ปรึกษาทางกฎหมายของกองทัพ อันนา ดรากส์โฮล์ม (Anne Dragsholm) ที่ถูกแทงด้วยมีด 21 ครั้งและนำตัวไปผูกไว้ที่สุสานระดับถึงผู้ต่อต้านกองทัพนาวีที่ถูกประหารชีวิตระหว่างการยึดครองประเทศของกองทัพเยอรมันในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองโดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซารา ลุนด์ (Sara Lund) และอุลริก สตริงเงอ (Ulrik Strange) เป็นผู้ดูแลคดีนี้ หลังจากการเสียชีวิตของดรากร์โฮล์ม อดีตนายทหารที่เคยประจำการอยู่ในประเทศอัฟกานิสถาน อัลลัน มิก โพลเซน (Allan Myg Poulsen) ถูกฆาตกรรมอีกรายหนึ่ง การฆาตกรรมของทั้งสองคนดูจะมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มคนอิสลามหัวรุนแรงในประเทศ แต่ลุนด์เชื่อว่าการฆาตกรรมที่เกิดขึ้นไม่น่าจะมาจากกลุ่มดังกล่าว แต่อาจเกี่ยวข้องกับกลุ่มทหารชื่อ Alpha 3-2 ที่ถูกปลดประจำการใน

อัฟกานิสถาน เนื่องจากถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้สังหารหมู่ครอบครัวพลเรือนชาวอัฟกานิสถานโดยที่สมาชิกทหารในกลุ่มเสียชีวิตไปสามคน นอกจากนี้ดรากัสโฮล์มและโพลเซนยังมีอดีตทหารอีกสองคนและบาทหลวงของกองทัพถูกฆาตกรรมในเวลาต่อมา ส่วนหัวหน้ากลุ่มทหาร Alpha 3-2 เยนส์ เพเทอร์ ราเบน (Jens Peter Raben) ถูกปฏิเสธไม่ให้ได้รับการปล่อยตัวตามกำหนดจากการเข้ารับการรักษาที่สถาบันจิตเวชเป็นเวลาสองปีหลังจากถูกปลดประจำการในอัฟกานิสถาน เขาจึงต้องหาทางหนีออกจากคุก

ขณะเดียวกันเรื่องเล่าสลับกับการทำงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม โทมัส บุค (Thomas Buch) ที่เพิ่งถูกแต่งตั้งขึ้นมาใหม่แทนคนเก่าที่จำเป็นต้องออกจากหน้าที่โดยกะทันหันหน้าที่ของบุคที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีเกรต กู เอริกเซน (Gert Grue Eriksen) คือผลักดันให้ร่างกฎหมายการต่อต้านการก่อการร้าย (Anti-terrorism bill) ผ่านในรัฐสภา ซึ่งมีข้อเรื่องง่ายเพราะฝ่ายค้านไม่สนับสนุนร่างกฎหมายดังกล่าว ส่วนหัวหน้าพรรค "People's Party" ก็ต้องการกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายที่เข้มงวดและรัดกุมมากกว่าที่เสนอมา โดยเจาะจงไปที่ผู้ก่อการร้ายชาวมุสลิมหลายกลุ่ม ทั้งนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมคนใหม่ค้นพบข้อมูลว่าการเสียชีวิตของสมาชิกในกลุ่มทหาร Alpha 3-2 นั้นมีความเชื่อมโยงกับเหตุการณ์สังหารหมู่พลเรือนในอัฟกานิสถาน เขาจึงสงสัยว่าจะมีการปกปิดข้อมูลลับบางอย่าง ซึ่งโยงไปถึงการทำงานที่ไม่โปร่งใสของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (Flemming Rossing) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมคนก่อน (Frode Monberg) และเจ้าหน้าที่รัฐบาลอีกหลายคน ดังนั้นบุคจึงต้องการที่จะหาหลักฐานมายืนยันเพื่อปลดนายกรัฐมนตรีลงในฐานะที่ทำงานด้วยความไม่โปร่งใส โดยมีหัวหน้าพรรค "People's Party" และสมาชิกของพรรคที่สนับสนุนความคิดของบุค แต่เหตุการณ์กลับไม่เป็นดังที่เขาคาดไว้ เนื่องจากผู้ที่ตกลงจะร่วมลงคะแนนเสียงเพื่อปลดนายกรัฐมนตรีลงจากที่นั่งเห็นว่าถ้ามีการเลือกตั้งใหม่พรรคของเขาจะแพ้คะแนนเสียง ดังนั้นเขาจึงเลือกที่จะสนับสนุนนายกรัฐมนตรีต่อไป

ในที่สุดเรื่องได้เผยความจริงว่าการฆาตกรรมต่อเนื่องเป็นฝีมือของสตรีงเงอเพื่อนร่วมงานคนใหม่ของลุนด์ เนื่องจากเขาเองเคยเป็นเจ้าหน้าที่ของกองกำลังพิเศษ (Special Forces Officer) ที่ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ภารกิจลับที่ไม่ได้รับอนุญาตจากทางรัฐสภา และเป็นต้นเหตุของโศกนาฏกรรมการสังหารหมู่พลเรือนชาวอัฟกานิสถาน การฆาตกรรมสมาชิกของกลุ่มทหาร Alpha 3-2 ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะสตรีงเงอต้องการที่จะปกปิดอาชญากรรมที่ตนเองก่อไว้เพื่อไม่ให้ใครสาวถึงตัวหลังจากดรากัสโฮล์มพยายามจะร้องคดีการสังหารหมู่ในอัฟกานิสถานขึ้นมาใหม่ แต่

อย่างไรก็ตามการกระทำของสตรีงเอบอยู่ภายใต้การรับรู้ของกองกำลังพิเศษ กรมทหารและ นายกรัฐมนตรีที่พยายามปกปิดเหตุการณ์ดังกล่าวไว้

อาชญากรรม *The Redbreast* ที่ได้วิเคราะห์ไปข้างต้นแสดงความพยายามของรัฐบาลที่ ปกปิดและปฏิเสธการกระทำของทหารอาสาสมัครและประชาชนผู้สนับสนุนพรรคนาซีในประเทศ นอร์เวย์ช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง เหตุการณ์ดังกล่าวยอมทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการรัฐบาล สามารถปกปิดเรื่องราวในอดีตได้ ก็สามารถปกปิดเหตุการณ์ในปัจจุบันได้เช่นกัน สำหรับ ประชาชนทั่วไปหรือผู้อ่าน (Primary audience) *The Killing 2* สะท้อนให้เห็นความรุนแรงของ สงครามในปัจจุบันที่รัฐบาลพยายามปกปิด และความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ย้อนกลับมาทำร้ายคนใน ประเทศของตน กล่าวคือหลังจากเกิดเหตุวินาศกรรม 9/11 ประเทศเดนมาร์กส่งทหารเข้าไปร่วมรบ ในสงครามต่อต้านการก่อการร้ายดังที่ได้กล่าวไปในส่วนนำของบท แต่การส่งทหารเข้าร่วมสงคราม ในตะวันออกกลางได้สร้างความเคลือบแคลงให้ประชาชน ซึ่งละครโทรทัศน์เรื่อง *The Killing 2* ได้ เผยให้เห็นถึงความวิตกกังวลเกี่ยวกับความไม่โปร่งใสของรัฐบาลดังกล่าวนี้

ทั้งนี้กลุ่มทหาร Alpha 3-2 ถูกปลดประจำการในประเทศอัฟกานิสถานหลังจากถูก กล่าวหาว่าได้ฆาตกรรมครอบครัวชาวพื้นเมือง แต่สมาชิกในกลุ่มทหารที่อยู่ในเหตุการณ์อ้างว่า เจ้าหน้าที่จากกองกำลังพิเศษที่ชื่อ เพร์ เค เมิลเลอร์ (Per K. Møller) หรือที่เรียกกันว่า เพร์ก (Perk) เป็นผู้สังหารสมาชิกในครอบครัวดังกล่าว หากแต่ไม่มีใครเชื่อพวกเขาแม้แต่ทางกองทัพหรือ ทางการเองก็ตาม ทุกคนคิดว่ากลุ่มทหารต้องการปิดความรับผิดชอบโดยโยนความผิดให้แก่ เจ้าหน้าที่ของกองกำลังพิเศษ แต่หลังจากกลุ่มทหารดังกล่าวถูกส่งกลับมายังประเทศเดนมาร์กเป็น เวลาสองปี ดรากส์โฮล์ม ทนายความหญิงของกองทัพได้รับเบาะแสเพิ่มเติมเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่กอง กำลังพิเศษที่เป็นต้นเหตุของเหตุการณ์สังหารหมู่ และเริ่มสืบค้นได้ถึงสิ่งที่สมาชิกในกลุ่มทหาร กล่าวไว้ เธอจึงต้องการรีออคติขึ้นมาใหม่อีกครั้ง แต่หลังจากนั้นดรากรส์โฮล์มก็ถูกฆาตกรรมอย่าง ทารุณ ฆาตกรได้บันทึกวิดีโอไว้และบังคับให้เธออ่านข้อความตามที่เขาเขียนว่า

I accuse the hypocritical Danish Government...and the infidel Danish people of crimes against humanity. The time has come for Allah's revenge. The Muslim league will avenge the suffering Denmark has caused...in Palestine,

Iraq and Afghanistan. I plead guilty. My blood will be shed. And many will die along with me. (Episode 1)

(Sveistrup, 2009)

จากข้อความข้างต้นเราจะเห็นได้ว่าการฆาตกรรมนายหญิงถูกจัดฉากทำให้ดูเชื่อมโยงเข้ากับการข่มขู่ของชาวอิสลามในประเทศแถบตะวันออกกลางที่เดนมาร์กส่งทหารเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งเป็นความตั้งใจของสตรีંગเงอที่ต้องการจะเบี่ยงเบนความสนใจไปจากตนเอง

ทั้งนี้เหตุการณ์สังหารหมู่ครอบครัวชาวอัฟกานิสถานนั้นถูกปิดบังโดยกองบัญชาการทหารรวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐบาล เพื่อมิให้คนนอกหรือประชาชนรับรู้ถึงความรุนแรงที่คนของตนได้ก่อไว้ เพราะรัฐบาลส่งเจ้าหน้าที่ของกองกำลังพิเศษไปปฏิบัติภารกิจทั้งที่ยังไม่ได้รับอนุมัติจากทางรัฐสภา สตรี้งเงอจึงถือโอกาสเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่เขาก่อไว้ในอดีตกับสถานการณ์ปัจจุบันที่รัฐบาลต้องการผ่านร่างกฎหมายต่อต้านการก่อการร้าย และโยนความผิดไปยังกลุ่มมุสลิมเพื่อเป็นประโยชน์แก่ทั้งตัวเขาเองและรัฐบาล ทั้งนี้การปกปิดเหตุการณ์เสียชีวิตของพลเรือนผู้บริสุทธิ์และการสังหารหมู่ครอบครัวชาวอัฟกานิสถานอยู่ภายใต้การรับรู้ของนายกรัฐมนตรีทั้งหมด ดังที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกล่าวว่า “Gert knows everything. He’s the man in charge.” (Episode 9) (Sveistrup, 2009) อย่างไรก็ตามนายกรัฐมนตรีให้เหตุผลในการปิดบังเรื่องทั้งหมดว่าเป็นการปกป้องคณะรัฐบาลที่อนุมัติภารกิจดังกล่าวไปโดยปราศจากความคิดเห็นของรัฐสภา และเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินสนับสนุนและกองกำลังสำหรับกองทัพ ดังที่เขา กล่าวว่า “I had to make a choice, and it wasn’t difficult. At the time, we were short of money and troops.” (Episode 10) (Sveistrup, 2009) การกระทำของนายกรัฐมนตรีจึงเผยให้เห็นการทำงานที่ไม่โปร่งใสของรัฐบาล ทั้งที่ตนเองทราบถึงสถานการณ์อันเลวร้ายและเจ้าหน้าที่ซึ่งก่อเหตุแต่กลับนิ่งเฉย เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ส่วนตัว ดังจะแสดงให้เห็นในส่วนต่อไป

ขณะที่รัฐบาลพยายามปกปิดความรุนแรงในตะวันออกกลาง ผู้บริหารชุดเดียวกันนี้ก็กำลังพยายามผลักดันร่างกฎหมายการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศ โดยมีเสียงสนับสนุนจากพรรค “People’s Party” ที่ต้องการสั่งห้ามกลุ่มอิสลามหัวรุนแรงบางกลุ่มที่พรรคเชื่อว่าเป็นอันตรายไม่ให้

เข้ามาในประเทศ ดังที่ เอร์ลิง คราบป์ (Erling Krabbe) หัวหน้าพรรค “People’s Party” กล่าวต่อสื่อมวลชนว่า

The people’s Party makes a point of guarding our freedom. We will not be trampled on by these medieval fanatics who have hatched from Muslim schools and fanatical organisations subsidised by the Danish State. We must take strict measures against groups who try to undermine our society. Otherwise, we are selling out on the core of our identity as Danes. We can’t allow that. The People’s Party is proud to be contributing to the anti-terrorism bill. (Episode 5)

(Sveistrup, 2009)

ทั้งนี้การนำเสนอการผลักดันกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายอาจเป็นการชักจูงให้ผู้ชมตั้งคำถามกับการร่างกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศเดนมาร์กที่กำลังเกิดขึ้นจริงขณะที่รายการโทรทัศน์ *The Killing 2* กำลังออกฉาย แต่จากเนื้อเรื่องจะเห็นได้ว่าการผลักดันกฎหมายการต่อต้านการก่อการร้ายของรัฐบาลในขณะที่กลุ่มชาวมุสลิมในประเทศกำลังถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการร้ายเรียกได้ว่าเป็นการฉกฉวยโอกาสทางการเมืองเพื่อให้พรรคของตนได้รับแรงสนับสนุนจากประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาต่อไป ดังบทสนทนาระหว่างนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่ว่า

Rossing: We’ll agree with the People’s Party and ban certain organisations.

Buch: The investigation doesn’t point at any of those organisations.

Rossing: We can’t be sure.

Buch: It would be wrong of us to ban them because of this case.

Prime Minister: It may seem rash to accuse this particular organization when the investigation is still ongoing. On the other hand, these Islamic organisations have made statements that are reprehensible and hostile. We must take action. I want you to agree to Krabbe's demands and seal the anti-terrorism bill with the People's Party right away. Do you understand? (Episode 9)

(Sveistrup, 2009)

จากบทสนทนาเราจะเห็นได้ว่านายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมพยายามจะผลักดันร่างกฎหมายให้เป็นไปตามที่ตนต้องการทั้งที่การสืบสวนคดีฆาตกรรมดรากัสโฮล์มและสมาชิกกลุ่มทหาร Alpha 3-2 ไม่มีข้อบ่งชี้ไปยังกลุ่มมุสลิม เมื่อร่างกฎหมายผ่านก็จะส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนมุสลิมที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายในประเทศในวงกว้าง และประเทศเดนมาร์กอาจมิได้มีความปลอดภัยหรือมั่นคงมากขึ้นกว่าเดิม

เราอาจมองได้ว่าการเสนอร่างกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายของรัฐบาลที่นำโดยนายกรัฐมนตรีเอริกเซนนั้นมีผลประโยชน์ส่วนตัวแอบแฝงมากกว่าจะทำเพื่อส่วนรวม เนื่องจากบุคคลได้รับข้อมูลมาว่านายกรัฐมนตรีหวังที่จะได้เป็นเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ดังนั้นเขาจึงต้องการให้การสนับสนุนสหรัฐอเมริกาเสมอมา ดังที่เขากล่าวกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมว่า

The Prime Minister is hoping to be the next Secretary General. All he needed was the support of the Americans. That's why we deployed more soldiers in Afghanistan. A French news agency has confirmed that he was offered the position. Look at those coffins, and tell me that it was worth it. (Episode 9)

(Sveistrup, 2009)

การเสนอแนะมุมมองเกี่ยวกับผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐบาลในละครโทรทัศน์อาจเพื่อแสดงให้เห็นการทำงานที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาล โดยคนที่ได้รับประโยชน์กลับมิใช่ประชาชนอย่างแท้จริง แต่เป็นการใช้ประชาชนเพื่อแลกกับความปรารถนาส่วนตัวของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ เหตุการณ์ในเรื่องยังคู่ขนานไปกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงดังที่ได้กล่าวไปในส่วนนำของบทเกี่ยวกับอดีตนายกรัฐมนตรีราสมุสเซนที่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการขององค์การนาโต เราจึงอาจมองได้ว่า *The Killing 2* ตั้งใจให้ประชาชนหรือผู้ชมตั้งคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

ดังที่ได้กล่าวไปในส่วนนำของบทว่าการส่งเจ้าหน้าที่และกองกำลังทหารเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของสหประชาชาตินั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเสริมสร้างประชาธิปไตยในพื้นที่ประเทศและสร้างความสงบสุขให้แก่ผู้คนในประเทศต่าง ๆ ที่กำลังตกอยู่ภายใต้สภาวะสงคราม อย่างไรก็ตามการส่งทหารเข้าไปปฏิบัติภารกิจภายใต้ชื่อของการสร้างอารยธรรมให้แก่ประเทศที่กำลังมีปัญหาสงคราม สตรังเองผู้เป็นตัวแทนของประเทศสวีเดนกลับสร้างความรุนแรงต่อคนพื้นเมืองเสียเอง ความรุนแรงที่คนในประเทศของตนเองได้ก่อไว้จึงจำเป็นต้องได้รับการปกปิดเพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ซึ่งดูจะเป็นการย้อนแย้งกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการเข้าไปปกป้องประชาชนและสร้างสันติภาพให้แก่ประเทศนั้น ๆ และจากคำพูดของนายกรัฐมนตรีที่กล่าวว่า “The Taliban are gaining strength. Sometimes we have to put aside democracy in order to fight for democracy.” (Episode 10) (Sveistrup, 2009) ยิ่งแสดงให้เห็นความย้อนแย้งของการให้ความช่วยเหลือประเทศที่กำลังตกอยู่ในภาวะสงครามที่รัฐบาลเดนมาร์กต้องการสร้างความเป็นประชาธิปไตยและความสงบสุขให้แก่ประเทศนั้น ๆ แต่การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐบาลกลับขัดแย้งต่อสิ่งที่ตนกำลังจะนำไปสร้างหรือมอบให้ นอกจากนี้ คำพูดของนายกรัฐมนตรียังสะท้อนการทำงานของรัฐบาลเดนมาร์กที่ตรงกันข้ามกับความเป็นประเทศประชาธิปไตย เนื่องจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องรวมทั้งการทำงานของรัฐบาลประชาชนไม่สามารถหรือไม่มีสิทธิ์รับรู้ถึงเรื่องดังกล่าวได้เลยเพราะถูกรัฐบาลปกปิดไว้ และสุดท้ายแม้ว่าลุนด์เจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงรู้ว่าสตรังเองเป็นผู้ก่อเหตุสังหารครอบครัวผู้บริสุทธิ์ชาวอัฟกานิสถานและทราบว่าจะต้องมีการปกปิดเรื่องดังกล่าวไว้ แต่ลุนด์ก็ไม่สามารถเข้าถึงความจริงทุกอย่างได้ เพราะกระบวนการปกปิดความจริงได้โยงโยและแตกกิ่งก้านสาขาไปมากกว่าที่เธอหรือประชาชนทั่วไปจะสามารถเข้าถึงและรับรู้ได้ เราจะเห็นภาพในฉากสุดท้ายที่นายกรัฐมนตรียอมรับกับบุคคลเรื่องการสังหารพลเมืองผู้บริสุทธิ์และเปิดประตูให้บุคคลผู้ว่าคณะรัฐมนตรี เจ้าหน้าที่รัฐบาล

รวมทั้งครอบครัวตัดสินใจสนับสนุนนายกรัฐมนตรีนคนเดิมต่อไป และหลังจากนั้นบุคก็เข้าไปอยู่ในห้องที่ประตูกำลังปิดลง ฉากนี้แสดงการที่เรื่องราวทุกอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับจากคนภายนอกต่อไปเช่นเคย

นอกจากนี้สิ่งที่คล้ายคลึงกันระหว่าง *The Redbreast* และ *The Killing 2* คือ การกลับมาของสิ่งที่ถูกปฏิเสธและกดทับไว้ กล่าวคือการปกปิดความรุนแรงของการสังหารหมู่ครอบครัวพลเรือนในอัฟกานิสถานในอดีตได้ย้อนกลับมาทำร้ายคนในประเทศของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นดราล์ไฮล์มทนายของกองทัพและสมาชิกของกลุ่มทหาร Alpha 3-2 ที่ถูกฆาตกรรมที่ละราย หรือราเบนหัวหน้ากลุ่มทหารที่ถูกนำตัวไปรักษาในสถาบันจิตเวชเป็นเวลานานกว่าสองปี แต่เมื่อถึงกำหนดปล่อยตัวให้สามารถเข้าไปอยู่ในสังคมได้กลับถูกคณะกรรมการปฏิเสธการปล่อยตัว ทั้งนี้สาเหตุทั้งหมดของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเพื่อมิให้มีใครสามารถเปิดโปงความจริงที่ถูกซ่อนไว้ สิ่งที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่ง คือชื่อของสตรีંગเงอ เมื่ออ่านตามภาษาอังกฤษคือ “Strange” ที่แปลว่าแปลกหรือสิ่งที่ไม่คุ้นเคย เมื่อมองย้อนกลับไปใน *The Redbreast* จะเห็นได้ว่ายูซานเซนและสตรี้งเงอมีความคล้ายคลึงกัน เนื่องจากพวกเขาทั้งสองคนกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่า “The uncanny” โดยฟรอยด์ให้นิยามของ “Uncanny” ว่า “Unheimliche” ซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า “Heimlich” ที่แปลว่า “Homely” หรือความใกล้ชิดคุ้นเคย ความปลอดภัย และยังหมายถึงสิ่งที่ถูกปกปิดหรือเป็นความลับได้ด้วยเช่นกัน แต่ฟรอยด์เสนอว่า “Uncanny” มิได้มีความหมายตรงข้ามโดยสิ้นเชิงกับคำว่า “Homely” แต่ให้ความรู้สึกของความเห็นห่างหรือความแปลกแยกจากสิ่งที่คุ้นเคยมาก่อน สิ่งที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นความคุ้นเคย แต่กลับกลายเป็นสิ่งประหลาดที่ทั้งคุ้นเคยแต่ก็ไม่คุ้นเคยในเวลาเดียวกัน และยังเป็นสิ่งที่สมควรถูกปิดซ่อนเอาไว้ แต่ถูกเปิดเผยออกมา การปรากฏของสิ่งดังกล่าวจึงเรียกได้ว่าเป็นการคุกคามอย่างหนึ่ง

ในกรณีของสตรี้งเงอครั้งหนึ่งเขาเคยเป็นความคุ้นเคยสำหรับประเทศ (Homely) แต่หลังจากที่เขาก่อความรุนแรงในอัฟกานิสถานและกลับมาฆาตกรรมคนในประเทศอย่างต่อเนื่อง เขากลับกลายเป็นสิ่งประหลาดที่มาคุกคามสังคมหรือประชาชนชาวเดนมาร์ก เหตุการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสตรี้งเงอไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของความคุ้นเคยหรือให้ความรู้สึกปลอดภัยแก่ผู้อยู่อาศัยในประเทศอีกต่อไป และความรุนแรงในอดีตที่เขากระทำไว้กับชาวพื้นเมืองซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกปิดซ่อนไว้จากการรับรู้เริ่มถูกเปิดเผยออกมาในที่สุด กล่าวอีกอย่างคืออดีตที่ถูกปิดบังซ่อนเร้นได้ย้อนกลับมาส่งผลกระทบต่อคนในประเทศในปัจจุบัน สิ่งที่น่าสังเกตคือในขณะที่รัฐบาลพยายามผลักดันกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความปลอดภัยและความ

มันคงให้ประชาชนและประเทศจากการรุกรานของผู้ก่อการร้ายจากกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงบางกลุ่ม หากแต่การย้อนกลับมาจากสิ่งที่ถูกกดทับอย่างสดจริงของผู้มีหน้าที่ปกป้องดูแลประชาชนและเป็นคนภายในประเทศกลับกลายเป็นสิ่งคุกคามและบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศเสียเอง

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าละครโทรทัศน์เรื่อง *The Killing 2* เผยให้เห็นการทำงานที่ไม่โปร่งใสของรัฐบาลเดนมาร์ก โดยที่ประชาชนไม่สามารถรับรู้และเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลที่ตนเองเป็นผู้เลือกเข้ามาให้บริหารประเทศได้เลย การนำเสนอของ *The Killing 2* สะท้อนความวิตกกังวลทั้งเรื่องของการร่างกฎหมายที่รัฐบาลพยายามใช้ช่วงเวลาวิกฤติในประเทศ เพื่อฉกฉวยโอกาสทางการเมืองและสร้างผลประโยชน์ต่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อกลุ่มคนบริสุทธิ์อีกมากมาย เรื่องการปฏิบัติภารกิจลับที่ยังมิได้รับอนุมัติจากทางรัฐสภา และการปกปิดการกระทำความรุนแรงของคนในประเทศที่รัฐบาลรับรู้เรื่องทุกอย่าง แต่กลับนิ่งเฉยต่อเหตุการณ์ โดยพยายามปกปิดและปฏิเสธความรุนแรงที่คนของตนเองก่อขึ้นด้วย การนำเสนอเรื่องราวที่ได้กล่าวมานี้ทำให้ผู้ชมสามารถตั้งคำถามต่อทั้งเรื่องกฎหมายบ้านเมืองและความโปร่งใสในการทำงานของรัฐบาล ดังนั้นละครโทรทัศน์เรื่อง *The Killing* จึงมิใช่แค่นำเสนออาชญากรรมเขย่าขวัญ แต่ยังเสนอถึงผลกระทบที่ตามมาของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นและการทำงานของรัฐบาลด้วย

4.4 สรุป

รัฐบาลของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียอาจจะขึ้นชื่อว่ามีภาพลักษณ์ขาวสะอาดและทำงานอย่างโปร่งใสมากที่สุด แต่อาชญากรรมเรื่อง *The Redbreast* และละครโทรทัศน์เรื่อง *The Killing 2* สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาล ไม่ว่าจะในอดีตที่ผ่านมาหรือในปัจจุบันทำงานด้วยความไม่ชอบธรรมต่อประชาชน ทั้งนี้ *The Redbreast* นำเสนอการปกปิดอดีตช่วงสงครามโลกครั้งที่สองของรัฐบาลที่พยายามปฏิเสธการสนับสนุนกองทัพเยอรมันของประชาชนกลุ่มหนึ่ง โดยตีตราคนกลุ่มนั้นว่าเป็นกบฏซึ่งทำให้พวกเขาต้องถูกลงโทษด้วยการประหารชีวิตและจำคุก อดีตในช่วงสงครามจึงกลายเป็นประวัติศาสตร์ที่ไม่น่าจดจำของประเทศนอร์เวย์ที่ถูกกดทับเอาไว้ และหวนกลับมาหลอกหลอนคนในยุคปัจจุบัน การกลับมาของสิ่งที่ถูกปฏิเสธและกดทับส่งผลให้เกิดความรุนแรงต่อคนในประเทศมากมาย เช่นเดียวกับ *The Killing 2* ที่นำเสนอการทำงานที่ไม่โปร่งใสของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นเรื่องการผลิตต้นร่างกฎหมายต่อต้านการก่อการร้าย การส่งเจ้าหน้าที่ของกองกำลังพิเศษไปปฏิบัติหน้าที่โดยมิได้รับอนุญาตจากรัฐสภา และการปกปิดความรุนแรงที่เจ้าหน้าที่กระทำต่อพล

เรือนผู้บริสุทธิ์ในประเทศอัฟกานิสถาน ดังนั้นเราจึงอาจกล่าวได้ว่าเนื้อหาของอาชญากรรมเรื่อง *The Redbreast* และละครโทรทัศน์เรื่อง *The Killing 2* นี้เปิดเผยให้เห็นถึงการทำงานของรัฐบาลที่ไม่โปร่งใสและไม่ได้ยึดเอาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นตัวตั้งอย่างแท้จริง

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

อาชญาวิทยานับว่าเป็นวรรณกรรมที่ได้รับความสนใจจากคนจำนวนมากและกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมกระแสหลัก การบรรยายฉากท้องเรื่องและสภาพแวดล้อมตามจริง ทำให้อาชญาวิทยาสามารถเชื่อมโยงและเข้าถึงผู้อ่านได้ง่าย นอกจากนี้อาชญาวิทยายังมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและสภาพสังคมในขณะนั้น ดังนั้นหากมองลึกลงไปแล้วผู้อ่านจะสามารถสังเกตเห็นความหวาดกลัว ความวิตกกังวลและปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละสภาพสังคมสะท้อนอยู่ในอาชญาวิทยาของประเทศนั้นได้ การศึกษาอาชญาวิทยาร่วมสมัยของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียที่กำลังได้รับความนิยมอย่างมากจากนักอ่านอาชญาวิทยาทั่วโลกชี้ให้เห็นความสำคัญของวรรณกรรมประเภทนี้ที่นอกจากมีรูปแบบเนื้อหาที่น่าสนใจและน่าติดตามแล้ว ยังสามารถทำหน้าที่เปิดเผยปัญหาและสะท้อนความวิตกกังวลของผู้คนไม่ว่าจะในยุคสมัยใดก็ตาม

จากการศึกษาพบว่าแม้ว่ากลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียเป็นสังคมที่สงบและปราศจากความขัดแย้ง แต่อาชญาวิทยาที่สร้างสรรค์โดยชาวสแกนดิเนเวียที่เลือกมาศึกษากลับตีแผ่ปัญหาทางสังคมและความวิตกกังวลที่แฝงอยู่ในกลุ่มประเทศดังกล่าวผ่านการประกอบสร้างอาชญากรรมและตัวละคร ทั้งนี้ปัญหาสังคมและความวิตกกังวลที่สะท้อนผ่านตัวบทคัดสรรแบ่งออกเป็นสามประเด็นหลัก ประเด็นแรกคือปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงในตัวบทเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* และ *The Fifth Woman* ประเด็นที่สองคือความวิตกกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ในตัวบทเรื่อง *The Redbreast* และ *The Snowman* และประเด็นสุดท้ายคือการตีแผ่การทำงานของรัฐบาลที่ไม่โปร่งใสในตัวบทเรื่อง *The Redbreast* และละครโทรทัศน์ *The Killing 2* ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง

จากการศึกษาพบว่าแม้ว่าโลกยุคปัจจุบันมีกระบวนการในการแก้ปัญหาช่องว่างหรือความเหลื่อมล้ำทางสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสิทธิความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง แต่ในทางปฏิบัตินั้นสิทธิของผู้หญิงยังคงถูกละเมิดเสมอมา กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียถือได้ว่ามีพัฒนาการและความก้าวหน้าทางด้านสิทธิมนุษยชนและความพยายามในการขจัดความไม่เท่าเทียมทุกรูปแบบที่เป็นหัวใจของรัฐสวัสดิการ แต่อาชญาธิบายเรื่อง *The Girl with the Dragon Tattoo* และ *The Fifth Woman* ได้เผยให้เห็นถึงปัญหาความรุนแรงที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกระทำต่อผู้หญิง โดยความรุนแรงดังกล่าวไม่ว่าจะในระดับครอบครัวหรือระดับองค์กรต่างก็ถูกปกปิดไว้เป็นเรื่องภายในที่ไม่สามารถกล่าวออกมาให้คนภายนอกรับรู้ได้ ความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงจึงถูกปิดเป็นความเงียบงันในสังคมสแกนดิเนเวีย อย่างไรก็ตามอาชญาธิบายทั้งสองเรื่องนำเสนอความพยายามในการตอบโต้ความรุนแรงของผู้หญิงด้วยเช่นกัน

ใน *The Girl with the Dragon Tattoo* ความรุนแรงที่ผู้หญิงต้องเผชิญถูกนำเสนอผ่านตัวละครแฮร์เรียต วังเงอร์ ที่ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศโดยพ่อและพี่ชาย และตัวละครเอกหญิง ลิซเบท ซาลันเดอร์ ผู้ถูกบีบบังคับตัวแทนผู้ปกครองที่เป็นผู้รับผิดชอบทางด้านกฎหมายและการเงินทารุณกรรมทางเพศอย่างโหดร้าย ผู้ที่กระทำความรุนแรงทางเพศต่อทั้งแฮร์เรียตและซาลันเดอร์ต่างมีสถานะเสมือนผู้ปกครองของเหยื่อ ในแง่หนึ่งซาลันเดอร์จึงเป็นเหยื่อของอาชญากรรม การล่วงละเมิดทางเพศโดยคนในครอบครัวจากผู้เป็นพ่อเช่นเดียวกับแฮร์เรียต ชะตากรรมที่คล้ายคลึงกันของแฮร์เรียตและซาลันเดอร์เผยให้เห็นถึงการกดขี่ของระบบอำนาจปิตาธิปไตยที่มีพ่อเป็นตัวแทน ไม่ว่าจะพ่อนั้นจะเป็นพ่อแท้ ๆ หรือเป็นตัวแทนของรัฐ แต่ลาร์สสันไม่ได้นำเสนอตัวละครหญิงที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงแต่เพียงอย่างเดียว เพราะจุดเด่นของอาชญาธิบายเรื่องนี้คือการที่ซาลันเดอร์ได้เปลี่ยนตัวเองจากการเป็นเหยื่อให้กลายเป็นผู้ล้างแค้น ทั้งนี้การได้กลับของซาลันเดอร์อยู่ในรูปของการข่มขืนด้วยเครื่องมือที่มีลักษณะคล้ายกับอวัยวะเพศชาย (Phallic shape) ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่าการแก้แค้นของซาลันเดอร์เป็นความพยายามของผู้หญิงในการยึดครองอำนาจที่ผูกขาดโดยผู้ชาย และใช้อำนาจนั้นในการต่อต้านสังคมชายเป็นใหญ่

ส่วนอาชญาธิบายเรื่อง *The Fifth Woman* นำเสนอผู้หญิงหลายคนที่ต้องตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของผู้ชายเช่นเดียวกัน ความรุนแรงต่อผู้หญิงในตัวบทเผยให้เห็นลักษณะสังคมสแกนดิเนเวียที่แม้จะมีความเจริญก้าวหน้าด้านสิทธิมนุษยชนอย่างมาก แต่ยังคงเป็นสังคมที่เพศ

ชายเป็นผู้ถือครองความเป็นใหญ่ และมีอำนาจเหนือเพศหญิง เรื่องราวถูกถ่ายทอดผ่านสายตา
 ฆาตกรสาว อีวอน อันเดอร์ การฆาตกรรมแต่ละครั้งของเธอเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะ
 แก้แค้นและตอบโต้ทั้งความรุนแรงที่เป็นผลของการกระทำของผู้ชายและระบอบอำนาจปีศาจปี
 ไตย เหตุการณ์ความรุนแรงที่แม่ของอันเดอร์และผู้หญิงหลายคนต้องประสบทำให้เธอตัดสินใจตั้ง
 กลุ่มสตรีที่ถูกผู้ชายกดขี่และทำร้ายร่างกาย เนื่องจากสังคมและอำนาจรัฐไม่สามารถให้ความ
 ปลอดภัยแก่ผู้หญิงที่ถูกทำร้าย และไม่สามารถให้ความยุติธรรมแก่ทุกคนได้อย่างเท่าเทียม
 อันเดอร์จึงตั้งตัวเป็นศาลเตี้ยพิจารณาตัดสินชีวิตผู้ชายที่ไร้ศีลธรรมด้วยตัวเธอเอง การพิพากษา
 และลงโทษผู้ชายที่กระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงของอันเดอร์นอกจากจะเป็นการเปลี่ยนบทบาท
 ของผู้หญิงจากผู้ถูกกระทำมาเป็นผู้กระทำแล้ว ยังแฝงไปด้วยการพลิกบทบาททางเพศและภาพ
 เหมารวมด้านเพศสภาวะ เพราะการฆาตกรรมของอันเดอร์ล้วนบ่งบอกลักษณะความเป็นชาย
 ทั้งสิ้น อาทิ สัญลักษณ์ของอวัยวะเพศชาย (Phallic symbol) ที่ถูกใช้เพื่อแสดงออกอำนาจของ
 ความเป็นชาย ทั้งนี้การที่อันเดอร์ฆาตกรรมผู้ชายด้วยสัญลักษณ์หรือภาษาของความเป็นชายนั้น
 เพื่อต้องการโต้กลับความรุนแรงที่ผู้ชายเป็นฝ่ายกระทำต่อผู้หญิงด้วยความรุนแรงแบบเพศชาย
 เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตามความพยายามในการโต้กลับความรุนแรงของผู้หญิงในอาชญากรรมทั้งสอง
 เรื่องยังไม่สามารถทำให้พวกเธอหนีพ้นสภาวะการตกอยู่ใต้อำนาจของระบอบปีศาจปีไตยหรือหลุด
 พ้นจากพันธนาการอำนาจของผู้ชายได้อย่างแท้จริง เนื่องจากการโต้กลับของตัวละครหญิงเป็น
 เพียงการเปลี่ยนหรือสลับบทบาทระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำเพียงชั่วคราว หรือเป็นการกลับ
 หรือสลับชั่วคราวข้ามของผู้กดขี่และผู้ถูกกดขี่ การสลับบทบาทของตนเองจากเหยื่อมาเป็นผู้กระทำ
 ไม่ได้ทำลายหรือเปลี่ยนแปลงรากฐานของชั่วคราวข้ามดังกล่าว การกระทำของซาลันเดอร์และ
 อันเดอร์จึงยังไม่หลุดออกไปจากโครงสร้างเดิมที่เคยมีมา นอกจากนี้แนวคิดของอิริกาเรย์ยังทำให้
 เราตีความได้ว่าในฐานะผู้หญิงในสังคมชายเป็นใหญ่ ซาลันเดอร์และอันเดอร์ไม่มีพื้นที่และภาษา
 ของตนเอง เมื่อต้องการปฏิเสธฐานะความเป็นเหยื่อและแก้แค้นผู้ชาย พวกเธอจึงต้องเลียนแบบ
 ภาษาของเพศชาย ดังนั้นแม้ว่าอาชญากรรมคดีฆาตกรรมสองเรื่องนี้นำเสนอผู้หญิงที่ต่อต้านสภาวะการ
 ตกเป็นเบี้ยล่างในสังคมที่ยังคงปกครองด้วยระบบชายเป็นใหญ่ แต่พวกเธอยังไม่สามารถหลีกเลี่ยง
 สภาวะการตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายได้อย่างแท้จริง

ความวิตกกังวลเรื่องความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์

ถึงแม้ปัจจุบันกระแสสหประชาชาติที่เรียกร้องการพัฒนาและปรับปรุงมนุษย์ผ่านทางลักษณะที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรมไปสู่รุ่นลูกหลานดูเหมือนจะเลือนหายไปแล้ว แต่การศึกษาเหตุการณ์ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาเผยให้เห็นว่าในปัจจุบันคนบางกลุ่มในประเทศแถบสแกนดิเนเวียยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ของเชื้อชาติตนเองและมีความหวาดกลัวชาวต่างชาติ ซึ่งความกังวลดังกล่าวเรียกได้ว่าเป็นสิ่งที่ถูกปิดบังและกดทับไว้ในสังคมสแกนดิเนเวียจากอดีตในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองและอดีตดังกล่าวได้หวนกลับมาปรากฏในงานเขียนประเภทอาชญากรรมนิยายอาชญากรรมเรื่อง *The Redbreast* นำเสนอความกังวลดังกล่าวในรูปของชาวต่างชาติที่จะเข้ามาคุกคามและทำลายอัตลักษณ์ของประเทศ ผู้เขียนเสนออุดมการณ์ของลัทธินาซีผ่านตัวละครยูซานเซนทหารที่อาสาไปร่วมรบกับพรรคนาซีในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง และเมื่อสงครามสิ้นสุดลงอุดมการณ์ของลัทธินาซีที่ยูซานเซนยึดถือก็ดูเหมือนจะเลือนหายไปตามกาลเวลา แต่ในความเป็นจริงแล้วอุดมการณ์ดังกล่าวยังคงหลงเหลืออยู่และกลับฟื้นคืนในรูปของกลุ่มนีโอนาซี สมาชิกของกลุ่มนีโอนาซีนี้อวดอ้างผู้คนที่ต่างเชื้อชาติที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความวิตกกังวลเรื่องความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ ตัวอย่างเช่นโอลเซนที่มีความเชื่อในลัทธินาซีอย่างสุดโต่งได้ทำร้ายร่างกายชายเจ้าของร้านอาหารชาวเวียดนามที่ย้ายมาตั้งถิ่นฐานในประเทศนอร์เวย์ เพราะเชื่อว่าการผสมพันธุ์ระหว่างคนต่างเชื้อชาติเป็นการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ของเขา ดังนั้นเขาจึงต้องการปกป้องประเทศจากผู้อพยพทั้งหลายที่เข้ามาใช้ชีวิตในประเทศ

การอพยพเข้ามาของชาวต่างชาติที่เปรียบเสมือนการคุกคามพรมแดนประเทศและทำลายอัตลักษณ์ของชาติถูกสะท้อนในตัวบทผ่านการใช้อุปลักษณะที่กำลังเข้ามาทำลายร่างกายของยูซานเซน ส่วนอุปลักษณะอีกอย่างหนึ่งที่แสดงการปะทะกันระหว่างความแตกต่างทางเชื้อชาติคือการเป็นคนสองบุคลิกของยูซานเซน เนื่องจากการที่คนต่างชาติพันธุ์เข้ามาผสมผสานเป็นส่วนหนึ่งของประชากรในสังคมอาจทำให้เกิดความขัดแย้งหรือความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอัตลักษณ์แบบภาพรวมของประเทศ การมีสองบุคลิกในร่างเดียวกันของยูซานเซนเปรียบเสมือนการปะทะกันระหว่างคนในประเทศกับคนต่างเชื้อชาติที่เข้ามาอาศัยอยู่ในร่างกายเดียว ซึ่งส่งผลให้เกิดการสับสนและเลือนหายของอัตลักษณ์ของชาติได้

The Snowman สะท้อนให้เห็นความวิตกกังวลเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ของมนุษย์ แต่เป็นความกังวลเกี่ยวกับพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอแปลกปลอมในระดับครอบครัวที่กำลังเข้า

มาคุกคามความเป็นระบบของสังคมพร้อมทั้งทำลายระบอบปีศาจไทย แมททีอัสมองว่าการที่แม่ของเขาหรือผู้หญิงคนอื่นแอบมีความสัมพันธ์กับชายที่ไม่ใช่สามีจนมีบุตรด้วยกันนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการปนเปื้อนทางชาติพันธุ์ เนื่องจากพวกเธอนำสิ่งแปลกปลอม คือพันธุกรรมของชายอื่นมาปนเปื้อนกับเชื้อสายของคนในครอบครัว นับว่าเป็นการทำลายสถาบันครอบครัวโดยสิ้นเชิง นอกจากนี้การกระทำดังกล่าวยังเป็นการทำลายระบอบอำนาจปีศาจไทยในระดับครอบครัว เนื่องจากลูกที่เกิดมานั้นไม่ใช่คนที่สามารถสืบเชื้อสายของชายที่เป็นพ่อได้อีกต่อไป แต่กลับเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของชายอีกคนหนึ่ง แมททีอัสลงโทษผู้หญิงเหล่านี้ด้วยการฆ่าพวกเธออย่างทารุณเพื่อรักษาระบบแบบแผนของสถาบันครอบครัว ในตัวบทถูกใช้เป็นภาพแทนของสถาบันที่ใหญ่กว่าอย่างชาติและอัตลักษณ์ของชาติ

นอกจากนี้การฆ่าผู้หญิงของแมททีอัสยังเรียกได้ว่าเป็นการปกป้องร่างกายของประเทศจากผู้หญิงที่ไร้ศีลธรรม ทั้งนี้ร่างกายของผู้หญิงถูกใช้เป็นอุปลักษณ์แทนร่างกายของประเทศ เพราะผู้หญิงนอกจากจะเป็นผู้ให้กำเนิดบุตรที่จะสืบทอดเชื้อสายของคนในชาติแล้ว ยังเป็นผู้เลี้ยงดูบุตรเพื่อที่จะส่งทอดวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของประเทศจากรุ่นสู่รุ่น ร่างกายของผู้หญิงจึงเป็นเสมือนร่างกายของประเทศ การนำสิ่งแปลกปลอมหรือพันธุกรรมของชายอื่นเข้ามาแปดเปื้อนชาติพันธุ์ภายในครอบครัวนี้เป็นอุปลักษณ์แทนการคุกคามอัตลักษณ์ของชาติ เพราะประเทศเปรียบได้กับครอบครัวขนาดใหญ่ที่เป็นหนึ่งเดียว ดังนั้นผู้หญิงที่นำพันธุกรรมของชายอื่นเข้ามาในสถาบันครอบครัวจึงทำให้ขอบเขตของคนนอกกับคนในถูกทำลายหมดสิ้น เหตุผลดังกล่าวทำให้แมททีอัสพยายามที่จะกำจัดผู้หญิงที่ทำลายร่างกายของประเทศ เพื่อเป็นการควบคุมผู้หญิงในสังคมให้อยู่ภายใต้ระบอบและกฎเกณฑ์ปีศาจไทย รวมทั้งป้องกันการลวงล้าเข้ามาของสิ่งแปลกปลอมที่จะทำให้ครอบครัวหรือประเทศพังพินาศลงไป

การตีแผ่การทำงานของรัฐบาลที่ไม่โปร่งใส

รัฐบาลของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียอาจจะขึ้นชื่อว่ามีภาพลักษณ์ขาวสะอาดและทำงานอย่างโปร่งใสมากที่สุด แต่เหตุการณ์ในอดีตเปิดเผยให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐบาลบางคนกลับทำงานด้วยความไม่โปร่งใสต่อประชาชนและประเทศ รวมทั้งสถานการณ์ปัจจุบันยังแสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างละเอียดถี่ถ้วนเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล ซึ่งล้วนส่งผลให้ประชาชนเกิดความเคลือบแคลงต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐบาล อาชญากรรมเรื่อง *The*

Redbreast นำเสนอการปกปิดอดีตในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองของรัฐบาลที่พยายามปฏิเสธการสนับสนุนกองทัพเยอรมันของประชาชนกลุ่มหนึ่ง โดยตีตราคนกลุ่มนั้นว่าเป็นกบฏและกล่าวว่าประเทศของตนไม่เคยได้เลือกข้างอยู่กับกองทัพเยอรมัน มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เข้าร่วมกับทหารนาซี ในความเป็นจริงแล้วมีชาวนอร์เวย์จำนวนมากไม่น้อยที่สนับสนุนอุดมการณ์และการกระทำของกองทัพเยอรมัน การพยายามปิดเบือนอดีตช่วงสงครามโลกครั้งที่สองของรัฐบาลทำให้อดีตช่วงสงครามกลายเป็นประวัติศาสตร์ที่ไม่น่าจดจำของประเทศนอร์เวย์ที่ได้ถูกกดทับเอาไว้ และหวนกลับมาหลอกหลอนคนในยุคปัจจุบัน ยูซานเซนจึงเป็นเสมือนตัวแทนของ “The uncanny” ที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นความคุ้นเคย แต่กลับกลายเป็นสิ่งแปลกแยก การกลับมาของเขาเปรียบได้กับการกลับมาของสิ่งที่ถูกปฏิเสธและกดทับไว้ในรอยอดีต ซึ่งส่งผลให้เกิดความรุนแรงต่อคนในประเทศ

ละครโทรทัศน์เรื่อง *The Killing 2* เผยให้เห็นการทำงานที่ไม่โปร่งใสของรัฐบาล และความรุนแรงของสงครามที่รัฐบาลพยายามปกปิดในปัจจุบัน โดยความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ย้อนกลับมาทำร้ายคนในประเทศของตน ทั้งนี้กองบัญชาการทหารและเจ้าหน้าที่รัฐบาลพยายามปกปิดเหตุการณ์การสังหารหมู่ครอบครัวชาวอัฟกานิสถานที่สตรีเจนเจอร์เจ้าหน้าที่กองกำลังพิเศษเป็นผู้ก่อไว้ เพื่อมิให้ประชาชนรับรู้ถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้น เพราะภารกิจดังกล่าวยังไม่ได้รับอนุมัติจากทางรัฐสภา สตรีเจนเจอร์ผู้ฆาตกรรมทนายความหญิงเพื่อป้องกันการรื้อคดีเหตุการณ์สังหารหมู่ได้โยนความผิดที่เขาก่อไว้ในอดีตไปยังกลุ่มมุสลิมเพื่อเป็นประโยชน์แก่ทั้งตัวเขาเองและรัฐบาลที่ต้องการผ่านร่างกฎหมายต่อต้านการก่อการร้าย ขณะที่รัฐบาลพยายามปกปิดความรุนแรงที่เกิดขึ้นในตะวันออกกลาง พวกเขา กำลังพยายามผลักดันร่างกฎหมายการต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศให้ผ่านในรัฐสภาด้วยการผลักดันกฎหมายการต่อต้านการก่อการร้ายของรัฐบาลในขณะที่กลุ่มชาวมุสลิมในประเทศกำลังถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการร้าย แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลพยายามฉวยโอกาสทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว โดยมีได้คำนึงถึงประชาชนและผลกระทบต่อกลุ่มคนบริสุทธิ์อีกมากมาย

เช่นเดียวกับ *The Redbreast* ละครโทรทัศน์เรื่อง *The Killing 2* ยังเสนอการกลับมาของสิ่งที่ถูกปฏิเสธและกดทับไว้ กล่าวคือการปกปิดความรุนแรงของการสังหารหมู่ครอบครัวพลเรือนในอัฟกานิสถานในอดีตซึ่งได้ย้อนกลับมาทำร้ายคนในประเทศของตนเอง ทั้งนี้ตัวละครสตรีเจนเจอร์เคยเป็นความคุ้นเคยสำหรับประเทศ แต่หลังจากที่เขาก่อความรุนแรงในอัฟกานิสถาน และกลับมาฆาตกรรมคนในประเทศอย่างต่อเนื่อง เขากลับกลายเป็นสิ่งประหลาด (The uncanny) ที่มาคุกคามสังคมหรือประชาชนชาวเดนมาร์ก ความรุนแรงในอดีตที่เขากระทำไว้กับ

ชาวพื้นเมืองที่ถูกปิดซ่อนไว้จากการรับรู้เริ่มเปิดเผยออกมา และย้อนกลับมาส่งผลกระทบต่อคนในประเทศในปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุปอาชญากรรมร่วมสมัยของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียสะท้อนปัญหาและความวิตกกังวลต่าง ๆ ในสังคมผ่านตัวละครและอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ปัญหาและความกังวลทั้งสามประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ล้วนเป็นบาดแผลที่ถูกกดทับและไม่ได้รับการพูดถึงในสังคมสแกนดิเนเวีย โดยปัญหาและความวิตกกังวลดังที่ได้เสนอไปนั้นเป็นความเจ็บที่ถูกลบปิดและกดทับไว้ จนในที่สุดสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกกดทับไว้ได้หวนกลับมาปรากฏในอาชญากรรมที่ประพันธ์ขึ้นโดยนักเขียนชาวสแกนดิเนเวีย ความรุนแรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้แต่ในสังคมที่ถูกยกย่องว่าควรค่าแก่การเป็นต้นแบบ ผู้หญิงยังคงตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของผู้ชาย ดังนั้นการนำเสนอภาพให้ตัวละครหญิงลุกขึ้นมาได้กลับความรุนแรงดังกล่าว จึงอาจเป็นความพยายามในการตีแผ่ความจริงที่ถูกกดทับเอาไว้ ส่วนอดีตในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองถูกกดทับเอาไว้ในสังคมสแกนดิเนเวียเช่นเดียวกัน แต่อดีตดังกล่าวเกี่ยวกับความกังวลเรื่องความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ได้หวนกลับมาปรากฏในอาชญากรรมของนักเขียนเอกเช่นเนสเบอ ซึ่งเราอาจตีความได้ว่าถ้าวรรณคดีดังกล่าวนี้เป็นความพยายามที่จะเข้าใจรากของปัญหาในสังคมปัจจุบัน และสุดท้ายการทำงานที่ไม่โปร่งใสของรัฐบาลส่งผลให้ความรุนแรงในอดีตถูกกดทับ ดังนั้นการนำเสนอการประทุขึ้นใหม่ของความรุนแรงนั้นจึงเปรียบเสมือนการพยายามทำความเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเยียวยาบาดแผลที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ดังกล่าว

5.2 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาปัญหาสังคมและความวิตกกังวลในงานเขียนร่วมสมัยของอาชญากรรมสแกนดิเนเวีย ในแง่ของปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง ความวิตกกังวลเรื่องความบริสุทธิ์ทางชาติพันธุ์ และการตีแผ่การทำงานของรัฐบาล แต่อาชญากรรมของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียยังนำเสนอประเด็นปัญหาอื่น ๆ อีก เช่น ประเด็นเรื่องความล้มเหลวของรัฐสวัสดิการที่มีเป้าหมายจัดความไม่เท่าเทียมของประชาชนในทุกรูปแบบ การศึกษาประเด็นดังกล่าวจะช่วยให้เข้าใจสังคมสแกนดิเนเวียในปัจจุบันและบทบาทหน้าที่ของอาชญากรรมสแกนดิเนเวียร่วมสมัยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- Agius, C. (2013). Performing identity: The Danish cartoon crisis and discourses of identity and security. *Security Dialogue*, 44(3).
- Alberto Spektorowski, & Elisabet Mizrachi. (2004). Eugenics and the Welfare State in Sweden: The Politics of Social Margins and the Idea of a Productive Society. *Journal of Contemporary History*.
- Anders Behring Breivik: Norway Court Finds Him Sane. (2012). from <http://www.bbc.com/news/world-europe-19365616>
- Anders Henriksen, & Jens Ringsmose. (2012). What did Denmark Gain? Iraq, Afghanistan and the Relationship with Washington. *Danish Institute for International Studies*.
- Anette Borchorst, & Birte Siim. (2008). Woman-Friendly Policies and State Feminism: Theorizing Scandinavian Gender Equality. *Feminist Theory*.
- Bell, B. (2014). Violence against women: One-third of EU women affected - survey. from <http://www.bbc.com/news/world-26444655>
- Berenson, A. (2008). Vanished. from http://www.nytimes.com/2008/09/14/books/review/Berenson-t.html?_r=0
- Bergen, P. L. (2015). September 11 attacks. from <http://global.britannica.com/event/September-11-attacks>
- Bergman, J. (1999). Darwinism and the Nazi Race Holocaust. from <http://www.trueorigin.org/holocaust.asp#r32>
- Beville, M. (2014). *The Unnameable Monster in Literature and Film* New York: Routledge.
- Burman, M. (2010). The Ability of Criminal Law to Produce Gender Equality: Judicial Discourses in the Swedish Criminal Legal System. *Violence against Women*, 16(2).
- Butler, J. (1999). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge.

- Callinicos, A. (2005). Anti-war protests do make a difference. from <http://socialistworker.co.uk/art/5932/Anti-war+protests+do+make+a+difference>
- Cecilie Wehner, & Peter Abrahamson. (2003). Policy: The Case of Denmark. *Welfare policies in the context of family change*, 3.
- Cook, P. (2005). *Screening the Past: Memory and Nostalgia in Cinema*. Oxon: Routledge.
- Corruption Perceptions Index 2014. (2015). from <https://www.transparency.org/cpi2014/results>
- Creed, B. (1993). *The Monstrous-Feminine: Film, Feminism, Psychoanalysis*. Oxon: Routledge.
- Dahl, H. F. (1999). *Quisling: A Study in Treachery*. Cambridge: Cambridge University Press.
- The Danish Engagement in Afghanistan. (2012). from <http://www.fmn.dk/eng/allabout/Pages/TheDanishEngagementInAfghanistan.asp>
x
- Davali, P. (2013). Anti-war protest as Danish soldiers return from Afghanistan. from <http://www.demotix.com/news/2305406/anti-war-protest-danish-soldiers-return-afghanistan#media-2305400>
- Davies, P. (2014). *Dangerous Liaisons: Collaboration and World War Two*. New York: Routledge.
- Denmark's role in Iraq War faces new scrutiny. (2015). from <http://www.thelocal.dk/20150706/denmarks-involvement-in-iraq-war-faces-new-questions>
- Dikotter, F. (1998). Race Culture: Recent Perspectives on the History of Eugenics. *The American Historical Review*, 103.
- Everts, P. (2004). Public opinion on 'Iraq': international comparative polls and countries outside USA (up to August, 2004). *A Survey of polls*.
- Ferreira, A. M. (2004). Patriarchy. from [http://www.sagepub.com/upm-](http://www.sagepub.com/upm-data/4728)
[data/4728](http://www.sagepub.com/upm-data/4728) Entries beginning with P.pdf

- Former Danish PM lied about Iraq war plans. (2015). from <http://www.thelocal.dk/20150703/former-danish-pm-fogh-lied-about-iraq-war>
- Forshaw, B. (2012). *Death in a cold Climate*. Great Britain: Palgrave Macmillan.
- France, L. (2005). Murder, they wrote. from <http://www.theguardian.com/books/2005/jun/12/crimebooks.features>
- Frank Grevil. (2005). from http://www.whistleblowers.dk/live/uk_grevil.php
- Freedland, J. (2012). Eugenics: the skeleton that rattles loudest in the left's closet. from <http://www.theguardian.com/commentisfree/2012/feb/17/eugenics-skeleton-rattles-loudest-closet-left>
- Freud, S. (2000). Freud, on the Uncanny. from http://www.ualberta.ca/~dmiall/Gothic_Subject/Freud-uncanny.htm
- Futuyama, D. J. (2009). *Evolution*. New York: Sinauer Associates, Inc.
- Gabrielsson, E. (2011). *There Are Things I Want You to Know about Steig Larsson and Me*. New York: Seven Stories Press.
- Galton, D. J. (1998). Greek Theories on Eugenics. *Journal of Medical Ethics*, 264.
- Gelman, S. A. (2005). Essentialism in Everyday Thought. from <http://www.apa.org/science/about/psa/2005/05/gelman.aspx>
- Green, N. (2004). Danish whistleblower charged after accusing prime minister of exaggerating Iraqi WMD. from <https://www.wsws.org/en/articles/2004/04/denm-a24.html>
- Grove, D. E. (2011). The Norway Campaign in World War Two. from http://www.bbc.co.uk/history/worldwars/wwtwo/norway_campaign_01.shtml
- Haave, P. (2007). Sterilization Under Swastika: The Case of Norway. *International Journal of Mental Health*.
- Hanson, C. (2012). *Eugenics, Literature and Culture in Post-war Britain*. New York: Routledge.
- Harris, M. (2013). *Rape in Stieg Larsson's Millenium Trilogy and Beyond Contemporary Scandinavian Crime Fiction* (Berit Åström, Katarina Gregersdotter & Tanya Horeck Eds.). New York: Palgrave Macmillan.

- Hege Skjeie, & Birte Siim. (2000). Scandinavian Feminist Debates in Citizenship. *International Political Science Review*, 21, 353.
- Henry, C. (2013). *Rape in Stieg Larsson's Millenium Trilogy and Beyond Contemporary Scandinavian Crime Fiction* (Berit Åström, Katarina Gregersdotter & Tanya Horeck Eds.). New York: Palgrave Macmillan.
- Inspector Norse: Why are Nordic detective novels so successful? . (2010). from <http://www.economist.com/node/15660846>
- Irigaray, L. (1985). *This Sex Which is Not One*. New York: Cornell University Press.
- ISAF's mission in Afghanistan. (2015). from http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69366.htm
- John J. Blaser, & Blaser, S. L. M. (2008). No Place For a Woman: The Family in Film Noir. from http://www.filmnoirstudies.com/essays/no_place.asp
- Johnstone, R. (2012). Scandinavia's most influential crime writers. from <http://insidestory.org.au/scandinavian-noir>
- Juliet Kaarbo, & Cristian Cantir. (2013). Role conflict in recent wars: Danish and Dutch debates over Iraq and Afghanistan. *Cooperation and Conflict*, 48(4).
- Kellner, D. (2012). The Dark Side of the Spectacle: Terror in Norway and the UK Riots. *Cultural Politics*, 8.
- Kevles, D. J. (1999). Eugenics and Human Rights. *BMJ*, 319, 435.
- Kidd, J. Jo speaks to The Independent. from <http://jonesbo.com/#!/about-the-author/interview>
- The Killing. (2010). from <http://www.visitcopenhagen.com/copenhagen/sightseeing/killing>
- Klug, A. (2015). Danes protest decision to end Iraq War Commission. from <http://www.demotix.com/news/8277604/danes-protest-decision-end-iraq-war-commission#media-8277468>
- Knight, S. (2010). *Crime Fiction Since 1800: Detection, Death, Diversity*. China: Palgrave Macmillan.

- Kyllingstad, J. R. (2012). Norwegian Physical Anthropology and the Idea of a Nordic Master Race. *Current Anthropology*, 53.
- Langvasbråten, T. (2008). A Scandinavian Model? Gender Equality Discourses on Multiculturalism. *Social Politics*, 15, 38.
- Larsson, S. (2008). *The Girl with the Dragon Tattoo*. London: MacLehose Press.
- Leffler, Y. (2013). *Rape in Stieg Larsson's Millenium Trilogy and Beyond Contemporary Scandinavian Crime Fiction* (Berit Åström, Katarina Gregersdotter & a. Horeck Eds.). New York: Palgrave Macmillan.
- Linda Racioppi, & Katherine O'Sullivan See. (2000). *Women, States and Nationalism: At Home in the Nation?* London: Routledge.
- Lindström, P. (2004). Violence against Women in Scandinavia: A Description and Evaluation of Two New Laws Aiming to Protect Women. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 5(2).
- Mankell, H. (2009). *The Fifth Woman*. London: Vintage.
- Mary Carrington Coutts, & Pat Milmoie McCarrick. (1995). Eugenics. *Kennedy Institute of Ethics Journal*, 5.
- Nesbø, J. (2006). *The Redbreast*. New York: Harper.
- Nesbø, J. (2010). *The Snowman*. London: Vintage.
- Nete Nørgaard Kristensen, & Ørsten, M. (2007). Danish media at war: The Danish media coverage of the invasion of Iraq in 2003. *Journalism*, 8(3).
- Norwegian History: World War II. (2009). from <http://introengelsk.cappelendam.no/c35009/artikkel/vis.html?tid=35431>
- Not so ordinary Jo. (2012). from <http://www.irishtimes.com/culture/books/not-so-ordinary-jo-1.550278>
- Of 'Scandi-crime' Novels and Anders Breivik. (2012). from www.dailymaverick.co.za/article/2012-04-16-of-scandi-crime-novels-and-anders-breivik/
- Panichi, A. (2012). An Analysis of the Life, Work, and Social Change Created by Author Stieg Larsson. 113, 2.

- Pejcinovic, L. (2013). *War in International Society*. Oxon: Routledge.
- Peter Viggo Jakobsen, & Ringsmose, J. (2015a). In Denmark, Afghanistan is worth dying for: How public support for the war was maintained in the face of mounting casualties and elusive success. *Cooperation and Conflict*, 50(2).
- Peter Viggo Jakobsen, & Ringsmose, J. (2015b). Size and reputation – why the USA has valued its ‘special relationships’ with Denmark and the UK differently since 9/11. *Journal of Transatlantic Studies*, 13(2).
- Peterson, V. S. (2000). *Women, States and Nationalism: At Home in the Nation?* (Sita Ranchod-Nilsson & Mary Ann Tetreault Eds.). London: Routledge.
- Quince, A. (2015). Austria struggles to come to grips with Nazi past. from <http://www.abc.net.au/radionational/programs/rearvision/austria-struggles-to-come-to-grips-with-nazi-past/6910962>
- Ramsden, E. (2009). Confronting the Stigma of Eugenics : Genetics, Demography and the Problems of Population. *Social Studies of Science*.
- Rasmussen Secretly Promised US Danish Support for Iraq War in 2002. (2015). from <http://sputniknews.com/europe/20150704/1024192226.html#ixzz3ewUW904C>
- Ray, P. O. (1918). Woman Suffrage in Foreign Countries. *The American Political Science Review*, 12, 472-473.
- Richardson, A. (2003). *Love and Eugenics in the late Nineteenth Century: rational reproduction and the new woman*. New York: Oxford University Press.
- Roll-Hansen, N. (1980). Eugenics before World War II: The Case of Norway. *History and Philosophy of the Life Sciences*.
- Roll-Hansen, N. (1989). Genetics and the Eugenics Movement in Scandinavia. *The British Journal for the History of Science*.
- Rush, J. (2014). Graphic monochrome images from a liberated Denmark show how kidnap squads hunted down and abused women who had slept with Germans at the end of WWII. from <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2606992/Graphic-monochrome-images-liberated-Denmark-kidnap-squads-hunted-abused-women-slept-Germans-end-WWII.html#ixzz47fXOXnwg>

- Scaggs, J. (2005). *Crime Fiction: The New Critical Idiom*. New York: Routledge.
- Schifferes, S. (2003). US names 'coalition of the willing'. from <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/2862343.stm>
- Siddiqi, Y. (2006). The Cesspool of Empire: Sherlock Holmes and the Return of the Repressed. *Victorian Literature and Culture*, 34(01), 233.
- Sims, C. (2010). *Detecting Gender Images of the Contemporary Woman in Crime Fiction by Patricia Cornwell and Peter Robinson*. Gävle University College, Sweden.
- Sita Ranchod-Nilsson, & Mary Ann Tetreault. (2000). *Women, States and Nationalism: At Home in the Nation?* (Sita Ranchod-Nilsson & Mary Ann Tetreault Eds.). London: Routledge.
- Skevik, A. (2003). Family Policies in Norway. *Norwegian Social Research*.
- Smith, N. D. (1983). Plato and Aristotle on the Nature of Women. *Journal of the History of Philosophy*, 21(4), 467-478.
- Stig Hjarvard, & Nete Nørgaard Kristensen. (2014). When media of a small nation argue for war. *Media, War & Conflict*, 7(1).
- Sveistrup, S. (Writer). (2009). *The Killing 2*. Copenhagen: DR1.
- Swanson, D. (2015). Secret Document Shows CIA Reaction to Finding No WMD in Iraq. from <http://www.globalresearch.ca/secret-document-shows-cia-reaction-to-finding-no-wmd-in-iraq/5461723>
- Tait, R. (2004). Danish blue the war in Iraq has polarized the media in the most surprising quarters. *Financial Times*.
- Thomas, B. (2012). Kicking the Hornet's Nest: The Rhetoric of Social Campaigning in Stieg Larsson's Millennium Trilogy. *Language and Literature*, 21.
- Transparent Government: Developing Public Access to Government Information. (2005). *Rule of Law Series Paper*, 7.
- Ulla Björnberg, & Dahlgren, L. (2008). Family Policy: The Case of Sweden. *Family Policies in the Context of Family Change*, 2.
- Walklate, S. (2007). *Imagining The Victim Of Crime*. New York: Open University Press.

Wikler, D. (1999). Can We Learn from Eugenics? *Journal of Medical Ethics*.

Worthington, H. (2011). *Key Concepts in Crime Fiction*. New York: Palgrave Macmillan.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกานต์ธิดา ขันการนาวิ เกิดวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2530 จังหวัดสุพรรณบุรี
ศึกษาระดับมัธยมที่โรงเรียนสงวนหญิง จ.สุพรรณบุรี สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีจากคณะ
มนุษยศาสตร์ ภาควิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2553 เข้าศึกษาต่อ
ระดับปริญญาโท อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2555

